

PATRIARHIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL BIBLIC

SFÂNTA SCRIPTURĂ

TRADUSĂ DUPĂ TEXTUL GRECESC AL SEPTUAGINTEI
CONFRUNTAT CU CEL EBRAIC

CU VREMEA ÎNCHINĂRII MAINTĂȘII SADE

C A R O L I I

REGELE TUTUROR ROMÂNILOR

DIN ÎNCHINĂRII ȘI CU PORTAREA
DE CAȘĂ ȘI ÎNALȚ PORA SPINȚIULUI

DR. MIKON CRISTEA

PATRIARHUL ROMÂNILOR

CU APROBAREA SPÂNTULUI SINOD

LIBRĂRIA ORA MARE
IORGU ARSENI
BULEZUL VALOIA
POST FRATE ARSENI

BUCHUREȘTI, TIPOGRAFIA CĂRȚILOR RESEXICETI

1936

SFÂNTA EVANGHELIE

CEA DELA MATEI

CAP. 1.

Cartea neamului lui Iisus Christos, zămislirea, numele și nașterea.

1. Cartea neamului lui Iisus Christos, fiul lui David, fiul lui Avraam.
2. Avraam a avut de urmaș pe Isaac; Isaac a avut de urmaș pe Iacov; Iacov a avut de urmaș pe Iuda și pe frații lui.
3. Iuda a avut de urmaș pe Fares și pe Zara, din Tamar; Fares a avut de urmaș pe Esrom; Esrom a avut de urmaș pe Aram;
4. Aram a avut de urmaș pe Aminadav; Aminadav a avut de urmaș pe Naason; Naason a avut de urmaș pe Salmon;
5. Salmon a avut de urmaș pe Booz, din Rahav; Booz a avut de urmaș pe Obed, din Rut; Obed a avut de urmaș pe Iessei;
6. Iessei a avut de urmaș pe David împăratul; împăratul David a avut de urmaș pe Solomon, din femeia lui Urie;
7. Solomon a avut de urmaș pe Roboam; Roboam a avut de urmaș pe Abia; Abia a avut de urmaș pe Asa;
8. Asa a avut de urmaș pe Iosafat; Iosafat a avut de urmaș pe Ioram; Ioram a avut de urmaș pe Ozia;
9. Ozia a avut de urmaș pe Ioatam; Ioatam a avut de urmaș pe Ahaz; Ahaz a avut de urmaș pe Ezechia;

10. Ezechia a avut de urmaș pe Manase; Manase a avut de urmaș pe Amon; Amon a avut de urmaș pe Iosia;

11. Iosia a avut de urmaș pe Iehonia și pe frații lui, la strămutarea în Babilon;

12. După strămutarea în Babilon, Iehonia a avut de urmaș pe Salatiil; Salatiil a avut de urmaș pe Zorobabel;

13. Zorobabel a avut de urmaș pe Abiud; Abiud a avut de urmaș pe Eliachim; Eliachim a avut de urmaș pe Azor;

14. Azor a avut de urmaș pe Sadoc; Sadoc a avut de urmaș pe Achim; Achim a avut de urmaș pe Eliud;

15. Eliud a avut de urmaș pe Eliazar; Eliazar a avut de urmaș pe Matan; Matan a avut de urmaș pe Iacov;

16. Iacov a avut de urmaș pe Iosif, bărbatul Mariei, din care s'a născut Iisus, ce se zice Christos.

17. Așa dar, peste tot, dela Avraam până la David sunt patrusprezece neamuri; dela David până la strămutarea în Babilon sunt patrusprezece neamuri și dela strămutarea în Babilon până la Christos sunt iarăși patrusprezece neamuri.

18. Iar nașterea lui Iisus Christos așa a fost că fiind logodită Maria, muma lui, cu Iosif, mai nainte de a fi ei împreună, s'a aflat având în pânțece din Duhul Sfânt.

CAP. 1. — (1) Luc. 3, 24. (2) Fac. 21, 2; 25, 26; 29, 35. (3) Fac. 38, 30; 46, 12. Rut 4, 18. 1 Paralip. 2, 5. (5) Rut 4, 21. 1 Paralip. 2, 11. (6) 1 Reg. 17, 12. 2 Paralip. 12, 24. (7) 1 Paralip. 3, 10. 3 Reg. 11, 43; 14, 31; 15, 8. (9) 4 Reg. 15, 7 și 36; 16, 20. (10) 4 Reg. 20, 20. 1 Paralip. 3, 13. (11) 4 Reg. 23, 34. 1 Paralip. 3, 16. 2 Paralip. 36, 4. (12) 4 Reg. 24, 6. 2 Paralip. 36, 8. 1 Paralip. 3, 17. 1 Ezdr. 3, 2; 5, 2. (13) Luc. 1, 27, 34-35; 2, 5.

19. Iosif, bărbatul ei, fiind om drept și nevrând s'o vâdească, și-a pus în minte s'o lase în ascuns.

20. Și cugetând el acestea, iată ingerul Domnului i se arată în vis, grăind: Iosife, fiul lui David, nu te teme a lua pe Maria, femeia ta, că ce s'a zămislit într'insa este din Duhul Sfânt.

21. Ea va naște fiu, și vei chema numele lui: Iisus; căci el va mântui poporul său de păcate.

22. Acestea toate s'au făcut ca să se împlinească ceea ce s'a zis de Domnul prin prorocul care zice:

23. „Iată, fecioara va avea în pân-tece și va naște fiu, și vor chema numele lui Emanuil, care se tâlmă-cește: cu noi este Dumnezeu.”

24. Deșteptându-se din somn, Iosif făcu așa precum i-a poruncit ingerul Domnului, și luă la el pe femeia sa.

25. Și n'a cunoscut-o pe ea până ce a născut pe fiul său cel întâiu născut și a chemat numele lui: Iisus.

CAP. 2.

Magii dela Răsărit; fuga în Egipt. Irod ucide pruncii. Intoarcerea din Egipt și sălășluirea în Nazaret.

1. Iar dacă s'a născut Iisus în Betleemul Iudeei, în zilele lui Irod împăratul, iată magii de la răsărit au venit în Ierusalim întrebând:

2. Unde este împăratul Iudeilor cel ce s'a născut? căci am văzut la Răsărit steaua lui și am venit să ne închinăm lui.

3. Auzind de aceasta împăratul Irod s'a turburat și tot Ierusalimul împreună cu el.

4. Și adunând pe toți arhierii și cărturarii poporului cercetă dela ei: unde este să se nască Christos?

5. Atunci ei li răspunseră: în Betleemul Iudeei, căci așa este scris de profetul:

6. „Și tu Betleeme, pământul Iudei, nu ești de loc cel mai mic dintre căpeteniile lui Iuda, căci din tine va ieși povățuitorul care va păste pe poporul meu Israel.”

7. Atunci Irod a chemat în ascuns pe magi și a aflat dela ei lămurit în ce vreme s'a arătat steaua.

8. Apoi trimițându-l la Betleem le-a zis: Mergeți și cercetați cu deamă-nuntul despre prunc și dacă îl veți afla vestiți-mă și pe mine, ca să viu și eu să mă închin lui.

9. Iar ei, ascultând pe împăratul, au plecat și iată steaua pe care-o văzuseră în Răsărit mergea înaintea lor, până ce a venit și a stat deasupra, unde era pruncul.

10. Și văzând ei steaua, s'au bucurat cu bucurie mare foarte.

11. Și intrând în casă, au văzut pe prunc împreună cu Maria muma lui, și căzând la pământ s'au închinat lui, și deschizând vistierile lor i-au adus lui daruri: aur, tămăie și smirnă.

12. Iar luând știință în vis să nu se mai întoarcă la Irod, pe altă cale s'au dus în țara lor.

13. După plecarea magilor, iată ingerul Domnului se arată în vis lui Iosif, zicând: scoală-te, ia pruncul și pe muma lui și fugi în Egipt și stai acolo până ce-ți voi spune; fiindcă Irod are să caute pruncul ca să-l omoare.

14. Iosif se sculă, luă, noaptea, pruncul și pe muma lui și plecă în Egipt.

15. Și fu acolo până la săvârșirea lui Irod; ca să se împlinească cuvântul spus de Domnul, prin profetul care zice: din Egipt am chemat pe fiul meu.

16. Iar când Irod, văzu că a fost amăgit de magi, s'a mâniat foarte și trimițând călăi ucise pe toți pruncii, ce erau în Betleem și în toate hotarele lui, de doi ani și mai în jos; după timpul pe care-l lămurise dela magi.

17. Atunci s'a împlinit cuvântul spus de Ieremia prorocul:

18. „Glas în Rama s'a auzit, plângere și tânguire multă; Rahil plângea pe fiii săi și nu voia să se mângăie, fiindcă nu mai sunt.”

19. După moartea lui Irod, iată că ingerul Domnului se arată în vis lui Iosif, în Egipt,

(19) Numer. 5, 12-31. Deut. 24, 1-5. (20) Luc. 1, 35. (21) Luc. 1, 31-33. Fapt. 4, 12; 5, 31; 13, 23 și 38-39. (22) Is. 7, 14. CAP. 2. — (1) Luc. 2, 4-8. (2) Numer. 24, 17. Is. 60, 3. Luc. 2, 11. (6) Mth. 5, 2. Ioan 7, 42. Apoc. 2, 27. (11) Is. 60, 6. Luc. 2, 16. (15) Numer. 24, 8. Osie 11, 1. (18) Ier. 31, 15.

20. Și zice: Scoală-te, la pruncu-
și pe muma lui și mergi în pământul
lui Israil, căci au murit cei ce
căutau să la viața pruncului.

21. Iosif sculându-se a luat pruncu-
și pe muma lui și a venit în pământul
lui Israil.

22. Dar auzind că Arhelau dom-
nește în Iudeia, în locul lui Irod,
tatăl său, s'a temut să meargă acolo
și, luând poruncă în vis, s'a dus în
părțile Galileei.

23. Și a venit și a locuit în ora-
șul numit Nazaret, ca să se împli-
nească ceea ce s'a spus prin profeți:
că Nazareu se va chema. *Nazareu*

CAP. 3.

*Ivirea lui Ioan Botezătorul; botezul
lui Iisus.*

1. În zilele acelea, a venit Ioan
Botezătorul și propovăduia în deșer-
tul Iudeei.

2. Spunând: pocăiți-vă, că s'a apro-
piat împărăția cerurilor.

3. El este acela despre care a zis
prorocul Isaia: Glasul celui ce strigă
în pustie: pregătiți calea Dom-
nului, drepte faceți cărările lui.

4. Iar Ioan avea veșmântul lui
din păr de cămilă, și brâu de curea
împrejurul mijlocului, iar hrana lui
era lăcuste și miere sălbatică.

5. Atunci ieși la el Ierusalimul și
toată Iudeea și toată împrejurimea
Iordanului.

6. Și se botezau de către el, în
râul Iordanului, mărturisind păca-
tele lor.

7. *Văzând* Ioan pe mulți din
Farisei și Saduchei, viind la botez,
le zise: *pui de năpărcă*, cine v'a a-
rătat că veți scăpa de mânia ce va
să fie?

8. Faceți, deci, roade vrednice de
pocăință.

9. Și să nu gândiți să ziceți în vol-
inși-vă: Părintele nostru este A-
vraam, căci vă spun că Dumnezeu

poate și din pietrele acestea să ri-
dice fii lui Avraam.

10. Acum securea stă la rădăcina
pomilor și tot pomul care nu face
rod bun se taie și se aruncă în foc.

11. Eu unul vă botez cu apă spre
pocăință, dar cel ce vine după mine
este mai puternic decât mine; lui nu
sunt vrednic să-l duc încălțăminte;
acesta vă va boteza cu Duhul sfânt
și cu foc.

12. El are lopata în mână și va
curăți aria sa și va aduna grâul în
jitniță, iar pleava va arde-o cu foc
nestins.

13. În acest timp, a venit Iisus din
Galileea, la Iordan, către Ioan, ca
să se boteze dela el.

14. Ioan însă îl oprea, zicând: eu
am trebuință să flu botezat de tine
și tu vii la mine?

15. Și răspunzând Iisus a zis către
el: lasă acum, căci așa se cuvine
nouă să împlinim toată dreptatea.
Atunci, l-a lăsat.

16. Iar după ce s'a botezat Iisus,
indată a ieșit din apă și lată ceru-
rile i s'au deschis și a văzut Duhul
lui Dumnezeu, pogorându-se ca un
porumbel și viind peste el.

17. Și lată glas din ceruri care a
zis: acesta este fiul meu cel iubit
întru care bine am voit.

CAP. 4.

*Iisus se ispitește de către Diavolul, își
incepe propovăduirea, cheamă pe oș
dintâi ucenici, și vindecă tot felul
de bolnavi.*

1. Atunci Iisus fu dus de Duhul
în pustie ca să se ispitească de că-
tre diavolul.

2. Și după ce a postit patruzeci de
zile și patruzeci de nopți, la urmă a
flămânzit.

3. Ci apropiindu-se ispititorul zise
către el: De ești tu fiul lui Dum-
nezeu, zi ca pietrele acestea să se
facă pâini.

(20) Eș. 4, 19. (22) Luc. 2, 39. (23) Jud. 13, 5. Ioan 1, 45. CAP. 3. — (1) Marc. 1, 4. Luc. 3, 2-3. Ioan 1, 28. Fapt. 13, 24. (2) Mat. 4, 17; 10, 7. Marc. 1, 15. (3) Is. 40, 3. Marc. 1, 3. Luc. 1, 76; 3, 4. Ioan 1, 23. (4) 4 Reg. 1, 8. Zab. 13, 4. Marc. 1, 6. (5) Marc. 1, 5. (6) Marc. 1, 5. Fapt. 19, 4 și 18. (7) Mat. 23, 33. Luc. 3, 7. (8) Luc. 3, 8. (9) Ioan 8, 33 și 39. Fapt. 13, 26. Rom. 4, 1-16. (10) Mat. 7, 19. Luc. 3, 9. (11) Marc. 1, 8. Luc. 3, 16. Ioan 1, 16. Fapt. 1, 5; 19, 4. (12) Mat. 3, 3; 4, 1. Marc. 13, 30. Luc. 3, 17. (13) Marc. 1, 9. Luc. 3, 21. (14) Is. 11, 2. Marc. 1, 10. Luc. 3, 21-22. Ioan 1, 32-33. (17) Ps. 2, 7. CAP. 4. — (1) Iez. 3, 14. Marc. 1, 12. Luc. 4, 1. (2) Is. 34, 28. Marc. 1, 13. Luc. 4, 2. (3) Luc. 4, 3.

4. Dar el îi răspunse: Scris este: nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu.

5. Atunci diavolul îl duse în sfânta cetate și-l puse pe aripa templului.

6. De ești tu fiul lui Dumnezeu, îi zise diavolul, aruncă-te jos, căci scris este că îngerilor săi va porunci pentru tine și te vor ridica pe mâini, ca nu cumva să izbești de piatră piciorul tău.

7. Iisus îi răspunse: iarăși este scris să nu ispitești pe Domnul Dumnezeuul tău.

8. Din nou, diavolul îl duse într'un munte foarte înalt și-i arătă toate împărățiile lumii și strălucirea lor.

9. Și-i zise lui: acestea toate ți le voi da ție, de cazi înaintea mea și mi te închini.

10. Atunci Iisus îi zise: Mergi satana, căci scris este: Domnului Dumnezeului tău să te închini și lui singur să-i slujești.

11. Atunci l-a lăsat diavolul și iată îngerii venind la el, îi slujeau.

12. Când Iisus auzi că Ioan a fost pus în închisoare plecă în Galileea.

13. Și părăsind Nazaretul a venit de a locuit în Capernaum lângă mare, în hotarele lui Zabulon și Neftalim,

14. Ca să se împlinească ce s'a zis prin Isaia profetul, care zice:

15. Pământul lui Zabulon și pământul lui Neftalim, cum mergi spre mare, dincolo de Iordan, Galileea păgânilor,

16. Poporul care stătea în întuneric a văzut lumină mare și celor ce ședeau în latura și în umbra morții răsăritu-le-a lumină.

17. De atunci începu Iisus să propovăduiască și să spună: pocăiți-vă căci s'a apropiat împărăția cerurilor.

18. Pe când umbla pe lângă marea Tiberiadei a văzut doi frați, pe Simon ce se numește Petru și pe An-

drei fratele lui, cari aruncau mreaja în mare, căci erau pescari.

19. Și le-a zis: Veniți după mine și vă voi face pe voi pescari de oameni.

20. Iar ei lăsându-și mrejele în clipa aceea au mers după el.

21. De acolo, mergând mai departe, a văzut alți doi frați, pe Iacov al lui Zevedeu și pe Ioan fratele lui, în corabie cu Zevedeu tatăl lor, diregându-și mrejele, și i-a chemat.

22. Cari, îndată lăsând corabia și pe tatăl lor, au mers după el.

23. Și a străbătut Iisus toată Galileea, învățând în sinagogile lor și propovăduind evanghelia împărăției și tămăduind orice boală și orice neputință în popor.

24. Așa încât a ieșit vestea lui în toată Siria, și aduceau la el pe toți cari se aflau în suferințe, fiind cuprinși de multe feluri de boale și de chinuri, pe demonizați, pe lunatici, pe slăbănogi, și el îi vindeca.

25. Și gloate multe mergeau după el, din Galileea, din Decapole, din Ierusalim, din Iudeia și de dincolo de Iordan.

CAP. 5.

*Predica de pe munte: Fericirile.
Adevărata împlinire a legii.*

1. Văzând mulțimile, Iisus s'a suit în munte, a șezut și ucenicii au venit lângă el.

2. Și ridicând glasul îi învăța zicând:

3. Fericiți cei săraci cu duhul că a lor este împărăția cerurilor.

4. Fericiți cei ce plâng că aceia se vor mângâia.

5. Fericiți cei blânzi că aceia vor moșteni pământul.

6. Fericiți cei ce flămânzesc și însetează de dreptate, că aceia se vor sătura.

(4) Deut. 8, 3. Luc. 4, 4. (5) Iez. 8, 3; 11, 1; 43, 5. Luc. 4, 9. (6) Ps. 90, 11-12. Luc. 4, 9-11. (7) Deut. 6, 16. Luc. 4, 12. (8) Iez. 40, 2. Luc. 4, 5. (9) Luc. 4, 6-7. (10) Deut. 6, 13; 10, 20. Is. Nav. 24, 14. Luc. 4, 8. (11) Marc. 1, 14. Luc. 3, 20. 4, 14. Ioan 4, 43. (12) Marc. 1, 21. Luc. 4, 16 și 31. (13) Is. 9, 1. (14) Is. 9, 2; 42, 7. Luc. 1, 79. (15) Mat. 3, 2; 10, 7. Marc. 1, 14-15. (16) Marc. 1, 16. Luc. 5, 2. Ioan 1, 35-42. (17) Mat. 19, 27. Marc. 1, 18; 10, 28. Luc. 5, 11; 18, 28. (18) Marc. 1, 19-20. (19) Marc. 1, 20. (20) Mat. 9, 35; 24, 14. Marc. 1, 14. Luc. 4, 14. (21) Marc. 6, 55. (22) Marc. 3, 7. Luc. 6, 17. CAP. 5 — (1) Marc. 3, 13. (2) Luc. 6, 20. (3) Ps. 50, 19. Is. 57, 15. Luc. 6, 20. (4) Ps. 125, 5. Is. 61, 2-3. Luc. 6, 21. Ioan 16, 20. Apoc. 22, 4. (5) Ps. 24, 13; 36, 11. Pild. 16, 19. Is. 66, 2. Mat. 11, 29. (6) Is. 55, 1; 65, 13. Luc. 1, 53.

7. Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui.

8. Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.

9. Fericiți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema.

10. Fericiți cei prigoniți pentru dreptate, că a lor este împărăția cerurilor.

11. Fericiți veți fi voi când vă vor ocări și vă vor urmări și vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, mințind din pricina mea.

12. Bucurați-vă și vă veseliți că plata voastră multă este în ceruri, căci tot așa au prigonit pe prorocii cei dinainte de voi.

13. Voi sunteți sarea pământului, dacă sarea se va strica, cu ce se va săra? De nimic nu mai e bună, fără numai de aruncat afară, ca să fie călcată de oameni.

14. Voi sunteți lumina lumii; nu poate cetatea să se ascundă, când stă deasupra muntelui.

15. Nici nu aprind oamenii făclie și o pun sub obroc, ci în sfeșnic, și luminează tuturor celor din casă.

16. Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încât să vadă faptele voastre cele bune și să mărească pe Tatăl vostru carele este în ceruri.

17. Să nu socotiți că am venit să stric legea sau prorocii; n'am venit să stric ci să împlinesc.

18. Căci adevăr grăesc vouă, cât vor sta cerul și pământul, o iotă sau o cirtă din lege nu va trece, până ce nu se vor face toate.

19. Deci, cel ce va strica una din aceste porunci, foarte mici, și va învăța așa pe oameni, foarte mic se va chema întru împărăția cerurilor; iar cel ce va face și va învăța: acesta mare se va numi, întru împărăția cerurilor.

20. Căci vă spun că de nu va prisosi dreptatea voastră mai mult decât a Cărturarilor și a Fariseilor, nu veți intra întru împărăția cerurilor.

21. Ați auzit că s'a zis celor de demult: să nu ucizi; iar cine va ucide, vrednic va fi de osândă.

22. Eu însă vă spun vouă că oricine, care se mânie pe fratele său, vrednic va fi de osândă; cine deci va zice fratelui său: racă, vrednic va fi de judecata sinedriului; iar cine-i va zice: nebunule, vrednic va fi de Gheena focului.

23. Deci, când va fi să aduci darul tău la altar și acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva împotriva ta,

24. Lasă darul tău acolo, înaintea altarului, și mergi, întâi împacă-te cu fratele tău și apoi venind adu darul tău.

25. Invoește-te cu pârâșul tău degrabă, câtă vreme ești cu el pe drum, ca nu cumva pârâșul să te dea judecătorului, și judecătorul slujitorului temniței, și să fii aruncat în temniță.

26. Adevăr grăesc ție, nu vei ieși de acolo, până ce nu vei fi dat cel de pe urmă ban.

27. Ați auzit că s'a zis celor de demult să nu precurvești.

28. Eu, însă, vă spun vouă că oricine se uită la femeie, poftind-o, a și precurvit cu ea în inima lui.

29. Iar dacă ochiul tău cel drept te smintește pe tine, scoate-l și aruncă-l dela tine, căci mai de folos îți este să piară unul din mădularele tale, decât tot trupul tău să fie aruncat în Gheena.

30. Și dacă mâna ta cea dreaptă te smintește pe tine, taie-o și aruncă-o dela tine, căci mai de folos îți este să piară unul din mădularele tale, decât tot trupul tău să se ducă în Gheena.

31. S'a zis iarăși: Cine va lăsa pe femeia sa să-i dea carte de despărțenie.

32. Eu însă vă spun vouă că oricine care lasă pe femeia sa, afară de cuvânt de desfrânare, o face să pre-

(7) Ps. 40, 2. Pild. 21, 21. Mat. 6, 14. Iac. 2, 13. (8) Ps. 14, 2. Ioan 3, 2. Evr. 12, 14. (9) Iac. 3, 18. Evr. 12, 14. (10) 1 Petr. 3, 14. Rom. 8, 17. (11) Luc. 6, 22. (12) 2 Paralip. 36, 16. Mat. 23, 34. Luc. 6, 23. Fapt. 5, 41. (13) Marc. 9, 50. Luc. 14, 34. (14) Pild. 4, 18. Filip. 2, 15. (15) Marc. 4, 21. Luc. 8, 16. (16) Ioan 15, 8. 1 Petr. 2, 12. (17) Mat. 3, 15. Rom. 3, 31. (18) Ps. 118, 89. Is. 40, 8. Luc. 16, 17. (19) Iac. 2, 10. (20) Rom. 9, 31. (21) Es. 20, 13. Lev. 24, 17. Deut. 5, 17. Marc. 10, 19. Luc. 18, 20. (22) 1 Ioan 3, 15. (23) Mat. 8, 4. Marc. 11, 25. (24) Marc. 11, 25. (25) Pild. 25, 8. Mat. 6, 14. (26) Luc. 12, 58. (27) Es. 20, 14. Deut. 5, 18. Marc. 10, 19. Luc. 18, 20. (28) Fac. 34, 2. Lev. 20, 10. Iov 31, 1. Pild. 6, 25. (29) Deut. 13, 5-10. Marc. 9, 24, 1. Ier. 3, 1. Marc. 10, 4. (32) Luc. 16, 18.

curvească, și cine va lua pe cea lăsată, precurvește.

33. Ați auzit iarăși că s'a zis celor de demult: să nu juri strâmb, ci să ții înaintea Domnului jurămintele tale.

34. Eu însă vă spun vouă să nu vă jurați nici de cum, nici pe cer fiindcă este jeț al lui Dumnezeu.

35. Nici pe pământ fiindcă este așternut al picioarelor lui, nici pe Ierusalim fiindcă este cetate a marelui împărat.

36. Nici pe capul tău să nu te juri, fiindcă nu poți să faci un fir de păr, alb sau negru.

37. De aceea cuvântul vostru să fie: da ce este da, nu ce este nu; iar ce e mai mult decât acestea, dela cel rău este.

38. Ați auzit că s'a zis: ochiu pentru ochiu și dinte pentru dinte.

39. Eu însă vă spun vouă să nu stați împotriva celui rău; iar cui te lovește peste obrazul drept, întoarce-i și pe celălalt.

40. Celui ce voește să se judece cu tine și să-ți ia veșmântul, lasă-i și cămașa.

41. Iar de te va asupra careva să mergi o mie de pași, mergi cu el două mii.

42. Celui care cere de la tine, dă-i; și de la cel ce voește să se împrumute de la tine, nu întoarce fața ta.

43. Ați auzit că s'a zis: Să iubești pe aproapele tău și să urăști pe vrăjmașul tău.

44. Iar eu vă zic vouă: iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc și rugați-vă pentru cei ce vă vatămă și vă prigonesc.

45. Ca să fiți fiii Tatălui vostru celui din ceruri, că el face să răsară soarele peste răi și peste buni, și trimite ploae peste drepti și peste nedrepti.

46. Căci dacă iubiți pe cei ce vă iubesc, ce răsplată puteți avea? Au nu fac și vameșii același lucru?

47. Și dacă primiți cu dragoste pe

frații voștri numai, ce prisos este aici? Au nu fac și păgânii același lucru?

48. Fiți, dar, voi desăvârșiți, precum Tatăl vostru cel ceresc este desăvârșit.

CAP. 6.

Urmarea predicii de pe munte. Despre milostenie, rugăciune și post.
Să nu ne străduim după cele pământești.

1. Luați aminte ca faptele dreptății voastre să nu le faceți înaintea oamenilor ca să fiți lor privese, altfel nu aveți plată de la Tatăl vostru cel din ceruri.

2. Deci, când faci milostenie, nu trâmbița înaintea ta, cum fac fățarnicii, în sinagoge și în ulițe, ca să fie slăviți de oameni; adevăr grăesc vouă; își iau răsplata cuvenită.

3. Tu, însă, când faci milostenie, să nu știe stânga ta ce face dreapta ta.

4. Așa încât milostenia ta să fie într'ascuns, și Tatăl tău, care vede într'ascuns îți va răsplăti tie.

5. Iar când vă rugați, nu fiți ca fățarnicii cărora le place, prin sinagoge și prin unghiurile ulițelor, stând în picioare să se roage, ca să se a-rate oamenilor; adevăr grăesc vouă: își iau răsplata cuvenită.

6. Tu, însă, când te rogi, intră în camera ta și închizând ușa ta roagă-te Tatălui tău celui într'ascuns, și Tatăl tău, care vede într'ascuns, îți va răsplăti tie.

7. Când vă rugați, nu spuneți multe ca păgânii, că ei cred că în poliloghia lor vor fi ascultați.

8. Deci nu vă asemenați lor, că știe Tatăl vostru de ce aveți trebuință mai nainte ca să cereți voi dela el.

9. Deci voi așa să vă rugați: Tatăl nostru carele ești în ceruri, sfintească-se numele tău;

(33) Es. 20, 7. Lev. 19, 12. Deut. 5, 12. (34) Is. 66, 1. Mat. 23, 16. (35) Ps. 47, 3. Is. 66, 1. Iac. 5, 12. (37) Iac. 5, 12. 2 Corint. 1, 17. (38) Es. 21, 23. Lev. 24, 19. Deut. 19, 21. (39) Pild. 20, 22. Is. 50, 6. Plâng. 3, 30. Luc. 6, 29. Rom. 12, 17. (40) Luc. 6, 29. (42) Deut. 15, 7. Luc. 6, 30. (43) Lev. 19, 17. Deut. 23, 6. Mat. 22, 39. Marc. 12, 31. Rom. 13, 9. (44) Luc. 6, 27. Fapt. 7, 60. (45) Luc. 6, 35. (46) Luc. 6, 32. (48) Ps. 111, 9. Mat. 23, 5. (2) Rom. 12, 8. (4) 1 Reg. 16, 7. Luc. 14, 14. (5) Mat. 15, 8. (6) 4 Reg. 4, 33. (7) 3 Reg. 8, 28; 18, 26. Ecl. 5, 1-2. Is. 1, 15. (8) Mat. 6, 32. (9) Luc. 11, 2-4.

10. Vie împărăția ta; facă-se voia ta, precum în cer așa și pe pământ.
11. Pâinea noastră cea spre ființă dă-ne-o nouă astăzi;
12. Și ne iartă nouă greșalele noastre, precum și noi iertăm greșililor noștri,
13. Și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel rău. Că a ta este împărăția și puterea și mărirea în veci, amin.
14. Că de veți ierta oamenilor greșalele lor, ierta-va și vouă Tatăl vostru cel ceresc.
15. Iar de nu veți ierta oamenilor greșalele lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșalele voastre.
16. Când postiți, nu-fiți posomorîți ca fățarnicii; că ei își întunecă fețele, ca să se arate oamenilor că postesc; adevăr grăesc vouă: își iau plata cuvenită.
17. Tu, însă, când postești, unge capul tău și fața ta o spală,
18. Ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatălui tău care este întru ascuns, și Tatăl tău care vede întru ascuns îți va răsplăti ție.
19. Nu vă adunați comori pe pământ unde moliă și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură,
20. Ci adunați-vă comori în cer, unde nici moliă, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă și nu le fură.
21. Căci unde este comoara ta, acolo va fi și inima ta.
22. Luminătorul trupului este ochiul; de va fi ochiul tău curat, tot trupul tău va fi luminat;
23. Iar de va fi ochiul tău rău, tot trupul tău va fi întunecat. Deci, dacă lumina dintru tine întuneric este, dar întunericul, cu cât mai mult!
24. Nimeni nu poate să slujească la doi domni, căci sau pe unul îl va urî și pe celălalt îl va iubi, sau de unul se va lipi și pe celălalt îl va disprețui; nu puteți să slujiți lui Dumnezeu și lui Mamona.

25. Drept aceea zic vouă, nu vă îngrijiți pentru viața voastră ce veți mânca, nici pentru trupul vostru cu ce vă veți îmbrăca; au nu este viața mai mult decât hrana și trupul de cât îmbrăcămintea?

26. Uitați-vă la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în hambare, și Tatăl vostru cel ceresc le hrănește. Oare nu sunteți voi cu mult mai presus de ele?

27. Și cine dintre voi, oricât și-ar pune mintea, poate să adauge la statul său un cot?

28. Iar de veșmânt de ce vă îngrijiți? Luați seama la crinii câmpului cum cresc: nu se ostenesc, nici nu torc.

29. Și totuș, vă spun vouă că nici Solomon, în toată mărirea lui, nu se înveșmânta ca unul dintre ei.

30. Iar dacă iarba câmpului, care astăzi este și mâine se aruncă în cuptor, Dumnezeu astfel o îmbracă oare nu cu mult mai vărtos pe voi, o, puțin credincioșilor?

31. Deci, nu duceți grijă spunând: ce vom mânca, ori ce vom bea, ori cu ce ne vom înveșmânta?

32. Că după toate acestea se străduesc păgânii; știe doar Tatăl vostru cel ceresc că aveți nevoie de ele.

33. Căutați mai întâiu împărăția și dreptatea lui și acestea toate se vor adăoga vouă.

34. Nu duceți grijă de ziua de mâine, căci ziua de mâine se va îngriji de sine. Ajunge zilei răutatea ei.

CAP. 7.

Sfârșitul predicii de pe munte.

1. Nu judecați, ca să nu fiți judecați.
2. Căci cu judecata cu care judecați, veți fi judecați, și cu măsura cu care măsurați, vi se va măsura.
3. De ce vezi paiul din ochiul fra-

(10) Mat. 26, 39. Luc. 22, 42. Fapt. 22, 14. (11) Pild. 30, 8. Luc. 11, 3. (12) Ps. 31, 5. Mat. 18, 21. Luc. 11, 4. (13) 1 Paralip. 29, 12. Mat. 26, 41. Luc. 11, 4. Ioan 17, 15. 2 Petr. 2, 9. Apoc. 3, 10. (14) Sir. 28, 2. Marc. 11, 25. Luc. 6, 37. Efes. 4, 32. (15) Mat. 18, 38. Marc. 11, 26. Luc. 2, 13. (16) Is. 58, 3. (17) Rut 3, 3. Dan. 10, 3. (19) Iac. 5, 4. Evr. 13, 5. (20) Mat. 19, 21. Luc. 12, 31. 1 Petr. 1, 4. 1 Tim. 6, 19. (21) Luc. 12, 34. (22) Luc. 11, 34. (23) Luc. 11, 35. (24) 3 Reg. 18, 24. Luc. 16, 13. Iac. 4, 4. 1 Ioan 38, 41. Ps. 146, 9. Luc. 12, 24. (27) Luc. 12, 2, 15. (25) Luc. 12, 22. Filip. 4, 6. (26) Iov 25. (28) Luc. 12, 26. (29) 3 Reg. 4, 21. Luc. 12, 27. (30) Mat. 16, 8. Luc. 12, 28. (31) Luc. 12, 29. (32) Mat. 6, 8. Luc. 12, 36. (33) 3 Reg. 3, 13. Ps. 36, 25. Luc. 12, 31. (34) Es. 16, 19. CAP. 7. — (1) Luc. 6, 37. Iac. 4, 11. Rom. 2, 1-3. (2) Marc. 4, 24. Luc. 6, 38. (3) Luc. 6, 41.

telui tău, și de bârna din ochiul tău nu-ți dai seama?

4. Sau cum vei zice fratelui tău: stai să-ți scot paiul din ochi, și iată, bârna este în ochiul tău.

5. Fățarnice, scoate întâi bârna din ochiul tău și atunci vei vedea să scoți paiul din ochiul fratelui tău.

6. Nu dați cele sfinte câinilor, nici nu aruncați mărgăritarele voastre în fața porcilor, ca nu cumva să le calce în picioare și întorcându-se să vă sfâșie pe voi.

7. Cereți și se va da vouă; căutați și veți afla; bateți și se va deschide vouă.

8. Căci oricine care cere ia, cel care cercetează află, și celui care bate i se va deschide.

9. Cine este omul acela între voi dela care, de va cere fiul său pâine, el să-i dea piatră,

10. Sau de-i va cere pește, el să-i dea șarpe?

11. Atunci, dacă voi, răi fiind, știți să dați daruri bune fiilor voștri, cu cât mai vărtos Tatăl vostru cel din ceruri va da cele bune celor cari cer dela el.

12. Ci toate câte voiți să vă faceți vouă oamenii, asemenea și voi faceți lor, că aceasta este legea și prorociei.

13. Intrați prin poarta cea strâmtă, că largă este poarta și încăpătoare calea care duce la pieire, și mulți sunt cei cari apucă pe ea.

14. Și strâmtă este poarta și îngustă este calea care duce la viață, și puțini sunt cari o află.

15. Feriți-vă de profeții mincinoși, cari vin la voi în haine de oi (blânzi ca oile), iar pe dinăuntru sunt lupi hrăpitori.

16. După roadele lor îi veți cunoaște. Au doară culeg oamenii struguri din scaeți ori smochine din cliuni?

17. Așa că orice pom bun face roade bune, iar pomul rău face roade rele.

18. Nu se poate pom bun să facă roade rele, nici pom rău să facă roade bune.

19. Iar orice pom care nu face roadă bună se taie și se aruncă în foc.

20. Drept aceea, după roadele lor îi veți cunoaște.

21. Nu oricine care îmi zice: Doamne, Doamne, va intra întru împărăția cerurilor, ci care face voința Tatălui meu celui din ceruri.

22. Mulți îmi vor zice în ziua aceea: Doamne, Doamne, au nu în numele tău am profetit și cu numele tău am scos demoni, și în numele tău minuni multe am făcut?

23. Atunci, însă, voi mărturisi lor: niciodată nu v'am cunoscut pe voi. Depărtați-vă dela mine cei ce lucrați fărădelegea.

24. De aceea, oricine care aude aceste cuvinte ale mele și le îndeplinește, asemenea-se-va bărbatului cuminte care a clădit casa lui pe stâncă.

25. A căzut ploaia, au venit râurile mari, au suflat vânturile și au bătut în casa aceea, dar ea n'a căzut, fiindcă era întemeiată pe stâncă.

26. Iar oricine care aude aceste cuvinte ale mele și nu le îndeplinește, asemenea-se-va bărbatului nerod care și-a clădit casa pe nisip.

27. Și a căzut ploaia și au venit râurile mari și au suflat vânturile și au izbit în casa aceea și a căzut. Și năruirea ei a fost mare.

28. Iar când Iisus a sfârșit cuvintele acestea, mulțimile stăteau uimite de învățătura lui,

29. Căci îi învăța pe ei ca unul care are putere, și nu ca învățații lor.

(4) Luc. 6, 42. (5) Luc. 6, 42. (6) Pild. 9, 7. (7) Ier. 29, 12. Mat. 21, 22. Marc. 11, 24. Luc. 11, 9. Ioan 14, 13. Iac. 1, 5. (8) Pild. 8, 17. Luc. 11, 10. (9) Luc. 11, 11. (10) Luc. 11, 12. (11) Fac. 8, 21. Luc. 11, 13. Iac. 1, 7. (12) Lev. 19, 18. Fac. 4, 15. Luc. 6, 31. Rom. 13, 8. (14) Luc. 13, 24. Fapt. 14, 22. (15) Deut. 13, 1-3. Ier. 14, 14. Marc. 13, 22. Fapt. 20, 29. 1 Ioan 4, 1. (16) Mat. 7, 20. Luc. 6, 44. Iac. 3, 12. (17) Mat. 12, 33. 1 Tim. 5, 24. (18) Mat. 12, 33. Luc. 6, 43. Iac. 3, 11. (19) Luc. 3, 9. Ioan 15, 2-6. (20) Luc. 6, 44. (21) Osie 8, 2. Luc. 6, 46. Fapt. 19, 13. (22) Luc. 6, 46. 1 Corint. 13, 2. (23) Ps. 5, 5. Luc. 13, 25. (24) Luc. 6, 47. (25) Mat. 16, 18. Luc. 6, 48. (26) Luc. 6, 49. (27) Iez. 13, 11. Luc. 6, 49. (28) Marc. 1, 22; 6, 2. (29) Marc. 1, 22. Luc. 4, 32.

CAP. 8.

Iisus vindecă pe un leproș, pe servitorul unui sutaș, pe soacra lui Petru și pe alți bolnavi. Liniștește furtuna de pe mare și mântuește pe doi demonizați.

1. Pogorindu-se din munte, gloate multe au mers după el.

2. Și iată un leproș apropiindu-se, i se închină, zicând: Doamne, dacă voești, poți să mă curățești.

3. Atunci Iisus întinzând mâna, s'a atins de el, zicând: voesc, curățește-te. Și îndată s'a curățit lepra lui.

4. Apoi i-a zis Iisus: vezi, nu spune nimănui, ci mergi, arată-te preoților și adu darul pe care l-a rânduit Moise, spre mărturie lor.

5. Pe când intra în Capernaum, s'a apropiat de el un sutaș, rugându-l,

6. Și zicând: Doamne, sluga mea zace în casă, slăbănog, chinându-se cumplit.

7. Iisus îi zice: voiu veni și-l voiu tămădui.

8. Dar sutașul răspunzând i-a vorbit: Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperișul meu, ci numai zi cu cuvântul și se va vindeca sluga mea.

9. Că și eu sunt om sub stăpânirea altora și am sub mine ostași și-i spun acestuia: du-te, și se duce și celuilalt: vino, și vine și slugii mele: fă aceasta, și face.

10. Auzind acestea Iisus s'a minunat și a zis celor ce veneau după el: adevăr grăesc vouă: nici întru Israil n'am găsit atâta credință.

11. Drept aceea vă spun că mulți dela răsărit și dela apus vor veni și vor sta la masă cu Avraam, cu Isaac și cu Iacov în împărăția cerurilor;

12. Iar fiii împărăției vor merge întru întunericul cel mai din afară; acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților.

13. Și i-a zis Iisus sutașului: du-te, fie ție după cum ai crezut. Și s'a

însănătoșit servitorul lui în ora aceea.

14. Venind Iisus în casa lui Petru, a văzut pe soacra acestuia zăcând, prinsă de friguri.

15. Și s'a atins de mâna ei, iar frigurile o lăsară și se sculă și îi sluja lui.

16. Iar făcându-se seară, aduseră la el mulți demonizați, și scoase afară duhurile cu cuvântul și pe toți cei bolnavi îi tămădui,

17. Ca să se împlinească ceea ce s'a spus prin Isaia prorocul care zice: acesta neputințele noastre a luat și boalele noastre le-a purtat.

18. Văzând Iisus noroade multe împrejurul lui, a poruncit ucenicilor să treacă de ceea parte a mării.

19. Atunci a venit la el un cărturar și a grăit: Învățătorule, te voiu urma, ori unde vei merge.

20. Dar Iisus i-a răspuns: Vulpile au vizuini și păsările cerului cuiburi, fiul omului, însă, nu are unde să-și plece capul.

21. Un altul dintre ucenici îi zise: Doamne, dă-mi voie să mă duc întâiu și să îngrop pe tatăl meu.

22. El însă i-a zis: Vino după mine și lasă morții să-și îngroape pe morții lor.

23. Intrând în corabie, ucenicii lui îl urmară.

24. Și iată că pe mare se iscă o furtună atât de aprigă încât corabia se învăluia în talazuri; iar el dormea.

25. Atunci ucenicii veniră la el și-l deșteptară spunându-i: Doamne, mântuește-ne că pierim.

26. Iisus le zice: de ce vă este frică, puțin credincioșilor? S'a sculat atunci, a certat vânturile și marea și s'a făcut liniște deplină.

27. Iar oamenii se mirară zicând: ce fel de om este acesta că și vânturile și marea ascultă de el.

28. Când trecu dincolo în ținutul Gadarenilor, îl întâmpinară doi demonizați, cari ieșeau din morminte

CAP. 8. — (2) Marc. 1, 40. Luc. 5, 12. (3) Marc. 1, 41. Luc. 5, 13. (4) Lev. 14, 2-5. Mat. 9, 30. Marc. 1, 43-44. Luc. 5, 14. (5) Luc. 7, 2. (6) Luc. 7, 3. (8) Luc. 6, 6-7. (9) Luc. 7, 8. (10) Luc. 7, 9. (11) Is. 2, 2; 49, 12. Luc. 13, 29. (12) Mat. 13, 42; 21, 43; 24, 51. Iuda 1, 13. (13) Mat. 9, 29. Luc. 7, 10. (14) Marc. 1, 29. Luc. 4, 38. (15) Mat. 9, 25. Marc. 1, 31. Luc. 4, 39. (16) Marc. 1, 32. Luc. 4, 40. (17) Is. 53, 4. 1 Petr. 2, 24. (18) Marc. 4, 35. (19) Luc. 9, 57. (20) Luc. 9, 58. (21) Luc. 9, 59. (22) Mat. 4, 19. Luc. 9, 60. (23) Marc. 4, 35. Luc. 8, 22. (24) Ioan 1, 4. Marc. 4, 37. Luc. 8, 23. (25) Ioan 1, 6. Marc. 4, 38. Luc. 8, 24. (26) Mat. 14, 31. Marc. 4, 39. Luc. 8, 24. (27) Pild. 30, 4. Marc. 4, 41. Luc. 8, 25. (28) Marc. 5, 1-5. Luc. 8, 26.

și atât de cumpliți, încât nimeni nu putea să treacă pe calea aceea.

29. Și iată, au început să strige și să zică: Ce este nouă și ție, Iisuse, fiul lui Dumnezeu? Ai venit aici mai înainte de vreme ca să ne chinuești?

30. Departe de ei era o turmă mare de porci, la pășune.

31. Iar demonii se rugau de el și ziceau: dacă ne scoți afară, trimite-ne în turma de porci.

32. Atunci el le spuse: Duceți-vă. Iar ei ieșind se duseră în turma de porci. Și iată că toată turma se repezi de pe povârniș în mare și pieri în ape.

33. Iar păzitorii fugiră și ducându-se în oraș spuseră tot ce se întâmplase cu demonizații.

34. Atunci tot orașul ieși întru întâmpinarea lui Iisus și văzându-l îl rugară ca să treacă din hotarele lor.

CAP. 9.

Paraliticul din Capernaum. Matei și ucenicii lui Ioan Botezătorul. Fiica lui Iair și femeia pătimașă. Doi orbi și un mut. Secerișul și secerătorii.

1. Intrând în corabie, Iisus trecu dincoace și veni în orașul său.

2. Și iată că îi aduseră un slăbănog, zăcând pe pat. Ci Iisus văzând credința lor, zise slăbănogului: îndrăznește fiule, păcatele tale sunt iertate.

3. Dar unii dintre cărturari ziceau întru sine: acesta hulește.

4. Ci Iisus știind gândurile lor le zise: Pentru ce cugetați rele în inimile voastre?

5. Că ce este mai lesne a zice: iertate sunt păcatele tale, sau a zice: scoală-te și umblă?

6. Ci ca să știți că putere are fiul omului pe pământ a ierta păcatele — atunci zise slăbănogului: scoală-te, ridică patul tău și mergi la casa ta.

7. Și sculându-se s'a dus la casa sa.

8. Iar mulțimile văzând aceasta se înfricoșară și măriră pe Dumnezeu care dă oamenilor asemenea putere.

9. De acolo Iisus trecând înainte a văzut un om care ședea la vamă, cu numele Matei, și i-a zis acestuia: vino după mine. Și sculându-se a mers după Iisus.

10. Și s'a întâmplat că sezând el la masă, în casă, iată mulți vameși și păcătoși au venit și au sezut la masă împreună cu el și cu ucenicii lui.

11. Fariseii văzând una ca aceasta au zis ucenicilor: Pentru ce mănăncă învățătorul vostru cu vameșii și cu păcătoșii?

12. Iisus auzind le-a dat cuvânt: nu cei zdraveni au nevoie de doftor, dar cei bolnavi.

13. Duceți-vă deci și luați învățătură, ce însemnează — milă voesc, iar nu jertfă; că n'am venit să chem pe drepti, ci pe păcătoși, la pocăință.

14. În vremea aceea, veniră la el ucenicii lui Ioan, zicând: Pentru ce noi și Fariseii postim, iar ucenicii tăi nu postesc?

15. Iisus le răspunde: pot oare fiii nunții să fie triști câtă vreme mirele este cu ei? Ci vor veni zile, când mirele va fi luat de la ei și atunci vor posti.

16. Nimeni nu pune, la haină veche, petec dintr'o bucată nouă, căci plinitura aceasta trage din haină și se face o ruptură și mai rea.

17. Nici nu pun oamenii vin nou în burdufuri vechi; altmintrelea burdufurile crapă: vinul se varsă și burdufurile se nimicesc; ci pun vin nou în burdufuri nouă și amândouă se păstrează împreună.

18. Pe când vorbea el acestea, iată veni un dregător, i se închină și-i zise: copila mea muri acum, ci venind pune mâna ta peste ea și va fi vie.

(29) Marc. 1, 24; 5, 6. Luc. 4, 41. (30) Marc. 5, 11. Luc. 8, 32. (31) Marc. 5, 12. Luc. 8, 29. (32) Marc. 5, 8-10. Luc. 8, 32. (33) Marc. 5, 14. Luc. 8, 34. (34) Marc. 6, 15. Luc. 8, 15. CAP. 9. — (1) Mat. 4, 13. Marc. 2, 6. Luc. 5, 21. (4) Ps. 139, 2. Mat. 12, 25. Marc. 2, 1. (2) Marc. 2, 3. Luc. 5, 18. (3) (5) Marc. 2, 9. Luc. 5, 23. (6) Marc. 2, 10. Luc. 5, 24. (7) Marc. 2, 12. Luc. 5, 22. Ioan 2, 24. Mat. 9, 33. Marc. 2, 12. Luc. 5, 26. (9) Marc. 2, 14. Luc. 5, 27. (10) Marc. 2, 15. Luc. 5, 29. (11) Mat. 11, 19. Marc. 2, 16. Luc. 5, 30. (12) Marc. 2, 17. Luc. 5, 31. (13) 1 Reg. 15, 22. Osie 6, 6. Mih. 6, 6-8. Mat. 12, 7. Marc. 2, 17. Luc. 5, 32. 1 Tim. 1, 15. (14) Marc. 2, 18. Luc. 5, 33. (15) Is. 62, 5. Marc. 2, 19. Luc. 5, 34. Ioan 2, 29. (16) Marc. 2, 21. Luc. 5, 36. (17) Marc. 2, 22. Luc. 5, 37. (18) Marc. 5, 22. Luc. 8, 41.

19. Atunci Iisus sculându-se merse după el împreună cu ucenicii.

20. Și iată o femeie cu scurgere de sânge de doisprezece ani, apropiindu-se de el pe la spate se atinse de poala hainei lui.

21. Căci zicea în gândul ei: numai să mă ating de haina lui și mă voi face sănătoasă.

22. Iisus se întoarse și văzând-o îi zise: îndrăznește flică, credința ta te-a mântuit. Și s'a tămăduit femeia din ceasul acela.

23. Iisus veni la casa dregătorului și văzând pe cântăreții din flaut și gloata sgomotoasă rosti:

24. Depărtați-vă, căci fecioara n'a murit, ci doarme. Dar ei râdeau de el.

25. Ci când mulțimea fu scoasă afară, intrând Iisus luă pe fată de mână și fata se sculă.

26. Și vestea aceasta merse peste tot pământul acela.

27. Trecând Iisus de acolo, doi orbi se țineau după el și strigau și ziceau: Miluește-ne pe noi, fiule al lui David.

28. După ce a intrat în casă, au venit la el orbii și Iisus i-a întrebat: credeți că pot să fac eu aceasta? Grăescu-i lui: da, Doamne.

29. Atunci s'a atins de ochii lor, zicând: după credința voastră fie vouă.

30. Și s'au deschis ochii lor. Iar Iisus le porunci cu asprime, zicând: vedeți, nimeni să nu știe.

31. Însă ei, după ce au ieșit, răspândiră numele lui în tot pământul acela.

32. După plecarea lor, iată aduseră la el un om mut, având demon.

33. Și afară fiind scos demonul, cel mut a grăit. Iar mulțimile se minunau zicând: niciodată nu s'au arătat așa lucruri întru Israil.

34. Dar Fariseii ziceau: cu domnul demonilor scoate pe demoni.

35. Ci Iisus străbătea toate orașele și satele, învățând în sinagogile lor, propovăduind evanghelia împărăției

și vindecând toată boala și toată neputința în popor.

36. Și văzând mulțimile de oameni i s'a făcut milă de ei că erau dosădiți și părăsiți ca niște oi fără de păstor.

37. Atunci zis-a ucenicilor lui: Secerișul e mult, dar lucrătorii sunt puțini.

38. Rugați, deci, pe Domnul secerișului ca să scoată lucrători la secerișul său.

CAP. 10.

Așezarea și trimiterea celor doisprezece apostoli. Oumpene și răsplătiri viitoare.

1. Chemând la sine pe cei doisprezece ucenici ai săi le dădu lor putere asupra duhurilor celor necurate ca să le scoată afară și să tămăduiască orice boală și orice slăbiciune.

2. Numele celor doisprezece apostoli sunt acestea: cel dintâi Simon, ce se zice Petru, și Andrei fratele lui; Iacov al lui Zevedeu și Ioan fratele lui;

3. Filip și Vartolomei, Toma și Matei vameșul; Iacov al lui Alfeu și Leveu ce se zice Tadeu;

4. Simon Cananeul și Iuda Iscarioteanul, cel care l-a vândut.

5. Pe acești doisprezece i-a trimis Iisus, poruncindu-le lor acestea: În căile păgânilor să nu mergeți și în vreo cetate de Samariteni să nu intrați.

6. Ci mai vârtos mergeți către oile cele pierdute ale casei lui Israil.

7. În mersul vostru propovăduiți zicând că s'a apropiat împărăția cerurilor.

8. Tămăduiți pe cei neputincioși, înviați pe cei morți, curățiți pe cei leproși, pe demoni scoateți-i afară; în dar ați luat în dar să dați.

9. Să nu aveți nici aur, nici argint, nici aramă în cingătorile voastre.

10. Nici traistă pe drum, nici două cămăși, nici încălțăminte, nici toiag;

(19) Marc. 5, 24. (20) Lev. 15, 25. Marc. 5, 25. Luc. 8, 43. (21) Luc. 8, 44. (22) Marc. 5, 30. (23) Luc. 8, 49. (24) Marc. 5, 39. (25) Luc. 8, 54. (26) Luc. 7, 17. (27) Mat. 15, 22. Marc. 10, 49. Luc. 18, 35. (28) Luc. 18, 40. (29) Marc. 10, 52. Luc. 5, 13. (30) Mat. 8, 3. Marc. 1, 43. (31) Marc. 1, 45. Luc. 18, 43. (32) Luc. 11, 14. (33) Luc. 11, 14. (34) Mat. 12, 24. Marc. 3, 22. (35) Luc. 13, 22. (36) Numer. 27, 17. Is. 53, 6. Iez. 34, 5. Marc. 6, 34. (37) Ioan 4, 35. (38) Luc. 10, 2. Tes. 3, 1. CAP. 10. — (1) Luc. 6, 15. (2) Ioan 1, 42. (3) Marc. 3, 18. Luc. 6, 16. Ioan 50, 6. Iez. 34, 5. Mat. 15, 24. (7) Luc. 9, 2. (5) 4 Reg. 17, 21. (6) Is. 53, 6. Ier. 13, 21. (8) Luc. 10, 9. (9) Marc. 6, 8. (10) Luc. 10, 7.

că vrednic este lucrătorul de hrana sa.

11. În orice oraș sau sat veți intra, cercetați cine este într'insul vrednic, și acolo să rămâneți până ce veți ieși.

12. Iar când intrați în casă, urați-i ei de bine.

13. Și dacă este casa aceea vrednică, vină pacea voastră peste ea. Iar de nu este vrednică, pacea voastră întoarce-se la voi.

14. Cine nu vă va primi pe voi, nici nu va asculta cuvintele voastre, ieșind din casa lui sau din orașul acela, scuturați praful de pe picioarele voastre.

15. Adevăr grăesc vouă, mai ușor va fi pământului Sodomei și Gomorei în ziua judecării, de cât orașului acela.

16. Iată eu vă trimit pe voi ca oi în mijlocul lupilor; fiți dar înțelepți ca șerpii și fără răutate ca porumbeii.

17. Feriți-vă de oameni; căci vă vor da pe mâna sinedriilor, și în sinagogle lor vă vor bate cu biciul.

18. La domnitori și la împărați veți fi duși pentru mine, spre mărturie lor și păgânilor.

19. Iar când vă vor da pe voi în mâna lor, nu vă îngrijiți cum sau ce veți vorbi, căci se va da vouă în ora aceea, ce să vorbiți.

20. Fiindcă nu voi sunteți cari vorbiți, ci duhul Tatălui vostru este care grăește întru voi.

21. Va da frate pe frate la moarte și tată pe fecior și se vor scula copii asupra părinților și-i vor ucide.

22. Și veți fi urâți de toți pentru numele meu; iar cel ce va răbda până în sfârșit, acela se va mântui.

23. Când vă urmăresc pe voi în cetatea aceasta, fugiți în cealaltă; adevăr grăesc vouă: nu veți sfârși orașele lui Israil, până ce nu va veni fiul omului.

24. Nu este ucenic mai presus de învățătorul, nici slugă mai presus de stăpânul său.

25. Destul este ucenicului să fie ca învățătorul și slugii ca stăpânul. Dacă pe stăpânul casei l-au numit Beelzebul, cu cât mai vartos pe casnicii lui.

26. Deci nu vă temeți de ei, căci nimic nu este acoperit care să nu iasă la iveală și nimic ascuns care să nu ajungă cunoscut.

27. Ceea ce vă grăesc la întuneric, spuneți la lumină și ceea ce auziți la ureche propovăduiți de pe case.

28. Nu vă temeți de cei ce ucid trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă; temeți-vă mai curând de acela care poate și sufletul și trupul să le piardă în Gheena.

29. Au nu se vând două vrăbii de un ban? Și nici una din ele nu va cădea pe pământ fără știrea Tatălui vostru.

30. La voi însă și perii capului, toți sunt numărați.

31. Așa dar nu vă temeți; voi sunteți mai de preț ca multe păsărele.

32. Oricine care va mărturisi pentru mine înaintea oamenilor, mărturisii-voiu și eu pentru el înaintea Tatălui meu celui din ceruri.

33. Iar de oricine care se va lepăda de mine înaintea oamenilor și eu mă voi lepăda de el înaintea Tatălui meu celui din ceruri.

34. Nu socotiți că am venit să aduc pace pe pământ; n'am venit să aduc pace ci sabie.

35. Căci am venit să despart pe om de tatăl său, pe fiică de muma-sa, pe noră de soacră-sa.

36. Și dușmanii omului vor fi casnicii lui.

37. Cela ce iubește pe tată ori pe mamă mai mult decât pe mine, nu este vrednic de mine; acela ce iubește pe fiu ori pe fiică mai mult decât pe mine, nu este vrednic de mine.

38. Și care nu ia crucea și nu-mi urmează mie, nu este vrednic de mine.

39. Cine ține la viața lui: va pierde-o, iar cine-și pierde viața lui pentru mine: va găsi-o.

(11) Marc. 6, 10. (12) Luc. 10, 13, 9. Fapt. 13, 31. (15) Luc. 10, 23, 2. Marc. 13, 11. Luc. 12, 12. (19) 21, 17. (23) Mat. 2, 13. Fapt. 14, 6. Mih. Ioan 8, 48. (26) Ier. 1, 8. Luc. 8, 17. (27) Luc. 12, 6. (30) 1 Reg. 14, 45. Luc. 12, 7. (33) Marc. 8, 38. (34) Luc. 12, 51. (35) Ier. Ioan 13, 18. (37) Deut. 33, 9. Mat. 19, 29. (39) Marc. 8, 35. Ioan 12, 25.

5. (13) Luc. 10, 6. (14) Neem. 5, 13. 12 (16) Luc. 10, 3. Rom. 16, 19. (17) Marc. Es. 4, 12. Ier. 1, 7. Luc. 12, 11. (20) 2 Reg. 7, 2. Marc. 13, 12. (22) Dan. 12, 12. Luc. 6, 40. Ioan 13, 16. (25) Luc. 11, 15. Iov 12, 22. (28) Is. 8, 12. Luc. 12, 4. (29) (31) Luc. 12, 7. (32) Luc. 12, 8. Apoc. 3, 5. 9, 4. Mih. 7, 6. Luc. 12, 53. (36) Mih. 7, 6. Luc. 14, 26. (38) Marc. 8, 34. Luc. 9, 23.

40. Cine vă primește pe voi, pe mine mă primește, și cine mă primește pe mine, primește pe acela ce m'a trimis pe mine.

41. Cine primește proroc în nume de proroc plată de proroc va lua, și cine primește pe un drept în nume de drept răsplata dreptului va lua.

42. Și acela ce va da de băut unuia din aceștia micul numai un pahar cu apă rece, în nume de ucenic, adevăr grăesc vouă: nu va pierde plata sa.

CAP. 11.

Intrebarea lui Ioan Botezătorul și mărturia lui Iisus despre Ioan. Orașele nepocăite. Lauda Tatălui. Chemare către cei împovărați.

1. Sfârșind Iisus de dat aceste învățături celor doisprezece ucenici ai săi, trecu de acolo ca să învețe și să predice mai departe, prin orașele lor.

2. În vremea aceea, Ioan auzi, în închisoare, despre faptele lui Christos și-i trimise vorbă prin ucenicii lui:

3. Tu ești acela ce vine, sau să așteptăm pe altul?

4. Atunci Iisus luând cuvântul le zise: Mergeți și spuneți lui Ioan cele ce auziți și vedeți.

5. Orbii își capătă vederea și schiopii umblă, leproșii se curățesc și surzii aud, morții înviază și săracilor li se binevestește.

6. Și fericit este acela care nu se va sminti întru mine.

7. După plecarea acestora, Iisus începu să vorbească mulțimilor despre Ioan: Ce-ați ieșit să vedeți în pustie? Au trestie clătinată de vânt?

8. Dar de ce ați ieșit? Să vedeți un om îmbrăcat în haine moi? Iată, cei ce poartă haine moi sunt în casele împăraților.

9. Atunci de ce-ați ieșit? Să vedeți un proroc? Da, zic vouă, și mai mult decât un proroc.

10. Că el este acela despre care s'a

scris: Iată eu trimit, înaintea feței tale, pe ingerul meu, care va pregăti calea ta, înaintea ta.

11. Adevăr grăesc vouă, nu s'a sculat dintre cei născuți de femei unul mai mare decât Ioan Botezătorul; totuși cine este mai mic în împărăția cerurilor este mai mare decât el.

12. Din zilele lui Ioan Botezătorul până acum, împărăția cerurilor se ia cu năvala și năvălitorii pun mâna pe ea.

13. Toți prorocii și legea au prorocit până la Ioan.

14. Și dacă voiți să înțelegeți, el este Ilie, cel ce va să vie.

15. Cine are urechi de auzit, să audă.

16. Dar cu cine voi asemăna neamul acesta? este asemenea copiilor cari șed în mijlocul târgului și strigă către alți copii,

17. Zicând: V'am cântat din fluer și n'ați jucat; v'am cântat de jale și nu v'ați tânguit.

18. Căci a venit Ioan, nici mâncând, nici bând, și spun: are demon.

19. A venit Fiul Omului mâncând și bând și spun: Iată om mândăcios și băutor de vin, prieten al vameșilor și al păcătoșilor. Dar înțelepciunea s'a dovedit de dreaptă din lucrările ei.

20. Atunci a început Iisus să mustre orașele întru care se făcuseră cele mai multe minuni ale sale, căci nu s'au pocăit.

21. Vai ție Chorazine, vai ție Betsaido, că dacă în Tir și în Sidon s'ar fi făcut minunile ce s'au făcut întru voi, de mult, în sac și în cenușă s'ar fi pocăit.

22. Dar zic vouă: Tirului și Sidonului le va fi mai ușor, în ziua judecării, decât vouă.

23. Și tu Capernaume: N'ai fost înălțat până la cer? Până la iad te vei pogori. Căci în Sodoma de s'ar fi făcut minunile ce s'au făcut în tine, ar fi rămas până astăzi.

(40) Mat. 18, 5. Luc. 9, 48. Ioan 12, 6, 10. CAP. 11. — (2) Mat. 14, 3. Luc. 7, 14. (4) Luc. 7, 21. (5) Ps. 21, 27. Is. 29, 18. 23. Rom. 9, 23. (7) Luc. 7, 21. (8) Luc. 7, 1. Marc. 1, 2. Luc. 7, 27. (11) Luc. 7, 28. (14) Mal. 4, 5. Luc. 1, 17. (15) Marc. 7, 16. (18) Marc. 3, 4. (19) Luc. 7, 34. (20) Luc. 10, 13. (21) Mat. 10, 15. (22) Luc. 10, 14. 44. (41) 3 Reg. 17, 9. (42) Marc. 9, 41. Evr. 18. (3) Numer. 24, 17. Deut. 18, 15. Ioan 6, Luc. 4, 18. Ioan 2, 23. (6) Is. 8, 14. Luc. 7, 25. (9) Mat. 14, 5. Luc. 1, 76. (10) Mal. 3, (12) Luc. 16, 16. (13) Mal. 4, 6. Luc. 16, 16. Apoc. 2, 7. (16) Luc. 7, 31. (17) Luc. 7, 32. (23) Is. 14, 12. Plâng. 2, 1. Luc. 10, 15.

24. Dar zic vouă, că pământului Sodomei îi va fi mai ușor în ziua judecății decât ție.

25. În vremea aceea, Iisus luând cuvântul a zis: Te laud pe tine părinte Doamne al cerului și al pământului, că ai ascuns acestea de cei înțelepți și pricepuți și le-ai descoperit pruncilor.

26. Adevărat, părinte, căci așa a fost bunăvoința ta în fața ta.

27. Toate mi-au fost date de către Tatăl meu și nimeni nu cunoaște pe Fiul, fără numai Tatăl, nici pe Tatăl nu-l cunoaște nimeni, fără numai Fiul și căruia va voi Fiul să-i descopere.

28. Veniți la mine toți cei osteniți și împovărați și eu vă voi odihni pe voi.

29. Luați jugul meu asupra voastră și învățați-vă dela mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre.

30. Că jugul meu e bun și povara mea este ușoară.

CAP. 12.

Spicele de grâu smulse Sâmbăta. Tămăduirea făcută Sâmbăta. Hula împotriva Sf. Duh. Cine este adevărata rudă.

1. În vremea aceea, mergea Iisus, într-o zi de Sâmbătă, printre semănături, iar ucenicii lui au flămânzit și au început să smulgă spice și să mănânce.

2. Văzând aceasta Fariseii au zis lui: Iată ucenicii tăi fac ceea ce nu se cade să facă Sâmbăta.

3. El le răspunse: Au n'ați citit ce-a făcut David, când a flămânzit el și cei ce erau cu el?

4. Cum a intrat în casa Domnului și a mâncat pâinile punerii înainte, care nu se cuveneau lui să le mănânce, nici celor ce erau cu el, fără numai preoților?

5. Sau n'ați citit în lege că preoții,

Sâmbăta, în templu, calcă Sâmbăta și sunt fără de vină?

6. Ci grăesc vouă că mai mare decât templul este cineva aici.

7. Dacă ați fi știut ce însemnează: milă voesc iar nu jertfă, n'ați fi osândit pe cei fără de vină.

8. Că domn este fiul omului și al Sâmbetei.

9. Și trecând de acolo, a venit în sinagoga lor.

10. Și iată un om cu mâna uscată. Atunci îl întrebară zicând: Cade-se oare a tămădui în zi de Sâmbătă? Ca să aibă de ce să-l învinuiască.

11. El le răspunse: Cine va fi între voi omul care având o oare, de va cădea oaia, Sâmbăta, în groapă, să n'o apuce și să n'o ridice?

12. Cu cât mai presus de oare este omul! De aceea se cade a face bine Sâmbăta.

13. Atunci îi zise omului: întinde mâna ta. El o întinse și se făcu la loc sănătoasă ca și cealaltă.

14. Iar Fariseii ieșind din sinagogă se sfătuiră împotriva lui, cum să-l piardă.

15. Iisus însă, cunoscându-i, a purces de acolo și mulți au venit după el și i-a tămăduit pe ei pe toți.

16. Dar le-a poruncit cu asprime ca să nu-l dea în vileag.

17. Ca să se împlinească ceea ce s'a spus prin Isaia prorocul care zice:

18. Iată fiul meu pe care l-am ales, iubitul meu întru care a binevoit sufletul meu; pune-voi duhul meu peste el și judecată păgânilor va vesti.

19. Nu se va sfădi, nici nu va striga, și nu va auzi nimeni, pe ulițe, glasul lui.

20. Trestie strivită nu va frânge și feștilă fumegândă nu va stinge, până ce nu va scoate, spre biruință, judecata.

21. Și întru numele lui vor nădăjdui neamurile păgâne.

22. Atunci au adus la el pe un demonizat, orb și mut și l-a tămăduit,

(24) Mat. 10, 15. Luc. 10, 12. (25) Ps. 8, 3. Luc. 10, 21. 1 Corint. 1, 19. (26) Luc. 10, 21. (27) Mat. 16, 17. Luc. 10, 22. Ioan 1, 18. (28) Is. 55, 1. Ier. 31, 25. (29) Ier. 6, 16. Zah. 9, 9. Ioan 13, 15. (30) 1 Ioan 5, 3. Filip 4, 12. CAP. 12 — (1) Deut. 23, 24. Marc. 2, 23. (2) Es. 20, 10. Luc. 6, 2. (3) Marc. 2, 25. Luc. 6, 3. (4) Es. 29, 33. Marc. 2, 26. (5) Lev. 8, 31. Numer. 28, 9. Ioan 7, 22. (7) Osie 6, 6. Mih. 6, 6. Mat. 9, 13. (8) Marc. 2, 28. Luc. 6, 5. (9-10) Marc. 3, 1. Luc. 6, 6. Ioan 9, 16. (11) Es. 23, 4. Deut. 22, 1. Luc. 14, 5. (12-13) Marc. 3, 4. 2 Reg. 13, 6. Luc. 6, 10. (14) Ps. 2, 2. Marc. 3, 6. Luc. 6, 11. Ioan 5, 18. (15) Marc. 3, 7. (16) Mat. 9, 36. Luc. 5, 14. (18) Is. 11, 2. (19) Is. 12, 2. (20) Is. 42, 3. Iez. 34, 16. (21) Is. 11, 10. Rom. 15, 12. (22) Luc. 11, 14.

are încă cel orb și mulț grația și vedea.

23. Iar mulțimile toate se mirau și ziceau: Nu este, oare acesta, fiul lui David?

24. Fariseii însă, auzind, ziceau: acesta nu scoate pe demoni fără numai cu Beelzebul, căpetenia demonilor.

25. Cunoșcând gândurile lor, Iisus le zise: Orice împărăție care se desbină întru sine se pustiește și orice cetate sau casă care se desbină întru sine nu va mai dăinui.

26. Dacă Satana dă afară pe Satana, s'a desbinat întru sine; dar atunci cum va sta împărăția lui?

27. Și dacă eu scot pe demoni cu Beelzebul, feciorii voștri cu cine îi scot? De aceea ei vă vor fi judecători.

28. Iar dacă eu cu duhul lui Dumnezeu scot pe demoni, atunci a ajuns la voi împărăția lui Dumnezeu.

29. Cum poate cineva să intre în casa celui tare și să-l jefuiască sculele, dacă nu va lega întâiu pe cel tare și pe urmă să-i prade casa?

30. Cine nu este cu mine este împotriva mea și cine nu adună cu mine: risipește.

31. Drept aceea zic vouă: orice păcat și orice hulă se va ierta oamenilor, dar hula împotriva Duhului nu se va ierta.

32. Oricine va fi zis vreun cuvânt împotriva fiului omului, iertat va fi lui; dar cine va fi zis împotriva Duhului Sfânt, nu va fi iertat lui, nici în veacul acesta, nici în cel ce va să fie.

33. Ori spuneți că pomul este bun și rodul lui e bun, ori spuneți că pomul este rău și rodul lui e rău, căci după rod se cunoaște pomul.

34. Pui de năpârci, cum puteți să grațiți cele bune, odată ce sunteți răi? Căci din prisosința inimii grăește gura.

35. Omul cel bun din comoara lui cea bună scoate afară cele bune, pe

când omul cel rău din comoara lui cea rea scoate afară cele rele.

36. Vă spun că pentru orice cuvânt deșert, pe care-l vor rosti oamenii, vor da socoteală în ziua judecării.

37. Căci din cuvintele tale vei fi găsit drept, și din cuvintele tale vei fi osândit.

38. Atunci luând cuvântul, unii dintre Cărturari și Farisei îi ziseră: Învățătorule, voim de la tine să vedem un semn.

39. Dar Iisus le răspunse: Neam viclean și precurvar cere semn, dar semn nu i se va da, fără numai semnul lui Iona prorocul.

40. Că precum a fost Iona în pân-tecele chitului trei zile și trei nopți, așa va fi fiul omului, în inima pământului, trei zile și trei nopți.

41. Bărbații din Ninive se vor scula la judecată cu neamul acesta și-l vor osândi, căci s'au pocăit la propovăduirea lui Iona, și iată aici mai mult decât Iona.

42. Împărăteasa dela miazăzi se va scula la judecată cu neamul acesta și-l va osândi, căci a venit dela marginile pământului ca să asculte înțelepciunea lui Solomon, și iată aici mai mult decât Solomon.

43. Și când spiritul necurat a ieșit din om, umblă prin locuri fără apă, căutând odihnă și nu găsește.

44. Atunci zice: Mă voi întoarce la casa mea de unde am ieșit; și venind o află necoprinsă, măturată și împodobită.

45. Atunci se duce și ia cu sine alte șapte duhuri mai rele decât el, și intrând sălășluiesc aici, și se fac cele de pe urmă ale omului aceluia mai rele decât cele dintâi. Așa va fi și cu acest neam viclean.

46. Pe când Iisus tot mai propovăduia mulțimilor, iată muma și frații lui stăteau afară, căutând să vorbească cu el.

47. Și oarecine îi zise: iată muma ta și frații tăi stau afară, căutând să-ți vorbească.

(23) Luc. 11, 14. (24) Marc. 3, 22. (25) Luc. 11, 17. Ioan 2, 25. (26) Luc. 11, 18. (27) Luc. 11, 19. (28) Dan. 2, 44. Ioan 3, 8. (29) Is. 49, 24. Luc. 11, 21. (30) Luc. 11, 23. (31) Luc. 12, 10. (32) Marc. 3, 29. (33) Luc. 8, 43. (34) Mat. 23, 33. (35) Luc. 6, 45. (36) Rom. 14, 12. (37) Iov 15, 6. Luc. 19, 22. (38) Ioan 2, 18. (39) Marc. 8, 12. Ioan 4, 40. (40) Ioan 1, 15. Luc. 11, 30. (41) Ioan 3, 5. (42) 3 Reg. 10, 1. Luc. 11, 31. (43) Iov 1, 7. Luc. 11, 24. (44) Luc. 11, 24. (45) 2 Petr. 2, 20. (46) Luc. 8, 19. Ioan 2, 12. (47) Marc. 3, 32.

48. Iar el răspunzând, zise către cel ce-i grăise: Cine este muma mea și cine sunt frații mei?

49. Și întinzând mâna, către ucenicii săi, zise: iată muma mea și frații mei.

50. Că oricine va face voia Tatălui meu celui din ceruri, acela îmi este frate și soră și muma.

CAP. 13.

Șapte pilde despre Împărăția Cerurilor. Iisus neluat în seamă în cetatea sa.

1. În ziua aceea, a ieșit Iisus din casă și a șezut la țărmul mării.

2. Și s'au adunat la el gloate multe, așa încât a intrat și a stat în corabie, iar tot norodul ședea pe țărm.

3. Și le-a grăit lor multe în parabole, zicând: iată a ieșit semănătorul să semene.

4. Și pe când semăna, unele semințe au căzut lângă drum și au venit păsările și le-au mâncat.

5. Altele au căzut pe loc pietros, unde n'aveau pământ mult, și îndată au răsărit pentrucă n'aveau strat adânc.

6. Iar când s'a ivit soarele, s'au pălit de arșiță și neavând rădăcină s'au uscat.

7. Altele căzură între spini, dar spinii au crescut și le-au înăbușit.

8. Altele căzură pe pământ bun și dădură rod, una o sută, alta șasezeci, alta treizeci.

9. Cine are urechi de auzit să audă.

10. Atunci ucenicii apropiindu-se de el i-au zis: De ce le vorbești lor în pilde?

11. Iisus le răspunse: pentrucă vouă vi s'a dat să cunoașteți тайнеle împărăției cerurilor, pe când altora nu li s'a dat.

12. Căci celui ce are i se va da și va prisosi, iar de la cel ce nu are și ce are i se va lua.

13. Pentru aceea le vorbesc în pilde, că văzând, nu văd și auzind nu aud, nici nu pricep.

14. Și se împlinește cu ei profeția lui Isaia care zice: Cu urechile veți auzi, dar nu veți înțelege, și cu ochii vă veți uita, dar nu veți vedea.

15. Căci inima acestui popor s'a îngroșat și cu urechile aude greu și ochii lui s'au închis, ca nu cumva să vadă cu ochii și să audă cu urechile și cu inima să priceapă și să se întoarcă și eu să-i tămăduiesc pe ei.

16. Iar fericiți sunt ochii voștri că văd și urechile voastre că aud.

17. Adevăr grăesc vouă că mulți proroci și drepti au dorit să vadă cele ce priviți voi, și n'au văzut, și să audă cele ce auziți voi și n'au auzit.

18. Voi, deci, ascultați pilda semănătorului:

19. Oricine când aude cuvântul împărăției și nu-l înțelege, vine cel viclean și răpește ce s'a semănat în inima lui; aceasta este sămânța semănată lângă drum.

20. Cea semănată în loc pietros: acesta este care aude cuvântul și îndată îl primește cu bucurie.

21. Dar nu are rădăcină în sine, ci este până la un timp, și întâmplându-se strâmtorare sau prigonire pentru cuvânt, îndată se smintește.

22. Cea semănată în spini, acesta este cel care aude cuvântul, dar grija acestei lumi și înșelăciunea avuției înăbușește cuvântul și se face neroditor.

23. Iar sămânța semănată în pământ bun acesta este care aude cuvântul și-l înțelege, deci care aduce roadă, unul o sută, altul șasezeci, altul treizeci.

24. Altă pildă le-a pus lor înainte, zicând: asemenea este împărăția cerurilor omului care a semănat sămânță bună în țarina sa.

25. Dar pe când oamenii dormeau, a venit vrăjmașul lui, a semănat neghină printre grâu și s'a dus.

(48) Marc. 3, 33. (49-50) Marc. 3, 34-35. Luc. 8, 21. Ioan 6, 40. CAP. 13. — (1) Marc. 4, 1. (2) Marc. 4, 2. Luc. 8, 4. (3) Marc. 4, 3. (4-5) Marc. 4, 4-5. Luc. 8, 5-6. (5-8) Marc. 4, 5-8. Luc. 8, 6-8. (9) Mat. 13, 43. (10-11) Marc. 4, 10-11. Luc. 8, 9-10. (12) Mat. 25, 29. (13) Marc. 4, 12. Luc. 8, 10. (14) Is. 6, 9. Iez. 12, 2. Marc. 4, 12. (15) Is. 6, 10. Ioan 12, 40. (16) Mat. 16, 17. Luc. 10, 23. (17) Luc. 10, 21. (18) Marc. 4, 13. (19) Luc. 8, 12. (20) Is. 58, 2. Marc. 4, 6. (21) Luc. 8, 13. (22) Ier. 4, 3. Mat. 19, 23. Marc. 4, 18. (23) Fac. 26, 12. Luc. 8, 15. (24) Marc. 4, 28. (25) Marc. 4, 27.

26. Iar dacă a crescut paiul și a făcut roadă, atunci se arată și neghina.

27. Venind slugile stăpânului casei îi zise: Doamne, n'ai semănat tu oare sămânță bună în țarina ta, de unde dar are neghină?

28. El le răspunse: Un om vrăjmaș a făcut aceasta. Servitorii îi ziseră: Voești atunci să ne ducem și s'o plivim?

29. El, însă, rosti: Nu, ca nu cum-va plivind neghina să nu smulgeți odată cu ea și grăul.

30. Lăsați să crească împreună și grăul și neghina, până la seceriș, și la vremea secerișului voiu zice secerătorilor: Pliviți întâiu neghina și legați-o în snopi ca s'o ardem, iar grăul îl strângeți în jitnița mea.

31. O altă pildă le-a pus înainte, zicând: împărăția cerurilor este asemenea grăuntelui de muștar, pe care l-a luat omul și l-a semănat în țarina sa.

32. Și care este mai mic de cât toate semințele, dar când a crescut este mai mare decât legumele și se face pom, încât vin păsările cerului și se sălășluiesc în ramurile lui.

33. Altă parabolă le-a spus lor: asemenea este împărăția cerurilor aluatului pe care luându-l o femeie l-a ascuns în trei măsuri de făină, până ce s'a dospit toată.

34. Toate acestea le-a vorbit Iisus mulțimilor în parabole, și fără parabolă nu le grăia nimic.

35. Ca să se împlinească ce s'a spus prin prorocul care zice: deschide-voiu în parabole gura mea, striga-voiu cele ascunse dela întemeierea lumii.

36. După aceea lăsând mulțimile, veni în casă, iar ucenicii lui s'au apropiat de el zicând: deslușește-ne nouă pilda cu neghina din țarină.

37. El le-a răspuns, zicând: Cea ce seamănă sămânța cea bună este fiul omului.

38. Țarina este lumea; sămânța cea bună: aceștia sunt fiii împărăției; iar neghina sunt fiii celui rău.

39. Dușmanul care a semănat-o este diavolul; secerișul este sfârșitul lumii, iar secerătorii sunt ingerii.

40. Deci, după cum se alege neghina și se arde în foc, astfel va fi la sfârșitul veacului.

41. Trimite-va fiul omului pe ingerii săi și vor culege dintru împărăția lui toate smintelile și pe cei ce fac fărădelege.

42. Și-i vor arunca pe ei în văpaia focului; acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților.

43. Atunci cei drepti vor străluci ca soarele întru împărăția Tatălui lor. Cel ce are urechi de auzit să audă.

44. Asemenea este împărăția cerurilor cu o comoară ascunsă în țarină, pe care găsind-o un om a ascuns-o, și de bucuria ei se duce și vinde tot ce are și cumpără țarina aceea.

45. Iarăși este asemenea împărăția cerurilor cu un neguțător, care caută mărgăritare bune.

46. Și aflând un mărgăritar de mult preț, s'a dus, a vândut toate câte avea și l-a cumpărat.

47. Încă odată, asemenea este împărăția cerurilor cu un năvod aruncat în mare și care adună tot felul de pește.

48. Iar când s'a umplut, l-au tras năvodarii la mal și șezând au ales în vase ce era bun, iar ce era rău au aruncat.

49. Așa va fi la sfârșitul veacului: ieși-vor ingerii și despărți-vor pe cei răi din mijlocul celor drepti.

50. Și-i vor arunca în inima focului; acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților.

51. Priceput-ați toate acestea? Ucenicii îi răspund: Da, Doamne.

52. Iar el rosti: De aceea, orice cărturar cu învățătură despre împărăția cerurilor este asemenea unui om gospodăru, care scoate din vistieria lui nouă și vechi.

53. Iar după ce Iisus sfârși aceste pilde se duse de acolo.

54. Și veni în orașul său și îi în-

(20) Marc. 4, 28. (30) Mat. 3, 12. (31-32) Marc. 4, 30-32. Luc. 13, 18-19. (33) Fac. 18, 6. Luc. 13, 20. (34) Marc. 4, 33. (35) Ps. 77, 2. Ezech. 3, 9. (36) Ioan 8, 44. Fac. 13, 10. (37) Fac. 3, 15. Iov. 3, 18. Apoc. 14, 15. (41) Mat. 24, 31. (42) Mat. 3, 12; 8, 12. Apoc. 19, 20. (43) Pild. 10, 7. Dan. 12, 3. Luc. 8, 15. (44) Pild. 8, 10. (45) Mat. 25, 32. (50) Mat. 13, 42; 25, 41. (54) Marc. 6, 1-2. Luc. 4, 16.

văta pe ei în sinagoga lor, așa încât ei stăteau uimiți și ziceau: De unde la el înțelepciunea aceasta și puterile?

55. Au nu este acesta feciorul teslarului? Au nu se numește muma lui Maria și frații lui Iacov și Iosif și Simon și Iuda?

56. Și surorile lui au nu sunt toate la noi? De unde deci, la el, acestea toate?

57. Și se sminteau întru el. Iar Iisus le zise: Nu este nici un proroc disprețuit, fără numai în țara lui, și în casa lui.

58. Și nu făcu aci multe minuni pentru necredința lor.

CAP. 14.

Tăierea capului lui Ioan Botezătorul. Iisus satură cinci mii de oameni, umblă pe mare, vindecă pe toți cari se ating de el.

1. În vremea aceea a auzit tetrarul Irod despre faima lui Iisus.

2. Și a zis curtenilor săi: acesta este Ioan Botezătorul; el s'a sculat din morți și de aceea puterile lucrează întru el.

3. Că Irod prinsese pe Ioan, îl legase și îl pusese în temniță, pentru Irodiada, femeia lui Filip, fratele său.

4. Fiindcă Ioan îi zisese lui: nu ți se cuvine s'o aiби de nevastă.

5. De aceea Irod voia să-l omoare, dar se temea de norod, că-l ținea pe el de proroc.

6. Ci prăznuind Irod ziua lui de naștere, fiica Irodiadei a jucat în mijlocul ospățului și a plăcut lui Irod.

7. De unde, cu jurământ a mărturisit ei că-i va da orice va cere.

8. Iar ea, îndemnată fiind de muma-sa, dă-mi, zice ea, aici în tipsie, capul lui Ioan Botezătorul.

9. Atunci tetrarhul s'a întristat, dar pentru jurământ și pentru comenseni, a poruncit să i se dea.

10. Și a trimis și a tăiat capul lui Ioan, în temniță.

11. Și capul lui fu adus pe tipste și fu dat fetei, iar ea îl duse mamei sale.

12. În urmă, venind ucenicii lui, au luat trupul și l-au înmormântat și s'au dus să dea de știre lui Iisus.

13. Iar Iisus auzind s'a dus de acolo, cu corabia, în loc singuratic, dar aflând mulțimile au venit după el, pe jos, din orașe.

14. Și ieșind, văzu gloată multă, și i se făcu milă de ei și tămădui pe bolnavii lor.

15. Iar când s'a făcut seară, ucenicii au venit la el și i-au zis: locul este pustiu și ceasul a trecut de acum; deci, dă drumul mulțimilor ca să se ducă în sate, să-și cumpere demâncare.

16. Iisus, însă, le răspunse: N'au trebuință să se ducă; dați-le voi să mănânce.

17. Atunci ei îi spun: nu avem aici decât cinci pâini și doi pești.

18. El rosti: aduceți-mi acestea mie aici.

19. După aceea, a poruncit ca gloatele să șeadă jos pe iarbă și luând cele cinci pâini și cei doi pești, a căutat spre cer, a binecuvântat și frângând a dat ucenicilor pâinile, iar ucenicii mulțimilor.

20. Și au mâncat toți și s'au saturat și au ridicat prisosul de fărâmituri douăsprezece coșuri pline.

21. Iar cei ce mâncaseră erau ca la cinci mii de bărbați, afară de femei și de copii.

22. După aceea, Iisus sili pe ucenici să intre în corabie și să treacă înaintea lui, pe țărmul celălalt, până ce el va da drumul mulțimilor.

23. Iar dând drumul mulțimilor, s'a suit în munte, în singurătate, ca să se roage. Și în faptul serii era acolo singur.

24. În vremea aceasta, corabia era în mijlocul mării, muncindu-se de valuri, căci vântul era împotriva.

(55) Luc. 3, 23. Ioan 6, 42. (56) Marc. 6, 3. (57) Ioan 4, 41. (58) Marc. 6, 5. CAP. 14. — (1) Luc. 9, 7. (2) Marc. 6, 14. (3) Luc. 3, 10. (4) Lev. 18, 16. Marc. 6, 18. (5) Mat. 21, 28. Luc. 20, 6. (6) Marc. 6, 21. (7) Marc. 6, 22. (8) Marc. 6, 24. (9-11) Marc. 6, 26-28. Luc. 9, 9. (12) Marc. 6, 29. (13) Luc. 9, 10. Ioan 6, 1. (14) Luc. 9, 11. Ioan 6, 2. (15) Marc. 6, 35. (16) Luc. 9, 13. (17) Ioan 6, 9. (18) Marc. 6, 39. (19) Marc. 6, 42. Luc. 9, 17. (20) Marc. 6, 44. Luc. 9, 11. (21) Ioan 6, 17. (22) Marc. 6, 46. Ioan 6, 15. (23) Marc. 6, 48. Ioan 6, 18.

25. Iar la a patra streajă din noap-te, veni la ei Iisus, umblând pe mare.

26. Văzându-l umblând pe mare, ucenicii se spălmăntară, zicând că e nălucă și de frică au strigat.

27. Dar el le-a vorbit îndată, zi-cându-le: îndrăsniți, eu sunt; nu vă temeți.

28. Atunci Petru, răspunzând, a zis: Doamne, dacă ești tu, poruncește să vii la tine pe apă.

29. El i-a zis: Vino. Iar Petru po-gorîndu-se din corabie a mers pe va-luri, și a venit către Iisus.

30. Dar când văzu vijelia se temu și începând să se cufunde în mare strigă: Doamne, scapă-mă!

31. Iar Iisus întinzându-i mâna grabnic, îl apucă și-i zise: puțin cre-dinciosule, pentru ce te-ai îndoit?

32. Și suindu-se ei în corabie, s'a potolit furtuna.

33. Iar cei din corabie i s'au închi-nat, zicând: cu adevărat tu ești fiul lui Dumnezeu.

34. Și trecând marea, au venit în pământul Ghenisaretului.

35. Dar cunoscându-l pe el oamenii locului aceluia, au trimis vorbă în tot acel cuprins și au adus la el pe toți bolnavii.

36. Și îl rugau să-i lase numai să se atingă de poala hainei lui și câți se atingeau, se vindecau deplin.

CAP. 15.

Spălarea mâinilor. Femeia Cananeiancă. Săturarea celor patru mii de oameni.

1. În vremea aceea veni ră din Ie-rusalim, la Iisus, Fariseii și Cărtu-rarii și ziseră:

2. Pentru ce ucenicii tăi calcă da-tina bătrânilor și nu se spală pe mâini, când mănâncă?

3. Iar el luând cuvântul le-a zis: Dar voi de ce călcați porunca lui Dumnezeu, pentru datina voastră?

4. Căci Dumnezeu a poruncit așa: cinstește pe tatăl tău și pe muma

ta, iar cine va blestema pe tată sau pe muma, să fie pedepsit cu moar-tea.

5. Voi, însă, spuneți: cine va zice tatălui sau mumei sale: Dăruit Dom-nului este aceea cu ce te-ai fi folosit de la mine: nu va cinsti pe tatăl său și pe muma sa și va fi fără vină;

6. Deci, ați desființat legea lui Dumnezeu pentru rânduiala voastră

7. Fățarnicilor, bine a prorocit des-pre voi Isaia, când a zis:

8. Poporul acesta se apropie de mine cu gura și mă cinstește cu bu-zele, dar inima lui este departe de mine.

9. Zadarnic mă cinstește, învățând învățături ce sunt porunci ome-nești.

10. După care, chemând la sine mulțimea, le zise: ascultați și înțe-legeți.

11. Nu ceea ce intră în gură spurcă pe om, dar ceea ce iese din gură a- ceea spurcă pe om.

12. Atunci apropiindu-se ucenicii îi zic: știi că Fariseii când au auzit acest cuvânt, și-au ieșit din fire?

13. Iar el răspunzând, le zise: ori-ce sad pe care nu l-a sădit tatăl meu cel ceresc va fi smuls din rădăcină.

14. Lăsați-i pe ei: sunt călăuze oar-be orbilor; orb pe orb de-l va duce pe drum, amândoi vor cădea în râpă.

15. Atunci Petru luă cuvântul și îi zise: Deslușește-ne nouă pilda a- cea.

16. El răspunse: acum sunteți și voi nepricepuți?

17. Nu înțelegeți că tot ce intră în gură, se duce în pân-tece și se aruncă în cloacă?

18. Pe când cele ce ies din gură purced din inimă și acelea spurcă pe om.

19. Căci din inimă purced: gânduri rele, omoruri, precurvii, curvii, fur-tişaguri, mărturii mincinoase, hule.

20. Acestea sunt care spurcă pe om, dar cu mâini nespălate a mânca nu spurcă pe om,

(25) Marc. 6, 46. (26) Iov. 9, 8. Marc. 6, 49. (27) Ioan 6, 20. (30) Mat. 8, 25. (31) Iac. 1, 6. (32) Mat. 8, 26. Marc. 6, 51. (33) Luc. 4, 41. Ioan 1, 49. (34) Marc. 6, 53. (35) Luc. 6, 18. (36) Marc. 3, 10. Luc. 6, 19. CAP. 15. — (1) Marc. 7, 1. (2) Marc. 7, 5. Col. 2, 8. (3) Marc. 7, 9. (4) Es. 20, 12. Lev. 19, 3. Deut. 5, 16. Pild. 20, 20. Marc. 7, 10. (5) Marc. 7, 11. (6) Marc. 7, 12. (7) Marc. 7, 6. (8) Is. 29, 13. Iez. 33, 31. Marc. 7, 6. (9) Deut. 4, 2. Is. 29, 13. Marc. 7, 7. (10) Marc. 7, 10. (11) Marc. 7, 15. Rom. 14, 14. (13) Ioan 15, 2. (14) Is. 42, 10. Luc. 6, 99. (15) Marc. 7, 17. (16) Mat. 16, 9. (17) Marc. 7, 19. 1. Corint 6, 13. (18) Marc. 7, 20. (19) Fac. 6, 5. Pild. 6, 14. Marc. 7, 21. (20) Marc. 7, 23.

21. Iar după ce a ieșit de acolo, s'a dus Iisus prin părțile Tirului și ale Sidonului.

22. Și iată o femeie cananeiancă, din acele ținuturi ieșind în calea lui, striga și zicea: Miluește-mă pe mine, Doamne, fiul lui David! fiica mea este rău chinuită de un demon.

23. El însă nu-i răspunse niciun cuvânt; ci venind aproape ucenicii lui, îl rugau și ziceau: slobozește-o pe ea, că strigă în urma noastră.

24. Dar el răspunzând, le zise: Nu sunt trimis decât către oile cele pierdute ale casei lui Israil.

25. Venind femeia se închină lui, zicând: Doamne, ajută-mă.

26. El îi dădu acest răspuns: Nu se cuvine să iei pâinea copiilor și s'o arunci câinilor.

27. Dar femeia întâmpină: adevărat, Doamne, dar și câinii mănâncă din fărâmiturile care cad de la masa stăpânilor.

28. Atunci răspunzând Iisus, zise ei: O, femeie, mare este credința ta, facă-se ție după cum voești. Și s'a tămăduit fiica ei din ora aceea.

29. De acolo, trecând Iisus, a venit lângă marea Tiberiadei și s'a suit într'un munte și a șezut acolo.

30. Și gloate multe veniră la el, cărând cu ei șchiopi, orbi, muți, strâmbi și alți mulți și-i aruncară pe ei la picioarele lui, iar el îi vindecă.

31. Astfel că mulțimea se minuna văzând pe muți vorbind, pe strâmbi sănătoși, pe șchiopi umblând și pe orbi cu vederi și slăveau pe Dumnezeu lui Israil.

32. Ci Iisus chemând la sine pe ucenici le zise: Milă îmi este de această mulțime că sunt trei zile acum de când așteaptă lângă mine și n'au ce să mănânce; iar să le dau drumul nemâncăți nu voesc, ca nu cumva să lăncezească pe drum.

33. Ucenicii grăesc atunci: De unde să avem noi, aici în loc pustiu, atâ-

tea pâini, cât să săturăm atâta gloată?

34. Ci Iisus îi întrebă: Câte pâini aveți? Ei răspund: Șapte și puțin pește mic.

35. Atunci a poruncit mulțimii să șadă jos, pe pământ.

36. Și luând cele șapte pâini și peștii, mulțumi, frânse și dădu ucenicilor, iar ucenicii mulțimilor.

37. Și au mâncat toți și s'au săturat și au luat șapte coșuri pline, cu prisosul fărâmiturilor.

38. Iar cei ce au mâncat erau patru mii de bărbați, afară de copii și de femei.

39. După aceea, a dat drumul mulțimilor, s'a suit în corabie și s'a dus în ținutul Magadan.

CAP. 16.

Semnele timpului. Aluatul Fariseilor. Mărturisirea lui Petru. Cea dintâi vestire a patimilor. Urmarea lui Christos.

1. Atunci s'au apropiat Fariseii și Saducheii și ispitindu-l cerură dela el să le arate un semn din cer.

2. Ci el, luând cuvântul, le-a zis: Când se face seară ziceți: mâine, va fi timp frumos, pentrucă e cerul roșu.

3. Iar dimineata ziceți: astăzi va fi furtună, pentrucă cerul este roșu-posomorit. Fățarnicilor, fața cerului știți s'o judecați, dar semnele vremilor nu puteți!

4. Neam viclean și precurvar, cere semn și semn nu se va da lui fără numai semnul lui Iona. Și lăsându-i a plecat.

5. Iar când veniră ucenicii pe celălalt țărm, văzură că au uitat să ia pâine.

6. Iisus le zise: Luați aminte și feriți-vă de aluatul Fariseilor și al Saducheilor.

(21) Marc. 7, 24. (22) Marc. 7, 25. (23) Is. 53, 4-6. Iez. 34, 1-31. Mat. 10, 6. (24) Marc. 7, 27. (25) Marc. 7, 26. (26) Marc. 7, 29. (27) Marc. 7, 31. (28) Is. 35, 5. (29) Marc. 8, 4. (30) Marc. 8, 9. (31) Ioan 6, 5. (32) 4 Reg. 4, 43. (33) Marc. 8, 8. (34) Ioan 6, 8. (35) Marc. 8, 9. CAP. 16. — (1) Luc. 11, 16. 1 Corint 1, 12. (2) Luc. 12, 54. (3) Luc. 12, 14. (4) Ioan 2, 1. Luc. 11, 29. (5) Mat. 8, 14. (6) Mat. 8, 15. Gal. 5, 9.

7. Iar ei cugetau intru sine zicând: aceasta, pentru că n'am luat pâine.

8. Dar Iisus conștinându-le gândul grăi: ce cugetați în voi înși-vă, puțin credincioșilor, că n'ați luat pâine?

9. Tot nu pricepeți, nici nu vă aduceți aminte de cele cinci pâini, la cel cinci mii de oameni și câte coșuri ați luat?

10. Nici de cele șapte pâini, la cel patru mii de oameni, și câte coșuri ați luat?

11. Cum nu pricepeți că nu despre pâine v'am zis vouă, ci: feriți-vă de aluatul Fariseilor și al Saducheeilor.

12. Atunci au înțeles că nu le-a spus să se ferească de aluatul pâinii, ci de învățătura Fariseilor și a Saducheeilor.

13. Ajungând Iisus în părțile Cesareiei lui Filip, a întrebat pe ucenicii săi, zicând: Cine imi zic oamenii că sunt eu, Fiul Omului?

14. Iar ei au răspuns: Unii zic că ești Ioan Botezătorul, alții Ilie, alții Ieremia, sau unul dintre proroci.

15. Iisus atunci le zise: Dar voi cine imi ziceți că sunt?

16. Luând cuvântul Simon Petru a rostit: Tu ești Christosul, Fiul lui Dumnezeu celui viu.

17. Iar Iisus răspunzând îi grăi: Fericit ești tu, Simone, fiul lui Iona, că nu trup și sânge ți-au desvăluit ție aceasta ci tatăl meu, cel din ceruri.

18. Și eu îți zic ție că tu ești Petru și pe această piatră voi zidi biserica mea și porțile iadului nu vor birui-o.

19. Și îți voi da ție cheile împărăției cerurilor și orice vei lega pe pământ va fi legat și în ceruri, și orice vei deslega pe pământ va fi deslegat și în ceruri.

20. Atunci a poruncit ucenicilor lui să nu spună nimănui că el este Christosul.

21. Din ora aceea a început Iisus

să arate ucenicilor lui că trebuie să meargă la Ierusalim și să pătimească multe lucruri, dela bătrâni, și dela mai marii preoților și de la cărturari, și să fie omorât iar a treia zi să învieze.

22. Ci Petru luându-l la o parte, a început să-l dojenească și să-i zică: Dumnezeu să-ți fie milostiv, Stăpâne! Să nu ți se întâmple ție una ca aceasta.

23. Dar Iisus întorcându-se îi zise lui Petru: mergi înapoia mea, Satano; sminteală imi ești: că nu cugeți cele ce sunt ale lui Dumnezeu, ci cele ce sunt ale oamenilor.

24. Atunci Iisus a rostit către ucenicii săi: Dacă vrea cineva să vie după mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-mi urmeze mie.

25. Că cine va voi să-și scape sufletul pierde-l va pe el; iar cine își va pierde sufletul pentru mine, îl va afla.

26. Pentru că ce va folosi omului, dacă va câștiga lumea întreagă, iar sufletul său îl va pierde? Sau ce va da omul în schimb, pentru sufletul său?

27. Căci fiul omului va să vie, întru mărirea Tatălui său, cu ingerii săi, și atunci va răsplăti fiecăruia după faptele sale.

28. Adevăr grăesc vouă, sunt unii din cei ce stau aici, cari nu vor gusta moartea, până ce nu vor vedea pe fiul omului, viind întru împărăția sa.

CAP. 17.

Schimbarea la față. Vindecarea lunaticului. A doua vestire a patimilor. Dajdia pentru templu.

1. După șase zile, Iisus ia cu sine pe Petru, și pe Iacov și pe Ioan frațele lui și îi duce pe ei într'un munte înalt, în singurătate.

2. Și se schimbă la față, înaintea lor, așa încât fața lui străluci ca

(7) Marc. 8, 16. (8) Marc. 8, 17. (9) Ioan 6, 9. (10) Mat. 15, 34. (11) Marc. 8, 21. (12) Gal. 5, 9. (13) Dan. 7, 13. Marc. 8, 27. Luc. 9, 18. (14-15) Marc. 8, 28-29. Luc. 9, 7-20. (16) Ioan 1, 49; 6, 69. Fapt. 8, 37. Evr. 1, 2. (17) Mat. 11, 25. Gal. 1, 16. (18) Luc. 22, 31. Ioan 1, 42. Efes. 2, 20. (19) Ioan 20, 23. (20) Marc. 8, 30. Luc. 9, 21. (21) Marc. 8, 31. Luc. 9, 22. (22) Marc. 8, 32. (23) Marc. 8, 33. Rom. 8, 7. (24) Mat. 10, 38. Luc. 9, 23; 14, 27. (25) Marc. 8, 35. Luc. 9, 24. Ioan 12, 25. (26) Ps. 48, 7. Marc. 8, 36. (27) Ps. 61, 13. Pild. 24, 12. Ier. 17, 10. Dan. 7, 10. Zah. 14, 5. Marc. 8, 38. Rom. 2, 6. Apoc. 2, 23. (28) Marc. 9, 1. Luc. 9, 27. CAP. 17. — (1) Luc. 9, 28. (2) Marc. 9, 2. 1 Petr. 1, 16.

soarele, iar veșmintele lui se făcură albe ca lumina.

3. Și iată că Moise și Ilie se arătară lor, vorbind împreună cu Iisus.

4. Atunci, începând Petru zise lui Iisus: Doamne, bine este nouă să fim aici; dacă voești, face-voi aici trei colibe: ție una, și lui Moise una și lui Ilie una.

5. Pe când el vorbea încă, iată un nor luminos i-a umbrit pe ei, și iată o voce din nor a rostit: acesta este fiul meu cel iubit, întru care bine am voit: pe acesta să-l ascultați.

6. Și auzind ucenicii au căzut cu fața la pământ și s'au spăimântat foarte.

7. Ci Iisus veni la ei și atingându-i le zise: sculați-vă și nu vă temeți.

8. Atunci ridicându-și ochii, nu mai văzură pe nimeni decât numai pe Iisus.

9. Și pe când se pogorau din munte, Iisus le porunci și zise: nimănu-i să nu spuneți ce ați văzut, până ce fiul omului nu se va scula din morți.

10. Atunci ucenicii l-au întrebat, zicând: pentru ce dar zic cărturarii că trebuie să vie mai întâi Ilie?

11. Iisus le răspunse: Ilie vine într'adevăr și va așeza la loc toate.

12. Eu însă vă spun vouă că Ilie a și venit, dar ei nu l-au cunoscut, ei au făcut cu el câte au voit: așa și fiul omului va să pătimească de la ei.

13. Atunci au înțeles ucenicii că Iisus le vorbise despre Ioan Botezătorul.

14. Și mergând ei spre mulțime, se apropie de el un om care îi dădu în genunchi,

15. Și-i zise: Doamne, miluește pe fiul meu că este lunatic și pătimește rău, că de multe ori cade în foc și de multe ori în apă.

16. Și l-am adus la ucenicii tăi și n'au putut să-l tămăduiască.

17. Iar Iisus răspunzând a zis: O, neam fără credință și stricat, până când volu fi cu voi? Până când vă volu răbda pe voi? Aduceți-l pe el aici la mine.

18. Și Iisus îl certă și demonul ieși din el și copilul se vindecă din ceasul acela.

19. Atunci apropiindu-se ucenicii de Iisus, la o parte, ziseră: de ce noi n'am putut să scoatem demonul?

20. Ci Iisus le răspunde: pentru necredința voastră. Căci adevăr grăesc vouă, de veți avea credință cât un grăunte de muștar, veți zice muntelui acestuia: Mută-te de aci dincolo; și se va muta; și nimic nu va fi vouă cu neputință.

21. Dar acest soi de demoni nu iese fără numai cu rugăciune și cu post.

22. Pe când străbăteau Galileia, Iisus le spuse: Fiul omului va să fie dat în mâinile oamenilor,

23. Și-l vor omori, dar a treia zi va învia. Iar ucenicii s'au întristat foarte.

24. Venind ei în Capernaum, s'au apropiat de Petru cei ce strâng dajdia pentru templu și i-au zis: Învățătorul vostru nu plătește jumătatea de siclu?

25. Zice Petru: Ba da. Dar intrând în casă, Iisus îi luă înainte zicând: Ce ți se pare, Simone? Împărații pământului dela cine iau dăjdii sau bir? Dela fiii lor sau dela streini?

26. El răspunde: Dela străini. Iisus îi zice: Așa dar, fiii sunt scutiți.

27. Ci ca să nu-i smintim pe ei, du-te la mare, aruncă undița și peștele care va ieși întâiu, ia-l, deschide-i gura și vei găsi un statir (un ban de argint). Ia banul și dă-li-l lor, pentru mine și pentru tine.

(3) Marc. 9, 4. Luc. 9, 36. (4) Marc. 9, 5. (5) Deut. 18, 15. Is. 42, 1. Mat. 3, 17. Luc. 3, 22. Fapt. 3, 22. (6) Luc. 9, 34. 2 Petr. 1, 18. (7) Dan. 8, 18. (8) Luc. 9, 36. (9) Marc. 8, 30. (10) Mal. 4, 5. Marc. 9, 11. (11) Mal. 4, 6. Luc. 1, 16. Fapt. 3, 21. (12) Marc. 9, 12. (13) Mat. 14, 3 și 10. (14) Luc. 9, 38. (15) Marc. 9, 18. (16) Luc. 9, 40. (17) Marc. 9, 19. (18) Luc. 9, 42. (19) Marc. 9, 28. (20) Mat. 21, 21. Luc. 17, 6. (21) Marc. 9, 29. (22) Marc. 8, 31; 10, 33. Luc. 9, 22. (23) Mat. 16, 21; 20, 19. Luc. 9, 22. (24) Es. 30, 13;

CAP. 18.

Cine este mai mare în împărăția cerurilor. Puterea cheilor. De câte ori vom ierta pe aproapele. Pilda celui ce datora zece mii de talanți.

1. În ora aceea, au venit ucenicii la Iisus și i-au zis: cine, oare, este mai mare în împărăția cerurilor?

2. Atunci Iisus a chemat la sine un prunc, l-a pus pe el în mijlocul lor,

3. Și le-a zis: Adevăr grăesc vouă, de nu vă veți întoarce ca să fiți ca pruncii, nu veți intra în împărăția cerurilor.

4. Deci, cel ce se va smeri pe sine ca pruncul acesta, acela este mai mare în împărăția cerurilor.

5. Și cine va primi un prunc ca acesta în numele meu, pe mine mă primește.

6. Iar cine va sminti pe unul dintr'aceștia micii, cari cred în mine, mai bine ar fi de el să-i atârne cineva de gât o piartă de moară și să-l afunde în adâncul mării.

7. Vai lumii, din pricina smintelilor! Că smintelile trebuie să vină, dar vai omului aceuia prin care vine sminteala.

8. Iar dacă mâna ta sau piciorul tău te smintește, taie-l și aruncă-l dela tine, că mai bine este pentru tine să intri în viață ciung sau schiop, decât având amândouă mâinile sau amândouă picioarele, să fii aruncat în focul cel veșnic.

9. Și dacă ochiul tău te smintește, scoate-l și aruncă-l dela tine, că mai bine este pentru tine să intri în viață cu un singur ochiu, de cât având amândoi ochii să fii aruncat în Gheena focului.

10. Vedeți să nu disprețuiți pe vreunul din aceștia micii, că zic vouă: îngerii lor, în ceruri, pururea văd fața Tatălui meu, carele este în ceruri.

11. Căci fiul omului a venit ca să mântuiască pe cel pierdut.

12. Ce vi se pare? Dacă are un om o sută de oi și se rătăcește una dintre ele, nu e așa că lăsând în munți pe cele nouăzeci și nouă se duce și caută pe cea rătăcită?

13. Și dacă se întâmplă s'o găsească, adevăr grăesc vouă că se bucură de ea mai mult de cât de cele nouăzeci și nouă ce nu s'au rătăcit.

14. Astfel nu este vrere, înaintea Tatălui vostru, celui din ceruri, ca să piară vreunul dintr'aceștia micii.

15. De-ți va greși ție fratele tău, mergi, muștră-l pe el între tine și el singur. Și de te va asculta, ai câștigat pe fratele tău.

16. Iar de nu te va asculta, ia cu tine încă unul sau doi, ca din gura a doi martori sau trei să se statornicească orice cuvânt.

17. Și de nu-i va asculta pe ei, spune-l Bisericii, iar de nu va asculta nici de Biserică, să-ți fie ție ca un păgân și vameș.

18. Adevăr grăesc vouă: oricâte veți lega pe pământ, vor fi legate și în cer, și oricâte veți deslega pe pământ vor fi deslegate și în cer.

19. Iarăși grăesc vouă că dacă doi dintre voi se vor învoi pe pământ în privința unui lucru pe care îl vor cere: se va da lor de către Tatăl meu, carele este în ceruri.

20. Că unde sunt doi sau trei, adunați întru numele meu, acolo sunt și eu în mijlocul lor.

21. Atunci a venit la el Petru și i-a zis: Doamne, de câte ori va greși față de mine fratele meu și eu ierta-voiu lui? Oare până de șapte ori?

22. Ii răspunde Iisus: Nu zic ție până de șapte ori, ci până de șaptezeci de ori câte șapte.

23. De aceea, asemenea este împărăția cerurilor cu un împărat care a voit să facă socoteală cu servitorii săi.

24. Și începând să facă socoteală,

CAP. 18. — (1-2) Marc. 9, 33-36. Luc. 9, 46-47; 22, 24. (3) Marc. 10, 15. Luc. 18, 16. (4) 1 Corint. 14, 20. (5) Marc. 9, 37. Luc. 9, 48. (6) Luc. 17, 2. Rom. 14, 13. (7) Mat. 26, 24. Luc. 17, 1. 1 Corint. 11, 19. (8) Marc. 9, 43. (9) Deut. 13, 5-10. Marc. 9, 47. (10) Luc. 9, 56; 19, 10. Ioan 3, 17; 12, 47. 1 Tim. 1, 15. (11) Ier. 50, 6. Luc. 15, 4. (12) Luc. 15, 5-9. (13) Luc. 15, 7-10. 2 Petr. 3, 9. (14) Lev. 19, 17. Luc. 17, 3. (15) Deut. 17, 6. Ioan 8, 17. Ebr. 10, 28. (16) 2 Tes. 3, 6-14. (17) Mat. 16, 19. Ioan 20, 23. (18) 1 Ioan 3, 22; 5, 14. (19) Luc. 24, 15. (20) Luc. 17, 3-4. (21) Mat. 6, 14. Marc. 11, 25-26. Col. 3, 13. (22) 4 Reg. 4, 1.

au adus la el pe un datornic cu zece mii de talanți.

25. Ci neavând el cu ce să plătească, domnul său porunci să-l vândă pe el și pe femeia lui, pe copii și tot avutul lui, ca să se plătească de datorie.

26. Atunci sluga aceea căzând în genunchi i se închină lui și-i zise: Doamne, îngăduște-mă și-ți voi plăti ție tot.

27. Iar domnul slugii aceleia, milostivindu-se de el, i-a dat drumul și i-a iertat și datoria.

28. Dar când sluga aceea ieși de acolo, găsi pe unul dintre cei ce slujeau cu el și care îi datora o sută de dinari. Și punând mâna pe el îl strângea de gât și-i zicea: Plătește-mi, dacă ești dator.

29. Atunci cel slugă ca și el căzând în genunchi îl ruga și zicea: Îngăduște-mă și îți voi plăti.

30. El, însă, nu voia, ci mergând l-a aruncat în închisoare, până ce va plăti datoria.

31. Atunci soții lui de slujbă văzând cele petrecute s'au întristat foarte, și venind au spus stăpânului toate cele ce s'au făcut.

32. Atunci chemându-l pe el domnul său îi zise: slugă vicleană, toată datoria aceea ți-am iertat-o, fiindcă m'ai rugat.

33. Nu se cădea, oare, ca și tu să ai milă de soțul tău, precum și eu am avut milă de tine?

34. Și mâniindu-se domnul lui, l-a dat pe mâna călăilor, până ce va plăti toată datoria.

35. Tot așa și Tatăl meu cel cereșc vă va face vouă, dacă nu veți ierta — fiecare fratelui său — din toată inima.

CAP. 19.

Despre stricarea căsătoriei. Iisus binecuvintează pe copii. Tânărul cel bogat

1. Iar după ce Iisus a sfârșit aceste asemănări, a trecut din Galileea și

a venit în hotarele Iudeei, de ceea parte a Iordanului.

2. Și a mers după el mulțime de oameni și i-a tămăduit pe ei acolo.

3. Ci fariseii, ispitindu-l, au venit la el și au zis: Se cade oare omului să-și lase femeia sa, pentru fie ce pricină?

4. Răspunzând, el a zis: n'ați citit că cel care i-a făcut dela început — bărbat și femeie i-a făcut?

5. Și adăogă: pentru aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa și vor fi amândoi un trup.

6. Așa încât nu mai sunt doi, ci un trup. Deci, ce-a împreunat Dumnezeu omul să nu despartă.

7. Atunci ei îl întrebară: pentru ce dar Moise a rânduit să-i dea carte de despărțire și să o lase?

8. Iisus le răspunde: fiindcă Moise după învârtoșarea inimii voastre v'a dat voie vouă să lăsați pe femeile voastre, dar din început nu a fost așa.

9. Ci zic vouă că oricine va lăsa pe femeia sa — nu pentru desfrânare — și se va însura cu alta, precurvește; și cine s'a înșurat cu cea lăsată precurvește de asemeni.

10. Zicu-i atunci ucenicii: Dacă astfel este starea omului cu femeia, nu este de folos să se însoare.

11. Iar el le zise lor: nu toți pricep cuvântul acesta, dar aceia cărora le este dat.

12. Că sunt fameni cari s'au născut așa din pântecul maicii lor; sunt fameni pe cari oamenii i-au făcut fameni, și sunt fameni cari s'au făcut fameni pe sine, pentru împărăția cerurilor. Cine poate să înțeleagă, înțeleagă.

13. În vremea aceea, au adus la el copii ca să-și pună mâinile peste ei și să se roage; însă ucenicii îl certau.

14. Iisus atunci le spuse: Lăsați copiii și nu-i opriți pe ei ca să vie la mine, că a unora ca aceștia este împărăția cerurilor.

(33) Iac. 2, 13. (35) Mat. 6, 12-15. Marc. 11, 25-26. CAP. 19. — (1) Marc. 10, 1. Ioan 10, 40. (2) Mat. 12, 15. (3) Marc. 10, 2. (4) Fac. 1, 27; 5, 2. Mal. 2, 14. Marc. 10, 6. (5) Fac. 2, 24. 1 Corint. 6, 16. (6) Marc. 10, 9. (7) Deut. 24, 1. Mat. 5, 31. (8) Marc. 10, 5. (9) Luc. 16, 18. (10) Pild. 21, 19. 1 Corint. 7, 32. (11) 1 Corint. 7, 2-9. (12) Is. 56, 3. (13) Marc. 10, 13. Luc. 18, 15. (14) Mat. 18, 3.

15. Și punându-și mâinile peste ei se duse de acolo.

16. Și iată oarecine venind la el îi zice: Învățătorule, ce lucru bun să fac ca să am viața veșnică?

17. El îi răspunse: Ce mă întrebi despre Bun? Unul este cel Bun. Iar de vrei să intri în viață, păzește poruncile.

18. Care? zice acela. Iisus rosti: Să nu ucizi, să nu precurvești, să nu furi, să nu mărturisești strâmb;

19. Să cinstești pe tatăl tău și pe muma ta și să iubești pe aproapele tău ca însuși pe tine.

20. Tânărul îi zise: Toate acestea le-am păzit din copilăria mea. Ce-mi mai lipsește?

21. Atunci Iisus i-a spus: De voești să fii desăvârșit, du-te, vinde averea ta, dă-o săracilor și vei avea comoară în cer; după aceea vino și urmează-mă.

22. Cîi auzind tânărul plecă întristat, căci avea multe averi.

23. Iară Iisus zise către ucenicii săi: adevăr grăesc vouă că un bogat cu anevoie va intra într-o împărăție cerurilor.

24. Încă odată zic vouă că mai lesne este să treacă o cămilă prin urechile acului, decât să intre un bogat într-o împărăție cerurilor.

25. La acest cuvânt, ucenicii se mirară foarte și ziseră: Oare cine poate să se mântuiască?

26. Dar Iisus privind la ei, le grăi: la oameni aceasta e cu neputință, la Dumnezeu însă toate sunt cu putință.

27. Atunci Petru luând cuvântul zis-a lui: iată noi am lăsat toate și te-am urmat pe tine. Ce oare va fi nouă?

28. Iisus rosti către ei: adevăr grăesc vouă că voi cei ce m-ați urmat pe mine, la nașterea din nou a lumii, când fiul omului va ședea în jețul mării sale, veți ședea și voi în douăsprezece jețuri, judecând cele douăsprezece seminții ale lui Israel.

29. Și oricine care a lăsat frați sau surori, sau tată, sau mamă, sau femeie, sau copii, sau casă,

pentru numele meu, înmulțit va lua înapoi și va moșteni viața veșnică.

30. Cîi mulți dintâi vor fi pe urmă, și cel de pe urmă vor fi întâi.

CAP. 20.

Parabola despre lucrătorii tocmiți la vie. A treia vestire a patimilor. Fiul lui Zevedeu. Ocarla pentru înțeleție. Dol orbi.

1. Căci împărăția cerurilor este asemenea unui om gospodar, care a ieșit disdedimineață, ca să tocmască lucrători în via sa.

2. Invoindu-se cu lucrătorii cu un dinar pe zi, i-a trimis pe ei ca să lucreze în vie.

3. Dar ieșind pe la ceasul al treilea, a văzut pe alții stând în târg, fără de lucru.

4. Și le-a zis acelora: Mergeți și voi în vie și ce va fi cu dreptul vă voi da.

5. Iar ei s'au dus. Ieșind iarăși pe la ceasul al șaselea și al noulea, a făcut tot așa.

6. Pe la ceasul al unsprezecelea, ieșind încă odată găsi alții stând fără lucru și le zise: De ce ați stat aici toată ziua nemuncind?

7. Ei îi spun: Fiindcă nimenea nu ne-a tocmiț. El le zice: Duceți-vă și voi în vie și ce va fi cu dreptul veți lua.

8. Făcându-se seară, stăpânul viei zice către îngrijitorul lui: Cheamă pe lucrători și dă-le plata, începând de la cei din urmă, până la cei dintâi.

9. Venind cei dela ceasul al unsprezecelea luară câte un dinar.

10. Venind și cei dintâi socoteau că vor lua mai mult, dar luară și ei tot câte un dinar.

11. Cîi luând dinarul, căteau împotriva stăpânului casei,

12. Zicând: aceștia de pe urmă au făcut un ceas și i-au pus deopotrivă cu noi care am dus greutatea zilei și arșița.

13. Atunci el răspunzând zise unul din ei: Prietene, nu-ți fac ne-

(15) Marc. 10, 10. (16) Luc. 10, 25; 18, 18. (17) Marc. 10, 18. Iac. 1, 17. (18) Mat. 20, 13-16. Doul. 5, 17-20. Marc. 10, 19. (19) Mat. 20, 12. Luc. 18, 20. (20) Marc. 10, 20. Luc. 18, 21. (21) Mat. 8, 20. Iac. 3, 46. (22) Iac. 61, 11. Luc. 18, 23. (23) Marc. 10, 23-24. (24) Luc. 6, 24. (25) Marc. 10, 26. (26) Iac. 18, 14. Iov 43, 3. Ier. 32, 17. Luc. 1, 37; 18, 27. (27) Doul. 33, 9. Marc. 10, 28. (28) Luc. 22, 26. (29) Marc. 10, 20. (30) Mat. 20, 10. Luc. 18, 30. CAP. 20. (1) Mat. 21, 33. (2) Apoc. 22, 12.

dreptate. Oare nu te-ai învoit cu mine un dinar?

14. Ia ce este al tău și pleacă. Voesc să dau acestui de pe urmă ca și tie.

15. Au nu mi se cade mie să fac ce voesc cu ale mele? Sau ochiul tău este rău, pentru că eu sunt bun?

16. Astfel vor fi cei din urmă întâiu și cei dintâiu pe urmă, că mulți sunt chemați dar puțini aleși.

17. Iar pe când mergea la Ierusalim, Iisus a luat la o parte pe cei doisprezece ucenici și le-a spus lor, pe cale:

18. Iată ne suim la Ierusalim și fiul omului va fi dat în mâna arhierilor și a cărturarilor și-l vor osândi la moarte;

19. Și îl vor da în mâna păgânilor, ca să-l batjocorească și să-l biciuiască și să-l răstignească, dar a treia zi va învia.

20. În vremea aceea, a venit la el muma fiilor lui Zevedeu, împreună cu fiii ei, închinându-se și cerând ceva dela el.

21. Ci el a întrebat-o: Ce voești? Ii răspunde: Zi ca să șeadă acești doi fii ai mei unul deadreapta și altul deastânga ta, întru împărăția ta.

22. Atunci răspunzând Iisus a zis: nu știți ce cereți. Puteți oare să beți paharul pe care-l voi eu bea eu și cu botezul cu care eu mă botez să vă botezați? Zic ei: Putem.

23. El le zice: Cu adevărat paharul meu veți bea și cu botezul cu care eu mă botez vă veți boteza, dar a ședea deadreapta și deastânga mea nu este al meu să dau, ci se va da căroră s'a pregătit de către Tatăl meu.

24. Când auziră ceilalți zece ucenici, se mâniară pe cei doi frați.

25. Dar Iisus chemându-i la sine le grăi: Știți că domnitorii păgânilor stăpânesc peste ei și cei mari au asupra lor toată puterea.

26. Nu tot așa va fi între voi, ci care între voi va vrea să fie mare să fie slujitorul vostru.

27. Și care între voi va vrea să fie întâiu să fie sluga voastră.

28. După cum și fiul omului n'a venit ca să fie servit, ci ca să servească și să-și dea sufletul său preț de răscumpărare pentru mulți.

29. Iar la pornirea lor din Ierihon mulțime mare venea în urma lui.

30. Și iată doi orbi, cari ședeau lângă drum auzind că trece Iisus, au strigat și au zis: Miluește-ne pe noi, Fiule al lui David!

31. Dar mulțimea îi certa ca să tacă, ei însă și mai tare strigau, zicând: Doamne, miluește-ne pe noi, Fiule al lui David!

32. Atunci Iisus stând locului i-a chemat și le-a zis: Ce voiți să vă fac?

33. Grăescu-i lui: Doamne, să se deschidă ochii noștri.

34. Și făcându-i-se milă lui Iisus, s'a atins de ochii lor și îndată au văzut și au mers după el.

CAP. 21.

Intrarea în Ierusalim. Gonirea vânzătorilor din templu. Smochinul neroditor. Parabola cu via dată lucrătorilor.

1. Iar când s'au apropiat de Ierusalim și au venit în Betfaghe la Muntele Maslinilor, atunci a trimis Iisus pe doi ucenici,

2. Zicându-le: Mergeți în satul care este înaintea voastră și numai decât veți găsi o asină legată și un mânz cu ea; deslegați-i și aduceți-i la mine.

3. Și dacă vă va zice cineva ceva, veți spune că-i trebuie Domnului și vă va trimite îndată.

4. Ci s'a făcut aceasta ca să se împlinească ceea ce s'a spus prin pro- rocul care zice:

5. Spuneți fiicei Sionului: iată împăratul tău vine la tine blând și călare pe asină și pe mânz, fiul celei de sub jug.

6. Mergând deci ucenicii și făcând după cum le-a poruncit Iisus,

7. Au adus asina și mânzul și dea-

(16) Mat. 19, 30; 22, 14. Marc. 10, 31. Luc. 13, 30. (17) Luc. 18, 31. (18) Mat. 16, 21. Luc. 18, 32. (19) Ioan 18, 28; 19, 1. (20) Marc. 10, 35. (21) Marc. 10, 36. (22) Marc. 14, 35. (23) Luc. 12, 50. (24-25) Marc. 10, 41-42. Luc. 22, 24-25. (26) Mat. 23, 11. 1 Petr. 5, 3. (27) Marc. 10, 44. (28) Is. 53, 11. Dan. 9, 24. Marc. 10, 45. Tit. 3, 14. (29) Marc. 10, 46. (30) Luc. 18, 35. (31) Marc. 10, 48. (32) Luc. 18, 40. (33) Ecl. 11, 7. Marc. 10, 50. (34) Marc. 10, 52. Luc. 18, 43. CAP. 21. — (1) Zah. 14, 4. Ioan 12, 12. (2) Luc. 19, 30. (3) Marc. 11, 3. (5) Is. 62, 11. Zah. 9, 9. Ioan 12, 15. (6) Marc. 11, 4-6. Luc. 19, 32. (7) 4 Reg. 9, 13. Marc. 11, 7.

supra lor și-au pus veșmintele, iar el a șezut peste ele.

8. Iar mare parte din mulțime își așterneau veșmintele în calea lui, iar alții tălau stâlpi din copaci și le așterneau așijderea în cale.

9. Pe când cetele care mergeau înaintea lui și care veneau după el strigau și ziceau: Osana Fiului lui David; bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului! Osana întru cei de sus!

10. Iar intrând el în Ierusalim tot orașul se răscoli, zicând: cine este acesta?

11. Ci mulțimile răspundeau: acesta este Iisus, prorocul din Nazaretul Galileei.

12. Atunci a intrat Iisus în locașul lui Dumnezeu și a dat afară pe toți cei ce vindeau și cumpărau acolo și a răsturnat mesele zarafilor și băncile vânzătorilor de porumbei.

13. Și le grăește: Scris este: casa mea, casă de rugăciune se va chema, iar voi faceți din ea peșteră de tâlhari.

14. Și au venit la el, în templu, orbi și ologi și i-a făcut sănătoși.

15. Atunci mai marii preoților și cărturarii, văzând lucrurile minunate pe care le făcuse și pe copiii cari strigau în templu și ziceau: Osana Fiului lui David, se supărară foarte.

16. Deci, grăiră către el: Auzi aceștia ce zic? Ci Iisus răspunde: Adevărat. Au niciodată n'ați citit că din gura copiilor și a celor ce sug întocmi-vei laudă?

17. După aceea, lăsându-i a ieșit afară din Ierusalim, la Betania, și noaptea a rămas acolo.

18. Dimineața, a doua zi, pe când se întorcea în cetate, a flămânzit;

19. Și văzând un smochin lângă cale, s'a dus la el, dar n'a găsit nimic într'insul fără numai frunze. Ci îi zice smochinului: de acum înainte să nu se mai facă rod din tine în veac! Iar smochinul s'a uscat în clipa aceea.

20. Văzând aceasta ucenicii s'au

minunat zicând: cât de grabnic s'a uscat smochinul!

21. Iisus atunci răspunzând le zise: Adevăr grăesc vouă: dacă veți avea credință și nu vă veți îndoi, nu numai aceasta cu smochinul veți face, dar și acestul munte de-i veți zice: ridică-te și aruncă-te în mare, așa va fi.

22. Și toate câte veți cere, rugându-vă cu credință, veți primi.

23. Iar după ce a intrat în templu, s'au apropiat de el, când învăța, mai marii preoților și bătrânii poporului, și au zis: Cu ce putere faci acestea? Și cine ți-a dat puterea aceasta?

24. Dându-le răspuns, Iisus le-a zis: Vă voi întreba și eu, pe voi un cuvânt, pe care, de mi-l spuneți și eu vă voi spune vouă cu ce putere lucrez acestea:

25. Botezul lui Ioan de unde a fost? Din cer sau dela oameni? Ci ei cugetau întru sine, zicând:

26. De vom zice: din cer, ne va spune: de ce, dar, n'ați crezut lui? Iar de vom zice: dela oameni, ne temem de popor, fiindcă toți îl țin pe Ioan de profet.

27. Atunci răspunzând lui Iisus au zis: nu știm. Zis-a lor și el: Nici eu nu vă spun cu ce puteri lucrez acestea.

28. Dar ce vi se pare? Un om avea doi feciori. Și a mers la cel dintâiu și i-a zis: Fiule, du-te astăzi și lucrează în via mea.

29. El, însă, i-a răspuns: nu vreau, ci pe urmă părându-i rău, s'a dus.

30. Mergând la al doilea, i-a zis așijderea; acesta i-a răspuns: Eu, Doamne la poruncă! dar nu s'a dus.

31. Care dintr'aceștia doi a făcut voia Tatălui? Zic ei: Cel dintâiu. Iisus le răspunde: Adevăr grăesc vouă, că vameșii și desfrânatele merg înaintea voastră, în împărăția lui Dumnezeu.

32. Căci a venit Ioan la voi în calea dreptății și n'ați crezut în el, ci vameșii și desfrânatele au crezut,

(8) Lev. 23, 40. Luc. 19, 36. (9) Ps. 117, 26. Ioan 12, 13. (10) Ioan 2, 13. (11) Luc. 7, 16. (12) Deut. 14, 25. Luc. 19, 45. (13) Is. 56, 7. Ier. 7, 11. Ioan 2, 16. (14) Is. 35, 5. (15) Marc. 11, 18. (16) Ps. 8, 3. (17) Marc. 11, 19. Ioan 11, 18. (18) Marc. 11, 12. (19) Luc. 13, 6-7. (20) Marc. 11, 14. (21) Mat. 17, 20. Luc. 17, 6. Iac. 1, 6. (22) Mat. 7, 7. Ioan 14, 13. 1 Ioan 3, 22. (23) Marc. 11, 27. (24) Luc. 20, 3. (25) Marc. 11, 30. (26) Luc. 20, 6. (27) Marc. 11, 33. Luc. 20, 7-8. (30) Iez. 33, 31. (31) Luc. 3, 12. (32) Mat. 3, 1-13. Luc. 3, 12.

iar voi ați văzut și nu v'ați căit nici după aceea, ca să credeți în el.

33. Ascultați altă pildă: Era un om gospodar, care a sădit vie. A împrejmuit-o cu gard, a săpat zăcătoare sub teasc, a clădit un turn de pază și a dat-o lucrătorilor, iar el s'a dus departe.

34. Când a sosit timpul roadelor, a trimis pe servitorii săi, la lucrători, ca să ia partea lui din roade.

35. Dar lucrătorii punând mâna pe servitori, pe unul l-au bătut, pe unul l-au ucis, altuia i-au spart capul cu pietre.

36. Din nou a trimis alți servitori, mai mulți decât cei dintâiu, și făcură cu ei tot așa.

37. La urmă, a trimis la ei pe fiul său, zicând: se vor rușina de fiul meu.

38. Ci lucrătorii viei, văzând pe fiul, au zis între ei: acesta este moștenitorul; veniți să-l omorim și să avem noi moștenirea lui.

39. Și punând mâna pe el, l-au scos afară din vie și l-au ucis.

40. Deci, când va veni stăpânul viei, ce va face acelor lucrători?

41. Zic ei: pe cei răi cu rău îi va pierde, iar via va da-o altor lucrători, cari vor da roadele la timpul lor.

42. Iisus le zice: Au n'ați citit nici odată în Scripturi: Piatra pe care au aruncat-o ziditorii, aceasta a ajuns să fie vârful unghiului. Dela Domnul a fost aceasta și este lucru minunat în ochii noștri.

43. De aceea vă spun vouă că împărăția lui Dumnezeu se va lua dela voi și se va da neamului care face roadele ei.

44. Cine va cădea pe piatra aceasta se va sfărâma, iar pe cine va pica îl va spulbera.

45. Iar mai marii preoților și Fariseii, ascultând pildele lui, cunoscuseră că vorbește despre ei.

46. Și căutând să-l prindă, s'au temut de popor, pentru că îl ținea de proroc.

CAP. 22.

Parabola cu nunta fiului de împărat. Dinarul Cezarului. Cea mai mare poruncă din lege. Mesia: fiul și domnul lui David.

1. Ci Iisus a luat iarăși cuvântul și le-a vorbit în parabole, zicând:

2. Impărăția cerurilor asemănatu-s'a unui împărat, care a făcut nuntă fiului său.

3. Și a trimis pe slugile sale ca să cheme pe cei poftiți la nuntă, dar ei n'au voit să vină.

4. Incă odată a trimis alte slugi zicând: spuneți celor poftiți: iată că am pregătit ospățul meu; juncii mei și cele îngrășate s'au jertfit și toate sunt gata. Veniți la nuntă.

5. Dar ei, fără să ție seamă, s'au dus, unul la el în țarină, altul la negustoria lui.

6. Iar ceilalți, punând mâna pe servitorii lui, i-au batjocorit și i-au ucis.

7. Când auzi împăratul de acestea se umplu de mânie și trimițând oștile sale nimici pe acei omoritori și orașului lor îi dădu foc.

8. Apoi zice către servitori: nunta este gata, dar cei poftiți erau nevrednici.

9. Mergeți, deci, la răspântiile drumurilor și pe câți veți găsi, chemați-i la nuntă.

10. Atunci servitorii au ieșit la drumuri și au strâns pe toți câți i-au găsit, și răi și buni, și s'a umplut casa nunții cu oaspeți.

11. Iar intrând împăratul ca să privească pe oaspeți, văzu acolo un om care nu era îmbrăcat în veșmânt de nuntă.

12. Și-i zice împăratul: Prietene, cum ai intrat aici, fără veșmânt de nuntă? El însă a tăcut.

13. Atunci împăratul a rostit către servitori: legați-l de picioare și de mâini și aruncați-l în întinericul

(33) Ps. 9, 9. Cânt. 8, 11. Is. 5, 8, 11. Luc. 20, 10. (35) Neem. 9, 26. Ier. 20, 13. (38) Ps. 2, 2. Luc. 20, 14. Ioan 11, 15. (41) Luc. 21, 24. (42) Ps. 117, 4, 11. 1 Petr. 2, 6. (44) Is. 8, 14; 60, 12. (45) Marc. 12, 12. (46) Ioan 6, 14; 7, 40. 5. Luc. 14, 17. (4) Mat. 21, 36. (5) Luc. 14, 17-20. (6) Mat. 21, 35. (7) Luc. 14, 21. (8) Mat. 10, 11-13. (9) Luc. 14, 21. (11) 2 Corint. 5, 3. Apoc. 16, 15. (13) Luc. 13, 28. 1-7. Marc. 12, 1. Luc. 20, 9. (34) Cânt. 37, 15. Luc. 20, 10. Evr. 11, 35. (37) Luc. 53. (39) Luc. 20, 15; 22, 54. Ioan 18, 12. (40) 22. Is. 28, 16. Marc. 12, 10. Luc. 20, 17. Fapt. Dan. 2, 44. Zah. 12, 3. Luc. 20, 18. Rom. 9, CAP. 22. — (2) Luc. 11, 16. (3) Pild. 9, 3-17-20. (6) Mat. 21, 35. (7) Luc. 14, 21. (8) 5, 3. Apoc. 16, 15. (13) Luc. 13, 28.

cel mai din afară. Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților.

14. Căci mulți sunt chemați, dar puțini aleși.

15. În vremea aceea, s'au dus Fariseii și au ținut sfat ca să-l prindă pe el, în cuvânt.

16. Și au trimis la el pe ucenicii lor, împreună cu Irodianii, zicând: Învățătorule, știm că ești omul adevărului și întru adevăr înveți calea lui Dumnezeu și nu-ți pasă de nimenea, pentrucă nu te uiți la fața oamenilor.

17. Spune-ne, deci, nouă, cum ți se pare ție? Se cade să dăm dajdie Cezarului sau nu?

18. Ci Iisus, cunoscând viclenia lor, le-a răspuns: Ce mă ispitiți, fățarnicilor?

19. Arătați-mi banul de dajdie. Ei îi aduseră un dinar.

20. Iisus le zice: A cui e icoana aceasta și scriptura de deasupra?

21. Răspund ei: Ale Cezarului. Atunci rostește către ei: Dați, deci, Cezarului cele ce sunt ale Cezarului și lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu.

22. Auzind acest cuvânt s'au minunat și lăsându-l s'au dus.

23. În ziua aceea, s'au apropiat de el Saducheii, cei ce zic că nu este înviere, și l-au întrebat,

24. Și au zis: Învățătorule, Moise a rostit: dacă cineva moare neavând copii, fratele lui să ia de soție pe cea văduvă și să ridice fratelui mort urmași.

25. Au fost, acum, la noi, șapte frați; și cel dintâi s'a însurat și a murit și neavând urmaș a lăsat pe femeia sa fratelui său.

26. Așijderea al doilea și al treilea, până la șapte.

27. La urma tuturor a murit și femeia.

28. La înviere, deci, a cărui dintre cei șapte va fi femeia? Căci toți au avut-o de nevastă.

29. Răspunzând Iisus le-a grăit:

Vă rătăciți, neștiind scripturile, nici puterea lui Dumnezeu.

30. Căci la înviere cei ce înviază, nici nu se însoară, nici nu se mărită, ci sunt ca îngerii lui Dumnezeu, în cer.

31. Iar despre învierea morților, au n'ați citit ce s'a rostit vouă de Dumnezeu, când zice:

32. Eu sunt Dumnezeu lui Avraam și Dumnezeu lui Isaac și Dumnezeu lui Iacov; nu este Dumnezeu al morților, ci al viilor.

33. Iar mulțimile ascultându-l erau uimite de învățătura lui.

34. Ci auzind Fariseii că a închis gura Saducheilor s'au adunat laolaltă.

35. Și unul dintre ei, învățător al legii, ispitindu-l pe Iisus, l-a întrebat:

36. Învățătorule, care este marea poruncă din lege?

37. El îi răspunse: Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău.

38. Aceasta este marea și cea dintâi poruncă.

39. Iar a doua, la fel cu aceasta: să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți.

40. În aceste două porunci atarnă toată legea și prorocii.

41. Și fiind adunați Fariseii, i-a întrebat Iisus,

42. Zicând: Ce vi se pare despre Christos? Al cui fiu este? Răspund ei: al lui David.

43. El întreabă: Cum atunci David în spirit, îl numește pe el domn, când zice:

44. Zis-a Domnul Domnului meu: șezi de dreapta mea până ce voi pune pe vrăjmașii tăi așternut picioarelor tale.

45. Dacă, deci, David, îl numește pe el domn, cum este fiul lui?

46. Dar nimeni nu putea să-i răspundă o vorbă, și nici nu mai cuteză vreunul, din ziua aceea, să-l mai întrebe pe el ceva.

(14) Marc. 10, 31. Luc. 14, 24. (15) Marc. 12, 13. (16) Marc. 12, 14. (17) Marc. 12, 14. (18-19) Marc. 12, 15. (20-21) Marc. 12, 16-17. (22) Luc. 20, 27. Fapt. 23, 8. (24) Deut. 25, 5. Marc. 12, 19. Luc. 20, 28. (25) Luc. 20, 20. (26-31) Marc. 12, 21-26. Luc. 20, 30-36. (32) Es. 3, 6. Marc. 12, 26-27. (33) Mat. 7, 28. Luc. 20, 39. (35-36) Marc. 12, 28-29. (37) Deut. 6, 5; 10, 12. Mih. 6, 8. Marc. 12, 30. Luc. 10, 27. (38) Marc. 12, 30. (39) Lev. 19, 18. Luc. 10, 27. (40) Mat. 7, 12. Marc. 12, 31. (41) Luc. 20, 41. (42) Marc. 12, 36. (44) Ps. 109, 1. Luc. 20, 42. Fapt. 2, 34. Evr. 1, 13. (45) Luc. 20, 41. (46) Marc. 12, 34. Luc. 14, 6; 20, 40.

CAP. 23.

Iisus înfierează pe Farisei. Ierusalimul cel ce ucide pe profeți. Vestirea dărâmării Ierusalimului.

1. Atunci vorbi Iisus mulțimilor și ucenicilor săi,

2. Zicând: Cărturarii și fariseii au șezut în scaunul lui Moise;

3. Deci, toate câte vă vor zice vouă, faceți-le și păziți-le; dar după faptele lor nu faceți, că ei zic, dar nu fac.

4. Că leagă sarcini grele și cu anevoie de purtat și le pun pe umerii oamenilor, ci ei nici cu degetul nu voesc să le miște.

5. Toate faptele lor le fac ca să fie priviți de oameni; căci își fac filacteriile late și-și măresc ciucurii de pe poale.

6. Le place să stea în capul mesei, la ospete, și în băncile dintâi, în sinagoge.

7. Și să li se închine lumea în târguri și să-i numească oamenii: Rabi.

8. Voi, însă, să nu vă ziceți Rabi, că unul este învățătorul vostru; ci voi toți sunteți frați.

9. Și să nu numiți tatăl vostru pe pământ pe nimeni, că tatăl vostru unul este, cel din ceruri.

10. Nici învățători să nu vă numiți, că învățătorul vostru este unul: Christos.

11. Și care este mai mare între voi să fie slujitorul vostru.

12. Iar cine se va înălța pe sine, se va smeri, și cine se va smeri pe sine, se va înălța.

13. Vai vouă, Cărturarilor și Fariseilor fățarnici! că închideți împărăția cerurilor înaintea oamenilor; că voi nu intrați, și nici pe cei ce vor să intre nu-i lăsați.

14. Vai vouă, Cărturarilor și Fariseilor fățarnici! că mâncați casele văduvelor și de ochii lumii vă rugați rugăciuni lungi; pentru aceasta mai multă osândă veți lua.

15. Vai vouă, Cărturarilor și Fari-

seilor fățarnici! că înconjurați marea și uscatul ca să faceți un proselit și când a ajuns: îl faceți fiul Gheenei încă odată cât voi.

16. Vai vouă, povățuitorilor orbi! cari ziceți: Cel ce se va jura pe templu, nu e nimic dator, dar cel ce se va jura pe aurul templului este dator.

17. Nebuni și orbi! Ce este mai mare aurul sau templul care sfințește aurul?

18. Ziceți iar: Cel ce se va jura pe altar, nimic nu este dator, dar cel ce se va jura pe darul ce este deasupra altarului este dator.

19. Nebuni și orbi! Ce este mai mare, darul sau altarul care sfințește darul?

20. Deci, cel ce se jură pe altar, se jură pe el și pe toate câte sunt deasupra lui.

21. Și cel ce se jură pe templu, se jură pe el și pe cel ce sălășluiește într'insul.

22. Și cel ce se jură pe cer se jură pe tronul lui Dumnezeu și pe cel ce șade pe tron.

23. Vai vouă, Cărturarilor și Fariseilor fățarnici! că dați zeciuală din izmă, din mărar și din chimen, dar ați lăsat părțile mai grele ale legii: judecata, mila și credința; pe acestea trebuia să le faceți și pe acelea să nu le lăsați.

24. Povățuitori orbi! cari strecurați tântarul și înghițiți cămila.

25. Vai vouă, Cărturarilor și Fariseilor fățarnici! că voi curățiți partea din afară a paharului și a blidului, iar înăuntru sunt pline de hrăpire și de necumpătare.

26. Fariseule orb! curăță întâi launtrul paharului și al blidului, ca să fie curat și pe dinafară.

27. Vai vouă, Cărturarilor și Fariseilor fățarnici! că semănați cu mormintele cele văruite, care pe dinafară se arată frumoase, înăuntru, însă, sunt pline de oase de morți și de toată necurăția.

28. Așa și voi, pe dinafară vă arătați oamenilor drepti, înăuntru însă,

CAP. 23. — (3) Rom. 2, 19. (4) Luc. 11, 46. Fapt. 15, 10. (5) Numer. 15, 33. Deut. 22, 11. Marc. 12, 38. (6) Luc. 11, 43. (7) Marc. 12, 38. (8) Iac. 3, 1. 1 Corint. 3, 4-7. (9) Mal. 1, 6; 2, 10. Efes. 3, 14. (11) Mat. 20, 26. (12) Iov 22, 29. Pild. 29, 23. Luc. 14, 11. (13) Luc. 11, 52. (14) Marc. 12, 40. (15) Mat. 5, 33; 15, 14; 23, 24. (17) Is. 30, 29. 2 Petr. 1, 9. (19) Es. 29, 37. 2 Petr. 1, 9. (21) 3 Reg. 8, 13. Ps. 25, 8. (22) Ps. 10, 4. Mat. 5, 34. Fapt. 7, 46. (23) Osie 6, 6. Mih. 26, 8. Mat. 9, 13. (25) Marc. 7, 3. Luc. 11, 39. (26) Luc. 11, 41. Tit. 1, 15. (27) Luc. 11, 14. Fapt. 23, 3. (28-31) Luc. 11, 39-49.

sunteți plini de fățarnie și de fără de lege.

29. Vai vouă, Cărturarilor și Fariseilor fățarnici! că zidiți mormintele prorocilor și împodobiți pietrele dela căpătâiul dreptilor.

30. Și ziceți: De am fi fost noi în zilele părinților noștri, n'am fi fost părtași cu ei la vărsarea sângelui prorocilor.

31. Astfel, dar, mărturisiți voi înșivă că sunteți fii ai celor ce au omorât pe proroci.

32. Ci umpleți voi măsura părinților voștri!

33. Serpi, pui de năpârcă, cum veți scăpa de osânda Gheenei?

34. De aceea, iată eu trimit la voi proroci și înțelepți și cărturari; dintre ei veți omori și veți răstigni; dintre ei veți biciui în sinagoge și veți urmări din oraș în oraș.

35. Ca să cadă asupra voastră tot sângele dreptilor, răspândit pe pământ, dela sângele dreptului Abel, până la sângele lui Zaharia, fiul lui Varahia, pe care l-ați ucis între templu și altar.

36. Adevăr grăesc vouă, vor veni acestea toate asupra acestui neam.

37. Ierusalime! Ierusalime, care omori pe proroci și cu pietre ucizi pe cei trimiși la tine, de câte ori voit-am să adun pe fiii tăi, după cum adună pasărea puii ei, sub aripi, dar nu ați vrut!

38. Iată, casa voastră vi se lasă pustie;

39. Căci vă zic vouă: că de acum nu mă veți mai vedea, până când nu veți zice: Binecuvântat este cel ce vine întru numele Domnului!

CAP. 24.

Dărâmarea Ierusalimului. Venirea lui Christos și sfârșitul lumii. Când va veni ora aceea?

1. Când a ieșit Iisus și se ducea dela templu, s'au apropiat de el

ucenicii lui, ca să-i arate, în urmă, clădirea sfântului locaș.

2. Ci el, luând cuvântul, le-a zis: Nu e așa că vedeți toate acestea? Adevăr grăesc vouă: nu va rămânea aici piatră peste piatră, care să nu se risipească.

3. Iar după ce a șezut pe Muntele Măslinilor, veniră la el ucenicii, deosebi, și-i ziseră: Spune nouă când vor fi acestea și care este semnul venirii tale și al sfârșitului acestui veac?

4. Răspunzând Iisus, le-a cuvântat: Vedeți să nu vă amăgească cineva.

5. Căci mulți vor veni pe numele meu, zicând: eu sunt Mesia, și pe mulți îi vor amăgi.

6. Și veți auzi de războaie și de zvonuri de războaie; luați seama, nu vă speriați, căci trebuie să fie toate, dar încă nu este sfârșitul.

7. Căci se va ridica popor peste popor și împărăție peste împărăție și va fi foamete și ciumă și cutremure pe alocurea.

8. Ci toate acestea sunt începutul durerilor.

9. Atunci vă vor da pe voi la munci și vă vor ucide și veți fi urâți de toate neamurile, pentru numele meu.

10. Atunci mulți vor fi slabi de inger și se vor vinde unii pe alții; și se vor urî unii pe alții.

11. Și mulți proroci mincinoși se vor scula și vor înșela pe mulți.

12. Iar din înmulțirea fărădelegii iubirea multora se va răci.

13. Dar cel ce va răbda până la urmă acela se va mântui.

14. Și se va propovădui această evanghelie a împărăției în toată lumea spre mărturie la toate neamurile; și atunci va veni sfârșitul.

15. Deci, când veți vedea urâciu-neea pustirii, ce s'a zis prin Daniil prorocul, stând în locul cel sfânt — cine citește să înțeleagă —,

16. Atunci cei din Iudeea să fugă la munți.

(32) Fac. 15, 15. 1 Tes. 2, 16. (33) Mat. 3, 7; 12, 34. (34) 2 Paralip. 36, 15. Luc. 11, 49. Fapt. 5, 10. (35) Fac. 4, 8. 1 Ioan 3, 12. Apoc. 18, 24. (37) Deut. 32, 11. Ps. 16, 8; 90, 4. Luc. 13, 34. (38) 3 Reg. 9, 7. Luc. 13, 35. (39) Ps. 117, 26. Ioan 12, 13. CAP. 24. — (1) Marc. 13, 1. Luc. 21, 5. (2) 3 Reg. 9, 7. Ier. 26, 18. Mih. 3, 12. Luc. 19, 44. (3) Marc. 13, 3. (4) Luc. 21, 8. Efes. 5, 6. (5) Ier. 14, 14. Mat. 7, 22. Marc. 13, 6. (6) Ier. 4, 37; 5, 10. Marc. 13, 7. (7) Is. 19, 2. Agheu 2, 21. Luc. 21, 10. (8) Marc. 12, 8. (9) Mat. 10, 17. Ioan 15, 29. Fapt. 4, 1. Apoc. 2, 10. (10) Mat. 10, 29. 2 Tim. 1, 15. (11) Marc. 13, 6. (13) Marc. 13, 13. Evr. 3, 6. Apoc. 2, 10. (14) Rom. 10, 18. Col. 1, 6. (15) Dan. 9, 23; 12, 11. Marc. 13, 14. Luc. 21, 26. (16) Marc. 13, 14. Luc. 21, 21.

17. Cel ce va fi pe' casă, să nu se coboare, ca să-și ia lucrurile din casă.

18. Iar cel ce va fi în țarină să nu se întoarcă înapoi, ca să-și ia haina.

19. Vai de cele însărcinate și de cele ce vor apleca, în zilele acelea!

20. Rugați-vă ca să nu fie fuga voastră iarna sau în zi de Sămbătă.

21. Căci va fi atunci strâmtorare mare, cum n'a fost dela începutul lumii până acum și nici nu va mai fi.

22. Și de nu s'ar fi scurtat acele zile, n'ar mai scăpa trup de om, dar pentru cei aleși se vor scurta acele zile.

23. Atunci, de vă va zice cineva: iată Mesia este aici, sau dincolo, să nu-l credeți.

24. Căci se vor ridica Christoși mincinoși și proroci mincinoși și vor da semne mari și minuni, ca să amăgească, de va fi cu putință, și pe cei aleși.

25. Iată, v'am spus de mai nainte.

26. Deci de vă vor zice vouă: iată este în pustie, să nu ieșiți; iată este în cămări, să nu credeți.

27. Căci precum fulgerul pornește dela răsărit și se arată până la apus, așa va fi venirea fiului omului.

28. Că oriunde va fi stârvul, acolo se vor aduna vulturii.

29. Iar îndată după strâmtorarea acelor zile, soarele se va întuneca și luna nu va mai da lumina ei, iar stelele vor cădea din cer și puterile tăriei se vor zgudui.

30. Atunci se va arăta pe cer semnul fiului omului și se vor bate în piept toate semințiile pământului și vor vedea pe fiul omului viind pe norii cerului, cu putere și cu mărire multă.

31. Și va trimite pe îngerii săi, întru răsunător glas de trâmbiță, și vor aduna pe cei aleși ai lui din cele patru vânturi, dela marginile cerurilor până la celelalte margini.

32. Învățați dela smochin pilda pe care o dă: Când mlădița lui se face fragedă și odrăslește frunze, cunoașteți că vara este aproape.

33. Asemenea și voi, când veți vedea toate acestea să știți că este aproape, lângă ușă.

34. Adevăr grăesc vouă că nu va trece neamul acesta, până ce nu vor fi toate acestea.

35. Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele mele nu vor trece.

36. Iar de ziua și de ceasul acela nimeni nu știe, nici îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl.

37. Precum a fost în zilele lui Noe, așa va fi și venirea fiului omului.

38. Căci precum în acele zile, dinainte de potop, mâncau oamenii și beau, se însurau și se măritau, până în ziua când a intrat Noe în corabie,

39. Și n'au știut până ce n'a venit potopul și nu i-a luat pe toți, la fel va fi și cu venirea fiului omului.

40. Atunci, din doi cari vor fi în țarină, unul se va lua și unul se va lăsa.

41. Din două care vor râșni la râșniță, una se va lua și alta se va lăsa.

42. Priveghiați, deci, că nu știți în care zi vine domnul vostru.

43. Aceea cunoașteți prea bine că de-ar ști stăpânul casei la ce strajă din noapte vine furul, ar veghea și n'ar lăsa să i se spargă casa.

44. De aceea și voi fiți gata, că în ceasul în care nu gândiți fiul omului vine.

45. Cine, oare, este sluga credincioasă și cuminte pe care a pus-o stăpânul peste slugărima sa, ca să le dea demâncare la timp?

46. Fericită este sluga aceea, pe care, viind domnul său, îl va afla făcând așa.

47. Adevăr grăesc vouă că peste toate avuțiile sale îl va pune pe el.

48. Iar dacă acea slugă, rea fiind, va zice în inimă sa: Stăpânul meu întârziează,

(17-19) Marc. 13, 15-17. Luc. 17, 31; Dan. 9, 26. Ioil 2, 2. (22) Is. 65, 8. Marc. Mat. 24, 5. (25-26) Marc. 13, 21-23. (27) 7, 37. (29) Is. 13, 10. Ier. 15, 9. Amos 5, Zah. 12, 10. Marc. 13, 26. Apoc. 1, 7. (31) 28-30. Luc. 21, 29-32. (35) Is. 40, 8; 51, 9. Marc. 13, 32. Luc. 17, 20. Fapt. 1, 7. (37) Luc. 17, 27. (39-41) Luc. 17, 30-36. (42-44) 42. Fapt. 20, 28. (46-48) Luc. 12, 43-46. 23, 29. (20) Es. 16, 29. Marc. 13, 18. (21) 13, 20. (23) Marc. 13, 21. (24) Deut. 13, 1-3. Luc. 17, 24. (28) Iov 39, 30. Avac. 1, 8. Luc. 20. Luc. 21, 25. Apoc. 6, 12. (30) Dan. 7, 13. Mat. 13, 41. Tes. 4, 16. (32-34) Marc. 13, Mat. 5, 16. 2 Petr. 3, 10. (36) Zah. 14, 7. Fac. 7, 7. Luc. 17, 26. (38) Fac. 6, 3-5. Mat. 24, 13. Marc. 13, 33-37. (45) Luc. 12,

49. Și va începe să bată pe soții săi de slugărie, să mănânce și să bea cu bețivii,

50. Veni-va stăpânul slugii aceleia în ziua când nu se așteaptă și în ceasul pe care nu-l cunoaște.

51. Și-l va despica în două și partea lui va pune-o cu fățarnicii. Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților.

CAP. 25.

Parabolele cu cele zece fecioare și cu întrebuintarea talanților. Judecata viitoare.

1. Atunci împărăția cerurilor va fi asemenea cu zece fecioare, care luând candelile lor au ieșit întru întâmpinarea mirelui.

2. Cinci, însă, dintre ele erau nebune și cinci înțelepte.

3. Căci cele nebune luând candelile n'au luat cu sine untdelemn.

4. Iar cele înțelepte au luat untdelemn în vase, odată cu candelile lor.

5. Dar mirele întârziind, ațipiră toate și adormiră.

6. Ci la miezul nopții se făcu strigare: Iată mirele vine! Ieșiți întru întâmpinarea lui!

7. Atunci se deșteptară toate acele fecioare și împodobiră candelile lor.

8. Și cele nebune ziseră către cele înțelepte: Dați-ne din untdelemnul vostru, că se sting candelile noastre.

9. Dar cele înțelepte le răspunseră zicând: Nu așa; ca nu cumva să nu ne ajungă nici nouă, nici vouă. Mai bine mergeți la cei ce vând și cumpărați pentru voi.

10. Deci, plecând ele ca să cumpere, a venit mirele și cele ce erau gata au intrat cu el la nuntă și ușa s'a închis.

11. În urmă, sosesc și celelalte fecioare, zicând: Doamne, Doamne, deschide-ne nouă.

12. Ci el răspunzând a zis: adevăr grăesc vouă, nu vă cunosc pe voi.

13. Drept aceea, priveghiați că nu

știți ziua, nici ceasul când vine fiul omului.

14. Căci va fi tot așa ca un om care, plecând departe, a chemat slugile sale și le-a dat pe mână averea sa.

15. Unuia i-a dat cinci talanți, altuia doi, altuia unu, fiecăruia după puterea lui, și a plecat.

16. Mergând cel ce luase cinci talanți, a lucrat cu ei și a făcut alți cinci talanți.

17. Așijderea și cel cu doi, a câștigat încă doi.

18. Iar cel ce luase un talant s'a dus, a săpat o groapă în pământ și a ascuns argintul domnului său.

19. După multă vreme, vine și stăpânul acelor slugi și face socoteală cu ei.

20. Apropiindu-se cel care luase cinci talanți, a adus alți cinci talanți, zicând: Doamne, cinci talanți mi-ai dat în mână, iată alți cinci talanți am câștigat la ei.

21. Zis-a lui stăpânul: Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincios peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău.

22. Apropiindu-se și cel cu doi talanți zise: Doamne, doi talanți mi-ai dat în mână, iată alți doi talanți am câștigat la ei.

23. Zis-a lui stăpânul: Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincios, peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău.

24. Apropiindu-se apoi și cel care a fost luat un talant zise: Doamne, te-am știut că ești om aspru, care seceri unde n'ai semănat și aduni de unde n'ai vânturat.

25. De aceea, m'am temut și m'am dus de am ascuns talantul tău în pământ; iată ai ce este al tău.

26. Ci răspunzând stăpânul său îi zise: Slugă vicleană și leneșă, știai că secer unde n'am semănat și adun de unde n'am vânturat?

27. Se cuvenea atunci ca tu să poi

(50) Luc. 12, 46. (51) Mat. 8, 12; 13, 42. Luc. 12, 46. CAP. 25. — (1-5) 2 Tes. 1, 8. (6) Mat. 24, 31. 1 Tes. 4, 16. (7) Luc. 12, 35. (10) Luc. 13, 25. Apoc. 19, 7. (11) Mat. 7, 21. (12) Ps. 1, 6. Ioan 9, 31. (13) Marc. 13, 33. Luc. 21, 36. 1 Petr. 4, 7. Apoc. 16, 15. (14) Mat. 21, 33. Luc. 19, 12. (15) Rom. 12, 6. 1 Corint. 12, 7. Efes. 4, 11. (19) Mat. 18, 23. Luc. 19, 15. (20) Luc. 19, 16. (21) Is. 61, 7. Mat. 24, 45; 25, 31. Luc. 19, 19. (24) Luc. 19, 20-21. (25) Luc. 19, 21. (26) Mat. 18, 33. (27) Luc. 19, 23.

banii mei la zarafi, și viind eu aș fi luat ce este al meu cu dobândă.

28. Luați, deci, dela el talantul și dați-l celui ce are zece talanți.

29. Căci tot celui ce are i se va da și-i va prisosi, iar dela cel ce n'are și ce are i se va lua.

30. Iar pe servitorul cel netrebnic aruncați-l întru întunericul cel mai din afară. Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților.

31. Când va veni fiul omului întru mărirea sa și toți sfinții îngeri cu el, atunci ședea-va în jețul slavei sale.

32. Și se vor aduna înaintea lui toate neamurile și-i va despărți pe unii de alții, precum desparte ciobanul pe oi dintre capre.

33. Și va pune oile deadreapta sa, iar caprele deastânga.

34. Atunci va zice împăratul celor deadreapta lui: Veniți, binecuvântații Tatălui meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă, dela întemeierea lumii.

35. Căci flămând am fost și mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și mi-ați dat să beau; strein am fost și m'ați adus la voi;

36. Gol am fost și m'ați îmbrăcat; bolnav am fost și m'ați căutat; în temniță am fost și ați venit la mine.

37. Atunci dreptii îi vor răspunde, zicând: Doamne, când te-am văzut flămând și te-am hrănit? Sau însetat și ți-am dat să bei?

38. Când iar, te-am văzut strein și te-am adus la noi, sau gol și te-am îmbrăcat?

39. Și când te-am văzut bolnav sau în temniță și am venit la tine?

40. Iar împăratul răspunzând va rosti către ei: Adevăr grăesc vouă, întru cât ați făcut unuia dintr'acești frați ai mei, prea mici, mie mi-ați făcut.

41. Atunci va zice și celor deastânga: Duceți-vă de la mine bleste-

maților, în focul cel veșnic care este gătit diavolului și ingerilor lui.

42. Căci flămând am fost și nu mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și nu mi-ați dat să beau;

43. Strein am fost și nu m'ați adus la voi; gol și nu m'ați îmbrăcat, bolnav și în temniță și nu m'ați cercetat.

44. Atunci, vor lua și ei cuvântul și vor zice: Doamne, când te-am văzut flămând, sau însetat, sau strein, sau gol, sau bolnav, sau în închisoare și nu ți-am slujit ție?

45. El, însă, le va răspunde și le va zice: adevăr grăesc vouă, întrucât nu ați făcut unuia dintre acești prea mici, nici mie nu mi-ați făcut.

46. Și vor merge aceștia la pedeapsă veșnică, iar dreptii la viață veșnică.

CAP. 26.

Vestirea cea din urmă a patimilor lui Iisus. Ungerea din Betania. Cîma cea de taină. Suferințele din Ghetsemane. Vînzarea lui Iuda. Prinderea lui Iisus. Înfațișarea înaintea arhierilor. Lepădarea lui Petru.

1. Iar după ce Iisus a sfârșit toate aceste cuvinte, a rostit către ucenicii săi:

2. Știți că peste două zile va fi Paștele și fiul omului se va da ca să se răstignească.

3. Atunci mai marii preoților și bătrânii poporului s'au adunat la curtea arhierelui care se numea Caiafa.

4. Și împreună s'au sfătuit ca să prindă pe Iisus, cu vicleșug, și să-l omoare.

5. Dar ziceau: nu în sărbători, ca să nu se facă turburare în popor.

6. Fiind Iisus în Betania, în casa lui Simon Leprosul,

7. S'a apropiat de el o femeie, având un alabastru cu mir de mare

(28) Luc. 19, 24. (29) Mat. 13, 12. Marc. 4, 25. Luc. 8, 18. Ioan 15, 2. (30) Mat. 8, 12; 13, 42-50. 2 Tes. 1, 8. (31) Zah. 14, 5. Marc. 8, 38. Fapt. 1, 11. Iuda 1, 14. Apoc. 1, 7. (32) Iez. 20, 38; 43, 17. Mat. 13, 41. Rom. 14, 10. Apoc. 20, 12. (33) Is. 34, 17. (34) Mat. 20, 23; 25, 21 și 46. Ioan 14, 2. 1 Petr. 1, 4-9; 3, 9. Apoc. 21, 7. (35-36) Is. 58, 7. Iez. 18, 7. Iac. 1, 27; 2, 15. Evr. 13, 1-2. (40) Pild. 14, 31; 19, 17. Mat. 10, 42. Marc. 9, 41. (41) Ps. 6, 9. Is. 30, 33. Mat. 7, 23; 13, 40. Luc. 13, 27. Apoc. 20, 10. (43) Iov. 22, 6-7. (45) Pild. 14, 31; 17, 5. Fapt. 9, 5. (46) Dan. 12, 2. Mat. 25, 21. Ioan 5, 29. Rom. 2, 7. CAP. 26. — (2) Is. 12, 15. Marc. 14, 1. Luc. 22, 1. Ioan 13, 1. (3-5) Ps. 2, 2; 40, 8. Marc. 14, 1-2. Luc. 22, 2. Ioan 11, 47-53. Fapt. 4, 25. (6-10) Mat. 21, 7. Marc. 14, 3-6. Ioan 11, 2; 12, 3-7.

pret și l-a turnat pe capul lui, pe
când ședea la masă.

8. Cî văzînd ucenicii, s'au mîniat
și au zis: De ce s'a făcut risipa a-
ceasta?

9. Căci mirul acesta putea să fie vândut scump, iar banii, dați săracilor.

10. Dar Iisus aflând le-a zis: Pentru ce faceți femei supărare? Fapta ei, față de mine, este un lucru bun.

11. Căci pe săraci pururea îi aveți cu voi, dar pe mine nu mă aveți pururea;

12. Că ea, turnând mirul acesta pe trupul meu, a făcut-o întru înmormântarea mea.

13. Adevăr grăesc vouă: ori unde se va propovădui evanghelia aceasta, în toată lumea, se va spune și ce-a făcut ea, spre pomenirea ei.

14. Ci unul dintre cei doisprezece, care se numea Iuda Iscariotul, s'a fost dus la mai marii preotilor

15. Și le-a zis: Ce voiți să-mi dați și eu îl voi da în mâinile voastre? Iar ei s'au învoit cu el treizeci de arginți.

16. Și de atunci căuta un prilej potrivit ca să-l dea în mâinile lor.

17. În cea dintâi zi a Azimilor, au venit ucenicii la Iisus și l-au întrebat: Unde voești să-ți gătim, ca să mâncăm Paștele?

18. El le-a răspuns: Mergeți în oraș, la cutare, și spuneți-i: Învățătorul zice: timpul meu este aproape: la tine voi să fac Paștele cu ucenicii mei.

19. Și ucenicii au făcut, precum le-a poruncit Iisus și au gătit Paștele.

20. Iar când s'a făcut seară, a şezut la masă cu cei doisprezece ucenici.

21. Și pe când mâncau, Iisus a zis: adevăr grăesc vouă, unul dintre voi mă va vinde.

22. Atunci ei, intristându-se foarte,

Incepură să-i zică fiecare, unul după altul: Nu cumva eu sunt Doamne?

23. Iar el răspunzând a zis: Cel
ce a întins cu mine mâna în blid,
acela mă va vinde.

24. Intr'adevăr, fiul omului merge precum scris este pentru el. Vai, însă, aceluia om prin care fiul omului se vinde. Mai bine era de omul acela dacă nu se mai naștea.

25. Atunci Iuda, cel ce l-a vândut, deschizând gura a întrebat: Nu cumva sunt eu, învățătorule? Răspuns-a lui: Tu ai zis-o.

26. Iar pe când mâncau, Iisus luând pâine, a binecuvântat, a frânt și dând ucenicilor a zis: luați, mâncați, aceasta este trupul meu.

27. Și luând paharul și mulțumind,
le-a dat zicând: beți dintru acesta
tôți;

28. Că acesta este sângele meu, al legii celei noi, carele pentru mulți se varsă, spre iertarea păcatelor.

29. Ci vă spun vouă, nu voiu mai bea de acum din acest rod al viei, până în ziua aceea când îl voiu bea cu voi, nou, întru împărăția Tatălui meu.

30. Și după ce cântară laude, ieșiră la Muntele Măslinilor.

31. Atunci Iisus grăit-a către ei: Toți vă veți sminti întru mine în noaptea aceasta, căci scris este: Bate-voiu păstorul și se vor risipi oile turmei.

32. Dar după învierea mea, voi merge mai înainte de voi în Galileia.

33. Ci Petru, luând cuvântul, zis-a
lui: Dacă toți se vor sminti întru
tine, eu niciodată nu mă voi sminti.

34. Iisus îi răspunse: Adevăr grădesc ție că noaptea aceasta, mai înainte de cântatul cocoșului, de trei ori te vei lepăda de mine.

35. Petru, însă, rostește: Și de ar fi să mor împreună cu tine, nu te voiu tăgădui. Și toți ucenicii au zis la fel.

36. Atunci Iisus a mers dimpreună

(11) Deut. 15, 11. Marc. 14, 7. Ioan 12, 8; 3, 13; 14, 19. (12) Marc. 14, 8. Ioan 12, 7. (14) Mat. 10, 4. Marc. 14, 10. Luc. 22, 3. Ioan 12, 4; 13, 2. (15) Zab. 11, 1. Mat. 27, 3. (16-20) Marc. 14, 11-17. Luc. 22, 6-14. (21) Ps. 40, 10. Marc. 14, 18. Ioan 13, 2; (22) Marc. 14, 19. Ioan 13, 22. (23) Ps. 40, 10. Marc. 14, 20. Luc. 22, 21. Iov 13, 2; 9, 12; 14, 21. Luc. 22, 22; 24, 25-27. Ioan 18, 26. (24) Is. cap. 53. Dan. 9, 26. Marc. 25-27) Luc. 22, 19-23. Marc. 6, 41; 14, 17, 11. Eapt. 17, 2; 26, 22. 1 Corint. 15, 8. 8. Lev. 14, 25. Mat. 20, 28. Marc. 14, 24. 22-23. 1 Corint. 15, 3; 10, 16. (28) Es. 24, 30. Marc. 14, 26. Luc. 22, 39. (31) Zab. Evr. 9, 22. (29) Marc. 14, 25. Luc. 22, 16. (32) Mat. 28, 7. Marc. 14, 28; 16, 7. (33) 13, 7. Mat. 11, 8. Marc. 14, 27. Iov 16, 22. 34. Iov 13, 38, (35) Marc. 14, 31. Luc. 22, Marc. 14, 29. (34) Marc. 14, 30. Luc. 22, 33. (36) Fac. 22, 5. Marc. 14, 32. Iov 18, 1.

cu ucenicii la un loc ce se cheamă Ghetsemane și a zis către ei: Ședeți aici, până ce mă voi duce colo și mă voi ruga.

37. Și luând cu sine pe Petru și pe cei doi fii ai lui Zevedeu, a început să se întristeze și să se turbure.

38. Iar lor le-a zis: Intristat este sufletul meu până la moarte. Rămâneți aici și priveghiați împreună cu mine.

39. Și mergând puțin mai înainte, a căzut cu fața la pământ, rugându-se și zicând: Părintele meu, de este cu putință, treacă dela mine paharul acesta! Însă nu precum voesc eu, ci precum voești tu.

40. Ci venind la ucenici, i-a găsit pe ei dormind și i-a zis lui Petru: Astfel n'ați avut putere un singur ceas să priveghiați cu mine!

41. Priveghiați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită. Căci duhul este osârduitor, dar trupul, neputincios.

42. Iarăși, ducându-se, a doua oară, s'a rugat zicând: Părintele meu, dacă nu este cu putință să treacă acest pahar, ca să nu-l beau, facă-se voia ta.

43. Și din nou venind, îi află pe ei adormiți, căci ochii lor erau îngreuiți.

44. Și lăsându-i s'a dus încă odată și a treia oară s'a rugat, același cuvânt zicând.

45. Atunci a venit la ucenici și le-a zis: Dormiți de-acum și vă odihniți! Iată s'a apropiat ceasul. Și fiul omului este dat în mâinile păcătoșilor.

46. Sculați-vă să mergem, iată s'a apropiat cel ce m'a vândut.

47. Și pe când vorbea încă, iată sosit-a Iuda, unul dintre cei doisprezece și împreună cu el gloată multă, cu săbii și cu fuști, trimiși de mai marii preoților și de bătrânii poporului.

48. Iar vânzătorul le-a fost dat un

semn zicând: pe care-l voi săruta, acela este: puneți mâna pe el.

49. Deci, venind în clipa aceea cu de grabă la Iisus, zise: Bucură-te învățătorule! Și l-a sărutat.

50. Ci Iisus grăit-a lui: Prietene, pentru ce-ai venit — îndeplinește. Atunci apropiindu-se ei au pus mâinile pe Iisus și l-au prins.

51. Și iată unul dintre cei ce erau cu Iisus întinzând mâna a tras sabia și lovind pe servitorul arhiereului i-a tăiat urechea.

52. Dar atunci Iisus i-a zis, întorcându-se la locul ei, căci toți cei ce iau sabia de sabie vor pieri.

53. Au gândești că nu pot să rog pe Tatăl meu și să-mi pună mie acum înainte mai mult decât douăsprezece legiuni de îngeri?

54. Dar cum se vor implini scripturile, după care așa trebuie să fie?

55. În ora aceea, zise Iisus mulțimii: Ca la un tâlhar ieșiți-ați cu săbii și cu sulite ca să mă prindeți. În fiecare zi ședeam în templu și învățam și n'ați pus mâna pe mine.

56. Dar toate acestea s'au făcut ca să se îplinească scripturile proorocilor. Atunci toți ucenicii l-au lăsat și au fugit.

57. Cei cari îl prinseseră pe Iisus l-au dus la Caiafa arhiereul, unde erau adunați cărturarii și bătrânii.

58. Ci Petru îl urma de departe până a ajuns la curtea arhiereului și pătrunzând înăuntru a șezut printre servitori, ca să vadă sfârșitul.

59. Iar mai marii preoților, bătrânii și tot sinedriul căutau mărturie mincinoasă împotriva lui Iisus ca să-l omoare.

60. Și nu găseau, de și veniseră mulți martori mincinoși. În urmă se înfățișară doi.

61. Și ziseră: Acesta a grăit: Pot să dăruiesc locașul lui Dumnezeu și în trei zile să-l clădesc.

62. Sculându-se arhiereul l-a în-

(37) Ps. 114, 3. Mat. 4, 21. Marc. 14, 33. Iov 12, 27. (38) Ps. 14, 6-12. Marc. 14, 34. Luc. 22, 40. (39) Mat. 20, 22. Marc. 14, 35. Luc. 22, 41. Iov 5, 30. Evr. 5, 7. (40) Marc. 14, 3. Luc. 22, 45. (41) Marc. 13, 33; 14, 38. Luc. 22, 40. Efes. 6, 18. (42-46) Marc. 14, 40-42. (47) Marc. 14, 43. Luc. 22, 47. Ioan 18, 3. Fapt. 1, 16. (48) Marc. 14, 44. Luc. 22, 47. (49) 2 Reg. 20, 9. Marc. 14, 45. (50) Ps. 40, 10. Marc. 14, 46. Luc. 22, 48. Ioan 13, 27. (51) Marc. 14, 47. Luc. 22, 49. Iov 18, 10. (52) Fac. 9, 6. Luc. 22, 51. Apoc. 13, 10. (53) 4 Reg. 6, 17. Dan. 7, 10. Luc. 24, 26. (54) Dan. 9, 26. Mat. 26, 24. Luc. 24, 25. (55) Marc. 14, 48. Luc. 22, 52. (56) Ps. 21, 8. Plâng. 4, 20. Marc. 14, 50. Iov 16, 32. (57-58) Marc. 14, 53-54. Luc. 22, 54-55. Iov 18, 13; 15, 24. (59) Marc. 14, 55. (60) Deut. 19, 15-18. Ps. 26, 12; 34, 11; 93, 21. Marc. 14, 57. Fapt. 6, 13. (61-62) Mat. 27, 40. Marc. 14, 58-60. Iov 2, 19.

trebat: Nu răspunzi nimic la ceea ce mărturisesc împotriva ta acești oameni?

63. Dar Iisus a tăcut din gură. Atunci arhiereul vorbind iarăși a zis: Juru-te pe Dumnezeu cel viu, să ne spui nouă de ești tu Christosul, Fiul lui Dumnezeu.

64. Ci Iisus i-a răspuns: Tu ai zis-o. Și vă spun încă: de acum veți vedea pe fiul omului șezând de-a dreapta puterii și venind pe norii cerului.

65. Atunci arhiereul își sfășie veșmintele zicând: Hulă a adus lui Dumnezeu! Ce trebuință mai avem de martori? Iată acum ați auzit hula lui.

66. Ce socotiți? Iar ei răspunzând au zis: este vinovat de moarte.

67. Atunci au scuipat în obrazul lui și l-au bătut cu pumnii, iar unii îi dădeau palme.

68. Și ziceau: Profetește-ne, Christoase, cine este cel ce te-a lovit.

69. Petru stătea afară în curte. Dar o servitoare se apropie de el și-i zise: Și tu erai cu Iisus Galileianul.

70. El însă, tăgădui înaintea tuturor zicând: Nu știu ce vorbești.

71. Dar când ieși la poartă, îl văzu altă servitoare și zise celor de acolo: Și acesta era cu Iisus Nazarineanul.

72. Și încă odată Petru tăgădui cu jurământ că: nu cunosc pe omul acesta.

73. Peste o clipă, însă, se apropiară cei ce stăteau împreună și-i ziseră lui Petru: Cu adevărat și tu ești dintre ei, căci și vorbirea ta te dă pe față.

74. Atunci el începu să se blesteme și să se jure că: nu cunosc pe omul acesta. Și pe dată cântă cocoșul.

75. Atunci Petru își aduse aminte de cuvântul lui Iisus care zisese că: mai nainte de a cânta cocoșul, te vei lepăda de mine de trei ori. Și ieșind afară plânse cu amar.

CAP. 27.

Iisus înaintea lui Pilat. Iuda se spânzură. Iisus și Baraba. Iisus dat spre moarte. Biciuirea, batjocorirea, răstignirea, moartea și înmormântarea.

1. Iar în faptul dimineții, toți marii preoților și bătrânii poporului au ținut un sfat împotriva lui Iisus, ca să-l omoare.

2. Apoi legându-l l-au dus și l-au predat lui Pontiu Pilat, procuratorul.

3. Atunci Iuda, cel ce l-a vândut, văzând că a fost osândit la moarte, s'a căit și a adus înapoi arhiereilor și bătrânilor cei treizeci de arginți,

4. Zicând: Greșit-am de am vândut sânge nevinovat. Ei îi răspunseră: Ce ne privește pe noi? Tu vei vedea.

5. Ci el, aruncând arginții în templu, a plecat. Apoi s'a dus și s'a spânzurat.

6. Iar marii preoților luând banii ziseră: Nu se cuvine să-i punem în vistieria templului, de oare ce sunt preț de sânge.

7. Și după ce au luat înțelegere împreună, au cumpărat cu ei Țarina Olarului, pentru îngroparea streinilor.

8. Pentru aceea s'a numit țarina aceea Țarina Sângelui, până în ziua de astăzi.

9. Atunci s'a împlinit cuvântul spus de Ieremia prorocul care zice: Și au luat cei treizeci de arginți, prețul celui prețuit, care s'a drămuț de fiii lui Israil.

10. Și i-au dat pe țarina olarului, după cum mi-a rânduit mie Domnul.

11. Iar Iisus stătea înaintea procuratorului. Și l-a întrebat procuratorul, zicând: Tu ești împăratul Iudeilor? Ci Iisus i-a răspuns: Tu zici.

12. Dar la pârile aduse lui de către marii preoților și de către bătrâni nu răspundea nimic.

13. Atunci i-a zis Pilat: Nu auzi câte mărturisesc ei împotriva ta?

(63) Lev. 5, 1. 3 Reg. 22, 16. Is. 53, 7. Mat. 27, 12. Marc. 14, 61. Luc. 22, 66. Fapt. 8, 32. (64) Ps. 109, 1. Dan. 7, 13. Marc. 14, 62. Ioan 1, 51; 6, 62. Apoc. 1, 7. (65) 4 Reg. 18, 37; 19, 1. 1 Ezdr. 9, 3. Fapt. 14, 14. (66) Lev. 24, 16. Ier. 26, 11. Marc. 14, 64. Iov. 19, 7. (67-71) Ps. 21, 8. Is. 50, 6; 53, 3. Marc. 14, 65-69. Luc. 22, 63-65; 22, 55-63. Iov. 19, 31; 18, 16-17. (72-75) Marc. 14, 70-72. Luc. 22, 58-62. Ioan 18, 25-27; 13, 38. CAP. 27. — (1) Ps. 2, 2. Marc. 15, 1. Luc. 22, 66; 23, 1. Ioan 18, 24. (2) Mat. 20, 19. Marc. 15, 1. (3) Mat. 26, 14-15. (5) 2 Reg. 17, 23. Fapt. 1, 18. (8) Fapt. 1, 19. (9) Ier. 32, 9. Zah. 11, 12-13. (11) Marc. 15, 2. Luc. 23, 3. Ioan 18, 33. 1 Tim. 6, 13. (12) Mat. 26, 63. Luc. 23, 9. Ioan 19, 9. (13) Marc. 15, 4.

14. Însă nu i-a răspuns lui nici un singur cuvânt, încât procuratorul se mira foarte.

15. La sărbătoarea Paștelor, procuratorul avea obiceiul să dea drumul pentru popor, la un întemnițat pe care-l voiau ei.

16. Și aveau atunci un vinovat vestit care se numea Baraba.

17. Ci adunați fiind la olaltă, Pilat le zise: Pe care voiți să vi-l las vouă slobod, pe Baraba sau pe Iisus, care se zice Christos?

18. Că știa că din răutate l-au dat în mâna lui.

19. Și pe când stătea Pilat în scaunul de judecată, femeia lui trimis-a lui acest cuvânt: Nimic să nu aibi cu dreptul acela; căci mult am suferit, azi, în vis pentru el.

20. Însă mai marii preoților și bătrânii înduplecară gloatele ca să ceară pe Baraba iar pe Iisus să-l piardă.

21. Procuratorul luând cuvântul i-a întrebat: Pe care voiți, din amândoi, să vi-l las vouă slobod? Iar ei răspunseră: pe Baraba.

22. Atunci Pilat le zise: Dar ce voi face cu Iisus, ce se cheamă Christos? Răspund cu toții: Să se răstignească!

23. A zis iarăși Pilat: Dar ce rău a făcut? Ei, însă, mai cu prisos strigau și ziceau: Răstignească-se!

24. Deci, văzând Pilat că nimic nu folosește, ci mai mare turburare se face, a luat apă, s'a spălat pe mâini înaintea mulțimii și a rostit: Nevinovat sunt eu de sângele acestui drept. Voi veți vedea.

25. Iar tot poporul a răspuns și a zis: Sângele lui asupra noastră și asupra copiilor noștri!

26. Atunci le-a liberat pe Baraba, iar pe Iisus l-a biciuit și l-a dat să fie răstignit.

27. Iară ostașii procuratorului, luând cu ei pe Iisus, în pretoriu, au adunat în jurul lui toată cohorta,

28. Și l-au desbrăcat de hainele lui și i-au pus o hlamidă roșie.

29. Și împletind o cunună de spini i-au pus-o pe cap și în mâna lui cea dreaptă trestie, apoi îngenunchind înaintea lui râdeau de el zicând: Bucură-te împăratul Iudeilor!

30. Și scuipând asupra lui, luau trestia și-l băteau peste cap.

31. Iar după ce l-au batjocorit, l-au desbrăcat de hlamidă, l-au îmbrăcat cu hainele lui și l-au dus ca să-l răstignească.

32. Ieșind cu el afară, au găsit pe un om din Chirene cu numele Simon; pe acesta l-au silit să ducă crucea lui.

33. Și dacă au venit la locul numit Golgota, ceea ce înseamnă: locul căpătâni,

34. I-au dat să bea vin amestecat cu fiere, dar gustând nu a voit să bea.

35. Iar după ce l-au răstignit, au împărțit veșmintele lui, aruncând sorti ca să se îplinească ceea ce s'a zis de prorocul: împărțit-au hainele mele loruși, iar pentru cămașa mea au aruncat sorti.

36. Apoi ostașii au stat jos și-l păzeau acolo.

37. Iar deasupra capului i-au pus în slove, vina lui: Acesta este Iisus Impăratul Iudeilor.

38. Tot atunci, răstigniți au fost împreună cu el doi tâlhari, unul de dreapta și celălalt deastânga.

39. Iar trecătorii îl huleau și clătinau capetele lor,

40. Zicând: Tu cel ce dă râmi templul și în trei zile îl clădești, mântu-ește-te pe tine însuși! De ești fiul lui Dumnezeu, pogoară-te de pe cruce!

41. Așijderea și mai marii preoților râdeau de el, cu cărturarii și cu bătrânii, și ziceau:

42. Pe alții i-a mântuit, iar pe sine nu poate să se mântuiască! Dacă este împăratul lui Israil, pogoare-se acum de pe cruce, și vom crede în-tr'insul.

(14-18) Marc. 15, 5-9. Luc. 23, 17-19. Ioan 18, 39. (20) Marc. 15, 11. Luc. 23, 18. 19, 10; 21, 6. Luc. 23, 24. (21-23) Marc. 15, 9-14. Luc. 23, 17-23. Ioan 18, 39. (24) Deut. 19, 10. 2 Reg. 1, 16. 3 Reg. 2, 32. Fapt. 5, 28. (26) Is. 53, 5-6. Marc. 15, 15. Luc. 23, 25. Ioan 19, 1, 16. (27-28) Marc. 15, 16. Luc. 23, 11. (29-31) Is. 53, 3-7. Marc. 15, 17-20. Ioan 19, 2-16. Luc. 23, 11. (32-33) Marc. 15, 21-22. Luc. 23, 26-33. Ioan 19, 17. (34-35) Ps. 68, 22; 21, 19. Marc. 15, 22-24. Luc. 23, 34-36. Ioan 19, 23. (36) Mat. 27, 54. (37) Marc. 15, 26. Luc. 23, 38. Ioan 19, 19. (38) Is. 53, 12. Marc. 15, 27. Luc. 23, 32. Ioan 19, 18. (39) Ps. 21, 8; 108, 25. Marc. 15, 29. Luc. 23, 35. (40-42) Marc. 14, 58; 15, 30-32. Luc. 23, 35-37. Ioan 2, 19.

43. Incredutu-s'a în Dumnezeu: Să-l scape acum, dacă vrea cu el! Căci a zis că: sunt Fiul lui Dumnezeu.

44. În același chip, îl ocărau și tâlharii cei împreună răstigniți cu el.

45. Ci dela ceasul al șaselea (amiază) s'a făcut întuneric peste tot pământul, până la ceasul al noulea (trei d. a.).

46. Iar către ceasul al noulea, a strigat Iisus cu glas mare zicând: Eli, Eli, lama sabahtani! adică Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, pentru ce m'ai părăsit?

47. Oarecari dintre cei ce stăteau acolo, auzind ziceau că: pe Ilie îl strigă acesta.

48. Iar unul dintre ei alergă îndată și luând un burete îl umplu de oțet, îl puse într'o trestie și-i dădu să bea.

49. Iar ceilalți ziceau: lasă, să vedem dacă vine Ilie să-l mântuiască.

50. Ci Iisus strigând încă odată cu glas mare și-a dat duhul.

51. Și iată, catapeteasma templului se sfâșie în două, de sus până jos, iar pământul se cutremură și stâncile se despicară.

52. Mormintele se deschiseră și multe trupuri ale sfinților adormiți se sculară.

53. Și ieșind din morminte, după învierea lui, intrară în cetatea sfântă și se arătară multora.

54. Iar sutașul și cei ce împreună cu el păzeau pe Iisus, văzând cutremurul și cele ce s'au făcut, s'au înfricoșat foarte și au zis: Cu adevărat Fiul lui Dumnezeu era acesta!

55. Și erau acolo multe femei, privind de departe, care urmașera din Galileia pe Iisus și îl serveau.

56. Intre care era Maria Magdalena și Maria muma lui Iacov și a lui Iosif, și muma fiilor lui Zevedeu.

57. Iar în amurgul zilei, veni un om bogat, de fel din Arimateia, cu numele Iosif, care era și el ucenic al lui Iisus.

58. Acesta ducându-se la Pilat a

cerut trupul lui Iisus. Atunci Pilat a poruncit să i se dea.

59. Iar Iosif luând trupul l-a înfășurat în giulgiu curat de în

60. Și l-a pus într'un mormânt nou al lui, pe care-l săpase în stâncă. Apoi a prăvălit o piatră mare la ușa gropniței și s'a dus.

61. Iar acolo era Maria Magdalena și cealaltă Marie, stând în fața locului unde l-au îngropat.

62. A doua zi care este după Vineri (Sâmbătă), s'au adunat mai marii preoților și Fariseii la Pilat.

63. Și i-au zis: Doamne, ne-am adus aminte că acel amăgitor a spus, fiind încă în viață: după trei zile mă voiu scula.

64. Deci, poruncește ca mormântul să fie păzit bine până a treia zi, ca nu cumva ucenicii lui să vie și să-l fure și să spună poporului: s'a sculat din morți. Și va fi rătăcirea de pe urmă mai rea decât cea dintâiu.

65. Ci Pilat le-a grăit: aveți păzitori; mergeți și întăriți cum știți.

66. Iar ei ducându-se au întărit mormântul cu pază și au pecetluit piatra.

CAP. 28.

*Învierea lui Iisus. Arătările lui.
Porunca botezului.*

1. Târziu, Sâmbătă noaptea, când se lumina de ziua întâia a săptămânii, a venit Maria Magdalena și cealaltă Marie, ca să vadă mormântul.

2. Și iată s'a făcut cutremur mare, că îngerul Domnului pogorînd din cer a venit, a rostogolit piatra și a stat deasupra ei.

3. Și înfățișarea lui era luminoasă ca fulgerul și îmbrăcămintea lui albă ca omătul.

4. Și de frica lui s'au eutremurat străjerii și s'au făcut ca morți.

5. Iar îngerul vorbind femeilor

(43) Ps. 21, 9. Înțelep. 2, 18. (44) Marc. 15, 32. Luc. 23, 39. (45) Amos 8, 9. Luc. 23, 44. (46) Ps. 21, 2. Marc. 15, 34. Evr. 5, 7. (47) Marc. 15, 35. (48) Ps. 68, 22. Mat. 27, 34. Marc. 15, 36. Luc. 24, 36. Ioan 19, 29. (49-57) Marc. 15, 36-43. Luc. 23, 36-51. Ioan 19, 30-38. (58-61) Marc. 15, 44-47. Luc. 23, 52-55. (62) Mat. 16, 21; 17, 23; 20, 19; 26, 61. Marc. 8, 31; 10, 34. Luc. 19, 22; 18, 33; 34, 6. Ioan 2, 19; 7, 12. (63) Dan. 6, 17. CAP. 28. — (1) Mat. 27, 56-61. Marc. 16, 1. Luc. 24, 1. Ioan 20, 1. (2) Marc. 16, 3. Luc. 24, 2. Ioan 20, 2, 12. (3) Dan. 10, 6. Marc. 16, 5. Luc. 24, 4. (4) Marc. 16, 5. Luc. 24, 5. (5) Marc. 16, 6. Luc. 24, 5. Ioan 20, 13.

le-a zis: Nu vă temeți voi, că știu că pe Iisus cel răstignit îl căutați.

6. Nu este aici, că s'a sculat precum a zis; veniți de vedeți locul unde a zăcut.

7. Duceți-vă de grabă și spuneți ucenicilor lui că s'a sculat din morți și iată merge înaintea voastră în Galileia; acolo îl veți vedea. Iată v'am spus vouă.

8. Iar ele au plecat în sârg dela mormânt și cu frică și cu bucurie mare au alergat ca să vestească pe ucenicii lui.

9. Dar când mergeau ca să vestească pe ucenici, iată Iisus le-a întâmpinat și le-a zis: Bucurați-vă. Ci ele venind aproape au cuprins picioarele lui și s'au închinat lui.

10. Atunci Iisus le-a zis: Nu vă temeți. Duceți-vă și dați de veste fraților mei, ca să meargă în Galileia, și acolo mă vor vedea.

11. Iar dacă au plecat ele, iată unii din străjeri venind în oraș au spus arhierilor toate cele ce s'au făcut.

12. Atunci ei adunându-se im-

preună cu bătrânii și ținând sfat au dat bani din destul ostașilor

13. Zicând: Spuneți că ucenicii lui, venind noaptea, l-au furat, pe când noi dormeam;

14. Iar de se va auzi aceasta la procuratorul, noi îl vom îndupleca și pe voi fără grijă vă vom face.

15. Ei luară arginții și făcură precum i-au învățat. Și s'a răspândit vorba aceasta între Iudei, până în ziua de azi.

16. Iar cei unsprezece ucenici au mers în Galileia, la muntele unde le rânduiseră lor Iisus;

17. Și dacă l-au văzut pe el s'au închinat lui, iar unii s'au îndoit.

18. Și apropiindu-se Iisus le-a vorbit lor, zicând: Datu-mi-s'a toată puterea în cer și pe pământ.

19. Drept aceea, mergând învățați toate neamurile, botezându-i în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.

20. Învățându-i să păzească toate câte v'am poruncit vouă, și iată eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului. Amin.

(6) Marc. 16, 6. Luc. 24, 6. (7) Mat. 26, 32. Marc. 14, 28; 16, 7. Luc. 24, 6. Ioan 21, 1. Fapt. 1, 3; 10, 40. 1 Corint. 15, 5. (8) Marc. 16, 8. Luc. 24, 9-10. (9) Marc. 16, 9-10. Ioan 20, 14. (10) Ioan 20, 17. (16) Mat. 26, 32; 28, 7. Marc. 14, 28. (17) Luc. 24, 52. (18) Ps. 8, 7. Dan. 7, 13. Mat. 11, 27. Luc. 10, 22. Ioan 13, 3; 17, 2. (19) Is. 52, 10. Marc. 16, 15. Luc. 24, 47. Fapt. 2, 38. Colos. 1, 23. (20) Mat. 18, 20.

SFÂNTA EVANGHELIE

CEA DELA LUCA

CAP. 1.

Precuvântare. Gavriil binevestește lui Zaharia și Mariei. Cântarea Mariei. Nașterea lui Ioan Botezătorul. Cântarea lui Zaharia.

1. De vreme ce multi s'au încercat să întocmească o istorisire despre faptele deplin adevărate între noi,

2. Așa cum ni le-au lăsat cei ce le-au văzut dela început și au fost slujitori ai Cuvântului,

3. Am găsit și eu cu cale, prea bune Teofile, după ce, dela obârșie, am urmărit toate cu deamănuntul să ți le scriu cu bună rânduială,

4. Ca să te încredințezi desăvârșit despre temeinicia învățăturilor ce ai primit.

5. Fost-a în zilele lui Irod împăratul Iudeei un preot cu numele Zaharia, din ceata preotească a lui Abia, iar femeia lui era din fiicele lui Aaron și se numea Elisabeta.

6. Și erau amândoi drepti înaintea lui Dumnezeu, umblând fără prihană întru toate poruncile și rândueile Domnului.

7. Dar nu aveau nici un copil, deoarece Elisabeta era stearpă și amândoi erau înaintați în zilele lor.

8. Și pe când Zaharia săvârșea înaintea lui Dumnezeu cele preotești, în rândul cetei sale,

9. A ieșit la sorți după datina preoției, ca să intre să tămădeze în templul Domnului.

10. Iar toată mulțimea norodului, în ceasul tămăderii, era afară și se ruga.

11. Atunci lui Zaharia i se arată îngerul Domnului, stând de-a dreapta altarului tămăderii.

12. Ci văzându-l Zaharia se turbură și-l cuprinse frica.

13. Dar îngerul zise către el: Nu te teme Zaharie, pentru că rugăciunea ta a fost ascultată și Elisabeta, femeia ta, îți va naște un fecior, pe care-l vei numi Ioan.

14. Bucurie și veselie vei avea, și de nașterea copilului bucura-se-vor mulți.

15. Căci va fi mare în fața Domnului; nu va bea nici vin, nici băutură ametoitoare și chiar din pântecul mamei sale va fi plin de Duhul Sfânt.

16. Și pe mulți din fiii lui Israel îi va întoarce la Domnul Dumnezeul lor.

17. El va merge înaintea Domnului, cu duhul și cu puterea lui Ilie, ca să întoarcă inimile părinților spre

CAP. 1. — (1) Ioan 15, 27. 1 Petr. 5, 1. 2 Petr. 1, 16. 1. Ioan 1, 1. Evr. 2, 3. (3) Fapt. 1, 1. (5) 1 Paralip. 24, 10, 19. Neem. 12, 4, 17. (6) Fapt. 7, 1; 17, 1. 3 Reg. 9, 4. 4 Reg. 20, 3. Iov 1, 1, 8. (7) Fac. 16, 1; 25, 21. (8) 1 Paralip. 24, 19. 2 Paralip. 8, 14; 31, 2. (9) Es. 30, 7. 1 Reg. 2, 28. 1 Paralip. 24, 19. 2 Paralip. 29, 11. Evr. 9, 6. (10) Lev. 16, 17. (11) Es. 30, 1 și urm. (12) Jud. 6, 22. Dan. 10, 7. Luc. 2, 9. Fapt. 10, 3. (13) Jud. 6, 23. Luc. 1, 60. Fapt. 10, 31. (14) Luc. 1, 58. Ioan 5, 35. (15) Numer. 8, 3. Jud. 13, 4. Ier. 1, 5. Mat. 11, 9. Luc. 7, 33. Gal. 1, 15. (17) Is. 40, 3. Mal. 4, 5. Marc. 1, 3; 9, 12. Luc. 1, 76. Ioan 1, 23.

copii și pe cei răsvrățiți la înțelepciunea dreptilor, întocmind Domnului un popor pregătit.

18. Atunci Zaharia vorbi către inger: După ce voiu cunoaște aceasta? Căci eu sunt bătrân și femeia mea înaintată în vârstă.

19. Ci ingerul răspunzând îi zise: Eu sunt Gavriil, cel ce stau înaintea lui Dumnezeu. Și sunt trimis să grădesc către tine, binevestindu-ți ție acestea.

20. Deci, iată vei fi mut, neputând să vorbești, până în ziua când vor fi acestea, pentru că n'ai crezut în cuvintele mele, care se vor împlini la timpul lor.

21. Iar poporul aștepta pe Zaharia și se mira că întârziează în templu.

22. Și ieșind, nu putea să vorbească. Atunci ei cunoscuseră că a văzut în templu o arătare. Ci le făcea numai semne și rămase mut.

23. Și după ce s'a împlinit vremea slujbei lui la templu, s'a dus în casa sa.

24. Iar după aceste zile, Elisabeta, femeia lui, a rămas grea și cinci luni a ținut taină, căci zicea:

25. Așa mi-a făcut mie Domnul, în zilele când i-a fost aminte să ridice dintre oameni ocara mea.

26. Iar în a șasea lună, ingerul Gavriil trimis fu de Dumnezeu, într'un oraș din Galileia, numit Nazaret,

27. Către o fecioară logodită cu un bărbat care se chema Iosif, din casa lui David; iar numele fecioarei era Maria.

28. Și intrând ingerul la ea a grăit: Bucură-te ceea ce ești plină de dar. Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei.

29. Ci ea, văzându-l s'a turburat de cuvântul lui și cugeta în sine ce fel de închinăciune poate să fie aceasta.

30. Dar ingerul îi zise: Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu.

31. Și iată vei zămisi în sânul tău și vei naște un fiu și vei chema numele lui Iisus.

32. Acesta va fi mare și fiul Celui preainalt se va chema și Domnul Dumnezeu îi va da lui tronul părintelui său David.

33. Și va împărăți peste casa lui Iacov în veci și împărăția lui nu va avea sfârșit.

34. Atunci Maria zise către inger: Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu știu de bărbat?

35. Ci ingerul răspunzând grăi: Duhul Sfânt va pogori peste tine și puterea Celui preainalt te va umbri; pentru aceea și sfântul care se va naște din tine fiul lui Dumnezeu se va chema.

36. Și iată Elisabeta, rudenia ta, a zămisit și ea fecior, la bătrânețe, și luna aceasta este luna a șasea, pentru ea, cea zisă stearpă.

37. Că la Dumnezeu nimic nu este cu neputință.

38. Zis-a atunci Maria: Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvântul tău! Și ingerul plecat-a dela ea.

39. Și în acele zile sculându-se Maria s'a dus cu grabă în ținutul muntos, într'un oraș al seminției lui Iuda.

40. Și a intrat în casa lui Zaharia și s'a închinat Elisabetei.

41. Iar când a auzit Elisabeta urarea Mariei, pruncul a săltat în sânul ei și Elisabeta s'a umplut de Duhul Sfânt,

42. Și cu glas puternic a strigat și a zis: Binecuvântată ești tu între femei și binecuvântat este rodul pântecelui tău.

43. Și de unde mie aceasta ca să vie la mine Malca Domnului meu?

44. Că iată, cum ajunse la urechile mele glasul urării tale, pruncul a săltat de bucurie, în sânul meu.

45. Și fericită este care a crezut că vor fi împlinite întocmai cele spuse ei dela Domnul.

46. Atunci grăi Maria: Mărește sufletul meu pe Domnul,

(18) Fac. 17, 17. (19) Dan. 8, 16; 9, 21. (20) Iez. 3, 26. Luc. 1, 64. (25) Is. 41, 1; 54, 14. (27) Mat. 1, 18. Luc. 2, 4. (28) Jud. 6, 12. Luc. 1, 42. (31) Fac. 16, 11. Is. 7, 14. Mat. 1, 21. Luc. 2, 21. (32) 2 Reg. 7, 12. Ps. 131, 11. Is. 9, 6; 16, 5. Ier. 23, 6. (33) 2 Reg. 7, 16. 1 Paralip. 22, 10. Ps. 41, 7; 88, 30. 37. Is. 9, 7. Ier. 23, 5. Dan. 2, 44; 7, 14-27. Mih. 4, 7. Evr. 1, 8. (35) Mat. 1, 20. (36) Is. 54, 6. (37) Fac. 18, 14. Iov 42, 2. Ier. 32, 17, 27. Zah. 19, 28. Marc. 10, 27. Luc. 18, 27. Rom. 4, 21. (39) Is. Nav. 20, 7; 21, 11. (42) Jud. 5, 24. Luc. 1, 28. (45) Ioan 20, 29. (46) Es. 15, 2. Ps. 33, 2; 34, 9. Is. 61, 10.

47. Și s'a bucurat duhul meu de Dumnezeu, Mântuitorul meu,

48. Căci a căutat spre smerenia roabei sale. Că, iată, de acum mă vor ferici toate neamurile.

49. Că mi-a făcut mie mărire cel puternic și sfânt este numele lui.

50. Și mila lui în neam și în neam, spre cel ce se tem de el.

51. Făcut-a lucruri tari cu brațul lui; risipit-a pe cei mândri în cugețul inimii lor.

52. Răsturnat-a pe cei puternici de pe tronuri și a înălțat pe cei smeriți.

53. Pe cei flămânzi i-a umplut de bunătați și a scos afară, deșerți pe cei bogați.

54. A sprijinit pe Israel, robul său, și și-a adus aminte de îndurările sale.

55. Față de Avraam și de seminția lui, în veacul veacului, după cum a vorbit către părinții noștri.

56. Și a rămas Maria cu Elisabeta ca la trei luni; apoi s'a înapoiat la casa ei.

57. Iar Elisabetei, împlinindu-i-se vremea ca să nască, a născut un fecior.

58. Și au auzit vecinii și rudele ei că Domnul a mărit mila lui față de ea și se bucurau împreună cu Elisabeta.

59. Iar când a fost în ziua a opta, au venit să taie împrejur pruncul și voiau să-i zică Zaharia, după numele tatălui său.

60. Atunci mama pruncului luând cuvântul a zis: Nici decum! Ci se va chema Ioan.

61. Dar zis-au către ea: Nimeni din rudeniile tale nu se numește așa.

62. Și au făcut semn tatălui său cum ar vrea să-i fie numele.

63. Atunci el cerând o tăbliță scrisă astfel: Ioan este numele lui. Și toți se mirară.

64. Dar în aceeași clipă, gura lui se deschise și limba lui se deslegă și începu să vorbească, binecuvântând pe Dumnezeu.

65. Și frica îi cuprinsă pe toți cari locuiau în jurul lor; iar în tot ținutul muntos al Iudeei aceste întâmplări treceau din gură în gură.

66. Și toți câți le auzeau le puneau la inimă, zicând: Ce va fi, oare, acest copil? Căci într'adevăr mâna Domnului era cu el.

67. Iar Zaharia, tatăl lui, plin fiind de Duhul Sfânt, a prorocit și a zis:

68. Bine este cuvântat Domnul Dumnezeu lui Israel, că a cercetat și a făcut răscumpărare poporulul său;

69. Și ne-a ridicat corn de mântuire, în casa lui David, robul său.

70. Precum a grăit prin gura sfinților săi proroci din vechime,

71. Ca să ne mântuiască de dușmanii noștri și din mâna tuturor celor ce ne urăsc pe noi,

72. Și să-și facă milă cu părinții noștri, aducându-și aminte de legământul său cel sfânt:

73. De jurământul pe care l-a jurat către Avraam, părintele nostru, să ne dăruiască nouă

74. Ca, izbăviți din mâna vrăjmașilor, să slujim fără frică

75. Înaintea feței sale, întru sfințenie și întru dreptate, în toate zilele vieții noastre.

76. Iar tu, pruncule, proroc al Celui preainalt te vei chema, că vei merge înaintea feței Domnului, ca să gătești căile lui,

77. Să dai poporului său cunoștința mântuirii, întru iertarea păcatelor.

78. Din îndurările și din milostivirea Dumnezeului nostru, întru care ne-a cercetat pe noi, de sus, soarele ce răsare,

79. Luminând pe cei cari sed în întuneric și în umbra morții și îndreptând picioarele noastre pe calea păcii.

80. Iar copilul creștea și se întărea cu duhul. Și a fost în pustie până în ziua arătării lui către Israel.

(47) 1 Reg. 2, 1. Ps. 84, 9. Is. 61, 10. Avac. 8, 18. (48) Fac. 30, 13. Mal. 3, 12. Luc. 11, 27. (49) Ps. 70, 19; 110, 3. (50) Evr. 20, 6. Ps. 102, 13. (51) Is. 52, 10. (52) Iov 5, 11. Ps. 112 și 148, 6. (53) Mat. 5, 6. (54) Deut. 7, 7. Luc. 1, 72. (55) Luc. 1, 14. (56) Fac. 17, 12. Lev. 12, 3. (57) Luc. 1, 13. (58) Luc. 1, 18. (59) Luc. 1, 20. (60) Ps. 79, 18. Iez. 3, 22. Fapt. 11, 21. (61) Ioll 2, 28. 2 Petr. 1, 21. (62) Ps. 40, 14; 71, 18. Luc. 7, 16. (63) Ps. 181, 17. Iez. 29, 21. (64) Ps. 105, 10. (65) Fac. 17, 7; 26, 8. Lev. 26, 42. Ps. 97, 3. Evr. 6, 13. (66) Ps. 104, 9. Mih. 7, 20. Evr. 6, 17. (67) Is. 40, 1. 17. (68) Zah. 3, 8; 6, 12. (69) Is. 9, 2; 3. Mal. 3, 1; 4, 5. Mat. 3, 8; 11, 10. Luc. 49, 9. Mat. 4, 16. Fapt. 26, 18. (80) Mat. 8, 1. Luc. 2, 40.

CAP. 2.

*Nașterea lui Christos. Tădere
împrejur și aducerea în templu.
Simeon și Ana. Iisus de doisprezece
ani, vine la Ierusalim.*

1. În zilele acelea, ieșit-a poruncă dela Cezarul August ca să se înscrie toată lumea.

2. Această înscriere s'a făcut întâi pe când Quirinius era ocârmuitorul Siriei.

3. Deci, toți mergeau să se înscrie, fiecare în cetatea sa de obârșie.

4. Atunci s'a suit și Iosif din Galileia, din orașul Nazaret, în Iudeia, la orașul lui David, care se numește Betleem, pentru că era din casa și din neamul lui David.

5. Ca să se înscrie împreună cu Maria, cea logodită lui, și care era grea.

6. Dar pe când erau ei în Betleem s'au împlinit zilele ca ea să nască.

7. Și a născut pe fiul ei cel întâi născut și l-a înfășat și l-a culcat în iesle, căci nu mai era loc, pentru ei, în casa de popas.

8. Iar în partea locului erau păstori, cari, mâind pe câmp, țineau strajă, noaptea, lângă turmele lor.

9. Și iată că îngerul Domnului a stătut lângă ei și mărirea Domnului i-a învăluit în lumină, iar ei s'au înfricoșat cu frică mare.

10. Dar îngerul le-a zis: Nu vă temeți. Căci iată vă binevestesc vouă bucurie mare, care va fi pentru tot poporul;

11. Că, în orașul lui David, astăzi vouă s'a născut un Mântuitor, care este Christos, Domnul.

12. Și acesta este semnul ce vă dau: veți găsi un prunc înfășat, culcat în iesle.

13. Și deodată s'a făcut împreună cu îngerul mulțime de oaste cerească, lăudând pe Dumnezeu și zicând:

14. Mărire întru cei de sus lui Dum-

nezeu și pe pământ pace, între oameni: binevoire!

15. Iar după ce îngerii s'au depărtat dela ei, la cer, păstorii vorbiră unii către alții: Să mergem, dar până la Betleem, să vedem lucrul acesta ce s'a făcut și pe care Domnul ne-a dat să-l cunoaștem.

16. Și grăbindu-se au venit și au aflat pe Maria și pe Iosif și pe prunc, culcat în iesle.

17. Iar după ce l-au văzut au destăinuit cuvântul grăit lor despre acest copil.

18. Și toți câți auzeau se mirau de întâmplarea pe care le-o spuneau păstorii.

19. Ci Maria păstra toate aceste lucruri și le cumpănea în inima ei.

20. Apoi păstorii s'au întors la turme preamărind și lăudând pe Dumnezeu, pentru toate câte auziseră și văzuseră, precum li se vestise.

21. Când s'au împlinit opt zile și a fost să-l tae împrejur, i-au pus numele Iisus, cum a fost numit de înger, mai înainte ca să se zămislească în pântece.

22. Iar când s'au împlinit zilele curățirii lor, după legea lui Moise, l-au adus pe prunc la Ierusalim, ca să-l pună înaintea Domnului.

23. Precum scrie în legea Domnului, că toată partea bărbătească, deschizând pântecel, sfânt Domnului se va chema,

24. Și să dea jertfă cum zice în legea Domnului, o pereche de turturele sau doi pui de porumbel.

25. Și, iată, era un om în Ierusalim, anume Simeon, și omul acela era drept și temător de Dumnezeu, așteptând mângâerea lui Israil și Duhul Sfânt era asupra lui.

26. Ci lui i se vestise de către Duhul Sfânt că nu va gusta moartea, până ce nu va vedea pe Unsul Domnului.

27. Și din îndemnul Duhului veni la templu, tocmai când părinții aduceau acolo pe pruncul Iisus, ca să facă pentru el după datina legii.

CAP. 2. — (4) 1 Reg. 16, 1-4. Ioan 7, 42. (5) Mat. 1, 18. (7) Mat. 1, 25. (14) Is. 9, 6. Mat. 1, 16-21. (15) Fac. 23, 12; 32, 1-2. Ps. 102, 20-21; 148, 1-2. Fapt. 7, 10. Apoc. 5, 11. (14) Is. 2, 4; 44, 23; 49, 13; 57, 19. Mih. 4, 3. Luc. 1, 79; 19, 38. Rom. 5, 1. Efes. 1, 12-17. (21) Fac. 17, 12. Lev. 12, 3. Mat. 1, 21. Luc. 1, 31. Ioan 7, 32. (22) Lev. 12, 2-6. (23) Es. 13, 2-12; 22, 29; 34, 19. Numer. 3, 13; 8, 16; 18, 15. (24) Lev. 12, 6-8. (25) Luc. 2, 38; 24, 21. (26) Ps. 88, 49. Evr. 11, 5.

28. Atunci Simeon a luat pruncul în brațele sale, a binecuvântat pe Dumnezeu și a zis:

29. Acum slobozești pe robul tău, Stăpâne, după cuvântul tău, în pace;

30. Că ochii mei văzură mântuirea ta,

31. Care ai gătit-o înaintea feței tuturor noroadelor,

32. Lumină spre luminarea neamurilor și spre slava poporului tău Israil.

33. Iar tatăl și mama lui se mirau de cele grăite despre prunc.

34. Și Simeon i-a binecuvântat iar către Maria, mama lui, a zis: Iată acesta este pus spre căderea și spre ridicarea multora din Israil și ca un semn de tăgadă, —

35. Iar prin sufletul tău va trece sabie — ca să se dea pe față gândurile multor inimi.

36. Mai era o prorociță anume Ana, fiica lui Fanuil, din seminția lui Așer, ajunsă la adânci bătrânețe și care trăise cu bărbatul ei numai șapte ani dela căsătorie.

37. Iar de optzeci și patru de ani era văduvă și nu se depărta de templu, slujind ziua și noaptea, în post și în rugăciune.

38. În ceasul acesta, venind și ea acolo și aducând, de față cu toți, slavă lui Dumnezeu, vorbea despre prunc tuturor celor ce așteptau mântuirea lui Israil.

39. După ce au săvârșit toate, potrivit legii Domnului, s'au întors în Galileia, în Nazaret, orașul lor.

40. Iar copilul creștea și se întărea cu duhul, umplându-se de înțelepciune și harul lui Dumnezeu era cu el.

41. Ci părinții lui, în fiecare an, se duceau, de sărbătorea Paștelui la Ierusalim.

42. Iar când a fost Iisus de doisprezece ani, s'au suit la Ierusalim după datina sărbătorii.

43. Sfârșindu-se zilele și pornind ei înapoi, copilul Iisus a rămas în Ierusalim, și părinții lui n'au știut.

44. Și socotind că este împreună cu ceilalți soți de drum au venit cale de-o zi, căutându-l printre rude și printre cunoscuți.

45. Insa nu l-au găsit. Atunci s'au întors la Ierusalim și l-au căutat aici.

46. Iar după trei zile l-au aflat în templu, șezând în mijlocul învățătorilor, pe care îi asculta și-i întreba.

47. Și toți cari îl auzeau se minunau de priceperea și de răspunsurile lui.

48. Ci văzându-l rămaseră uimiți, iar mama lui zise către el: Fiule, de ce ne-ai făcut nouă astfel? Iată tatăl tău și eu îngrijiți te căutam.

49. Atunci el le-a răspuns: Ce este de mă căutați? Oare nu știți că întru cele ale Părintelui meu se cădea ca eu să fiu?

50. Dar ei n'au priceput cuvântul pe care l-a spus lor.

51. Apoi a plecat cu ei și a venit în Nazaret și le era supus. Iar mama lui păstra, în inima ei, toate aceste lucruri și cuvinte.

52. Și Iisus sporea în înțelepciune, creștea cu trupul, și har avea la Dumnezeu și la oameni.

CAP. 3.

Predica lui Ioan Botezătorul. Mărturia lui despre Christos. Botezul și spița neamului lui Iisus.

1. În al cincisprezecelea an al împărăției Cezarului Tiberiu, pe când Pontiu Pilat era procuratorul Iudeei, Irod tetrarh al Galileei, Filip, fratele său, tetrarh al Itureei și al pînutei Trahonitidei, iar Lisaniaș tetrarh al Abilenei,

2. În zilele arhierilor Ana și Caiafa, fost-a cuvântul lui Dumnezeu către Ioan, fiul lui Zaharia, în pustie.

3. Atunci el a umblat prin toată împrejurimea Iordanului, propovăduind botezul pocăinței, întru iertarea păcatelor,

(29) Fac. 46, 30. Filip. 1, 20. (30) Ps. 97, 3. Is. 52, 10. Luc. 3, 6. (31) Is. 11, 10. (32) Is. 9, 2; 42, 6; 49, 6; 60, 1-3. Mat. 4, 16. (33) Is. 8, 11. Mat. 21, 14. 1 Petr. 2, 7. Rom. 9, 32. (34) Ioan 19, 25. (35) 1 Tim. 5, 5. (36) Luc. 2, 25; 24, 21. (37) Luc. 1, 80; 2, 52. (38) Es. 23, 15; 34, 24. Deut. 16, 1. (39) Mat. 7, 28. Marc. 1, 22. Luc. 4, 22. Ioan 7, 15. (40) Mal. 3, 1. (41) Luc. 9, 45; 18, 31. (42) 1 Reg. 2, 26. Luc. 1, 80. CAP. 3. — (3) Mat. 3, 1-2. Marc. 1, 4.

4. După cum scrie în cartea cuvintelor lui Isaia prorocul: Este glasul celui ce strigă în pustie: Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările lui.

5. Orice prăpastie se va umplea și orice munte și orice deal se va pogori; căile cele strâmbe se vor face drepte și cele cu anevoe de umblat drumuri netede.

6. Și toată făptura va vedea mântuirea lui Dumnezeu.

7. Deci, zicea Ioan mulțimilor care ieșiseră să se boteze dela el: Pui de năpârcă, cine v'a arătat că veți scăpa de mânia ce va să fie?

8. Faceți, dar, roade vrednice de pocăință și nu începeți a zice în voi înșivă: Părintele nostru este Avraam, căci vă spun că Dumnezeu poate și din pietrele acestea să ridice fii lui Avraam.

9. Acum securea stă la rădăcina pomilor; deci, orice pom care nu face fruct bun se taie și se aruncă în foc.

10. Ci mulțimile îl întrebau zicând: Atunci, ce să facem?

11. Răspunzând Ioan, le grăia: Cel ce are două haine să dea celui ce nu are și cel ce are de mâncare să facă de asemenea.

12. Și au venit și vameșii să se boteze și i-au spus: Învățătorule, noi ce să facem?

13. El le-a răspuns: Nu luați dela nimeni nimic mai mult peste ce vă este hotărît.

14. Și îl întrebau și ostașii, zicând: Dar noi ce să facem? Rostit-a și către ei: Nu asupriți pe nimeni, nu năpăstuiți pe nimeni și fiți mulțumiți cu plata voastră.

15. Iar poporul fiind în așteptare și întrebându-se toți, despre Ioan, în cugetele lor: Să nu fie el cumva Christos?

16. Ioan le răspunse tuturor zicând: Eu unul vă botez cu apă, dar vine cel ce este mai tare decât mine căruia nu sunt vrednic să-i desleg cureaua încălțămintelor; el vă va boteza cu duhul sfânt și cu foc.

17. El ține lopata în mâinile sale, și-și va curăți aria și va aduna grâul său în grânar, iar pleava va arde-o cu foc nestins.

18. Acestea și alte multe îndemnuri dând poporului, Ioan îi vestea vestea cea bună.

19. Însă Irod tetrarhul, muștrat de el pentru Irodiada, femeia lui Filip fratele său, și pentru toate relele care le făcuse Irod,

20. Adaogă la toate și aceasta că închise pe Ioan în temniță.

21. Și pe când se boteza tot norodul s'a botezat și Iisus. Ci el rugându-se, cerurile s'au deschis,

22. Și Duhul Sfânt în trupească înfățișare, ca un porumbel, a pogorit asupra lui, și din cer s'a făcut glas: Tu ești fiul meu cel iubit, întru tine bine am voit.

23. Iar Iisus când a început să predice era ca de treizeci de ani, fiind — după cum se credea — fiul lui Iosif, în faptă însă al lui Eli,

24. Fiul lui Matat, fiul lui Levi, fiul lui Melhi, fiul lui Ianai, fiul lui Iosif,

25. Fiul lui Matatia, fiul lui Amos, fiul lui Naum, fiul lui Esli, fiul lui Nagai,

26. Fiul lui Maat, fiul lui Matatia, fiul lui Semein, fiul lui Ioseh, fiul lui Ioda,

27. Fiul lui Ioanan, fiul lui Resa, fiul lui Zorobabel, fiul lui Salatiil, fiul lui Neri,

28. Fiul lui Melhi, fiul lui Adi, fiul lui Cosam, fiul lui Elmadam, fiul lui Er,

29. Fiul lui Iisus, fiul lui Ellezer, fiul lui Iorim, fiul lui Matat, fiul lui Levi,

30. Fiul lui Simeon, fiul lui Iuda, fiul lui Iosif, fiul lui Ionam, fiul lui Eliachim,

31. Fiul lui Melea, fiul lui Menan, fiul lui Matatai, fiul lui Natam, fiul lui David,

32. Fiul lui Iesai, fiul lui Iobed, fiul lui Booz, fiul lui Sala, fiul lui Naason,

33. Fiul lui Aminadav, fiul lui Ad-

(4-6) Is. 40, 3-5. Mat. 3, 3. Marc. 1, 3. Ioan 1, 23. (7-9) Mat. 3, 7-10. Ioan 8, 39; 15, 6. (10) Fapt. 2, 37. (11) Luc. 11, 41. Iac. 2, 15. 1 Ioan 3, 17; 4, 20. 2 Corint. 8, 14. 12. Mat. 21, 32. Luc. 7, 9. (14) Es. 23, 1. Lev. 9, 11. (16) Mat. 3, 11. Marc. 1, 7. Ioan 1, 15. Fapt. 1, 5. (17) Mih. 4, 12. Mat. 3, 12; 13, 30. (19) Mat. 14, 3. Marc. 6, 17. (21) Mat. 3, 16. Marc. 1, 10. Ioan 1, 32. (22) Ps. 2, 7. Mat. 3, 17. Luc. 9, 35. (23) Mat. 13, 55. Marc. 6, 3. Luc. 4, 22. Ioan 6, 42.

min, fiul lui Arni, fiul lui Esrom, fiul lui Fares, fiul lui Iuda,

34. Fiul lui Iacov, fiul lui Isaac, fiul lui Avraam, fiul lui Tara, fiul lui Nahor,

35. Fiul lui Saruh, fiul lui Ragav, fiul lui Falec, fiul lui Eber, fiul lui Sala,

36. Fiul lui Cainam, fiul lui Arfaxad, fiul lui Sem, fiul lui Noe, fiul lui Lameh,

37. Fiul lui Matusala, fiul lui Enoh, fiul lui Iared, fiul lui Malaleil, fiul lui Kainam,

38. Fiul lui Enos, fiul lui Set, fiul lui Adam, făptura lui Dumnezeu.

CAP. 4.

Ispita din muntele Carantaniei. Iisus începe să predice în Capernaum și în Nazaret. Vindecă pe soacra lui Petru și pe alții.

1. Iar Iisus, întorcându-se dela Iordan plin de Duhul Sfânt, a fost purtat de Duhul în pustie,

2. Timp de patruzeci de zile și acolo a fost ispitit de Diavolul. În acele zile nu a mâncat nimic, ci sfârșindu-se zilele, Iisus a flămânzit.

3. Atunci îi zise Diavolul: Dacă ești fiul lui Dumnezeu, zi acestei pietre să se facă pâine.

4. Dar Iisus îi răspunse: Scris este că nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu orice cuvânt al lui Dumnezeu.

5. Diavolul îl sui, după aceea, pe un munte înalt și arătându-i, într-o clipă, toate împărățiile lumii,

6. Zise către Iisus: Ție îți voi da toată puterea aceasta și strălucirea ei, căci mie îmi este dată și o dau cui voesc;

7. Deci, dacă tu te vei închina înaintea mea, toată va fi a ta.

8. Ci răspunzând Iisus i-a zis: Scris este: Domnului Dumnezeului tău să te închini și numai pe el unul să-l slujești.

9. Atunci Diavolul îl duse în Ierusalim și așezându-l pe aripa templului îi zise: Dacă ești fiul lui Dumnezeu, aruncă-te de aici jos;

10. Căci este scris: că îngerilor săi va porunci, pentru tine, ca să te păzească;

11. Și te vor ridica pe mâini, ca nu cumva să te izbești cu piciorul de vreo piatră.

12. Atunci Iisus răspunse Diavolului: S'a zis în lege să nu ispitești pe Domnul Dumnezeul tău.

13. Și după ce sfârși toată ispita, Diavolul se depărtă dela el, până la o vreme.

14. Iar Iisus s'a înapoiat întru puterea Duhului în Galileia și faima lui s'a răspândit în toată acea împrejurime.

15. Și învăța în sinagogile lor și toți îl laudau.

16. Ci a venit în Nazaret, unde fusese crescut și, după obiceiul lui, a intrat în ziua Sâmbetei în sinagogă și s'a sculat să citească.

17. Și i-au dat cartea profetului Isaia și, desfășurând el sulul, a găsit locul unde era scris:

18. Spiritul Domnului este asupra mea, pentru care m'a uns să binevestesc săracilor, m'a trimis să tămăduiesc pe cei zdrobiți cu inima,

19. Să propovăduiesc celor luați robii desrobirea, și celor orbi căpătarea vederii, să dau drumul celor apăsăți, și să vestesc anul plăcut Domnului.

20. Și înfășurând la loc sulul cărții și dându-l slujitorului, a șezut jos, iar ochii tuturor din sinagogă erau ațintiți asupra lui.

21. Și a început să cuvânteze către ei că astăzi s'a împlinit scriptura aceasta, în urechile voastre.

22. Și toți îi dădeau bună mărturie și se mirau de cuvintele darului care leșeau din gura lui și ziceau: Nu este oare, acesta fiul lui Iosif?

23. Atunci el le-a zis: Cu adevărat, îmi veți spune această pildă: Doctore, vindecă-te pe tine însuși:

CAP. 4. — (1) Mat. 4, 1. Marc. 1, 12. (2) Es. 4, 28. 3 Reg. 19, 8. Mat. 4, 2. Marc. 1, 13. (3) Mat. 4, 3. (4) Deut. 8, 8. Mat. 4, 4. (5) Iez. 4, 2. Mat. 4, 8. (6) Mat. 4, 9. (7) Mat. 4, 9. (8) Deut. 6, 18; 10, 20. Is. Nav. 24, 14. Mat. 4, 10. (9) Iez. 8, 3. Mat. 4, 5. (10) Ps. 90, 11. Mat. 4, 6. (11) Deut. 6, 16. Mat. 4, 7. (12) Mat. 10, 11. (13) Mat. 10, 11. (14) Mat. 4, 12. Marc. 1, 14. Ioan 4, 43. (15) Mat. 13, 54. Marc. 6, 1. (16) Is. 61, 1. (17) Is. 61, 2. (18) Ps. 44, 2-3. Mat. 13, 54. Marc. 6, 1. Ioan 6, 42.

Câte am auzit că ai făcut în Capernaum fă și aici, în patria ta.

24. Apoi le-a zis: Amin grăesc vouă că nici un profet nu este bine primit în patria sa.

25. În dreptate vă spun că multe văduve erau în zilele lui Ilie, în Israil, când s'a încuiat cerul trei ani și șase luni, încât a fost foamete mare peste tot pământul.

26. Și la niciuna dintre ele n'a fost trimis Ilie, fără numai la o femeie văduvă, din Sarepta Sidonului.

27. Și mulți leproși erau în Israil în zilele prorocului Eliseu, dar nici unul dintre ei nu s'a curățit, fără numai Neeman Sirianul.

28. Ci toți, în sinagogă, auzind acestea, s'au umplut de mânie.

29. Și sculându-se l-au scos afară din oraș și l-au dus până în sprânceană muntelui, pe care era zidit orașul lor, ca să-l arunce în prăpastie;

30. El, însă, trecând prin mijlocul lor s'a dus de acolo.

31. A venit apoi de vale la Capernaum, oraș al Galileei, și într'o zi de Sâmbătă îi învăța.

32. Și se minunau de învățătura lui, căci cuvântul lui era plin de putere.

33. Dar în sinagogă era un om care avea duh de demon necurat și a strigat cu glas mare:

34. Lasă! Ce avem noi cu tine, Iisuse Nazarinene? Ai venit ca să ne pierzi? Te știm cine ești: Sfântul lui Dumnezeu.

35. Atunci Iisus l-a certat și i-a zis: Amuțește și ieși afară din el. Iar demonul aruncându-l în mijlocul sinagogii a ieșit din el, fără ca să-l vatăme.

36. Și frică li s'a făcut tuturor și spuneau unii către alții și ziceau: Ce vorbă e aceasta? Că poruncește duhurilor necurate, cu stăpânire și cu putere, și ele se duc!

37. Și a mers s'au auzit despre el în tot locul prin împrejurime.

38. După ce s'a sculat din sinagogă, a venit în casa lui Simon. Ci

soacra lui Simon era prinsă de niște friguri rele și l-au rugat pentru ea.

39. Atunci Iisus, plecându-se deasupra ei, a certat frigurile și frigurile au lăsat-o. Iar ea de grabă sculându-se, îi slujea pe ei.

40. După scăpătatul soarelui, toți câți aveau bolnavi, cu fel și fel de boale, i-au adus la el; ci el, punându-și mâinile pe fiecare dintre ei, îi făcea sănătoși.

41. Din mulți ieșeau și demoni cari strigau și ziceau: Tu ești fiul lui Dumnezeu. Dar el certându-i nu-i lăsa să-i vorbească, fiindcă știau că el este Christos.

42. Făcându-se ziuă, a ieșit și s'a dus într'un loc pustiu. Dar mulțimea îl căutau și au venit până la el și țineau ca să nu plece dela ei.

43. Ci Iisus le-a grăit: Se cade să binevestesc împărăția lui Dumnezeu și altor cetăți, fiindcă pentru aceasta sunt trimis.

44. De aceea propoveduia în toate sinagogile Galileei.

CAP. 5.

Pescuirea minunată. Vindecarea unui lepros și a unui paralytic. Chemarea lui Levi. Iisus se rostește asupra postului.

1. Pe când mulțimea se grămădea la el, ca să asculte cuvântul lui Dumnezeu, și el ședea lângă lacul Ghenisaret,

2. A văzut două bărci oprite lângă țărm, iar pescarii din ele coboriseră și-și spălau mreжіle.

3. Ci urcându-se într'una din bărci, care era a lui Simon, l-a rugat s'o mae puțin dela uscat. Apoi șezând în barcă, învăța, din ea, mulțimile.

4. Iar când a conținut de vorbit, i-a zis lui Simon: Mână la adânc și lăsați în jos mreжіle voastre, ca să pescuiți.

5. Atunci răspunzând Simon i-a

(24) Mat. 13, 27. Marc. 6, 4. Ioan 4, 44. (25) 3 Reg. 17, 9. Iac. 5, 7. (27) 4 Reg. 5, 14. (31) Mat. 4, 13. Marc. 1, 21. (32) Mat. 7, 28. Marc. 1, 22. Luc. 2, 47. Ioan 7, 46. Tit. 2, 15. (33-34) Marc. 1, 23-24. (38) Mat. 8, 14. Marc. 1, 29. (40) Mat. 8, 16. Marc. 1, 32. (41) Marc. 1, 34; 3, 11. (42) Marc. 1, 35. (43) Marc. 1, 38. (44) Marc. 1, 39. CAP. 5. — (1) Mat. 4, 18. Marc. 1, 16. (4) Ioan 21, 6.

grăit: Invățătorule, toată noaptea ne-am trudit și nimic nu am prins, dar pe cuvântul tău voi lăsa mre-jile în jos.

6. Și făcând ei așa, prinseră mul-țime mare de pește că li se rupeau mrejele.

7. Deci, au făcut semne tovarășilor din cealaltă barcă să vie să le ajute. Și au venit și au umplut amândouă bărcile, de erau gata să se afunde.

8. Iar Simon Petru văzând aceasta a căzut la genunchii lui Iisus și i-a zis: Du-te dela mine Doamne, că sunt om păcătos.

9. Căci spaima îl cuprinsese pe el și pe toți cei ce erau cu el, de pes-cuitul atâtor pești pe cari îi prinse-seră.

10. Tot așa și pe Iacov și pe Ioan, feciorii lui Zevedeu, cari erau tova-rășii lui Petru. Atunci Iisus a rostit către Petru: Nu-ți fie frică. De acum înainte vei fi pescar de oameni.

11. Și trăgând bărcile la uscat, au lăsat totul și au mers după el.

12. Pe când era el într'unul din o-rașe, iată că un om plin de lepră, vă-zând pe Iisus, a căzut cu fața la pământ și s'a rugat zicând: Doamne, dacă vrei, poți să mă curățești.

13. Atunci el, întinzând mâna, s'a atins de lepros și a grăit: Vreau, cu-rățește-te. Și îndată s'a dus lepra de pe el.

14. Iar Iisus i-a poruncit să nu spună la nimeni, ci — mergând, ara-tă-te preotului și pentru curățirea ta du jertfa, precum orânduit-a Moise, spre mărturie lor.

15. Dar cu atât mai vărtos stră-bătea vorba despre el și gloate multe se adunau ca să asculte și să se tă-măduiască de suferințele lor.

16. Ci el se depărta în locuri pustii și se ruga.

17. Și a fost așa că într'o zi Iisus învăța. Iar de față ședeau Farisei și învățători ai legii, venți din toate satele Galileei, din Iudeia și din Ie-rusalim. Și puterea Domnului era cu el și el tămăduia.

18. Și iată că niște bărbați adu-ceau cu patul pe un om care era slăbănog și căutau să-l ducă înăun-tru și să-l pună înaintea lui;

19. Dar negăsind pe unde să-l ducă, din pricina mulțimii, s'au suit pe podișul acoperișului și printre că-rămizi l-au lăsat în jos cu patul, la mijloc, în fața lui Iisus.

20. Deci, văzând credința lor a zis: Omule, iertate îți sunt păcatele tale.

21. Dar fariseii și cărturarii în-cepură să-și dea cu socoteala și să zică: Cine e acesta care vorbește a-semenea hule? Cine poate să ierte păcatele decât unul Dumnezeu?

22. Iisus, însă, cunoscând gându-rile lor, luând cuvântul, a grăit către ei: Ce vă întrebați în inimile voas-tre?

23. Ce este mai ușor? A zice iar-tă-se ție păcatele tale, sau a zice: scoală-te și umblă?

24. Iar ca să știți că fiul omului are pe pământ putere să ierte păca-tele — zis-a celui slăbănog: ție gră-esc, scoală-te, ia patul tău și te du în casa ta.

25. Și numai decât sculându-se înaintea lor, luând patul pe care ză-cuse, s'a dus la casa sa, mărink pe Dumnezeu.

26. Și uimirea i-a cuprins pe toți și lăudau pe Dumnezeu și plini de frică ziceau: Văzut-am astăzi lucruri de necrezut.

27. În urma acestora, ieșind, a vă-zut un vameș, cu numele Levi, care ședea la vamă și i-a zis: Vino după mine.

28. Ci el, lăsând toate, s'a sculat și a mers după Iisus.

29. Și Levi i-a făcut un ospăț mare la el acasă. Și era gloată multă de vameși și de alții, cari ședeau cu ei la masă.

30. Dar fariseii și cărturarii lor murmurau către ucenicii lui spu-nând: De ce mâncați și beți îm-preună cu vameșii și cu păcătoșii?

31. Ci Iisus răspunzând grăit-a că-

(8) 2 Reg. 6, 9. 3 Reg. 17, 18. (10) Mat. 4, 19. Marc. 1, 17. (11) Mat. 4, 20; 19, 27. Marc. 1, 18; 10, 28. Luc. 18, 28. (12) Mat. 8, 2. Marc. 1, 40. (13) Mat. 8, 3. Marc. 1, 41. (14) Lev. 12, 2-5. Mat. 8, 4. Marc. 1, 43; 5, 43. Luc. 17, 14. (15) Mat. 4, 25. Marc. 3, 7. Luc. 6, 17. Ioan 6, 2. (16) Mat. 14, 23. Marc. 1, 35; 6, 46. Luc. 4, 42. (18) Mat. 9, 2. Marc. 2, 3. (21) Is. 43, 25; 44, 22. Mat. 9, 3. Marc. 2, 6. (22) Ps. 139, 2. Mat. 9, 4. Marc. 2, 8. Luc. 6, 8. Ioan 2, 24. (23-27) Mat. 9, 5-9. Marc. 2, 9-14. (29) Mat. 9, 10. Marc. 2, 15. Luc. 15, 1. (30-31) Mat. 9, 11-12. Marc. 3, 16-17. Luc. 2, 16.

tre el: N'au trebuință de doftor cel sănătos, dar cei cari suferă.

32. N'am venit să chem pe drepți, ci pe păcătoși, la pocăință.

33. Atunci zis-au lui: Ucenicii lui Ioan postesc adesea și fac rugăciuni, asijderea și ai Fariseilor, iar ai tăi mănâncă și beau.

34. Iisus, însă, le-a răspuns: Nu cumva puteți pe fiii nunții să-l faceți să postească pe cât timp este mirele cu el?

35. Ci vor veni zile când mirele se va lua de la ei; atunci vor posti întru acele zile.

36. Le-a spus lor și o pildă: Nimeni nu smulge petec de la haină nouă ca să-l cârpească la una veche, altfel rupe haina cea nouă, iar petecul luat din ea nu se potrivește la cea veche.

37. Și nimeni iarăși nu pune vin nou în burduri vechi, altfel vinul nou va sparge burdufurile; și se varsă și vinul și se nimicesc și burdufurile.

38. Ci vinul nou trebuie pus în burduri noi și împreună se vor păstra.

39. Apoi nimeni, după ce a băut vin vechiu, nu voeste de grabă de cel nou, fiindcă zice: E bun cel vechiu.

CAP. 6.

Smulgerea spicelor. Cel cu mâna uscată, tămăduit Sâmbăta. Alegerea celor doisprezece Apostoli. Predica de pe munte.

1. Intr'o Sâmbătă — a doua după Paște — Iisus mergea printre holde, iar ucenicii lui smulgeau spice, le frecau cu mâinile și mâncau.

2. Dar oarecari dintre farisei au zis: De ce faceți ce nu se cade să facă (nimeni, Sâmbăta)?

3. Atunci Iisus le-a răspuns: Oare n'ați citit ce-a făcut David, când a flămânzit el și cei ce erau cu el?

4. Cum a intrat în locașul lui Dum-

nezeu și a luat pâinile punerii înainte și a mâncat și a dat și soților lui, din ele, pe care nu se cuvine să le mănânce de cât numai preoții?

5. Apoi le-a zis: Fiul omului este domn și al Sâmbetelor.

6. Intr'altă Sâmbătă, a intrat în sinagogă și învăța. Și era acolo un om a cărui mână dreaptă era uscată.

7. Ci cărturarii și fariseii îl pândeau să vadă de tămădueste în ziua Sâmbetelor, ca să-l găsească cuvânt de învinuire.

8. Dar el cunoștea gândurile lor. A zis, deci, omului, care avea mâna uscată: Scoală-te și stai aici la mijloc. El s'a sculat și a stat.

9. Atunci Iisus grăit-a către ei: Vă întreb pe voi: ce se cade Sâmbăta: a face bine, sau a face rău, a scăpa un suflet sau a-l pierde?

10. Și de jur privindu-i pe ei toți, a zis omului: Intinde mâna ta. Iar el făcu așa și mâna lui se făcu la loc sănătoasă ca și cealaltă.

11. Ei, însă, se umplură de nebulia urii și unii cu alții se vorbeau ce să-i facă lui Iisus.

12. În zilele acelea, Iisus a ieșit la munte ca să se roage și a petrecut noaptea în rugăciune către Dumnezeu.

13. Iar dacă s'a făcut ziuă, a chemat la sine pe ucenicii săi și a ales din ei doisprezece pe cari i-a numit apostoli:

14. Pe Simon, căruia i-a zis Petru, pe Andrei fratele lui, pe Iacov, pe Ioan, pe Filip, pe Vartolomei,

15. Pe Matei, pe Toma, pe Iacov al lui Alfeu, pe Simon numit Zelotul.

16. Pe Iuda al lui Iacov și pe Iuda Iscarioteanul, care s'a făcut vânzător.

17. Iar după ce a coborât împreună cu ei, a stat în loc șes și erau acolo gloate multe de ucenici ai săi și mulțime mare de norod, din toată Iudeia, din Ierusalim și de pe țărmul Tirului și a Sidonului, cari veniseră ca să-l asculte și să se vindece de boalele lor.

(32) 1 Reg. 15, 22. Osle 6, 6. Mih. 6, 6-8. Mat. 9, 13. (33) Mat. 9, 14. Marc. 2, 18, Luc. 18, 12. (34) Is. 62, 5. Mat. 9, 15. Marc. 2, 19. (35-38) Mat. 9, 15-17. Marc. 2, 20-22. CAP. 6. — (1) Deut. 23, 24. Mat. 12, 1. Marc. 2, 23. (2) Ex. 20, 10; 23, 12. Mat. 12, 2. Ioan 5, 10. (3) 1 Reg. 21, 1-5. Mat. 12, 3. Marc. 2, 25. (4) Ex. 29, 32. Lev. 3, 31. Mat. 12, 4. Marc. 2, 26. (5) Mat. 12, 8. Marc. 2, 28. (6) Mat. 12, 9. Ioan 9, 16. (7) Mat. 12, 10. (10) Mat. 12, 13. Marc. 3, 5. (12) Mat. 14, 23. (13) Mat. 10, 1. Marc. 3, 13; 6, 7. Luc. 9, 1. (14-16) Marc. 3, 18-19. (17-19) Mat. 4, 25-36. Marc. 3, 7-8; 6, 56. 5, 20. Luc. 8, 45.

18. Și cei bântuiți de dăhuri ne-curate se lămăduiau.

19. Și toată gloata căuta să se atingă de el, căci din el ieșea o putere care lecuia pe toți.

20. Atunci el, ridicându-și ochii spre ucenicii săi, le-a cuvântat: Fericiți voi cei săraci, că a voastră este împărăția lui Dumnezeu.

21. Fericiți voi cari flămânziți acum, că vă veți sătura. Fericiți cei ce plângeți acum, că veți râde.

22. Fericiți sunteți când oamenii vă vor urî pe voi și vă vor da afară dintre ei, și vă vor batjocori și vor lepăda numele vostru ca urît din pricina fiului omului.

23. Bucurați-vă în ziua aceea și săltați, că iată plata voastră multă este în cer; pentru că tot așa făceau părinții lor cu prorocii.

24. Dar vai vouă, bogaților, că vă luați pe pământ mângâierea voastră.

25. Vai vouă celor acum sătui, că veți flămânzi; vai vouă celor ce astăzi râdeți că veți fi în întristare și veți plânge.

26. Vai vouă când toți oamenii vă vor zice: Bine de voi! Căci tot așa părinții lor făceau cu prorocii mincinoși.

27. Iar vouă celor ce ascultați vă spun: Iubiți pe vrăjmașii voștri, faceți bine celor ce vă urăsc pe voi;

28. Binecuvântați pe cei ce vă blestemă, rugați-vă pentru cei ce vă aduc vătămare.

29. Celui ce te lovește peste falcă, înfățișează-i și pe cealaltă; și cu cel care îți ia veșmântul nu te pune în pricină nici pentru cămașă.

30. Oricui îți cere, dă-i; și de la cel care ia lucrurile tale, nu cere înapoi.

31. Și ce fel voiți să vă facă vouă oamenii, faceți-le și voi lor tot așa.

32. Căci de iubiți pe cei ce vă iubesc, ce mulțumită puteți avea?

Doar și păcătoșii au iubire pentru cei ce le poartă iubire.

33. Și dacă faceți bine la cei ce vă fac bine, ce mulțumită puteți avea? Doar și păcătoșii același lucru fac.

34. Și dacă împrumutați pe acela de la cari nădăjduiți să luați, ce mulțumită puteți avea? Doar și păcătoșii dau cu împrumut păcătoșilor, ca să primească înapoi întocmai.

35. Ci iubiți pe dușmanii voștri, faceți bine și dați cu împrumut, fără să nădăjduiți nimic în schimb, și răsplata voastră va fi multă și veți fi fiii Celui preainalt, că el este bun către cei nemulțumitori și răi.

36. Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv.

37. Nu judecați și nu veți fi judecați; nu osândiți și nu veți fi osândiți; iertați și veți fi iertați.

38. Dați și vi se va da. Turna-vor în sânul vostru o măsură bună, îndesată, clătinată și plină să se verse, căci cu ce măsură măsurați, cu ea se va măsura și vouă.

39. Apoi le-a spus și o parabolă. Poate, oare, orb la orb să arate calea? Nu vor cădea în răpă amândoi?

40. Nu se poate ucenic mai presus decât dascălul; adus la desăvârșire, fi-vă fiecare ucenic deabia ca învățătorul său.

41. De ce vezi paiul din ochiul fratelui tău, iar bârna din ochiul tău nu o simți?

42. Cum poți să zici fratelui tău: Frate, stai să scot paiul din ochiul tău — nevăzând tu însuși bârna care este în ochiul tău? Fățarnice, scoate mai întâi bârna din ochiul tău și atunci vedea-vei să scoți gunoiul din ochiul fratelui tău.

43. Căci nu se poate pom bun care să facă roade rele și iarăși, nici pom rău care să facă roade bune.

44. Iar fiecare pom se cunoaște după roadele lui. Că nu din scați

(20) Ps. 50, 19. Is. 57, 15. Mat. 5, 3. Iac. 2, 5. (21) Ps. 125, 5. Is. 55, 1. Mat. 5, 4. Luc. 1, 53. Apoc. 7, 16; 21, 4. (22) Mat. 5, 12. Ioan 16, 2. 1 Petr. 2, 19. (23) Neem. 9, 26. Is. 35, 10. Mat. 5, 12. (24) Luc. 12, 21. Iac. 5, 1. (25) Pild. 14, 13. Is. 65, 18. Iac. 4, 9; 5, 1. (26) Is. 30, 10. Ioan 7, 7. (27) Es. 23, 4. Pild. 25, 22. Mat. 5, 44. (28) Luc. 23, 34. Fapt. 7, 60. Rom. 12, 14. (29) Pild. 20, 22. Is. 50, 6. (30) Deut. 15, 7-11. Pild. 21, 26. Mat. 5, 42. Luc. 6, 34. (31) Lev. 19, 18. Tob. 4, 15. Mat. 7, 12. Rom. 13, 8-10. Gal. 5, 14. (32) Mat. 5, 46. (33-35) Deut. 15, 7-8. Mat. 5, 42-45. (36) Es. 34, 6. Lev. 11, 44. Ps. 102, 8-13. Mat. 5, 48. Efes. 5, 1. (37) Mat. 7, 1. Iac. 4, 11. (38) Ps. 78, 12. Pild. 19, 17. Mat. 7, 2. (39) Is. 42, 19. Mat. 15, 14. Rom. 2, 19. (40-41) Mat. 10, 24; 7, 3. (42) Pild. 18, 17. Mat. 7, 4. (43-45) Mat. 7, 16-35; 12, 33. Iac. 3, 12.

culeg oamenii smochine, nici struguri din măracine.

45. Omul bun din vistieria cea bună a inimii sale scoate cele bune, pe când omul rău din vistieria cea rea a inimii lui scoate cele rele. Căci din prisosința inimii grăește gura lui.

46. Deci, pentru ce-mi ziceți: Doamne, Doamne — dacă nu faceți ce vă spun?

47. Oricine vine la mine și aude cuvintele mele și le îndeplinește: vă voi arăta cui este asemenea:

48. Asemenea este unui om care, zidindu-și casă, a săpat, a adâncit și i-a pus temelia în stâncă. Și venind apele mari și puhoiul izbind în casa aceea, n'a putut s'o clintească, fiindcă era temeinic clădită.

49. Iar cel ce aude, dar nu îndeplinește, este asemenea omului care și-a zidit casa pe țărână, fără de temelie și izbind în ea puhoiul s'a prăbușit degrabă și prăbușirea acelei case a fost mare.

CAP. 7.

Servitorul Centurionului. Tânărul din Nain. Solii lui Ioan Botezătorul și ungerea lui Iisus de către femeia păcătoasă.

1. După ce a încheiat toate aceste cuvinte ale sale, în auzul poporului, a intrat în Capernaum.

2. Acolo, servitorul unui sutaș era bolnav pe moarte, iar stăpânul lui îl iubea.

3. Auzind, deci, despre Iisus, a trimis la el pe bătrânii Iudeilor, rugându-l ca să vie și să scape pe sluga lui.

4. Ci ei sosind la Iisus, l-au rugat cu dinadinsul, zicând: Vrednic este să-i faci lui aceasta;

5. Căci iubește neamul nostru și sinagoga chiar el ne-a clădit-o.

6. Atunci Iisus a pornit cu ei. Și fiind el acum nu departe de casa sutașului, a trimis la el prieteni și i-a zis: Doamne, nu te osteni, că

nu sunt vrednic ca să intri sub acoperământul meu.

7. De aceea, nici pe mine nu m'am socotit vrednic să viu la tine. Ci spune un cuvânt și se va tămădui robul meu.

8. Că și eu sunt om pus sub poruncă și am la rândul meu ostași sub mine și spun acestuia: du-te și se duce, și altuia: vino, și vine, și slugii mele: fă aceasta, și face.

9. Iar Iisus auzind acestea s'a mirat de sutaș și întorcându-se a zis mulțimii care venea după el: Vă spun că nici în Israil n'am aflat atâta credință.

10. Și când cei trimiși au venit înapoi, acasă, l-au găsit sănătos pe servitor.

11. În ziua următoare, s'a dus într'un târg numit Nain și cu el împreună mergeau mulți ucenici de ai lui și mult norod.

12. Iar când s'a apropiat de porțile târgului, iată scoteau un mort, singurul fecior al mamei sale, și ea era văduvă, iar popor din târg, era cu ea destul.

13. Și văzând-o pe ea Domnul i s'a făcut milă de ea și i-a zis: Nu mai plânge!

14. Atunci apropiindu-se, s'a atins de raclă, iar cei ce o duceau au stat locului; iar el a rostit: Tânărule, ție zic, scoală-te.

15. Iar cel ce fusese mort s'a sculat în sus și a început să vorbească și Iisus l-a dat mamei sale.

16. Și frica i-a cuprins pe toți și preamăreau pe Dumnezeu zicând: că proroc mare s'a ridicat între noi și că Dumnezeu a cercetat norodul său.

17. Iar vorba aceasta despre el a mers în toată Iudeia și în toată împrejurimea.

18. Ucenicii lui Ioan i-au adus lui în închisoare veste despre toate acestea.

19. Atunci el, chemând la sine pe doi dintre ucenicii săi, i-a trimis către Domnul, zicând: Ești tu cel ce va să vie sau să așteptăm pe altul?

(46) Osie 8, 2. Mal. 1, 6. Mat. 7, 21; 25, 11. Luc. 13, 25. Fapt. 19, 13. Iac. 1, 22. Rom. 2, 13. (47) Mat. 7, 24. Iac. 1, 22. Rom. 2, 13. (48) Mat. 7, 24. (49) Mat. 7, 26. CAP. 7. — (1-2) Mat. 8, 5. (6-10) Mat. 8, 8-10. (14) Marc. 5, 41. Luc. 8, 54. Ioan 11, 13. Fapt. 9, 40. Rom. 4, 17. (16) Luc. 1, 65. Ioan 6, 14. (18) Mat. 11, 12. (19) Fac. 49, 10. Numer. 24, 17. Deut. 18, 15. Is. 35, 4. Dan. 9, 24. Mat. 11, 2-3. Ioan 6, 14.

20. Ajungând la Iisus, acei bărbați au zis: Ioan Botezătorul ne-a trimis la tine cu acest cuvânt: Ești tu cel ce va să vie sau să așteptăm pe altul?

21. Iar în acel ceas, Iisus vindeca pe mulți de boli și de răni și de dureri rele și multor orbi le dăruia vederea.

22. Deci răspunzând Iisus le-a zis: Duceți-vă și spuneți lui Ioan ce-ați văzut și ce-ați auzit: Orbi văd, ologii umblă, leproși se curățesc, surzii aud, morți înviază și săracilor li se binevestește.

23. Și fericit este acela care nu se va sminti întru mine.

24. Iar după ce vestitorii lui Ioan plecară, Iisus a început să vorbească mulțimilor despre Ioan: Ce ați ieșit să priviți în pustie? Oare trestie clătinându-se de vânt?

25. Nu! ce-ați ieșit, dar, să vedeți? Oare om îmbrăcat în veșminte moi? Nu! iată, cei ce petrec în haine scumpe și'n desfătare sunt în casele împăraților.

26. Atunci ce-ați ieșit să vedeți? Oare proroc? Da! vă spun, și mai mult decât un proroc.

27. Acesta este cel despre care s'a scris: Iată trimit, înaintea feței tale, pe ingerul meu, care va găti calea ta, înaintea ta.

28. Căci vă spun: între cei născuți din femei, nici unul nu este mai mare proroc decât Ioan Botezătorul; dar cel mai mic din împărăția lui Dumnezeu este mai mare decât el.

29. Și tot norodul care l-a ascultat și vameșii dreptate dat-au lui Dumnezeu, botezându-se cu botezul lui Ioan.

30. Iar Fariseii și învățătorii legii, cari nu s'au botezat dela el, au lepădat, pentru sufletul lor, sfatul lui Dumnezeu.

31. Cu cine volu asemana pe oamenii acestui neam? Și cu cine sunt ei asemenea?

32. Sunt asemenea copiilor cari șed în târg și strigă unul către altul,

zicând: V'am cântat din fluer și n'ați jucat; v'am cântat de jale și n'ați plâns.

33. Căci a venit Ioan Botezătorul, nemâncând pâine și negustând vin și spuneți: Are demon!

34. A venit și fiul omului, mâncând și bănd și spuneți: iată om mândăcios și băutor de vin, prieten al vameșilor și al păcătoșilor!

35. Dar Înțelepciunea a fost găsită dreaptă de către toți fiii ei.

36. Unul din Farisei l-a rugat pe Iisus să mănânce la el. Și a intrat în casa Fariseului și a șezut la masă.

37. Și, iată, o femeie, care era în oraș păcătoasă, prinzând de veste că șade la masă, în casa Fariseului, a adus un alabastru cu mir.

38. Și ținându-se dinapoi, lângă picioarele lui Iisus și plângând a început să ude cu lacrimi picioarele lui și cu părul capului ei să le șteargă. Și săruta picioarele lui și le ungea cu mir.

39. Văzând aceasta Fariseul care-l chemase a vorbit în gândul lui și a zis: Acesta, de-ar fi proroc, ar ști cine e și ce fel e femeia care se atinge de el, că este păcătoasă.

40. Atunci Iisus luând cuvântul grăit-a către el: Simone, am să-ți spun ceva. Invățătorule, spune — rostește el.

41. Un cămătar avea doi datornici. Unul era dator cu cinci sute de dinari, iar celălalt cu cincizeci.

42. Dar neavând ei cu ce să plătească i-a iertat pe amândoi. Spune-mi, care, dintre ei, îl va iubi mai mult?

43. Simon răspunzând a zis: Gândesc că acela căruia i-a fost iertat mai mult. Răspuns-a lui Iisus: Drept ai judecat.

44. Apoi, întorcându-se către femeie, i-a zis lui Simon: Vezi pe femeia aceasta? Am intrat la tine în casă: apă de spălat pe picioare nu mi-ai dat; ea, însă, cu lacrimi mi-a udat picioarele și le-a șters cu părul ei.

(22) Ps. 145, 8. Is. 29, 18; 35, 5; 61, 1. Mat. 11, 4. Luc. 4, 18. Ioan 2, 23; 3, 2; 5, 36; 10, 25. (23) Is. 8, 14. Mat. 11, 6. Rom. 9, 32. (24-26) Mat. 11, 7-9; 14, 5; 21, 26. Luc. 1, 76. (27) Mat. 11, 10. Marc. 1, 2. Luc. 1, 76. (28-29) Mat. 11, 11-17. Marc. 1, 5. Luc. 3, 12. (30) Eapt. 13, 46. (31-35) Mat. 11, 16-19; 9, 11. Marc. 1, 6. Luc. 1, 15. (37) Mat. 26, 7. Marc. 14, 3. Ioan 11, 2; 12, 3. (39) Luc. 15, 2.

45. Sărutare nu mi-ai dat; ea, însă, de când am intrat n'a contenit să-mi sărute picioarele.

46. Cu untdelemn capul meu nu l-ai uns; ea, însă, cu mir mi-a uns picioarele.

47. Drept aceea, îți spun, iertate sunt ei păcatele ei cele multe, căci mult a iubit. Iar cui puțin se iartă, puțin iubește.

48. Și a rostit către ea: Iertate îți sunt păcatele.

49. Atunci conmesenii începură să se întrebe în gândul lor: Cine este acesta care iartă și păcatele?

50. Ci Iisus zis-a femeii: Credința ta te-a mântuit; mergi în pace.

CAP. 8.

Femeile ucenice. Parabola semănătorului. Mama și frații lui Iisus. Furtuna de pe lac. Demonizatul din ținutul Gherghesenilor. Fiica lui Iair. Femeia pătimașă de doisprezece ani.

1. Și fost-a, după acestea, că Iisus călătorea din oraș în oraș și din sat în sat, spunând tare și binevestind împărăția lui Dumnezeu, iar cei doisprezece apostoli erau cu el,

2. Asemenea, oarecare femei care fuseseră tămăduite de duhuri rele și de boale: Maria numită Magdalina, din care ieșiseră șapte demoni,

3. Și Ioana femeia lui Huza îngrijitorul lui Irod, și Susana și multe altele care îl ajutau din averile lor.

4. În vremea aceea, adunându-se mult norod și cei cari, de prin toate orașele, veneau la el, a vorbit în parabolă:

5. Esit-a semănătorul să semene sămânța sa. Și când semăna el, o parte a căzut lângă drum și a fost călcată cu picioarele și păsările cerului au mâncat-o.

6. Altă parte a căzut în loc pietros și dacă a răsărit s'a uscat, pentru că nu avea umezeală.

7. Altă parte a căzut în mijlocul spinilor și spinii, crescând cu ea odată, au înăbușit-o.

8. Iar altă parte a căzut în pământul cel bun și crescând a făcut rod însutit. Și după ce a spus acestea a strigat: Cine are urechi de auzit, să audă.

9. Ci ucenicii lui l-au întrebat: Ce este pilda aceasta?

10. El atunci a răspuns: Vouă vă este dat să cunoașteți tainele împărăției lui Dumnezeu, dar celorlalți: în pilde, ca văzând să nu vadă și auzind să nu înțeleagă.

11. Iar pilda este aceasta: Sămânța este cuvântul lui Dumnezeu.

12. Cei de lângă cale sunt cei cari aud, dar vine Diavolul și ia cuvântul din inima lor, ca nu cumva, crezând să se mântuiască.

13. Cei din loc pietros sunt aceia cari, auzind cuvântul, îl primesc cu bucurie, dar aceștia nu au rădăcină; ei cred până la o vreme, iar în ceasul ispitei se leapădă.

14. Ce-a fost căzut între spini: aceștia sunt cei ce aud cuvântul dar umblând sub povara griților, a bogăției și a plăcerilor vieții, se înăbușesc și nu rodesc desăvârșit.

15. Iar ce a fost în pământ bun: aceștia sunt cei ce, cu inimă curată și bună, aud cuvântul, îl păstrează și fac rod, întru răbdare.

16. Nimeni, dacă aprinde făclie, n'o ascunde sub un vas, sau n'o pune sub pat, ci o așează sub sfeșnic, pentru ca acei ce intră să vadă lumina.

17. Căci nu este nimic ascuns care să nu se dea pe față și nimic tainic care să nu se cunoască și să nu vie la arătare.

18. Luați seama, deci, cum auziți: Celui ce are i se va da, iar de la cel ce nu are și ce gândește că are lua-se-va de la el.

19. Atunci au venit la el mama lui și frații lui; dar nu puteau să se întâlnească cu el din pricina mulțimii norodului.

(46) Ps. 22, 5. (48) Mat. 9, 2. Marc. 2, 5. Luc. 5, 20. (49) Mat. 9, 3. Marc. 3, 7. Luc. 5, 21. CAP. 8. — (1) Luc. 4, 43. (2) Mat. 27, 55; 28, 9. Marc. 15, 40; 16, 9. Luc. 23, 49. Ioan 20, 14. (4-7) Mat. 13, 2-7. Marc. 4, 1-7. (8) Fac. 26, 12. Mat. 11, 15; 13, 8. Marc. 4, 8. Luc. 8, 15. Ioan 15, 5. Col. 1, 6. (9) Mat. 13, 10. Marc. 4, 10. (10) Is. 6, 9. Iez. 11, 2. Mat. 13, 12. Marc. 4, 11. Ioan 12, 40. Fapt. 28, 26. Rom. 11, 8. (11-13) Mat. 13, 18-19. Marc. 4, 15. Ioan 3, 10. (14) Is. 58, 2. Mat. 13, 20. (15) Ier. 4, 3. Mat. 13, 22. Luc. 18, 23. 1 Tim. 6, 9. (16-18) Mat. 13, 23; 5, 15. Marc. 4, 20-21. Luc. 8, 8; 11, 33. (17) Iov 12, 22. Mat. 10, 26. (18-19) Mat. 13, 12; 12, 46. Marc. 4, 25-31.

20. Și i-au dat lui de veste: Mama ta și frații tăi stau afară și voesc să te vadă.

21. Ci el răspunzând grăit-a către ei: Mama mea și frații mei sunt aceștia cari ascultă cuvântul lui Dumnezeu și-l îndeplinesc.

22. Intr'o zi astfel a fost că Iisus a intrat în corabie, cu ucenicii lui, și le-a zis: Să trecem de partea cealaltă a lacului. Și au purces.

23. Dar pe când ei vâsleau, Iisus a adormit. Atunci o vifornită de vânt se lăsă pe lac, iar ei se umplură de apă și stătură în cumpăna primejdiei.

24. Ci venind la el, ucenicii l-au deșteptat și i-au zis: Invățătorule, învățătorule, pierim! Atunci el sculându-se a certat vântul și volbura apei și ele au conținut și s'a făcut liniște.

25. Iar ucenicilor le-a zis: Unde este credința voastră? Ei, însă, spăimântați și uimiți, ziceau unii către alții: Oare cine este acesta? Că poruncește și furtunilor și apei și ascultă de el!

26. Apoi au ajuns cu corabia în ținutul Gherghesenilor, care este dincolo de apă, în fața Galileei.

27. Când a ieșit pe uscat, l-a întâmpinat un om din cetate, care avea demon și care de multă vreme nu mai puneă haină pe el și în casă nu mai sălășluia, ci în peșterile de îngropăciune.

28. Văzându-l pe Iisus, a răcnit și a căzut înaintea lui și cu glas puternic a zis: Ce ai cu mine Iisuse, Fiule al lui Dumnezeu, cel preaînalt? Rogu-te, nu mă munci.

29. Că Iisus porunceă duhului necurat să iasă afară din om. Pentru că îl apuca de multe ori; și-l legau în lanțuri și în obezi și-l puneau sub pază, dar el sfărâmând legăturile era mânat de demon în pustii.

30. Și l-a întrebat Iisus, zicând: Care-ți este numele? El a răspuns: Legiune. Căci demoni mulți intraseră în el.

31. Și se ruga de el să nu le poruncească să meargă în genune.

32. Iar acolo era o turmă mare de porci, cari pășteau pe munte. Și l-au rugat să le îngăduiască lor să intre în porci; și le-a îngăduit.

33. Și ieșind demonii din om au intrat în porci, iar turma s'a repezit de pe povârniș în lac, și s'a înecat.

34. Iar păstorii, văzând ce s'a întâmplat, au fugit și au dat de veste în cetate și prin colibe.

35. Atunci locuitorii au ieșit să vadă ce a fost și a venit la Iisus și au găsit pe omul din care ieșiseră demonii, îmbrăcat și cu minte, șezând jos, la picioarele lui Iisus și s'au înfricoșat.

36. Și cei ce văzuseră le-au spus cum a fost mântuit demonizatul.

37. Și l-a rugat pe el toată mulțimea din ținutul Gherghesenilor, să se ducă de la ei, căci frică mare îi cuprinsese. Ci el, intrând în corabie, s'a înapoiat.

38. Iar bărbatul din care ieșiseră demonii se ruga de el să-l lase lângă sine. Iisus, însă, i-a dat drumul, zicând:

39. Intoarce-te în casa ta și spune cât bine ți-a făcut ție Dumnezeu. Și el s'a dus, vestind prin tot orașul cât bine i-a făcut Iisus lui.

40. Când s'a înturnat Iisus, l-a primit mulțime de norod, căci toți îl așteptau.

41. Și iată că vine un bărbat al cărui nume era Iair, și care era mai marele sinagogii. Și căzând la picioarele lui Iisus, îl ruga să intre în casa lui.

42. Că avea numai o fată, ca de doisprezece ani, și ea era pe moarte. Și pe când se ducea Iisus, gloatele îl impresurau.

43. Ci o femeie, care avea de doisprezece ani scurgere de sânge și cheltuisese cu doctorii toată starea ei, neputând să se vindece de către nimeni.

44. S'a apropiat de Iisus, pe la spate, și s'a atins de ciucurii hainei

(20-22) Mat. 12, 47-50; 8, 18. Marc. 3, 32-35. Ioan 15, 14. (23) Iona 1, 4-6. Mat. 8, 24. Marc. 4, 37. Fapt. 14, 41. (24) Iov 26, 12. Ps. 88, 10; 106, 29. Mat. 8, 25. Marc. 4, 38. (25-30) Mat. 8, 26-29. Marc. 4, 40; 5, 1-9. (31) Apoc. 20, 3. (32-38) Mat. 8, 30-34. Marc. 5, 11-17. Fapt. 16, 89. (39) Ps. 125, 2-3. Marc. 6, 19-20. (41) Mat. 9, 18. Marc. 6, 22. (43-44) Mat. 9, 20-22. Marc. 6, 25-29.

lui și, în același clipă, curgeroa sângelui ei a stat.

45. Atunci Iisus a zis: Cine este care s'a atins de mine? Dar toți au tăgăduit. Petru și ceilalți soți răspunseră: Învățătorule, mulțimile te impresoară și te imbulzesc și tu spui: Cine este care s'a atins de mine?

46. Dar Iisus zise iar: S'a atins de mine cineva. Căci am simțit puterea care a ieșit din mine.

47. Atunci femeia, văzându-se vădită, a venit tremurând și căzând la picioarele lui a spus, de față cu tot norodul, din care pricină s'a atins de el și cum s'a tămăduit numai de cât.

48. Iisus a rostit către ea: În-drăsnește, fiică, credința ta te-a mântuit, mergi în pace.

49. Pe când el vorbea încă, vine cineva din casa mai marelui sinagogii și spune: A murit copila ta. Nu mai osteni pe Învățătorul.

50. Dar Iisus auzind zis-a către Iair: Nu te teme; crede numai și se va mântui.

51. Și intrând în casă n'a lăsat pe nimeni să intre cu el, decât numai pe Petru, pe Ioan, pe Iacov, pe tatăl copilei și pe mamă.

52. Ci toți plâneau și se tânguiau pentru copilă. Iisus le zise: Nu plângeți, că n'a murit, ci doarme.

53. Dar ei l-au luat în răs, știind bine că a murit.

54. Atunci el după ce i-a scos pe toți afară, apucând mâna copilei a strigat zicând: Copilă, deșteaptă-te!

55. Și duhul ei s'a întors și s'a sculat/degrabă și a orânduit Iisus să-i dea ei să mănânce.

56. Iar părinții ei au rămas uimiți. Și Iisus le-a poruncit să nu spună nimănui ce s'a întâmplat.

CAP. 9.

Trimiterea celor doisprezece apostoli. Săturarea celor cinci mii de oameni. Mărturisirea lui Petru. Întâlnirea și a doua vestire a patimilor. Schimbarea la față. Vindecarea copilului demonizat. Care este întâiul, între apostoli? Urmarea lui Iisus.

1. După acestea, a chemat la sine pe cei doisprezece ucenici ai săi și le-a dat putere și stăpânire peste toți demonii și putere să tămăduiască boalele.

2. Și i-a trimis să propovăduiască împărăția lui Dumnezeu și să vindecă pe cei bolnavi.

3. Și le-a zis: Să nu luați nimic pe drum, nici tolag, nici traistă, nici pâine, nici parale și nici câte două haine.

4. Și în care casă veți intra, acolo să rămâneți și de acolo să plecați.

5. Și dacă nu vor să vă primească, ieșind din cetatea aceea scuturați praful de pe picioarele voastre, spre mărturie asupra lor.

6. Iar el pornind, au străbătut sat cu sat, vestind vestea cea bună și tămăduind pretutindeni.

7. Ci a auzit Irod tetrarhul de toate aceste fapte și era în nedumerire, că se zicea de către unii cum că Ioan s'a sculat din morți;

8. Iar de către alții că Ilie s'a arătat, și iarăși de către alții că un profet dintre cei vechi a înviat.

9. Irod însă zicea: Lui Ioan eu i-am tăiat capul. Cine este, dar, acesta despre care aud astfel de fapte? De aceea, căuta să-l vadă.

10. Ci apostolii înapoindu-se i-au spus lui Iisus toate câte au făcut. Atunci el i-a luat cu sine și s'a dus de o parte într'un loc pustiu, spre un oraș numit Betsaida.

11. Dar mulțimile, prinzând de veste, au mers după el și el, primin-

(46-47) Marc. 5, 30-33. Luc. 8, 19. (48) Mat. 9, 22. Marc. 5, 34. Luc. 7, 50. (49-51) Marc. 5, 35-37. (52-53) Mat. 9, 23-25. Marc. 5, 38-40. Ioan 11, 11. (54) Mat. 9, 35. Marc. 5, 40. Luc. 7, 14. Ioan 11, 43. (55-56) Mat. 9, 25-30; 8, 4. Marc. 5, 42-43; 7, 36. Luc. 5, 14. CAP. 9. — (1) Mat. 10, 1. Marc. 3, 13; 6, 7. Luc. 6, 13. (2-4) Mat. 10, 7-11. Luc. 10, 4-8. Marc. 6, 8-10. (5) Mat. 10, 14. Marc. 6, 11. Luc. 10, 10. Fapt. 13, 51; 18, 6. (6) Marc. 6, 12; 16, 18. Iac. 5, 14. (7-9) Mat. 14, 1-2; 16, 14. Marc. 6, 14-16. Luc. 23, 8. (10-13) Mat. 14, 13-19. Marc. 6, 30-38. Ioan 6, 2-9.

du-le, le grăia despre împărăția lui Dumnezeu, iar pe cei cari aveau trebuință de tămăduire îi făcea sănătoși.

12. Dar ziua a început să se plece spre seară. Atunci venind la el cei doisprezece i-au spus: Dă drumul mulțimii să se ducă prin satele și prin colibe dimprejur, ca să poposească și să-și găsească demăncare, pentru că aici suntem în loc pustiu.

13. Iisus, însă, le-a răspuns: Dați-le voi să mănânce. Ci ei au zis: Nu avem mai mult decât cinci pâini și doi pești, afară numai dacă, ducându-ne noi înșine, vom cumpăra merinde la tot acest norod.

14. Căci erau ca la cinci mii de bărbați. Dar el zis-a către ucenicii lui: Așezați-i jos, în cete de câte cincizeci de inși.

15. Și au făcut așa și i-au așezat pe toți.

16. Iar Iisus luând cele cinci pâini și cei doi pești și căutând la cer, le-a binecuvântat, a frânt și a dat ucenicilor, ca să pună mulțimii înainte.

17. Și au mâncat și s'au săturat toți și au luat ce le-a rămas din fărmături, douăsprezece coșuri.

18. Odată, când Iisus era singur și se ruga, iar ucenicii erau cu el, i-a întrebat pe ei zicând: Cine spun mulțimile că sunt eu?

19. Atunci ei au răspuns: Ioan Botezătorul, iar alții Ilie, alții, însă, că a înviat unul dintre prorocii din vechime.

20. Ci el i-a întrebat: Dar voi cine ziceți că sunt eu? Răspunzând atunci Petru a rostit: Hristosul lui Dumnezeu.

21. Dar el le-a poruncit cu strășnicie să nu spună nimănui aceasta;

22. Și a mai zis: că fiul omului trebuie să pătimizească mult și să fie lepădat de către bătrâni, de către mai marii preoților și de către cărturari și să fie omorât, iar a treia zi să învieze.

23. Apoi a vorbit către toți: Dacă vrea cineva să vină după mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea în fiecare zi și să-mi urmeze;

24. Căci cine va voi să-și mântuiască sufletul îl va pierde; iar cine-și va pierde sufletul său, pentru mine, și-l va mântui.

25. Că ce folosește omului să câștige lumea toată, iar pe sine să se piardă, ori să se păgubească?

26. Iar cine se va rușina de mine și de cuvintele mele, și fiul omului se va rușina de el, când va veni întru mărirea sa și a Tatălui și a sfinților îngeri.

27. Cu adevărat, vă spun vouă că sunt unii dintre cei ce stau aici, cari nu vor gusta moarte până ce nu vor vedea împărăția lui Dumnezeu.

28. Iar după cuvintele acestea, ca la opt zile, Iisus a luat cu sine pe Petru, pe Ioan și pe Iacov și s'a suit în munte, ca să se roage.

29. Și pe când se ruga el, vederea feței sale s'a făcut alta și îmbrăcămintea lui albă strălucitoare.

30. Și iată doi bărbați vorbeau cu el, cari erau Moise și Ilie,

31. Și cari arătându-se întru slavă spuneau sfârșitul pe care el avea să-l împlinească în Ierusalim.

32. Iar Petru și soții lui erau îngreuiți de somn, dar stăruind ei în veghe au văzut mărirea lui și pe cei doi bărbați cari stăteau împreună cu el.

33. Și când a fost să se despartă aceștia de Iisus, zis-a Petru către el: Învățătorule, bine este ca noi să fim aici. Să facem trei colibe, una ție și una lui Moise și una lui Ilie — neștiind ce să spună.

34. Dar pe când vorbea acestea, s'a făcut un nor și i-a umbrit; ci ei intrând în nor s'au spăimântat.

35. Atunci, din nor, o voce a rostit: Acesta este fiul meu cel ales, de el să ascultați!

(14-16) Mat. 14, 19. Marc. 6, 39-41. Ioan 6, 10-11. (17) Rut 2, 14. 4 Reg. 4, 44. Mat. 14, 20. Marc. 6, 42. Ioan 6, 12. (18-19) Mat. 16, 13; 14, 1-2. Marc. 8, 27; 6, 14. Luc. 9, 7. (20) Mat. 14, 33; 16, 15. Marc. 5, 7; 8, 29. Ioan 1, 49; 6, 69; 11, 27. Fapt. 8, 37; 9, 20. 1 Ioan 1, 15; 5, 5. Evr. 1, 2-5. (21) Mat. 16, 20; 17, 9. Marc. 8, 30. (22) Mat. 16, 21; 17, 22; 20, 17. Marc. 8, 31; 9, 31; 10, 33. Luc. 18, 31. (23-27) Mat. 10, 33-39; 16, 24-28. Marc. 8, 34-39; 9, 1-2. Luc. 14, 27; 17, 33; 12, 9. Ioan 12, 25. (28-34) Mat. 17, 1-4. Marc. 9, 2-5. (35) Deut. 18, 15. Is. 42, 1. Mat. 3, 17; 17, 5. Marc. 1, 11; 9, 7. Luc. 3, 22. Fapt. 3, 22-23. 2 Petr. 1, 17.

36. Iar când a trecut glasul s'a aflat Iisus singur. Ci ei au tăcut și nimănui n'au spus nimic, în zilele acelea, din cele ce au văzut.

37. În ziua următoare, când s'au pogorît din munte, i-a ieșit înainte mulțime de norod.

38. Și iată un bărbat din gloată a strigat și a zis: Învățătorule, rogu-mă ție, caută spre fiul meu, că îl am numai pe el;

39. Și iată un duh îl apucă și deodată răcnește și-l sgudue cu spume și-l zdrobește și cu greu se duce de la el.

40. Ci m'am rugat de ucenicii tăi ca să-l scoată afară, dar n'au putut.

41. Atunci Iisus răspunzând a zis: O neam fără credință și stricat! Până când voi fi la voi și vă voi îngădui? Adu aici pe fiul tău.

42. Dar când venea către Iisus, demonul îl trânti și-l sgâlțâi. Atunci Iisus certă duhul necurat, vindecă pe copil și-l dădu tatălui său.

43. Iar toți au rămas uimiți de măreția lui Dumnezeu. Și pe când ei toți se mirau de câte le făcea, a rostit către ucenici săi:

44. Puneți în urechile voastre cuvintele acestea: că fiul omului va să fie dat în mâinile oamenilor.

45. Dar ei nu înțelegeau rostirea aceasta, căci era ascunsă pentru ei, ca să n'o priceapă și le era teamă să-l întrebe pe Iisus despre cuvânt.

46. Ci în ei s'a ivit gândul: cine între ei este mai mare?

47. Iisus, însă, cunoscând gândul cugetului lor, a luat un copil, l-a pus lângă sine,

48. Și le-a zis: oricine va primi pruncul acesta, întru numele meu, pe mine mă primește; iar oricine mă va primi pe mine primește pe cel ce m'a trimis pe mine. Căci cine este mai mic între voi toți: acesta este mai mare.

49. Atunci Ioan a început să spună: Învățătorule, am văzut pe unul care, în numele tău, scotea afară de-

moni și l-am oprit, pentru că nu urmează împreună cu noi.

50. Dar Iisus i-a răspuns: Nu-l opriți; căci cine nu este împotriva voastră, este pentru voi.

51. Iar când a fost să se împlinească zilele înălțării sale, atunci el îndreptă statornic fața sa ca să meargă la Ierusalim.

52. Și a trimis înaintea feței sale vestitori. Ci ei mergând au intrat într'un târg al Samaritenilor ca să-i gătească de popas.

53. Dar ei nu l'au primit pentru că îndreptarea feței sale era spre Ierusalim.

54. Atunci Iacov și Ioan, ucenicii lui, văzând aceasta i-au grăit: Vrei Doamne, să zicem să pogoare foc din cer și să-i mistuiască precum a făcut și Ilie?

55. Dar Iisus întorcându-se i-a cer-tat și le-a zis: Nu știți, oare, fiul cărui spirit sunteți? Că fiul omului n'a venit ca să piardă sufletele oamenilor, ci ca să le mântuiască.

56. Și s'au dus într'un alt sat.

57. Și pe când mergeau pe cale, zis-a unul către el: Voiu merge după tine oriunde te vei duce.

58. Atunci Iisus i-a spus: Vulpile au vizuini și păsările cerului cuiburi; dar fiul omului n'are unde să-și plece capul.

59. Și a grăit către altul: Vino după mine. Ci el a zis: Doamne, lasă-mă, întâi, să merg să îngrop pe tatăl meu.

60. Răspuns-a lui Iisus: Lasă morții să-și îngroape morții lor, iar tu mergi de vestește împărăția lui Dumnezeu.

61. Zis-a și un altul: Voiu merge, Doamne, după tine, dar mai întâi îngăduie-mi ca să-mi iau rămas bun dela cei din casa mea.

62. Iisus, însă, a rostit către el: Nici unul care pune mâna lui pe plug și se uită îndărăt nu este potrivit pentru împărăția lui Dumnezeu.

(36-41) Mat. 17, 8-17. Marc. 9, 8-19. (42) Mat. 17, 18. Marc. 9, 20. (43) Mat. 16, 21; 17, 22; 20, 18. Marc. 8, 81; 9, 31; 10, 33. Luc. 9, 22; 18, 31; 24, 7. (45) Marc. 9, 32. Luc. 18, 34. (46-47) Mat. 18, 1-2. Marc. 9, 33-36. Luc. 22, 24. (48) Mat. 10, 40-43. Marc. 9, 37. Ioan 12, 44. (49) Numer. 11, 27. Marc. 9, 38. (50) Mat. 12, 30. Luc. 11, 23. (51) Marc. 16, 19. Luc. 24, 51. Fapt. 1, 2. (52-53) Ioan 4, 4-9. (54) 4 Reg. 1, 10. (56) Mat. 9, 12; 10, 6; 18, 11. Luc. 19, 10. Ioan 3, 17; 12, 47. 1 Tim. 1, 15. (57-59) Mat. 8, 19-21. (60) Mat. 4, 19; 8, 22. (61) 3 Reg. 19, 20. (62) Fac. 19, 26. Pild. 26, 11. 2 Petr. 2, 22.

CAP. 10.

Trimiterea și înapoarea celor șaptezeci de ucenici. Vai de orașele împietrite. Iisus se bucură cu Duhul. Parabola cu Samariteanul milostiv. Marta și Maria.

1. După acestea, Domnul a rânduit alți șaptezeci de ucenici și i-a trimis, câte doi, înaintea feței sale, în fiecare târg și loc, unde însuși avea să vie.

2. Și a vorbit către ei: Secerișul este mult, dar lucrătorii sunt puțini; rugați-vă, deci, Domnului secerișului, ca să scoată lucrători, la secerișul său.

3. Mergeți; iată eu vă trimit pe voi ca niște miei, în mijlocul lupilor.

4. Nu purtați pungă cu bani, nici traistă, nici încălțăminte; și nimănu-i, pe cale, binețe să nu-i dați.

5. Iar în orice casă veți intra, mai întâi spuneți: Pace casei acesteia!

6. Și de va fi acolo fiul păcii, odihni-va pacea voastră asupra lui; iar de nu, se va întoarce către voi.

7. Și în aceeași casă să rămâneți, mâncând și bând ce au ei acolo, căci vrednic este lucrătorul de plata sa. Nu vă mutați din casă în casă.

8. Când intrați într'un oraș și vă primesc, mâncați cele ce vă pun înainte.

9. Tămăduiți pe bolnavi și spuneți-le: S'a apropiat de voi împărăția lui Dumnezeu.

10. Iar când ați intrat într'un oraș și nu vă primesc pe voi, atunci ieșiți în ulițele lui și ziceți:

11. Și pulberea care s'a lipit, din orașul vostru, de picioarele noastre, o ștergem să rămână, la voi! Dar aceasta să știți că s'a apropiat împărăția lui Dumnezeu.

12. Ci, vă spun că, în ziua aceea,

mai ușor va fi Sodomei, decât aceluia oraș.

13. Vai ție Chorazine! Vai ție Bet-saido! Căci, dacă în Tîr și în Sidon s'ar fi făcut minunile care s'au făcut la voi, de mult s'ar fi pocăit, stând în sac și în cenușă.

14. Dar Tirului și Sidonului mai ușor le va fi, la judecată, decât vouă.

15. Și tu, Capernaume, nu te-ai înălțat oare, până la cer? Până la iad vei fi împins în jos!

16. Cine ascultă de voi, de mine ascultă și cine vă nesocotește pe voi, pe mine mă nesocotește; iar cel ce mă nesocotește pe mine, nesocotește pe cel ce m'a trimis pe mine.

17. Iară cei șaptezeci s'au înapoiat cu bucurie și i-au spus: Doamne, și demonii ni se supun întru numele tău.

18. Atunci Iisus le-a răspuns: Privit-am pe Satana căzând, ca din ceruri fulgerul.

19. Iată, datu-v'am vouă putere să călcați peste șerpi și peste scorpii și peste toată puterea vrăjmașului și nimic nu vă va aduce vătămare.

20. Dar nu vă bucurați de aceasta că duhurile se pleacă vouă, ci vă bucurați că numele voastre sunt scrise în ceruri.

21. În ora aceea, Iisus a tresăltat de bucurie, întru Duhul Sfânt, și a rostit: Mulțumescu-ți ție, Părinte, Doamne al cerului și al pământului, că ai ascuns acestea de cei înțelepți și de cei pricepuți și le-ai descoperit copiilor. Așa, Părinte, căci așa a fost înaintea ta, bunăvoința ta.

22. Și întorcându-se către ucenici grăit-a: Toate-mi sunt mie date de către Tatăl meu și nimeni nu cunoaște cine este Fiul fără numai Tatăl și cine este Tatăl fără numai Fiul și căruia voește Fiul să-i desvăluiească.

23. Apoi iarăși s'a întors către ucenici, de o parte, și a mai zis: Fericiți sunt ochii cari văd ce vedeți voi!

CAP. 10. — (1) Mat. 10, 1. Marc. 3, 13. Luc. 9, 1. (2) Mat. 9, 37. Ioan 4, 9. (3) Mat. 10, 12. (4) 4 Reg. 4, 29. Mat. 10, 9. Marc. 6, 8. Luc. 9, 8. (5) Mat. 10, 12. (6) Lev. 19, 13. Numer. 18, 31. Deut. 24, 14. (7) Mat. 10, 11. Marc. 6, 10. (8) Mat. 3, 2; 4, 17; 10, 7. Luc. 9, 2; 10, 11. (9) Mat. 10, 14. Luc. 9, 5. Fapt. 13, 51; 18, 6. (10) Mat. 10, 15; 11, 22. Marc. 6, 11. (11) Is. 23, 1. (12) Mat. 14, 12. Ier. 51, 53. Mat. 11, 23. (13) Mat. 18, 18. Marc. 9, 37. Luc. 9, 48. Ioan 5, 23. (14) Ioan 12, 31. Apoc. 9, 1. (15) Fac. 11, 4. Is. 40, 32. Is. 4, 3. Dan. 12, 1. Filip 4, 8. (16) Mat. 11, 25. (17) 1 Corint. 1, 21. (18) Mat. 11, 27; 2, (23) Mat. 13, 16.

24. Că zic vouă: mulți proroci și împărați au voit să vadă ceeace voi vedeți, dar n'au văzut și să audă ceeace auziți, dar n'au auzit.

25. Ci, iată, un învățător al legii ispitind pe Iisus, s'a sculat și a zis: Învățătorule, ce să fac ca să moștenez viața de veci?

26. Iisus grăit-a către el: Ce este scris în lege? Cum citești?

27. Iar el răspunzând a zis: Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta, și din tot suflul tău, și din toată vârtutea ta și din tot cugetul tău, iar pe aproapele ca însuși pe tine.

28. Atunci Iisus i-a spus: Drept ai răspuns: fă aceasta și vei fi viu.

29. Dar el voind să se îndrepteze pe sine însuși, zis-a către Iisus: Și cine este aproapele meu?

30. Dând răspuns, Iisus vorbit-a: Un om mergea de vale, dela Ierusalim la Ierihon, și a căzut între tâlhari, cari, după ce l-au desbrăcat și l-au rănit, au plecat, lăsându-l pe jumătate mort.

31. Din întâmplare, un preot cobora, pe calea aceea, dar văzând a trecut pe alături.

32. Tot așa și un levit, ivindu-se pe acolo, a venit, a văzut, și a trecut pe alături.

33. Un Samaritean care călătorea, însă, sosind în dreptul lui și văzându-l, i s'a făcut milă de el,

34. Și a venit la el, i-a legat rănilile, turnând pe ele untdelemn și vin și punându-l pe dobitocul său l-a dus la un han și i-a purtat de grijă.

35. Iar a doua zi, la plecare, scoțând doi dinari, i-a dat hangiului și i-a zis: Ai grijă de el și ce vei mai cheltui, eu, când mă voi întoarce, îți voi da înapoi.

36. Care din acești trei ți se pare că a fost aproapele celui ce a fost căzut între tâlhari?

37. El răspunse: Cel care a avut milă de el. Atunci Iisus i-a zis: Du-te și fă și tu la fel.

38. S'a întâmplat, apoi, pe când mergeau ei, că Iisus a intrat într'un sat, iar o femeie cu numele Marta l-a primit în casa ei.

39. Și aceasta avea o soră ce se numea Maria, care, stând jos lângă picioarele Domnului, asculta cuvântul lui.

40. Marta, însă, era împovărată de multă slujbă. Deci, stând locul, a grăit: Doamne, au nu socotești că sora mea m'a lăsat singură să slujesc? Ci spune-i ca să-mi ajute.

41. Dar Domnul răspunzând i-a zis: Marto, Marto, te grijești și spre multe te silești.

42. Ci un lucru trebuiește. Maria partea cea bună și-a ales, care nu se va lua dela ea.

CAP. 11.

Rugăciunea dominicală. Semnul lui Iona. Cuvântarea împotriva Fariseilor și a Cărturarilor.

1. Odată, fiind Iisus într'un loc și rugându-se, când a încetat, unul dintre ucenicii lui i-a spus: Doamne, învăță-ne să ne rugăm, cum a învățat și Ioan pe ucenicii lui.

2. Atunci Iisus le-a grăit: Când vă rugați să ziceți: Tatăl nostru carele ești în ceruri, sfințească-se numele tău. Vie împărăția ta. Facă-se voia ta, precum în cer așa și pe pământ.

3. Pâinea noastră cea spre ființă dă-ne-o nouă în fiecare zi.

4. Și ne iartă nouă păcatele noastre, precum și noi iertăm oricui ce ne e dator. Și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel rău.

5. Apoi a zis către ei: Cine dintre voi, dacă va avea un prieten și se va duce la el în miez de noapte și-l va spune: Prietene, împrumută-mă cu trei pâini,

6. Că a venit din cale, un prieten la mine și n'am ce să-i pun înainte

7. Iar cel din năuntru să răspundă: Nu mă da de osteneală. Acum ușa e

(24) 1 Petr. 1, 10. (25) Mat. 22, 35. Marc. 12, 28. (27) Lev. 19, 18. Deut. 6, 5; 10, 12. Mat. 22, 37. Marc. 12, 29. (28) Lev. 18, 5. Neem. 9, 29. Iez. 20, 11. Rom. 10, 5. (31) Fapt. 10, 28. (32) Ioan 11, 1; 12, 2. (42) Ps. 26, 4. Mat. 6, 33. CAP. 11. — (1) Mat. 6, 9-10. (3) Pild. 30, 8. Mat. 6, 11. (4) Ps. 34, 5. Mat. 6, 12. 1 Petr. 5, 8 & 2 Petr. 2, 9. 1 Corint. 10, 18. Efes. 4, 32.

incurată și copiii mei sunt în pat cu mine. Nu pot să mă scol să-ți dau.

8. Zic vouă: chiar când nu s'ar scula să-i dea fiindcă îi este prieten, pentru cutezanța lui se va scula și-i va da cât are trebuință.

9. Drept aceea, grăesc vouă: cereți și se va da vouă, căutați și veți afla, bateți și vi se va deschide.

10. Că oricine cere, ia; și cine caută găsește; și celui care bate i se va deschide.

11. Cine dintre voi, tată fiind, dacă îi va cere fiul pâine, oare piatră îi va da? Sau pește dacă va cere, oare îi va da, în loc de pește, șarpe?

12. Sau un ou dacă-i va cere, scorpie îi va da lui?

13. Deci dacă voi cari sunteți răi, știți să dați fiilor voștri lucruri bune, cu cât mai vărtos Tatăl vostru, cel din ceruri, da-va Duhul Sfânt acelor cari cer.

14. În vremea aceea, a scos afară un demon care era mut. Și când a ieșit demonul, mutul a prins să vorbească, iar mulțimile s'au minunat.

15. Unii, însă, dintre ei ziceau: Cu Beelzebul, căpetenia demonilor, dă afară pe demoni.

16. Iar alții, ispitindu-l, cereau de la el să le dea semn din cer.

17. Dar el, știind gândurile lor, le-a zis: Orice împărăție, desbinându-se în sine, se pustiește și casă peste casă se răstoarnă.

18. Și dacă Satan s'a desbinat în sine, cum va mai sta împărăția lui? fiindcă spuneți că eu izgonesc pe demoni cu Beelzebul.

19. Iar dacă eu îi izgonesc cu Beelzebul, feciorii voștri cu cine îi izgonesc? De aceea, ei vă vor fi judecători.

20. Dacă, însă, eu, cu degetul lui Dumnezeu, scot afară pe demoni, atunci a ajuns la voi împărăția lui Dumnezeu.

21. Când un om tare și intrarmat

păzește curtea lui, avuțiile lui stau în bună pace.

22. Dar când unul mai tare decât el vine asupra lui și-l înfrânge, îi ia toate armele, în care se bizuise, iar prada ridicată dela el o împarte.

23. Cel ce nu este cu mine, împotriva mea este; și cel ce nu strânge cu mine, risipește.

24. Când duhul cel necurat iese din om, umblă prin locuri sterpe, căutându-și odihnă, dar negăsind își zice: Mă voi întoarce la casa mea, de unde am ieșit.

25. Și venind, o află măturată și împodobită.

26. Atunci, se duce și ia cu sine alte șapte spirite mai rele decât el și intrând își face aci sălaș și starea celui om ajunge, acum în urmă, mai rea ca la început.

27. Iar când vorbea Iisus acestea, o femeie din mulțime ridicându-și glasul i-a grăit: Fericit este pântecul care te-a purtat și fericiți sânii pe cari i-ai supt!

28. Ci el răspuns-a: Așa este, dar fericiți sunt cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu și-l păzesc.

29. În vremea aceea, grămădindu-se mulțimile norodului, Iisus a început să le vorbească: Neamul acesta este un neam viclean; cere semn, dar semn nu i se va da, fără numai semnul prorocului Iona.

30. Căci precum a fost Iona semn Ninivitenilor, tot așa și fiul omului va fi semn acestui neam.

31. Împărăteasa dela Miază-zi ridică-se-va la judecată cu oamenii acestui veac și-i va osândi, pentru că a venit dela marginile pământului ca să asculte înțelepciunea lui Solomon și, iată, mai mult decât Solomon este aici.

32. Bărbații din Ninive scula-se-vor la judecată cu neamul acesta și-l vor osândi, pentru că s'au pocăit, cu propovedania lui Iona; și iată, mai mult decât Iona este aici.

(8) Luc. 18, 5. (9) Ier. 29, 12. Mat. 7, 7; 21, 22. Marc. 11, 24. Ioan 14, 13; 15, 7; 16, 23. Iac. 1, 5. 1 Ioan 3, 22; 5, 14-15. (10) Pild. 8, 17. Mat. 7, 8. (11) Mat. 7, 9. (12) Mat. 7, 10. (13) Fac. 8, 21. Mat. 7, 11. Iac. 1, 17. (14-15) Mat. 9, 32-34; 12, 22-24. (16-18) Mat. 12, 25-28. Marc. 8, 11; 3, 24-26. Ioan 2, 25. (19) Mat. 12, 27. (20) Es. 8, 13. Dan. 2, 44; 7, 14 și 27. Mat. 12, 28. 1 Ioan 3, 8. (21) Mat. 12, 29. Marc. 3, 27. (22) Is. 53, 12. (23) Mat. 12, 30. (24) Mat. 12, 43. (25) Mat. 12, 44. (26) Mat. 12, 45. Ioan 5, 14. 2 Petr. 2, 20. (27) Luc. 1, 28, 48. (28) Mat. 7, 21. Luc. 8, 21. Iac. 1, 25. (29) Mat. 12, 39; 16, 4. Marc. 8, 12. Ioan 4, 48. (30) Iona 2, 1. Mat. 12, 40. (31) 3, Reg. 10, 1. 2 Paralip. 9, 1. Mat. 12, 11. (32) Iona 3, 5. Mat. 12, 41.

33. Nimeni, aprinzând făclie nu o pune în loc ascuns, nici sub obroc, ci în sfeșnic, așa încât cei cari intră să vadă lumina ei.

34. Luminătorul trupului e ochiul tău. Când ochiul tău este curat, atunci tot trupul tău e în lumină; dar când ochiul tău e rău, atunci și trupul tău e plin de întuneric.

35. Ia seama, deci, ca lumina dintru tine să nu fie întuneric.

36. Așa dar, dacă tot trupul tău e luminat, neavând nici o latură întunecoasă, luminat va fi în întregime, ca și când te luminează lampa, cu razele ei.

37. Pe când Iisus ținea acest cuvânt, un Fariseu l-a rugat să prânzească la el; deci, intrând în casa lui, a șezut la masă.

38. Ci Fariseul s'a mirat văzând că Iisus nu s'a spălat întâi, până a nu sta la masă.

39. Atunci Domnul zis-a către el: Acum, voi Fariseilor, curățiți partea din afară a paharului și a blidului, dar lăuntru vostru este plin de hrăpire și de viclenie.

40. Nebunilor! oare cel ce a făcut partea din afară n'a făcut și partea dinăuntru?

41. Curățiți, deci cele din lăuntru și, iată, toate vă sunt curate vouă.

42. Dar vai vouă, Fariseilor! că dați zeciuială din izmă și din untariță și din orice legume și lăsați la o parte dreptatea și iubirea lui Dumnezeu; pe acestea se cădea să le faceți și pe acelea să nu le lăsați nefăcute.

43. Vai vouă, Fariseilor! că vă place să stați în băncile dintâi în sinagogi și să vi se închine lumea în târguri.

44. Vai vouă, Cărturarilor și Fariseilor fățarnici! că sunteți ca mormintele ce nu se cunosc și oamenii, cari umblă peste ele, nu le știu.

45. Atunci, unul dintre învățătorii legii, luând cuvântul i-a zis lui: Învățătorule, cu vorbele acestea ne faci de ocară și pe noi.

46. El a rostit: Vai și vouă, învă-

țătorilor de lege! că împovărați pe oameni cu sarcini anevoae de purtat, iar voi nu le atingeți nici cu unul din degetele voastre.

47. Vai vouă! că zidiți mormintele prorocilor pe cari părinți voștri i-au ucis.

48. Așa dar, mărturisiți și încuviințați faptele părinților voștri, pentru că, ei i-au omorât iar voi le clădiți mormintele.

49. De aceea și înțelepciunea lui Dumnezeu a zis: Trimite-voi la ei proroci și apostoli și dintre ei vor ucide și vor prizoni;

50. Ca să se ceară, dela neamul acesta sângele tuturor prorocilor, care s'a vărsat de când s'a întemeiat lumea:

51. Dela sângele lui Abel, până la sângele lui Zaharia, care a pierit între altar și templu. Adevăr vă spun, se va cere dela neamul acesta.

52. Vai vouă, învățătorilor de lege! că ați luat cheia cunoștinței; voi însă n'ați intrat iar pe cei ce au vrut să intre i-ați oprit.

53. Iar după ce a ieșit Iisus de acolo, Cărturarii și Fariseii au început să-l strămtoreze cu îndârjire și să-l silească să vorbească despre multe,

54. Pândindu-l și căutând să prindă ceva din gura lui, ca să-i găsească vină.

CAP. 12.

Să ne ferim de fățarnicie, de șovdială și de sgârcenie. Indemnuri la veghere trează și la îngăduială. Semnele vremii.

1. În vremea aceea, adunându-se zecimi de mii de oameni, încât se călcau unii pe alții, Iisus a început să vorbească mai întâi către ucenicii săi: Feriți-vă de aluatul Fariseilor, care este fățarnicia.

2. Că nimic nu este acoperit care să nu se descopere și nimic ascuns care să nu vină la știința tuturor.

(33) Mat. 5, 15. Marc. 4, 21. Luc. 8, 16. (38) Mat. 15, 2. Marc. 7, 3. (39) Mat. 15, 3; 23, 25. Marc. 7, 8. Tit. 1, 15. (41) Ia. 58, 7. Dan. 4, 24. Luc. 12, 33. (42) Mat. 23, 33. (43) Mat. 23, 6. Marc. 12, 38. Luc. 20, 46. (44) Mat. 23, 27. (46) Mat. 23, 4. Fapt. 15, 10. (47) Ioan 15, 22. (49) 2 Paralip. 36, 15. Neem. 9, 26. Mat. 10, 16; 23, 34. (51) Fac. 4, 8. 2 Paralip. 24, 21. Mat. 23, 35. (52) Mat. 23, 13. CAP. 12. — (1) Mat. 16, 6-12. Marc. 8, 15. (2) Iov 12, 22. Mat. 10, 26. Marc. 4, 22. Luc. 8, 17.

3. Drept aceea, câte ați spus la întineric se vor auzi la lumină și ceea ce ați grăit la ureche, în odăi, se va vesti de pe acoperișuri.

4. Ci vă spun vouă, prietenilor mei, nu vă temeți de cel ce omoară trupul și după aceasta n'au ce să mai facă.

5. Vă voi arăta, însă, de cine să vă temeți: Temeți-vă de acela care, după ce a ucis, are putere să arunce în Gheena; da, vă zic, temeți-vă de acesta.

6. Nu se vând oare cinci vrăbii la doi bani? Și nici una dintre ele nu este uitată, înaintea lui Dumnezeu.

7. Ci și perii capului vostru, toți, sunt numărați. Nu vă temeți; voi sunteți mai de preț decât multe vrăbii.

8. Zic vouă, oricine va mărturisi pentru mine, înaintea oamenilor, și fiul omului va mărturisi pentru el, înaintea ingerilor lui Dumnezeu.

9. Iar cel ce se va lepăda de mine, în fața oamenilor, lepădat va fi în fața ingerilor lui Dumnezeu.

10. Oricine va spune vreun cuvânt împotriva fiului omului i se va ierta; dar celui ce va huli împotriva Sfântului Duh nu i se va ierta.

11. Iar când vă vor duce la sinagogi și la dregători și la stăpânitori, nu vă îngrijiți cum sau ce veți răspunde, sau ce veți cuvânta.

12. Pentru că Sfântul Duh vă va învăța, chiar în ceasul acela, ce trebuie să spuneți.

13. Atunci, cineva din mulțime a grăit către Iisus: Învățătorule, zi fratelui meu să împartă cu mine moștenirea.

14. Ci el răspuns-a lui: Omule, cine m'a pus pe mine judecător sau împărțitor peste voi?

15. Apoi a zis către ei: Luați aminte și vă păziți de orice poftă de avere, căci viața cuiva nu stă în prisosul ce-l are din avuțiile sale.

16. Și le-a spus lor această pildă: Unui om bogat i-a rodit moșia cu belșug.

17. Ci el cugeta în sine și zicea: Ce voi face, că n'am unde să adun roadele mele?

18. Dar și-a zis: Aceasta voi face: Dărâma-voi jitițele mele și mai mari le voi zidi și voi strânge acolo toate rodirile mele și bunătățile mele;

19. Și voi spune sufletului meu: Suflete, ai multe bunătăți, puse spre mulți ani; odihnește-te, mănâncă, bea, veselește-te.

20. Dumnezeu, însă, i-a rostit: Nebune! Întru această noapte, cere-vor dela tine sufletul tău. Și cele ce ai pregătit ale cui vor mai fi?

21. Așa se întâmplă cu cel ce-și adună comori sieși, iar pentru Dumnezeu nu se înavuțește.

22. Apoi a vorbit către ucenicii săi: Drept aceea zic vouă, nu vă îngrijiți pentru viața voastră ce veți mânca nici pentru trupul vostru cu ce vă veți îmbrăca.

23. Viața este mai mult decât hrana și trupul decât îmbrăcămintea.

24. Uitați-vă la corbi, că nici nu seamănă, nici nu secără; ei n'au celar, nici grânar, și Dumnezeu îi hrănește. Cu cât mai de preț sunteți voi decât păsările!

25. Și cine dintre voi oricât și-ar pune mintea, poate să adauge la statul lui un cot?

26. Deci dacă nu puteți să faceți nici ce este prea puțin, de celelalte de ce vă îngrijiți?

27. Priviți la crini cum cresc: nici nu torc, nici nu țes. Totuși zic vouă că nici Solomon, în toată slava lui, nu se înveșmânta ca unul dintre ei.

28. Și atunci dacă iarba, care este azi pe câmp, iar mâine se aruncă în cuptor, Dumnezeu așa o îmbracă cu cât mai vărtos pe voi, puțin credincioșilor!

29. Și voi, deci, nu căutați ce veți mânca sau ce veți bea, și nu fiți cu grija în inimă.

30. Căci după toate acestea se străduesc păgânii acestei lumi. Ci Tatăl vostru știe că aveți nevoie de ele.

(3) Mat. 10, 27, (4) Is. 8, 12; 51, 7. Ier. 1, 8, Mat. 10, 28, (6) Mat. 10, 29, (7) 1 Reg. 14, 45, 2 Reg. 14, 11, Luc. 21, 18, (8) Mat. 10, 33, Marc. 8, 38, Luc. 9, 26, 1 Ioan 2, 23, (9) Mat. 8, 38, 2 Tim. 2, 12, (10) Mat. 12, 31, Marc. 3, 28, 1 Ioan 5, 16, (11) Mat. 10, 19, Marc. 13, 11, Luc. 21, 14, (12) 2 Reg. 23, 2, Mat. 10, 20, Fapt. 4, 8, (15) Mat. 4, 4, Marc. 4, 19, 1 Tim. 6, 9, (19) Sir. 11, 17, Is. 22, 13, Iac. 5, 5, 1 Corint. 15, 32, (20) Iov 20, 12, Ps. 38, 7; 51, 7, Ier. 17, 11, Iac. 4, 14, (21) Mat. 6, 20, Iac. 2, 5, 1 Tim. 6, 18, (22) Ps. 54, 23, Mat. 6, 25, 1 Petr. 5, 7, Filip. 4, 6, (23) Mat. 6, 26, (24) Iov 38, 41, Ps. 103, 27, Mat. 6, 26, (25-29) Mat. 6, 27-31, (30) Mat. 6, 32.

31. Așa dar, căutați împărăția lui și toate acestea se vor adăoga vouă.

32. Nu te teme, turmă mică, pentru că Tatăl vostru bine a voit să vă dea vouă împărăția.

33. Vindeți averile voastre și dați-le în milostenii; faceți-vă pungi care nu se învechesc, comoară nesleită în ceruri, unde furul nu se apropie, nici molia nu strică;

34. Fiindcă unde este comoara voastră, acolo fi-va și inima voastră.

35. Să fie mijloacele voastre încinse și făcliile voastre aprinse.

36. Fiți asemenea acelor oameni cari așteaptă pe domnul lor, când se va întoarce dela nuntă, ca, venind și bătând, îndată să-i deschidă.

37. Fericiți acei servitori, pe cari, la venirea lui, stăpânul îi va afla veghind. Adevăr grăesc vouă că se va încinge și-i va pune la masă și venind lângă ei îi va sluji.

38. Fie că va veni la straja a doua, fie că va veni la straja a treia, fericiți sunt acei servitori de-i va găsi așa.

39. Aceea cunoașteți prea bine că de-ar ști stăpânul casei la ce oră vine hoțul, ar veghea și n'ar lăsa să i se spargă casa.

40. Deci și voi fiți gata, că în ceasul în care nu gândiți fiul omului vine.

41. Atunci Petru l-a întrebat: Doamne, către noi zici pilda aceasta, sau către toți?

42. Răspuns-a Domnul: Cine este iconomul credincios și înțelept, pe care stăpânul îl va pune peste slugăriea sa, ca să le dea tainul, la timpul cuvenit?

43. Fericit este robul acela pe care stăpânul, la venirea lui, îl va găsi făcând așa!

44. Adevărat vă spun că îl va pune iconom peste toată avuția sa.

45. Dacă însă acel rob va zice intru sine: Stăpânul meu zăbovește să vină și va începe să bată pe robi

și pe roabe, să mănânce, să bea și să se îmbete,

46. Veni-va domnul acelu rob în ziua când el nu se așteaptă și în ceasul când el nu știe și-i va tăia capul, iar partea lui va pune-o cu cei necredincioși.

47. Acel rob care a știut voia stăpânului și nu s'a pregătit, nici n'a făcut după voința lui: va fi cumplit bătut.

48. Dar cel ce n'a știut și a făcut lucruri vrednice de bătae, va fi bătut mai puțin. Căci mult i se va cere oricui i s'a dat mult și dela cine au încredințat întru belșug vor cere cu prisos.

49. Foc venit-am ca să svârlu pe pământ și cât aș vrea să fie acum aprins!

50. Dar am un botez, ca să fiu botezat, și câtă nerăbdare am până ce se va îndeplini!

51. Socotiți că am venit să dau pace pe pământ? Vă spun că nu, ci desbinare.

52. Căci de acum înainte cinci desbinați vor fi într'o casă: trei împotriva a doi și doi împotriva a trei.

53. Desbinați vor fi: tatăl împotriva fiului și fiul împotriva tatălui, mama împotriva fiicei și fiica împotriva mamei, soacra împotriva norei sale și nora împotriva soacrei.

54. A vorbit apoi și către gloate: Când vedeți un nor, ridicându-se dinspre Apus, numai decât spuneți că vine ploae mare, și așa este.

55. Iar când vedeți că suflă vântul cel dela Miază-zi, atunci ziceți: va fi zăpușeală, și așa este.

56. Fățarnicilor! fața pământului și a cerului știți să o tâlcuiți, dar ceasul acesta cum de nu-l înțelegeți?

57. De ce dar, dela voi înșivă, nu judecați ce este drept?

58. Ci când mergi cu pârâșul tău la dregător, nevoește-te pe cale să te izbăvești de el, ca nu cumva să te târască la judecător și judecătorul să te dea în mâna temnicerului, iar temnicerul să te arunce în temniță.

(31) 3. Reg. 3, 13. Mat. 6, 33. (33) Mat. 6, 20; 19, 21. Luc. 16, 9; 18, 22. Fapt. 2, 45. (34) Mat. 6, 21. (35) Ier. 1, 17. 1 Petr. 1, 13. Efes. 6, 14. (37) Mat. 24, 46. (39) Mat. 24, 43. Marc. 13, 34. Apoc. 3, 3; 16, 15. (40) Mat. 24, 44; 25, 13. Marc. 13, 33. Luc. 21, 36. (42-45) Mat. 24, 45-48; 25, 21. (46) Mat. 24, 51. (47) Deut. 25, 2. (48) Lev. 5, 17. 1 Tim. 1, 13. (50) Mat. 20, 22. Marc. 10, 38. (51) Mih. 7, 6. Mat. 10, 31. (53) Mih. 7, 6. (54) Mat. 16, 2. (56) Ioan 4, 35. (58) Pild. 25, 8. Mat. 5, 25.

59. Zic ție, nu vei ieși de acolo până ce nu vei plăti și paraua cea mai de pe urmă.

CAP. 18.

Pilda Galileenilor uciși. O femeie vindecată în ziua Sâmbetei. Pilde și cuvinte despre împărăția lui Dumnezeu. Ierusalimul și jalea-i viitoare.

1. În vremea aceea, erau câțiva acolo cari dădură de știre lui Iisus despre acei Galileeni al căror sânge Pilat îl amestecase cu jertfele lor.

2. Atunci el răspunzând le-a zis: Credeți, oare, că acești Galileeni, fiindcă au pățit acestea, au fost ei mai păcătoși decât toți Galileenii?

3. Nu! zic vouă; dar de nu vă veți pocăi, toți veți pieri la fel.

4. Sau acei optsprezece inși, peste cari s'a surpat turnul în Siloam și i-a omorât, gândiți, oare, că au fost ei mai greșiți decât toți locuitorii din Ierusalim?

5. Nu! zic vouă; dar de nu vă veți pocăi, toți veți pieri la fel.

6. Apoi le-a spus această parabolă: Un om avea un smochin, sădit în via lui, și a venit să caute rod în el, dar n'a găsit.

7. Și a zis către vier: Iată că sunt trei ani de când vin și caut rod în smochinul acesta și nu găsesc. Tae-l; de ce mai cuprinde pământul în zadar?

8. Ci răspunzând vierul i-a grăit: Doamne, lasă-l și anul acesta, până ce îl voiu săpa împrejur și voiu pune gunolu.

9. Și de va rodi în viitor, bine; iar de nu, atunci îl voiu tăia.

10. Odată, în zi de Sâmbătă, Iisus învăța într-o sinagogă.

11. Și iată, o femeie care avea, de optsprezece ani, un duh de slăbiciune și era gârbovă și nu putea să se țină dreaptă, cu nici un preț.

12. Ci văzând-o Iisus, a chemat-o

la sine și i-a zis: Femeie ești deslegată de neputința ta.

13. Și și-a pus mâinile asupra ei și îndată s'a îndreptat și a început să mărească pe Dumnezeu.

14. Atunci, mai marele sinagogi, mâniaindu-se foarte, că Iisus a tămăduit Sâmbăta, a luat cuvântul și a grăit mulțimii: Șase zile sunt întru care se cuvine a lucra; venind, deci, întru acestea, faceți-vă sănătoși, dar nu în ziua Sâmbetei!

15. Ci Domnul i-a răspuns și a zis: Fățarnicilor! fiecare dintre voi nu desleagă, oare, în ziua Sâmbetei, boul lui sau asinul, dela iesle, și nu-l duce să-l adape?

16. Iar această femeie, care este fiica lui Avraam și pe care a legat-o Satana, iată, de optsprezece ani, nu se cădea, oare, să fie deslegată de legătura ei, în ziua Sâmbetei?

17. La atari cuvinte ale lui, toți protivnicii lui se simțeau rușinați, iar norodul întreg se bucura de toate faptele mărețe, săvârșite de el.

18. Apoi zicea: Cu ce este asemenea împărăția lui Dumnezeu și cu ce voiu asemăna-o?

19. Asemenea este grăuntelui de muștar pe care luându-l omul l-a semănat în grădina sa, și a crescut și s'a făcut copac, iar păsările cerului s'au sălășluit în ramurile lui.

20. Zicea iarăși: Cu ce voiu asemăna împărăția lui Dumnezeu?

21. Asemenea este cu aluatul pe care luându-l femeia l-a ascuns în trei măsuri de făină, până ce s'a dospit totul.

22. Și mergea Iisus, din oraș în oraș și din sat în sat, învățând și ținând drumul spre Ierusalim.

23. Iar cineva l-a întrebat: Doamne, puțini sunt, oare, cei ce se mântuesc? Ci el zis-a către ei:

24. Străduiți-vă să intrați prin poarta cea strâmtă, că mulți, zic vouă, vor căuta să intre și nu vor izbuti.

25. Odată ce stăpânul casei s'a ri-

CAP. 18. — (6) Is. 5, 2. Mat. 21, 19. Marc. 11, 13-14. (7) Mat. 21, 19. (13) Marc. 16, 18. (14) Es. 20, 9. Deut. 5, 13. Mat. 12, 10. Marc. 3, 2. Luc. 6, 7; 14, 3. (15) Luc. 14, 5. (18) Mat. 13, 31. Marc. 4, 30. (19) Mat. 13, 31. Marc. 4, 31. (20-22) Mat. 13, 33-35; 9, 35. Marc. 6, 6. (24) Mat. 7, 13. Ioan 7, 34; 8, 21; 13, 33. (25) Is. 55, 6. Mat. 7, 23; 25, 10. Luc. 6, 46.

dicat și a închis ușa, veți începe să stați afară și să bateți la ușă și să ziceți: Doamne, Doamne, deschide-ne! Dar el răspunzând vă va grăi: Nu vă știu pe voi de unde sunteți.

26. Atunci voi veți prinde a zice: Măncat-am în fața ta și am băut și în ulițele noastre ai propovăduit.

27. El, însă, va rosti: Vă spun, nu vă știu pe voi de unde sunteți. Depărtați-vă dela mine, voi toți lucrători ai nedreptății.

28. Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților, când veți vedea pe Avraam, pe Isaac și pe Iacov și pe toți prorocii în împărăția lui Dumnezeu, iar pe voi aruncați afară.

29. Și veni-vor dela Răsărit și dela Apus, dela Miază-noapte și dela Miază-zi și vor șede la masă întru împărăția lui Dumnezeu.

30. Că iată sunt codași cari vor fi în frunte și sunt fruntași cari vor fi la coadă.

31. În ceasul acela, au venit la el unii din Farisei și i-au zis: Ieși și te du de aici, că Irod vrea să te ucidă.

32. El le-a răspuns: Duceți-vă și spuneți vulpii acesteia: Iată, izgonesc demoni și săvârșesc vindecări astăzi și mâine, iar a treia zi sfârșesc.

33. Însă și azi și mâine și în ziua următoare trebuie să călătoresc, fiindcă nu este cu putință să piară proroc afară din Ierusalim.

34. Ierusalime, Ierusalime, care omori pe proroci și ucizi cu pietre pe cei trimiși la tine, de câte ori voit-am să adun pe fiii tăi, cum adună găina pulii săi sub aripi, dar n'ai voit.

35. Iată vi se lasă casa voastră pustie, că adevăr grăesc vouă, nu mă veți mai vedea până ce va veni vremea ca să ziceți: Binecuvântat este cel ce vine întru numele Domnului!

CAP. 14.

*Bolnavul de idropică vindecat
Sâmbăta. Indemn la umilință și la
milostenie. Parabola cu marele ospăț.
Lepădarea de sine.*

1. Intr'o zi de Sâmbătă, intrând Iisus în casa unuia dintre fruntașii Fariseilor, ca să ospăteze, ei erau acolo cu ochii ațintiți asupra lui.

2. Și iată i se înfățișează un om care era bolnav de idropică;

3. Atunci Iisus, luând cuvântul, a vorbit către învățătorii legii și către Farisei, zicându-le: Cuvine-se a vindeca în zi de Sâmbătă, ori nu? Ei, însă au tăcut.

4. Dar el apucând pe bolnav, l-a tămăduit și i-a dat drumul.

5. Și iarăși vorbind către ei a zis: Care dintre voi, de-i va cădea în fântână feciorul sau boul, nu-l va scoate degrabă, în ziua Sâmbetei?

6. Și n'au putut la acestea să-i dea nici un răspuns.

7. Apoi, luând seama cum își alegeau la masă cele dintâi locuri, a spus oaspeților o pildă, zicându-le:

8. Când ești chemat de cineva la nuntă, nu te așeza în fruntea mesei, ca nu cumva vreunul mai de cinste ca tine să se afle poftit și el de gazdă,

9. Și venind cel ce te-a chemat pe tine și pe el, să-ți zică: Dă acestuia locul. Și atunci, cu rușine, te vei duce să coprinzi locul cel mai de pe urmă.

10. Ci când ești poftit, du-te și te așează în cel din urmă loc, așa încât, când va veni cel ce te-a chemat, el să-ți zică: Prietene, urcă-te mai sus. Atunci vei avea cinste în fața tuturor mesenilor ce sunt cu tine.

11. Fiindcă oricine se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smereste pe sine se va înalța.

12. Zis-a și celui ce l-a fost poftit: Când faci prânz sau cină, nu chema

(27) Ps. 5, 5-7; 6, 9, Mat. 7, 23; 25, 41. Luc. 13, 25. 1 Corint. 8, 3. 2 Tim. 2, 19.
(28) Mat. 8, 11; 13, 42; 24, 51. (29) Fac. 28, 14. Is. 49, 6. Mal. 1, 11. (30) Mat. 19, 30; 20, 16. Marc. 10, 31. Fapt. 10, 45; 28, 28. (34) Mat. 23, 37. (35) Lev. 26, 31-32. Ps. 68, 26; 117, 26. Is. 1, 7. Dan. 9, 27. Mih. 3, 12. Mat. 21, 9; 23, 39. Marc. 11, 10. Luc. 19, 38. Ioan. 12, 13. CAP. 14. — (3) Mat. 12, 10. Marc. 3, 2. (5) Es. 23, 5. Deut. 22, 4. Luc. 13, 15. (6) 2 Reg. 3, 11. Mat. 22, 46. (8-10) Pild. 25, 6-7. (11) Iov 22, 29. Ps. 17, 27. Pild. 29, 23. Mat. 23, 13. Luc. 18, 14. Iac. 4, 6. 1 Petr. 5, 5. (12) Tob. 1, 7. Pild. 3, 27.

pe prietenii tăi, nici pe frații tăi, nici pe rudele tale, nici megiași cu stare, ca nu cumva și ei să te poștească, la rândul lor, și să-ți iei împrumuta.

13. Ci când faci un ospăț, cheamă săraci, betegi, ologi, orbi.

14. Și fericit vei fi, că n'au să-ți răsplătească. Ci răsplătit vei fi întru învierea dreptilor.

15. Unul dintre cei ce ședeau cu el la masă, auzind acestea i-a grăit: Fericit este cel ce ospătează întru împărăția lui Dumnezeu!

16. Atunci el i-a răspuns: Un om a făcut cină mare și a poftit pe mulți;

17. Și a trimis, la ceasul cinei, pe robul său ca să spună celor poftiți: Veniți că totul acum e gata.

18. Dar toți, la olaltă, au început să-și ceară iertăciune. Cel dintâi a zis: Am cumpărat un ogor și trebuie să mă duc să-l văd; mă rog ție, iartă-mă.

19. Un altul a zis: Am cumpărat cinci perechi de boi și mă duc să-i încerc; mă rog ție, iartă-mă.

20. Al treilea a zis: Mi-am luat femeie și pentru aceea nu pot veni.

21. Și a venit robul și a spus domnului său acestea. Atunci, mănîindu-se stăpânul casei, a rostit către rob: Ieși degrabă pe străzile și ulițele cetății și adu aici săraci și betegi și orbi și ologi.

22. Zis-a robul în urmă: Doamne, s'a făcut ce-ai poruncit și tot mai este loc.

23. Atunci stăpânul a poruncit robului: Ieși la drumuri și la garduri și silește-i pe toți să intre, așa încât să-mi fie casa plină.

24. Căci, vă spun, nici unul din acei oameni cari au fost poftiți nu vor gusta din cina mea.

25. Ci mulțime de norod mergea cu el și s'a întors și le-a vorbit:

26. Dacă vine cineva la mine și nu urăște pe tatăl său și pe mama sa și pe femeia sa și pe copiii săi și pe frații și pe surorile sale, ba încă și viața sa, nu poate să fie ucenicul meu.

27. Și cel ce nu-și poartă crucea sa și vine după mine, nu poate să fie ucenicul meu.

28. Că cine dintre voi, vrînd să clădească turn, nu stă mai întîi jos și nu-și face socoteala cheltuelii, dacă are cu ce să-l isprăvească?

29. Ca nu cumva, punându-i temelie, și neputînd să-l termine, toți cei ce vor privi să înceapă să-l ia în rîs,

30. Și să spună: acest om a început să zidească, dar n'a putut să-mântuiască!

31. Sau care împărat, pornit să se bată în războiu, cu alt împărat, nu stă mai întîi, să țină sfat dacă îi dă mîna să întîmpine cu zece mii pe cel care vine asupra lui, cu douăzeci de mii?

32. Iar de nu, cât e celălalt departe, îi trimite solie și se roagă de pace.

33. Astfel dar, oricine dintre voi, care nu se leapădă de tot ce are, nu poate să fie ucenicul meu.

34. Bun lucru este sarea, dar dacă și sarea se strică, cu ce vor mai drege-o?

35. Nici în pămînt, nici în gunoi nu mai are vreun rost, ci o aruncă afară. Cel ce are urechi de auzit să audă.

CAP. 15.

Parabola despre oaia cea pierdută, despre drahma cea pierdută și despre fiul risipitor.

1. Iar toți vameșii și păcătoșii stăteau împreajma lui ca să-l asculte.

2. Ci Fariseii și Cărturarii cărteau, zicînd: acesta primește la sine pe păcătoși și stă cu ei la masă.

3. Atunci a rostit către ei parabola aceasta și le-a spus:

4. Care om dintre voi, avînd o sută de oi și pierzînd din ele una, nu le lasă pe cele nouăzeci și nouă în bărăgan și nu pornește după cea pierdută, până ce o găsește?

(13) Neem. 8, 10. (14) Pild. 19, 17. Mat. 6, 4. (15) Apoc. 19, 9. (16-17) Pild. 9, 2-5. Mat. 22, 2. (21) 1 Corint. 1, 27-28. (24) Mat. 21, 43; 22, 8. (26) Deut. 33, 9. Mat. 10, 37. Rom. 9, 13. Apoc. 12, 11. (27) Mat. 10, 38; 16, 24. Marc. 8, 34. Luc. 9, 23. 2 Tim. 3, 12. (30) Mat. 5, 13. Marc. 9, 50. CAP. 15. — (2) Mat. 11, 19. Fapt. 11, 3. Gal. 2, 12. (4) Mat. 18, 12.

5. Și dacă a găsit-o, o pune pe umerii săi cu bucurie,

6. Și sosind acasă, chiamă pe prieteni și pe vecini, zicându-le: Bucurați-vă cu mine, că am găsit oala mea cea pierdută.

7. Zic vouă că așa va fi bucurie în cer, pentru un păcătos care se pocăește, mai multă decât pentru nouăzeci și nouă de dreți cărora nu le trebuiește pocăință.

8. Sau care femeie, având zece drahme, dacă pierde o drahmă, nu aprinde lumină și nu mătură casa și nu caută cu dinadinsul, până ce o găsește?

9. Și dacă o găsește, cheamă pe prietene și pe vecine, spunându-le: Bucurați-vă cu mine, căci am găsit drahma ce pierdusem.

10. Astfel, zic vouă, bucurie este înaintea îngerilor lui Dumnezeu, pentru un păcătos care se pocăește.

11. Apoi a zis: Un om avea doi feciori.

12. Și cel mai tânăr dintre ei a spus tatălui său: Tată, dă-mi partea din avere ce mi se cade. Atunci el a împărțit averea între ei.

13. Dar nu după multe zile, feciorul cel mai mic, strângându-și toate, a plecat într-o țară depărtată și acolo și-a risipit avutul, viețuind în destrăbălare.

14. După ce a cheltuit totul, s'a întâmplat, în țara aceea, o foamete mare și el a început să ducă lipsă.

15. S'a dus atunci și s'a aciuat pe lângă unul din locuitorii acelei țări și acesta l-a trimis pe moșia sa, ca să păzească porcii.

16. Și dorea să-și sature pântecul din roșcovele pe care le mâncau porcii, însă nimeni nu-i dădea.

17. Dar venindu-și întru sine, el și-a zis: Câți argați ai tatălui meu au prisos de pâine, iar eu, alci, pier de foame!

18. Scula-mă-voiu și mă voiu duce la tatăl meu și-i voiu spune: Tată, greșit-am împotriva cerului și înaintea ta;

19. Nu mai sunt vrednic să mă

chem fiul tău. Fă-mă ca pe unul din simbriașii tăi.

20. Și s'a sculat și a venit la tatăl său. Ci pe când era el încă departe, l-a văzut tatăl său și s'a înduioșat și alergând la el a căzut pe grumajii lui și l-a sărutat.

21. Atunci i-a zis feciorul: Tată, greșit-am împotriva cerului și înaintea ta și nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău.

22. Dar tatăl a rostit către slugile sale: Aduceți, degrabă, caftanul cel mai bun și îmbrăcați-l cu el; și puneți-i inel în deget și încălțăminte în picioare.

23. Apoi, aduceți vițelul cel gras, de-l tăiați. Și să mâncăm, să ne veselim.

24. Căci acest fecior al meu era mort și a înviat, era pierdut și s'a aflat. Și au început să se veselească.

25. Iar feciorul lui cel mare era la câmp. Ci când a venit și s'a apropiat de casă a auzit cântece și jocuri.

26. Atunci chemând la sine pe unul dintre robi a întrebat ce însemnează aceasta.

27. Și el i-a spus: Fratele tău a venit și tatăl tău, pentru că l-a apucat sănătos, a jertfit vițelul cel îngrășat.

28. Și s'a mâniat feciorul cel mare și nu voia să intre; dar tatăl său, ieșind afară, îl îmbuna.

29. Atunci răspunzând el a zis către tatăl său: Iată atâția ani, de când îți slujesc și niciodată n'am călcat porunca ta. Și mie niciodată nu mi-ai dat un ied, ca să mă veselesc cu prietenii mei.

30. Dar când veni acest fecior al tău, care ți-a mâncat averea cu desfrânatele, junghiași, pentru el, vițelul îngrășat.

31. Tatăl, însă, i-a grăit: Fiule, tu pururea ești cu mine și toate ale mele sunt ale tale.

32. Se cuvenea, însă, să ne veselim și să ne bucurăm, căci fratele tău, acesta, mort era și a înviat, pierdut era și s'a aflat.

CAP. 16.

parabola despre iconomul necredincios. Parabola despre bogatul lăzdrăstiv și despre săracul Lazăr.

1. Zis-a, apoi, și către ucenicii săi: Era un om bogat care avea un iconom și acesta fu părit la el că i-ar fi risipind averile.

2. Deci, l-a chemat și i-a zis: Ce este aceasta, ce aud despre tine? Dă-mi socoteala dregătoriei tale, căci nu mai poți să fii iconom.

3. Atunci iconomul a zis întru sine: Ce voi face, că stăpânul meu ia iconomia dela mine? Să șap, n'am putere; să cerșesc, mi-e rușine.

4. Știu ce voi face, ca să mă primească în casele lor, când voi fi scos din iconomie.

5. Și chemând la sine unul câte unul, pe datornicii stăpânului său, a întrebat pe cel dintâlu: Cât ești dator domnului meu?

6. Răspuns-a el: O sută de vedre de untdelemn. Iconomul i-a zis: Ia-ți zapisul, șezi jos și scrie de grabă cincizeci.

7. După aceea, a întrebat pe altul: Dar tu, cât ești dator? El i-a spus: O sută de banițe de grâu. Zis-a lui iconomul: Ia-ți zapisul și scrie optzeci.

8. Iar stăpânul a lădat pe iconomul cel nedrept, căci a lucrat cu-minte. Pentrucă fiii acestei lumi sunt față de însuși neamul lor mai înțelepți decât fiii luminii.

9. Deci, vă zic, agonisiți-vă prietenii, cu ajutorul bogățiilor nedrepte, ca atunci când se vor isprăvi, să vă primească pe voi în corturile cele veșnice.

10. Cel ce este credincios întru puțin și întru mult e credincios și cel ce e nedrept întru puțin și întru mult este nedrept.

11. Deci, dar, dacă n'ați fost credincioși în bogățiile nedrepte, cine vă va încredința pe cele adevărate?

12. Și dacă în cele streine nu ați

fost credincioși, cine vă va da ce este al vostru?

13. Nici o slugă nu poate să slujească la doi domni. Fiindcă sau pe unul va urî și pe celălalt îl va iubi, sau de unul se va ținea și de celălalt nu-i va păsa. Nu puteți să slujiți lui Dumnezeu și lui Mamona.

14. Toate acestea le ascultau și Fariseii cari erau iubitori de argint și-l luau în bătae de joc.

15. Atunci el le-a grăit: Voi sunteți cei ce vă faceți pe voi drepti înaintea oamenilor, dar Dumnezeu cunoaște inimile voastre; căci ceea ce la oameni este înalt în frunte, urâciune este înaintea lui Dumnezeu.

16. Legea și prorocii au ținut până la Ioan; de atunci împărăția lui Dumnezeu se binevestește și fiecare dă năvală în ea.

17. Iar mai lesne e să treacă cerul și pământul decât să cadă din lege un cornișor de slovă.

18. Oricine lasă pe femeia sa și se însoară cu alta precurvește, și cel ce se însoară cu cea lăsată de bărbat precurvește și el.

19. Era odată un om bogat, care se îmbrăca în porfiră și în in de mare preț și petrecea în fiecare zi, înconjurat de slavă.

20. Iar un sărac, anume Lazăr, zăcea la porțile lui, plin de bube.

21. Și ar fi poftit să se sature din ce cădea dela masa bogatului. Ci câinii venind lingeau bubele lui.

22. Și a murit săracul și a fost dus de către îngeri în sânul lui Avraam. A murit apoi și bogatul și l-au înmormântat.

23. Și în iad, ridicându-și ochii, el care era în chinuri, a văzut, de departe, pe Avraam, și pe Lazăr, în sânul lui.

24. Atunci strigat-a el și a zis: Părinte Avraame, fle-ți milă de mine și trimite pe Lazăr, să-și întingă în apă vârful degetului și să-mi răcorească limba, căci mă chinuesc în această vâpae.

CAP. 16. — (6) Iez. 45, 10, 11, 14. (8) Ioan 12, 86. Efes. 5, 8-9. 1 Tes. 5, 5. (9) Mat. 6, 19; 19, 20-21. Luc. 11, 41, 1 Tim. 6, 17-19. (10) Mat. 25, 21. Luc. 19, 17. (11) Mat. 6, 24. (12) 1 Tim. 6, 10. (13) 1 Rom. 16, 7. 1 Ps. 7, 10. Filid. 17, 3. Ier. 11, 20; 17, 10; 20, 12. (14) Mat. 4, 17; 11, 12-13. (15) 1 Pa. 101, 26-28. Is. 40, 8; 51, 6. Mat. 5, 18. Luc. 21, 33. 1 Petr. 1, 24-25. (16) Deut. 24, 1. Mat. 6, 32; 19, 9. Marc. 10, 11. 1 Corint. 7, 10. (17) Zah. 14, 12.

25. Dar Avraam a grăit: Fiule, adu-ți aminte că ai primit cele bune ale tale în viața ta și Lazăr, așijderea, pe cele rele; ci acum, aici, el se mângăie, iar tu te chinuești.

26. Și peste toate acestea, între noi și voi stă prăpastie adâncă, încremenită, astfel că cei ce ar vrea să treacă de aici la voi, ori de acolo la noi, să nu poată să treacă.

27. Ci el a zis: Atunci rogu-te, părinte, să-l trimiți acasă la tatăl meu,

28. Fiindcă am cinci frați, să le spună lor cum este, ca să nu vie și ei la acest loc de chin.

29. Avraam a răspuns: Au pe Moise și pe profeți; să asculte de ei.

30. Dar el zise: Nu așa părinte Avraame, ci dacă cineva dintre morți se va duce la ei se vor pocăi.

31. Atunci a rostit Avraam: Dacă de Moise și de profeți nu ascultă, nu se vor îndupleca nici când va învia vreunul dintre morți.

CAP. 17.

Despre sminteli, pornirea la iertare, credință și fapte. Vindecarea celor zece leproși. Când va veni împărăția lui Dumnezeu.

1. Zis-a Iisus către ucenicii săi: Nu se poate să nu vină prilejuri de păcat, dar vai de acela prin care ele vin!

2. Mai de folos i-ar fi dacă cineva i-ar pune de gât o piatră de moară și l-ar prăbuși în mare, decât să smintească pe unul din aceștia micii.

3. Luați aminte de voi înșivă. De va greși fratele tău, dojenește-l și dacă se va pocăi, iartă-l.

4. Și chiar dacă îți va greși de șapte ori, într'o zi, și de șapte ori se va întoarce către tine zicând: Rău îmi pare, — tu să-l ierți.

5. Atunci apostolii grăit-au către Domnul: Dă-ne mai multă credință.

6. Iar Domnul a răspuns: De-ați

avea credință cât un grăunte de muștar, ați zice acestui sicomor: Desrădăcinează-te și te sădește în mare și v'ar asculta.

7. Cine dintre voi, dacă are o slugă, la arat ori la păscut olle, îi va zice, când vine acasă dela câmp: Treci de grabă și șezi la masă?

8. Oare nu-i va zice: Gătește ca să cinez și încinge-te și servește-mă până ce voiu mânca și voiu bea și după aceea mănâncă și bea și tu?

9. Nu cumva are să mulțumească slugii pentrucă a făcut ce i s'a poruncit? Socotesc că nu.

10. Așa și voi, când veți face toate cele poruncite vouă, ziceți: slugi netrebnice suntem! Ce eram datori să facem am făcut.

11. Iar pe când Iisus mergea spre Ierusalim și trecea prin mijlocul Samariei și al Galileei,

12. Intrând într'un sat l-au întâmpinat zece leproși, cari se țineau de parte,

13. Și cari au ridicat glasul și au zis: Iisuse, învățătorule, fie-ți milă de noi!

14. Ci văzându-i, el le-a spus: Duceți-vă și vă arătați preoților. Dar pe când ei se duceau s'au curățit de lepră.

15. Iar unul dintre ei, văzând că s'a vindecat, s'a întors și cu glas mare slăvea pe Dumnezeu.

16. Și a căzut la picioarele lui Iisus, cu fața la pământ și i-a mulțumit. Iar el era Samaritean.

17. Răspunzând atunci Iisus a zis: Au nu zece s'au curățit? Dar cel nouă unde sunt?

18. Nu s'a găsit să se întoarcă, să dea mărire lui Dumnezeu, decât numai acesta de neam strein?

19. Apoi a rostit: Scoală-te și du-te; credința ta te-a mântuit.

20. Odată, Iisus fiind întrebat de farisei: când vine împărăția lui Dumnezeu? le-a răspuns, zicând: Împărăția lui Dumnezeu nu vine pe văzutele.

21. Și nici nu vor spune: Iată-o

(25) Iov 21, 13. Luc. 6, 24. (29) Ioan 5, 39 și 45. Fapt. 15, 21; 17, 11. CAP. 17.—(1) Mat. 18, 7. 1 Corint. 11, 19. (2) Mat. 18, 6. Marc. 9, 42. (3) Lev. 19, 17. Mat. 18, 15 și 21. Iac. 5, 19-20. (4-5) Mat. 18, 22; 9, 24. (6) Mat. 17, 20; 21, 21. Marc. 11, 23. (8) Luc. 12, 37. (10) Iov 22, 3; 35, 7. 1 Corint. 9, 16-17. (11) Ioan 4, 4. (12) Lev. 13, 46. (14) Lev. 13, 2; 14, 2-5, 10. Mat. 8, 4. Marc. 1, 43-44. Luc. 5, 14. (19) Mat. 9, 22; 50, 34. Marc. 5, 30 și 34; 10, 52. Luc. 7, 50; 8, 48; 17, 19; 18, 42. (21) Mat. 24, 23. Marc. 13, 21. Luc. 17, 23.

aici sau dincolo. Fiindcă, iată, împărăția lui Dumnezeu este în mijlocul vostru.

22. Zis-a către ucenici: Veni-vor zile când veți dori să vedeți una din zilele fiului omului și nu veți vedea.

23. Și vă vor spune vouă: Iată acolo este, iată aici; nu vă duceți și nu vă luați după ei.

24. Căci după cum fulgerul, fulgerând dintr-o parte de sub cer, luminează până la cealaltă parte de sub cer, așa va fi fiul omului, în ziua lui.

25. Dar mai întâi el trebuie să sufere mult și să fie lepădat de neamul acesta.

26. Și ce fel a fost în zilele lui Noe, astfel va fi și în zilele fiului omului:

27. Măncau, beau, se însurau, se măritau, până în ziua când a intrat Noe în corabie și a venit potopul și i-a prăpădit pe toți.

28. Așijderea precum a fost în zilele lui Lot: mâncau, beau, târguia, vindeau, sădeau și clădeau.

29. Iar în ziua când a ieșit Lot din Sodoma, plouat-a din cer foc și pucioasă și i-a prăpădit pe toți.

30. În acelaș chip va fi în ziua în care este să se arate fiul omului.

31. În ziua aceea, cine va fi pe podișul acoperișului, iar odoarele lui în casă, să nu se coboare înăuntru ca să le ia; de asemenea cel ce va fi în țarină să nu se întoarcă îndărăt.

32. Aduceți-vă aminte de femeia lui Lot.

33. Cine va căuta să mântuiască viața sa, va pierde-o; iar cine va pierde-o, va păstra-o vie.

34. Zic vouă: În noaptea aceea vor fi doi într'un pat; unul se va lua și altul se va lăsa.

35. Două vor râșni împreună; una se va lua și alta se va lăsa.

36. Doi vor fi în țarină; unul se va lua și altul se va lăsa.

37. Atunci, luând cuvântul; i-au

zis lui: Unde, Doamne? Ci el răspuns-a lor: Unde este stărvul, acolo aduna-se-vor și vulturii.

CAP. 18.

Parabolele despre văduva stăruitoare și despre fariseu și vameș. Iisus cheamă pe copii la sine. Primejdiiile bogăției. A treia vestire a patimilor. Vindecarea unui orb.

1. Le-a spus, apoi, o pildă cum că se cuvine să se roage pururea și să nu se lenevească,

2. Și a zis: Intr-o cetate era un judecător, care de Dumnezeu nu se temea și de oameni nu se rușina.

3. Era, însă, în cetatea aceea și o văduvă care venea la el și-i zicea: fă-mi dreptate, față de protivnicul meu.

4. Și o bucată de vreme n'a voit; dar pe urmă a zis întru sine: de și de Dumnezeu nu mă tem și de oameni nu mă rușinez,

5. Totuși, fiindcă văduva aceasta îmi face supărare, îi voi face dreptate, ca să nu mă obosească, până la urmă, cu venirile ei.

6. Deci, rostit-a Domnul: Auziți ce grăește judecătorul cel nedrept.

7. Dar Dumnezeu, oare, nu va face dreptate aleșilor săi, cari strigă către el ziua și noaptea și pentru cari rabdă îndelung?

8. Zic vouă că le va face dreptate în curând. Dar fiul omului, când va veni, afla-va oare credință pe pământ?

9. Către unii cari aveau despre sine încredințarea că sunt drepti și priveau de sus pe ceilalți a rostit parabola aceasta:

10. Doi oameni s'au dus sus în templu ca să se roage, unul fariseu și celălalt vameș.

11. Fariseul stătea drept și astfel se ruga: Dumnezeule, îți mulțumesc că nu sunt ca ceilalți oameni, hră-

(22) Mat. 9, 15. (23) Mat. 24, 23. Marc. 13, 21. Luc. 17, 21. (24) Mat. 24, 27. (25) Mat. 18, 21. Marc. 8, 31. Luc. 9, 22. (26) Fac. 7, 7. Mat. 19, 14. 1 Petr. 3, 20. (27) Fac. 7, 7. Mat. 24, 28. (28) Fac. 19, 14. Mat. 24, 38. (29) Fac. 19, 16-24. (30) Mat. 24, 39. (31) Mat. 24, 17. Marc. 13, 15. (32) Fac. 19, 26. Intelep. 10, 7. (33) Mat. 10, 39; 16, 25. Marc. 8, 35. Luc. 9, 24. Ioan 12, 25. (34-36) Mat. 24, 40-41. (37) Iov 30, 30. Avac. 1, 8. Mat. 24, 28. CAP. 18. — (1) Luc. 21, 36. Rom. 12, 12. Efes. 6, 18. Colos. 4, 2. 1 Tes. 5, 17. 1 Tim. 2, 1. (5) Luc. 11, 8. (7) Ps. 9, 19. Luc. 11, 9. Apoc. 6, 10. (8) 2 Petr. 3, 8-9. Evr. 10, 37. (9) Luc. 18, 15. (11) Deut. 26, 13. Is. 1, 15; 58, 3. Luc. 11, 39. Apoc. 3, 17.

pitori, nedrepti, necredincioși în căsătorie, sau ca și vameșul acesta.

12. Postesc de două ori pe săptămână, dau zeciuială din toate câte agonisesc.

13. Iar vameșul, de departe, de unde sta, nu voia nici măcar ochii să-i ridice către cer, ci-și bătea pieptul și zicea: Dumnezeuule, fii milostiv mie păcătosului.

14. Zic vouă că acesta s'a pogorît mai îndreptat, la casa sa, decât acela. Fiindcă oricine se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smerește pe sine se va înalța.

15. Și aduceau la el și pruncii, ca să se atingă de ei. Ci văzând aceasta ucenicii îl dojeneau.

16. Iisus, însă, i-a chemat la sine și a zis: Lăsați copiii să vină la mine și nu-i opriți, căci împărăția lui Dumnezeu este a unora ca aceștia.

17. Adevăr grăesc vouă: cine nu va primi împărăția lui Dumnezeu ca un prunc, nu va intra în ea.

18. După aceea, un dregător l-a întrebat această întrebare: Bunule învățător, ce să fac ca să moștenesc viața cea de veci?

19. Atunci Iisus i-a zis: Pentru ce mă numești bun? Nimeni nu este bun, decât numai unul Dumnezeu.

20. Știi prea bine poruncile: să nu precurvești, să nu ucizi, să nu furi, să nu mărturisești strâmb, cinstește pe tatăl tău și pe mama ta.

21. El, însă, răspunse: Toate acestea le-am păzit din tinerețile mele.

22. Auzind Iisus i-a spus: Îți mai lipsește un lucru: Vinde toate câte ai și împarte la săraci și vei avea comoară în ceruri; apoi vino de mă urmează.

23. Ci el, dacă a auzit acestea, s'a întristat, că era bogat foarte.

24. Văzând astfel Iisus a grăit: Cât de greu intra-vor cei ce au averi în împărăția lui Dumnezeu!

25. Că mai lesne este pentru cămilă să treacă prin urechile acului,

decât pentru bogat să intre în împărăția lui Dumnezeu.

26. Zis-au cei ce ascultau: Atunci, cine poate să se mântuiască?

27. Răspuns-a el: Cele ce la oameni sunt cu neputință, cu putință sunt la Dumnezeu.

28. Atunci Petru a grăit: Iată noi, lăsând toate ale noastre, am venit după tine.

29. Ci el rostit-a către ei: Adevăr grăesc vouă: Nu este nici unul care a lăsat casă ori femeie, ori frați, ori părinți, ori copil, pentru împărăția lui Dumnezeu,

30. Și care să nu ia înmulțit în vremea de acum, iar în veacul ce va să vie viață veșnică.

31. Apoi a luat la sine pe cei doisprezece și le-a zis: Iată ne suim la Ierusalim și se vor împlini toate cele ce s'au scris de proroci, despre fiul omului.

32. Căci va fi dat în mâna păgânilor și va fi batjocorit și va fi înfruntat rușinos și va fi scuipat.

33. Și după ce îl vor biciui, îl vor ucide; dar a treia zi va învia.

34. Ei, însă, n'au înțeles nimic din acestea, căci vorba aceasta era ascunsă pentru ei și nu-și dădeau seama de cele spuse.

35. Iar când s'a apropiat Iisus de Ierihon, un orb stătea la marginea drumului și cerșea.

36. Și auzind el mulțimea în mers, a întrebat ce e aceasta.

37. Și i-au spus: Trece Iisus din Nazaret.

38. Atunci el a început să strige și să zică: Iisuse, fiule al lui David, fie-ți milă de mine!

39. Dar cei ce mergeau înainte îi certau ca să tacă, el însă cu atât mai vârtos striga: Fiule al lui David, fie-ți milă de mine!

40. Ci Iisus s'a oprit și a poruncit să-l aducă la el și când a fost aproape l-a întrebat:

(12) Mat. 23, 23. (13) Ps. 50, 3. (14) Iov 22, 29. Pild. 29, 23. Is. 62, 2. Mat. 23, 12. Luc. 14, 11. Iac. 4, 6. 1 Petr. 5, 5. (15) Mat. 19, 13. Marc. 10, 13. (16) Mat. 18, 3; 19, 14. Marc. 10, 14. 1 Petr. 2, 2. (17-19) Mat. 17, 25; 18, 3; 19, 16-17. Marc. 10, 15-18. (20) Eș. 20, 12-17. Mat. 19, 18. Marc. 10, 19. Rom. 18, 9. (21-22) Mat. 19, 20-21. Marc. 10, 20. Luc. 12, 9. Fapt. 2, 45. (23) Mat. 19, 22. Marc. 10, 23. (24) Pild. 11, 28. Mat. 13, 22; 19, 23. Marc. 4, 18; 10, 23. 1 Tim. 6, 9. (25-26) Mat. 19, 24-25. Marc. 10, 25-26. Luc. 6, 24. (27) Fac. 18, 14. Iov. 42, 2. Ier. 32, 7. Mat. 19, 26. Marc. 10, 27. Luc. 1, 37. (28) Deut. 33, 9. Mat. 4, 20; 19, 27. Marc. 10, 28. Luc. 5, 11. (29) Deut. 33, 9. Mat. 19, 20. Marc. 10, 20. (30) Iov 42, 10. Mat. 19, 30. (31) Mat. 16, 21. Marc. 10, 32. (32) Is. 53, 7. (34) Marc. 9, 32. Ioan 10, 6. (35-39) Mat. 20, 29-31. Marc. 10, 46-48. (40) Mat. 20, 32. Marc. 10, 49.

41. Ce vrei să-ți fac? Iar el a spus: Doamne, să-mi capăt vederile!

42. Atunci Iisus l-a zis: Deschide ochii. Credința ta te-a mântuit.

43. Și în aceeași clipă deschise ochii și mergea după Iisus, mărinț pe Dumnezeu. Iar poporul tot, care văzuse, dădea laudă lui Dumnezeu.

CAP. 19.

Zaheu. Parabola cu talanții. Intrarea în Ierusalim. Iisus jeleşte Ierusalimul și curăteşte templul.

1. După aceea, intrând în Ierihon, străbătea oraşul.

2. Și iată că un bărbat numit cu numele Zaheu, care era mai mare peste vameși și era bogat,

3. Căuta să vadă cine este Iisus, dar nu putea de mulțime, pentru că era mic de stat.

4. Atunci el, alergând înainte, s'a suit într'un sicomor ca să-l vadă, căci pe acolo avea să treacă.

5. Dar când a sosit la locul acela, Iisus căutând în sus a rostit către el: Zaheu, grăbește-te și dă-te jos, căci astăzi trebuie să rămân în casa ta.

6. Și el s'a dat jos degrabă și l-a primit cu bucurie.

7. Văzând, însă, aceasta, toți murmurau și ziceau: a intrat să poposească la un om păcătos.

8. Atunci, Zaheu, stând în fața Domnului, a zis: iată, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor și dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva întorc împătrit.

9. Zis-a către el Iisus: astăzi s'a făcut mântuire casei acesteia, căci și el este fiu al lui Avraam.

10. Pentru că fiul omului a venit să caute și să mântuiască pe cel pierdut.

11. Și după ce au auzit acestea, Iisus a adăugat să le spună o pildă, fiindcă el era aproape de Ierusalim, iar ei credeau că împărăția lui Dumnezeu se va arăta numai decât.

12. Deci, a zis: Un om de neam mare s'a dus într'o țară depărtată ca să-și ia întărire crăiască și să se înapoieze.

13. Și a chemat pe zece robi ai săi și le-a dat zece talanți și a zis către ei: Neguțătoriți cu ei până viu.

14. Dar cetățenii lui aveau ură pe el, și au trimis solie în urma lui, zicând: Nu voim ca acesta să fie craiu peste noi.

15. Când a venit înapoi, cu întărirea de craiu, a poruncit să-i cheme pe acei robi cărora le dăduse banii, ca să afle cine ce negustorie a făcut.

16. Și s'a înfățișat cel dintâi și a zis: Doamne, talantul tău a adus câștig zece talanți.

17. Atunci i-a zis stăpânul: Prea bine, slugă bună, fiindcă întru puțin ai fost credincios, să aibi putere peste zece cetăți.

18. A venit, apoi, al doilea și a zis: Talantul tău, stăpâne, a făcut cinci talanți.

19. Zis-a și către acesta: să fii și tu stăpânitor peste cinci cetăți.

20. A venit și al treilea și a zis: Doamne, iată talantul tău, pe care l-am ținut, pus de o parte, în mahramă.

21. Că m'am temut de tine, pentru că ești om aspru, iei ce nu ai pus și seceri ce n'ai semănat.

22. Zis-a lui stăpânul: Din cuvintele tale te voi judeca, slugă viclană. Știut-ai că eu sunt om aspru, iau ce nu am pus și secer ce nu am semănat.

23. Atunci, de ce n'ai dat banii mei la zărăfie? Și eu, la venirea mea, i-aș fi cerut cu dobândă.

24. Apoi a poruncit celor ce stăteau de față: Luați de la el talantul și dați-l celui care are zece talanți.

25. Dar ei au zis lui: Doamne, acela are zece talanți.

26. Grăesc vouă: celui ce are i se va da, iar de la cel ce nu are și ce are se va lua.

27. Iar pe acei vrăjmași ai mei,

(41) Mat. 20, 33. Marc. 10, 52. CAP. 19. — (8) Is. 22, 1. 1 Reg. 12, 3. (10) Mat. 9, 12; 10, 6; 15, 24; 18, 11. 1 Tim. 1, 15. (11) Fapt. 1, 6. (12) Mat. 25, 14. Marc. 13, 34. (14) Ioan 1, 11. (15) Mat. 25, 19. (16) Mat. 25, 20. (17) Mat. 25, 21. Luc. 16, 10. (18) Mat. 25, 22. (19) Mat. 25, 23. (20) Mat. 25, 24. (21) Mat. 25, 25. (22) Iov 15, 6. Mat. 12, 27; 25, 26. (23-26) Mat. 25, 27-30. Marc. 4, 25. Luc. 8, 18. (27) Mat. 22, 13.

cari n'au voit ca să domnesc peste ei, aduceți-i aici și tăiați-i în fața mea.

28. După ce a cuvântat acestea, a mers înainte, în sus, spre Ierusalim.

29. Iar când a fost să se apropie de Betfaghe și de Betania, către muntele care se zice Muntele Măslinilor, a trimis pe doi dintre ucenici,

30. Zicându-le: Duceți-vă în satul din naintea voastră și, intrând în el, veți găsi un mânz legat pe care nimeni dintre oameni n'a șezut vreodată. Deslegați-l și aduceți-l.

31. Și de vă va întreba cineva: Pentru ce-l deslegați? Veți zice așa: Pentrucă trebuie Domnului.

32. Și ducându-se cei trimiși au aflat precum le-a spus.

33. Iar când deslegau mânzul, au grăit stăpânii lui către ei: De ce deslegați mânzul?

34. Atunci ei au răspuns: Pentrucă trebuie Domnului.

35. Și l-au adus la Iisus și aruncându-și veșmintele lor pe mânz au pus pe Iisus deasupra.

36. Iar pe când mergea, alții își așterneau veșmintele în calea lui.

37. Și dacă s'a apropiat de Ierusalim la coborișul Muntelui Măslinilor, toată mulțimea ucenicilor, bucurându-se, a început să laude pe Dumnezeu, cu voce tare, pentru toate minunile pe care le văzuse.

38. Și ziceau: Binecuvântat este împăratul care vine întru numele Domnului! În ceruri fie pace, și slavă întru înălțimi!

39. Dar oarecari Farisei din mulțime i-au zis lui: Învățătorule, cearță-ți ucenicii.

40. Atunci el le-a răspuns: Zic vouă, de vor tăcea aceștia, pietrele vor striga!

41. Și când a fost aproape și a văzut cetatea, a plâns de mila ei și a rostit:

42. Dacă ai fi cunoscut și tu, în această zi a ta, cele ce sunt spre pacea ta! Dar acum ascunse sunt de ochii tăi.

43. Căci veni-vor zile peste tine, când dușmanii tăi vor trage șanț în jurul tău și te vor împresura și te vor strămTORA de toate părțile,

44. Și te vor face una cu pământul și pe fiii tăi în tine, și nu vor lăsa întru tine piatră peste piatră, pentrucă nu ai cunoscut vremea cercetării tale.

45. Apoi, intrând în templu, a început să dea afară pe cei ce vindeau în el și cumpărau,

46. Și le-a spus: Scris este: Și va fi casa mea casă de rugăciune; dar voi ați făcut din ea peșteră de tâlhari.

47. Și în fiecare zi era în templu și învăța. Dar mai marii preoților și cărturarilor și fruntașii poporului căutau să-l piardă. Și nu găseau ce să-i facă, pentrucă tot norodul sta atârnat de el și-l asculta.

CAP. 20.

De unde a fost botezul lui Ioan? Pilda viei celei date lucrătorilor răi. Dinarul Cezarului și învierea morților. Al cui fiu e Mesia?

1. Dar într'o zi, pe când Iisus învăța în templu pe popor, vestindu-i vestea cea bună, se înfățișară preoții și cărturarii, împreună cu bătrânii,

2. Și luând cuvântul îi vorbiră: Spune nouă cu ce putere faci acestea, sau cine este acel care ți-a dat puterea aceasta?

3. Ci el răspunzând le-a zis: Vă voi întreba pe voi și eu o vorbă, ci spuneți-mi:

4. Botezul lui Ioan din cer a fost ori dela oameni?

5. Atunci ei chibzuiră întru sine, zicând: De vom zice: din cer, ne va spune: Pentruce n'ați crezut în el?

6. De vom zice: de la oameni, întreg norodul ne va omori cu pietre, fiindcă este încredințat că Ioan a fost profet.

(29-32) Mat. 21, 1-4. Marc. 11, 1-4. (33-34) Marc. 11, 5-6. (35) 4 Reg. 9, 13. Mat. 21, 7. Marc. 11, 7. Ioan 12, 14. (36) Mat. 21, 8. Marc. 11, 8. (38) Ps. 117, 26. Mat. 21, 9. Marc. 11, 9-10. Luc. 2, 14; 13, 35. Ioan 12, 13. Efes. 2, 14. (40) Avac. 2, 11. (43) Is. 29, 3. Ier. 6, 6. Iez. 21, 22. Mat. 22, 7. Luc. 21, 6 și 20. (44) 3 Reg. 9, 7. Mih. 3, 12. Mat. 24, 2. Marc. 12, 2. Luc. 21, 6. (45) Mat. 21, 12. Marc. 11, 15. Ioan 2, 14. (46) Is. 56, 7. Ier. 7, 11. Mat. 21, 13. Marc. 11, 17. (47) Mat. 21, 45. Marc. 11, 18. Ioan 7, 19. (48) Mat. 21, 46. Marc. 11, 18. CAP. 20. — (1-8) Mat. 21, 23-27. Marc. 11, 27-33.

7. Deci răspuns-au că nu știu de unde a fost.

8. Atunci Iisus le-a zis: Nici eu nu vă spun vouă cu ce putere lucrez acestea.

9. A început apoi, către norod, să spună această pildă: Un om a sădit vie, a dat-o cu învoială unor lucrători și a plecat, pe multă vreme, în altă țară.

10. La timpul roadelor a trimis la lucrători un rob, ca să-i dea din rodul viei. Lucrătorii, însă, după ce l-au bătut, l-au trimis fără nimic.

11. Și a prins a trimite al doilea rob, dar ei bătându-l și pe acela și făcându-l de ocară l-au trimis fără nimic.

12. Și a trimis pe al treilea; ei însă, după ce l-au rănit și pe acesta, l-au aruncat afară.

13. Atunci a zis stăpânitorul viei: Ce să fac? Trimite-voi pe fiul meu cel iubit; poate că pe el văzându-l se vor rușina.

14. Însă lucrătorii, când l-au văzut, au vorbit între ei și au zis: Acesta este moștenitorul, veniți să-l omorîm, ca moștenirea să fie a noastră.

15. Și scoțându-l afară din vie, l-au omorît. Ce va face, dar, acestora stăpânul viei?

16. Veni-va și va pierde pe lucrătorii aceia, iar via va da-o altora. Dar ei când au auzit, au răspuns: Ferească Dumnezeu!

17. Ci Iisus privindu-i în față le-a zis: Atunci ce însemnează scriptura acesta: Piatra pe care n'au luat-o în seamă ziditorii, aceasta a ajuns să fie vârful unghiului?

18. Oricine va cădea pe această piatră se va sfărâma, iar pe cine piatra va cădea îl va face puzderii.

19. Iar cărturarii și mai marii preoților căutară să pună mâna pe el, în ceasul acela, dar se temură de norod. Căci ei au înțeles că Iisus spusese pilda aceasta împotriva lor.

20. Atunci ei s'au pus la pândă și i-au trimis iscoade care se prefă-

ceau că sunt drepți, ca să-l prindă în cuvinte și să-l dea în mâna stăpânirii și în puterea procuratorului.

21. Aceștia l-au întrebat, zicând: Învățătorule, știm că vorbești și înveți drept și nu faci nici un hatâr, ci cu adevărat înveți calea lui Dumnezeu:

22. Cuvine-se ca noi să dăm dajdie Cezarului, sau nu?

23. Dar Iisus pătrunzând vicleșugul lor le-a răspuns: De ce mă ispititi?

24. Arătați-mi un dinar. A cui icoană poartă și a cui scriptură? Ei au zis: Ale Cezarului.

25. Atunci el rostit-a către ei: Așa dar, dați cele ce sunt ale Cezarului, Cezarului și cele ce sunt ale lui Dumnezeu, lui Dumnezeu.

26. Și n'au putut, din vorba lui, să-i scoată vină, înaintea poporului și mirându-se de răspunsul lui au tăcut.

27. Atunci au venit la el unii dintre Saducheii cari tăgăduesc că este înviere și l-au întrebat

28. Cu aceste vorbe: Învățătorule, Moise ne-a lăsat scris: Dacă cineva are un frate însurat și acesta va muri fără de copii, atunci fratele să ia pe femeia văduvă și să ridice urmași fratelui său.

29. Acum, erau șapte frați. Și cel dintâiu luându-și femeie a murit fără de copii.

30. A luat-o atunci al doilea și a murit și el fără de copii.

31. A luat-o și al treilea; și tot așa câte șapte, cari n'au lăsat copii și au murit.

32. La urmă, a murit și femeia.

33. Deci, femeia, la înviere, a cărui dintre ei va fi femeie? Căci câte șapte au ținut-o de nevastă.

34. Atunci răspuns-a lor Iisus: Fiii veacului acestuia se însoară și se mărită;

35. Dar cei ce se vor învrednici să dobândească veacul acela și învierea cea din morți nici nu se însoară, nici nu se mărită.

(9) Ps. 79, 9. Is. 5, 1-7. Ier. 2, 21. Mat. 21, 33. Marc. 12, 1. (10-13) Mat. 21, 34-37. Marc. 12, 2-6. (14) Ps. 22, 8. Mat. 21, 38. Marc. 12, 7. Ioan 11, 53. Evr. 1, 2. (15-16) Mat. 21, 39-41. Marc. 12, 8-9. (17) Ps. 117, 22. Is. 28, 16. Mat. 21, 42. Marc. 12, 10. Fapt. 4, 11. (18) Is. 8, 14. Dan. 2, 34. Zah. 12, 3. Mat. 21, 44. (19-21) Mat. 22, 15-18. Marc. 12, 12-14. (22-24) Mat. 23, 17-21. Marc. 12, 14-17. (25) Mat. 17, 27. Marc. 12, 17. Rom. 13, 7. (27) Mat. 22, 23. Marc. 12, 18. Fapt. 23, 8. (28) Fac. 38, 8. Deut. 25, 5. Mat. 22, 24. Marc. 12, 19. (29-35) Mat. 22, 25-30. Marc. 12, 20-25.

36. Și nici să moară nu mai pot, căci sunt la fel cu înșirii, și sunt fiii lui Dumnezeu, de vreme ce sunt fiii învierii.

37. Dar cum că morții înviiază chiar Moise a arătat-o, acolo unde vorbește despre rug, când numește pe Domnul: Dumnezeu lui Avraam, și Dumnezeu lui Isaac și Dumnezeu lui Iacov.

38. Dumnezeu, deci, nu este Dumnezeu al morților, ci al viilor, căci toți sunt vii în el.

39. Iar unii dintre cărturari răspunzând au zis: Învățătorule, bine ai vorbit.

40. Și nu mai cutezau să-l mai întrebe nimic.

41. Atunci a zis către el: Cum spun cărturarii că Christos este fiul lui David?

42. Când însuși David zice în cartea psalmilor: Zis-a Domnul Domnului meu: Șezi de-a dreapta mea,

43. Până ce voi pune pe vrăjmașii tăi scaun al picioarelor tale.

44. David, astfel, îl numește pe el domn; deci cum este fiul său?

45. Apoi, în auzul întregului norod, a zis către ucenici:

46. Păziți-vă de cărturarii cărora le place să se plimbe în haine lungi și le place să li se închine lumea în târguri și să stea în băncile dintâi în sinagoge și să stea în capul mesei la ospete.

47. Ei cari mănâncă de istov casele văduvelor și de ochii lumii se roagă îndelung, ei, aceștia, prisoselnică osândă vor lua.

CAP. 21.

Banul văduvei. Cuvântarea lui Iisus despre dărâmarea Ierusalimului și parusia sa.

1. Și Iisus ridicând privirea a văzut pe bogați cum puneau în vistieria templului darurile lor.

2. Și a văzut și pe o văduvă săr-

mană, care a pus acolo două lețcăi.

3. Atunci a zis: Cu adevărat vă spun că această văduvă săracă a pus mai mult ca toți.

4. Pentrucă toți aceștia au aruncat la daruri din ce le prisosește, aceasta, însă, din sărăcia ei a aruncat tot avutul ei.

5. Iară unii vorbind de templu că este împodobit cu lespezi frumoase și cu daruri, Iisus a zis:

6. Aceste lucruri pe care le vedeți! Veni-vor zile întru care nu va rămânea piatră peste piatră, care să nu se risipească.

7. Ci ei l-au întrebat zicând: Învățătorule, când oare vor fi acestea? Și care este semnul când fi-va să fie acestea?

8. El a răspuns: Băgați de seamă să nu fiți amăgiți; căci mulți vor veni cu numele meu, spunând: Eu sunt Mesia și ceasul e aproape. Nu vă duceți după ei.

9. Iar când veți auzi de războaie și de răsmerițe, să nu vă spăimântați; căci acestea trebuie să fie întâi, dar sfârșitul nu va fi curând.

10. Apoi le-a cuvântat: Se va scula neam peste neam și împărăție peste împărăție.

11. Vor fi cutremure mari și pe alocurea foamete și molime, prevestiri spăimântătoare și mari semne din cer.

12. Dar mai nainte de toate acestea, vor pune mâinile pe voi și vă vor prizoni, dându-vă prinși în sinagogi și în închisori și târindu-vă la împărați și la stăpânitori, pentru numele meu.

13. Și aceasta se va întoarce pentru voi în fericită mărturie.

14. Puneți, deci, în inimile voastre, să nu cugetați de mai nainte cum să vă apărați,

15. Căci eu vă voi da vouă gură și înțelepciune căreia nu vor putea să stea împotrivă sau să răspundă toți protivnicii voștri.

(36) Mat. 22, 30. Marc. 12, 25. Ioan 3, 2. Rom. 8, 23. (37) Es. 3, 6. Mat. 23, 31. Marc. 12, 26. (38) Mat. 23, 32. Marc. 12, 27. Rom. 6, 10. (39-41) Mat. 23, 42. Marc. 12, 32-35. (42) Ps. 109, 1. Mat. 22, 44. Marc. 12, 36. Fapt. 2, 34. (43-47) Mat. 23, 44-45; 23, 5-14. Marc. 12, 36-40. Luc. 11, 43. CAP. 21. — (1) 4 Reg. 12, 9. Marc. 12, 41. (2-4) Marc. 12, 42-44; 14, 8. (5) Mat. 24, 1. Marc. 13, 1. (6) 3 Reg. 9, 7-8. Ier. 26, 18. Mih. 3, 12. Mat. 24, 2. Marc. 13, 2. (7) Mat. 24, 3. Marc. 13, 3-4. (8) Ier. 4, 14; 23, 21. Mat. 24, 4-5. Marc. 13, 5-6. 1 Ioan 4, 1. Efes. 5, 6. 2 Tes. 2, 3. (9-14) Mat. 24, 7-9 și 19. Marc. 13, 7-11. Is. 19, 2. Ioan 15, 20; 16, 2. Luc. 12, 11-12. (15) Es. 4, 12. Is. 54, 17. Mat. 10-19. Marc. 13, 11. Fapt. 6, 10.

16. Și veți fi vânduți și de părinți și de frați și de neamuri și de prieteni și unii dintre voi vor fi dați la moarte,

17. Și veți fi urâți de toți oamenii, pentru numele meu.

18. Dar nici un păr din capul vostru nu se va prăpădi.

19. Intru răbdarea voastră dobândi-veți sufletele voastre.

20. Iar când veți vedea Ierusalimul înconjurat de ostași, atunci să știți că s'a apropiat pustirea lui.

21. Atunci cei din Iudeia să fugă la munți, cei din mijlocul ei să plece aiurea, iar cei de prin ținuturile vecine să nu se ducă în ea.

22. Căci acestea sunt zilele răsunării, ca să se îplinească toate cele scrise.

23. Dar vai de cele ce vor avea în pânțece și de cele ce vor apleca întru acele zile! Pentrucă va fi în țară strămtorare mare și urgie asupra acestui popor.

24. Și vor cădea de ascuțișul săbiei și vor fi duși robi la toate neamurile și Ierusalimul va fi călcat în picioare de păgâni, până ce se vor împlini vremile păgânilor.

25. Și vor fi semne în soare, în lună și în stele, iar pe pământ no-
roadele fi-vor cu inima strânsă și aiurite, de vuetul mării și al valurilor.

26. Iar oamenii vor sta să-și dea sufletul, de spaimă și de așteptarea celor pornite să vină peste lume; căci tăriile cerului vor fi zguduite.

27. Atunci vedea-vor pe fiul omului, venind în nori cu putere și cu mărire multă.

28. Iar când vor începe să fie acestea, prindeți suflet și ridicați capetele voastre, pentrucă răscumpărarea voastră s'a apropiat.

29. Apoi le-a spus această pildă: Uitați-vă la smochin și la toți arborii:

30. Când scot frunze, voi privind, din capul vostru știți că vara este de acum aproape.

31. Așa și voi, când veți vedea făcându-se acestea, să știți că aproape este împărăția lui Dumnezeu.

32. Adevăr grăesc vouă că nu va trece neamul acesta, până ce nu vor fi toate acestea.

33. Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele mele nu vor trece.

34. Luați seama de voi înșivă să nu se îngreoeze inimile voastre de îmbuibare și de băutură și de grijiile lumești și ziua aceea să vă fie voi fără de veste,

35. Ca un laț. Căci veni-va peste toți cei ce locuiesc pe fața a tot pământul.

36. Drept aceea, priveghiați în totă vremea și vă rugați ca să vă învredniciți să scăpați de toate acestea care vor să vie și să stați înaintea fiului omului.

37. Și ziua era în templu și învăța, apoi ieșind din cetate mânea noaptea pe muntele numit Muntele Măslinilor.

38. Și tot norodul venea disdedimineață, la el, în templu, ca să-l asculte.

CAP. 22.

Vânzarea lui Iuda. Cina cea de taină. Rârna la întâetate. Suferințele din grădina Ghetsemani. Prinderea și aducerea la Caiafa. Lepdarea lui Petru.

1. Iar acum se apropia praznicul Azimilor, care se cheamă Paște.

2. Și mai marii preoților și cărturarilor căutau cum să-l răpue; dar le era teamă de norod.

3. Ci satana intră în Iuda, numit Iscariotul, care era din numărul celor doisprezece.

4. Și ducându-se Iuda, vorbi cu mai

(16) Mih. 7, 6. Mat. 10, 21; 24, 10. Marc. 13, 12. (17) Mat. 10, 22; 24, 9 și 13. Marc. 13, 18. (18) 1 Reg. 14, 15. Mat. 10, 30. Luc. 12, 7. (19) Mat. 10, 22. Evt. 10, 36. (20) Dan. 9, 27. Mat. 24, 15. Marc. 13, 14. (21) Mat. 24, 16. Marc. 13, 14. (22) Zah. 14, 1. (23) Mat. 24, 19. Marc. 13, 17. Luc. 23, 29. (25) Is. 18, 10. Iez. 32, 7. Ioll 2, 31; 3, 15. Amos 5, 20; 8, 9. Sof. 1, 15. Mat. 24, 29. Marc. 13, 24. 2 Petr. 3, 10. (26) Mat. 24, 29. Marc. 13, 25. (27) Dan. 7, 13. Mat. 16, 27. Apoc. 1, 7; 14, 14. (28) Rom. 8, 23; (29-32) Mat. 24, 32-34. Marc. 13, 28-30. (33) Ps. 101, 27. Is. 40, 8; 51, 6. Mat. 5, 18; 24, 35. Marc. 13, 31. Luc. 16, 17. (34) Mat. 24, 42; 25, 13. Marc. 13, 33. Luc. 12, 40. 1 Petr. 4, 7. Rom. 13, 11. Gal. 5, 21. Efes. 5, 18. (35) Is. 24, 17. 2 Petr. 3, 10. Apoc. 3, 3. (36) Mat. 24, 42. (37) Luc. 23, 29. Ioan 8, 1. CAP. 22. — (1) Es. 12, 15. Mat. 26, 2. Marc. 11, 1. 1 Ioan 13, 1. (2) Ps. 2, 2. Mat. 26, 3. Marc. 14, 1. Ioan 11, 47. Fapt. 4, 27. (3-4) Mat. 26, 14-15. Marc. 14, 2-10. Ioan 13, 2.

marii preoților și cu căpitani, cum să-l dea în mâna lor.

5. Aceștia s'au bucurat și s'au legat cu el ca să-i dea bani.

6. Iar el s'a învoit și căuta prilej să-l dea lor pe Iisus prins, fără să știe gloata.

7. A sosit, deci, ziua Azimilor, când se cădea să se jertfească mielul de Paște.

8. Și a trimis pe Petru și pe Ioan, zicând: Duceți-vă și gătiți-ne nouă Paștele, ca să mâncăm.

9. Iar ei l-au întrebat: Unde vești să-ți gătim?

10. Ci el le-a răspuns: Iată, când veți intra în cetate, vă va întâmpina un om ducând un urcior cu apă; mergeți după el, până la casa unde intră.

11. Și stăpânului acelei case îi veți spune: Invățătorul îți grăește: Unde este odaia de oaspeți, unde să mâncăm Paștele, cu ucenicii mei?

12. Și acela vă va arăta un foisor mare așternut; acolo să gătiți.

13. Iar ei, ducându-se, au aflat precum le zisese și au gătit Paștele.

14. Și când a sosit ceasul, s'a așezat la masă și apostolii împreună cu el.

15. Și a grăit către ei: Cu dor am dorit să mâncăm cu voi acest Paște, mai nainte de patima mea.

16. Că zic vouă că de acum nu voi mai mânca dintru acesta, până când nu se va împlini întru împărăția lui Dumnezeu.

17. Și luând paharul, mulțumind a zis: Luați acesta și împărțiți-l între voi.

18. Că zic vouă că nu voi mai bea de acum din rodul viței, până ce nu va veni împărăția lui Dumnezeu.

19. Și luând pâine, mulțumind a frânt și le-a dat lor, zicând: Acesta este trupul meu care se dă pentru voi; aceasta să faceți întru pomenirea mea.

20. Așijderea și paharul, după cină,

zicând: Acest pahar este legea nouă, întru sângele meu, care se varsă pentru voi.

21. Totuși, iată mâna celui ce mă vinde este cu mine, la masă.

22. Ci fiul omului merge precum a fost hotărît, dar vai acelui om, prin care e vândut!

23. Iar ei au început să se întrebe, unul cu altul, cine dintre ei să fie acela care avea să săvârșească această faptă.

24. Apoi s'a iscat între ei și o pricire: cine dintre ei se pare că e mai mare?

25. Atunci el le-a zis: Impărații păgânilor îi stăpânesc pe aceștia și cei ce au putere asupra lor se numesc făcătorii lor de bine.

26. Dar voi să nu fiți astfel: ci, care este mai mare între voi, să fie ca mai mic, și care este căpetenie să fie ca unul ce slujește.

27. Căci, cine este mai mare, cel care stă la masă, sau cel care slujește? Oare nu cel ce stă la masă? Iar, eu, în mijlocul vostru, sunt ca unul ce slujește.

28. Căci voi sunteți acei cari ați stăruit cu mine în ispitele mele.

29. Și eu vă dau vouă la mână împărăția, precum mi-a dat-o mie Tatăl meu,

30. Ca să mâncați și să beți, la masa mea, întru împărăția mea și să ședeți, în ieșuri, judecând cele douăsprezece seminții ale lui Israil.

31. Apoi Domnul a zis: Simone, Simone, iată satana v'a cerut pe voi ca să vă cearnă ca pe grâu.

32. Iară eu m'am rugat pentru tine să nu scadă credința ta. Și tu, oarecând, întorcându-te, întărește pe frații tăi.

33. Dar Petru i-a răspuns: Doamne, gata sunt să merg cu tine și la temniță și la moarte.

34. Grăit-a Iisus lui: Zic ție, Petre, că astăzi nu va căta cocoșul, până ce nu te vei lepăda de mine, de trei ori, cum că nu mă cunoști.

(5) Zah. 11, 12. Mat. 26, 15. Marc. 14, 11. (6) Mat. 26, 16. Marc. 14, 11. (7) Deut. 16, 1. Mat. 26, 17. Marc. 14, 12. (9-14) Mat. 26, 17-20. Marc. 14, 12-17. Luc. 19, 33. (18-20) Mat. 26, 26-29. Marc. 14, 22-25. 1 Corint. 10, 16; 11, 24. (21) Ps. 40, 10. Mat. 26, 21. Marc. 14, 18. Ioan 13, 18-26. (22-27) Mat. 26, 24-28; 18, 1. Marc. 14, 19-21; 9, 33; 10, 42-45. Luc. 9, 46-48; 12, 37. Ioan 13, 23-23. (28) Luc. 18, 28. (30) Mat. 19, 28. 1 Corint. 6, 2. Apoc. 3, 21; 20, 4. (31) 1 Petr. 5, 8. 2 Corint. 2, 11. (32) Mat. 16, 18. (33-34) Mat. 26, 34-35. Marc. 14, 30-31. Ioan 13, 37-38.

35. După aceea, i-a întrebat: Când v'am trimis pe voi fără de pungă, fără de traistă și fără de încălțăminte, dus-ați lipsă de ceva? Iar ei au răspuns: De nimic.

36. Atunci el le-a zis: Acum, însă, cel ce are pungă să o ia, tot așa și traista, și cel ce nu are sabie, să-și vândă veșmântul și să-și cumpere sabie.

37. Căci vă spun că trebuie să se împlinească întru mine scriptura care zice: Și cu cei fără de lege s'a socotit. Pentrucă ce este despre mine ajunge acum la capăt.

38. Ei au zis atunci: Doamne, iată aici două săbii. El le-a răspuns: E destul.

39. După ce-a ieșit dela cină, s'a dus ca de obicei, în Muntele Măslinilor. Iar ucenicii l-au urmat.

40. Și când a sosit în acest loc, le-a spus: Rugați-vă ca să nu cădeți în ispită.

41. Iar el s'a depărtat de ei, ca la o aruncătură de piatră și ingenunchind se ruga,

42. Zicând: Părinte, de voești, îndalătură dela mine acest pahar. Dar nu voia mea, ci voia ta împlinească-se.

43. Iar un inger din cer s'a arătat lui și-l întărea.

44. Și fiind în zbuciumul durerii, cu mai mare stăruință se ruga. Iar sudoarea lui, ca picături mari de sânge, picura pe pământ.

45. Și ridicându-se din rugăciune, a venit la ucenicii lui și i-a aflat adormiți de mâhnire.

46. Și le-a grăit: Ce dormiți? Sculați-vă și vă rugați, ca să nu cădeți în ispită.

47. Nu isprăvisc bine vorba și iată o mulțime de oameni și cel ce se numește Iuda, unul dintre cei doisprezece, venea în fruntea lor. Și el s'a apropiat de Iisus, ca să-l sărute.

48. Atunci Iisus i-a zis: Iuda, prin sărutare vinzi pe fiul omului!

49. Iar cei din preajma lui, văzând

ce era să fie, l-au întrebat: Doamne, să tragem cu sabia?

50. Și unul dintre ei a lovit pe sluga arhiereului și i-a tăiat urechea dreaptă.

51. Ci Iisus răspunzând a grăit: Lăsați, până aici! Și atingându-se de urechea lui l-a vindecat.

52. Iar către mai marii preoților, către căpitani templului și către bătrânii cari veniseră asupra lui, Iisus rostit-a: Ca la un tâlhar ieșit-ați cu săbii și cu lănci.

53. Zilnic am fost cu voi în templu și n'ați întins mâinile asupra mea. Dar acesta este ceasul vostru și puterea întinericului.

54. Și punând mâna pe el, l-au dus și l-au băgat în casa arhiereului. Iar Petru se ținea după el, de departe.

55. Și au aprins foc în mijlocul curții și au șezut la foc și a șezut și Petru între ei.

56. Văzându-l o servitoare, cum sta în lumina focului, s'a uitat bine la el și a zis: Și acesta era cu el.

57. Ci Petru s'a lepădat de Iisus, zicând: Femeie, nu-l cunosc.

58. Dar peste puțin l-a văzut altul și l-a spus: Și tu ești dintre ei. Petru, însă, a răspuns: Omule, nu sunt.

59. Iar când a trecut ca un ceas, un altul adevărind cu putere a rostit: Cu adevărat și acesta era cu el, că e, doar, Galileean.

60. Atunci Petru a zis: Omule, nu știu ce spui. Și numai decât, când nu sfârșise bine vorba, cocoșul a cântat.

61. Ci Domnul s'a întors și s'a uitat la Petru; și Petru și-a adus aminte de cuvântul Domnului, cum îi zisese, că mai nainte ca să cânte, azi, cocoșul, tu te vei lepăda de mine de trei ori.

62. Și a purces afară Petru și cu amar a plâns.

63. Iar oamenii cari îl păzeau pe Iisus îl batjocoreau și-l băteau.

64. Și acoperindu-l fața, îl întrebau zicând: Prorocoște, cine este cel ce te-a lovit?

(35) Mat. 10, 9 Marc. 6, 8. Luc. 9, 3; 10, 4 (37) In. 53, 13. Marc. 15, 58. (39-42) Mat. 26, 36-41; 6, 13. Marc. 14, 32-38. Luc. 21, 37; 22, 46. Ioan 18, 1; 6, 80; 6, 38. (44) Ebr. 5, 7. (45) Mat. 36, 40. Marc. 14, 37. (46) Mat. 26, 41. Marc. 14, 38. Luc. 22, 40. (47) Mat. 26, 47-48. Marc. 14, 43-44. Ioan 18, 3. (50-61) Mat. 26, 51-75. Marc. 14, 47-72. Ioan 18, 10-26; 13, 38. (62) Mat. 26, 75. Marc. 14, 72. (63) In. 50, 6. Mat. 26, 67. Marc. 14, 65. (64) Mat. 26, 67-68. Marc. 14, 65.

65. Și hulind așa, alte multe spuneau lui împotriva.

66. Când s'a făcut ziuă, adunându-s'au bătrânii poporului, mai marii preoților și cărturarii și l-au dus pe el în sinedriul lor. Și i-au zis: Spune-ne de ești tu Mesia.

67. Atunci el le-a grăit: Dacă v'o spun, nu veți crede-o;

68. Iar dacă vă întreb, nu-mi veți răspunde.

69. De acum, însă fiul omului va ședea deasupra puterii lui Dumnezeu.

70. Zis-au ei cu toții: Ești tu, așa dar, fiul lui Dumnezeu? Iisus a rostit către ei: Voi singuri ziceți că eu sunt.

71. Atunci ei au vorbit: Ce ne mai trebuiește mărturie, când noi înșine am auzit din gura lui?

CAP. 23.

Iisus înaintea lui Pilat și înaintea lui Irod. Judecata, răstignirea, moartea și îngropăciunea.

1. Apoi toată mulțimea lor s'a sculat în picioare și l-a dus înaintea lui Pilat.

2. Și au început să-l pârască și să zică: Pe acesta l-am aflat sucind mințile neamului nostru și împiedicând să dăm dașdie Cezarului, iar despre sine spune că este Christos Împărat.

3. Pilat l-a întrebat, zicând: Ești tu împăratul Iudeilor? Iar el răspunzându-i a grăit: Tu singur zici că sunt.

4. Atunci Pilat a rostit către mai marii preoților și către gloate: Nu găsesc nici o vină în acest om.

5. Dar ei mai cu putere stăruiau în spusa lor că răsvrătește norodul, cu învățătura lui, prin toată Iudeia, din Galileia, de unde a început și până aici.

6. Auzind Pilat de Galileia, a întrebat dacă omul este Galileean.

7. Iar dacă a aflat că este de sub

stăpânirea lui Irod, l-a trimis la Irod, care era și el în Ierusalim, întru acele zile.

8. Irod, când a văzut pe Iisus, s'a bucurat foarte, că de multă vreme voia să-l cunoască, pentru că auzise multe despre el și nădăjduia să-l vadă săvârșind vreo minune.

9. Și l-a întrebat Irod despre multe lucruri, dar el nu i-a răspuns nimic.

10. Iar mai marii preoților și cărturarii erau de față și-l învinuiau din răspuțeri.

11. Atunci și Irod, cu căpitani săi, l-a disprețuit și l-a luat în răs și îmbrăcându-l cu o haină bătătoare la ochi l-a trimis înapoi la Pilat.

12. Și în ziua aceea Irod și Pilat s'au făcut prieteni, unul cu altul, căci mai nainte erau între ei în vrăjmășie.

13. Pilat a chemat la olaltă pe mai marii preoților, pe căpetenii și norodul,

14. Și a vorbit către ei: Ați adus la mine pe omul acesta, ca pe un răsvrățitor al poporului; dar, iată, eu cercetându-l, de față cu voi, nici o vină n'am găsit în acest om, din toate câte i le puneți în sarcină.

15. Și nici Irod n'a găsit, căci l-a trimis înapoi la noi. Vedeți, dar, că n'a săvârșit nimic vrednic de moarte.

16. Astfel că fi voi da o pedeapsă, și-i voi da drumul.

17. Că trebuia, la praznic, să le lase slobod un vinovat.

18. Dar ei, toți cu toții au strigat și au zis: Să piară acesta! Iar pentru noi dă drumul lui Baraba.

19. — Unul care era aruncat în temniță, pentru o răscoală ce se făcuse în oraș și pentru omor —.

20. Și din nou Pilat le-a vorbit, voind să libereze pe Iisus.

21. Dar ei ridicau glasul și strigau: Răstignește-l! Răstignește-l!

22. Atunci el a zis a treia oară către ei: Dar ce rău a săvârșit acesta? Nici o vină de moarte nu am

(66) Ps. 2, 2. Mat. 27, 1-2. Marc. 15, 1. Ioan 18, 28. Fapt. 4, 26. (67-71) Mat. 26, 63-65. Marc. 14, 61-64. Ioan 6, 62. Dan. 7, 13. CAP. 23. — (1) Mat. 27, 2. Marc. 15, 1. Ioan 18, 20. (2) Mat. 17, 25. Marc. 12, 17. Ioan 19, 12. (3) Mat. 27, 11. Marc. 15, 2. Ioan 18, 33. Apoc. 1, 5. (4) 1 Petr. 2, 22. (7) Luc. 13, 1. (8) Mat. 14, 1. Marc. 6, 14. Luc. 9, 9. (11) Is. 53, 3. (12) Fapt. 4, 27. (14) Luc. 23, 1-4. Ioan 18, 38; 19, 4. (17) Mat. 27, 15. Marc. 15, 6. Ioan 18, 39. (18) Mat. 27, 20. Marc. 15, 11. Ioan 18, 40. Fapt. 3, 14. (19-25) Mat. 27, 16-27. Marc. 15, 7-15. Ioan 19, 1-16.

aflat intru el. Astfel că îi voi da o pedeapsă și îi voi da drumul.

23. Dar ei, cu strigăte răzbătătoare, se țineau dârji și cereau să-l răstignească, iar glasurile lor și ale marilor preoți precumpăniră.

24. Căci Pilat dădu hotărîre să se facă precum voiau.

25. Deci, a lăsat slobod pe cel închis în temniță, pentru răscoală și ucidere pe care îl cereau ei, iar pe Iisus l-a dat cum le-a fost voia.

26. Și pe când îl duceau ostașii, au pus mîna pe unul Simon Chirineul care venea dela câmp și i-au pus crucea în spinare, ca s'o ducă în urma lui Iisus.

27. Iar după el venea multă gloată de norod și de femei, care se băteau în piept și îl jeleau.

28. Atunci Iisus s'a întors către ele și a grăit: Fiice ale Ierusalimului, nu mă plângeți pe mine, ci vă plângeți pe voi și pe copiii voștri.

29. Căci iată vin zile întru care vor zice: Ferice de cele sterpe! Ferice de pîntecele care n'au născut și de sânii cari n'au aplecat!

30. Atunci vor începe să spună munților: Cădeți peste noi; iar dealurilor: Acoperiți-ne pe noi.

31. Căci, acestea de le fac cu lemnul verde ce va fi cu cel uscat?

32. Iar împreună cu el duceau, la moarte, și doi făcători de rele.

33. Și când au sosit la locul care se cheamă Căpățâna, l-au răstignit acolo și pe cei doi făcători de rele, pe unul deadreapta și pe altul deas-tînga.

34. Iar Iisus zicea: Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac. Și veșmintele lui le-au împărțit între ei, aruncând pe ele sorți.

35. Ci norodul sta și se uita. Iar căpeteniile lui își făceau rîs de Iisus zicând: Pe alții i-a mântuit; mântuiască-se pe sine însuși, dacă el este Christosul lui Dumnezeu cel ales.

36. Rădeau de el și ostași, cari veneau aducându-i oțet,

37. Și zicând: De ești tu împăratul Iudeilor, mîntuește-te pe tine însuși!

38. Iar deasupra crucii lui stătea scris cu slove elinești, latinești și evreești: Acesta este împăratul Iudeilor.

39. Unul dintre tâlharii pironiți hulea împotriva lui, zicând: Nu ești tu oare Mesia? Mîntuește-te pe tine însuși și pe noi.

40. Însă celălalt, răspunzând, l-a certat și a grăit: Nu te temi tu de Dumnezeu? Că ești în aceeași oșandă.

41. Ci noi cu dreptate, căci luăm vrednica plată a celor ce am făcut; pe când acesta n'a săvârșit nimic nedrept.

42. Apoi a zis către Iisus: Pomeneste-mă, Doamne, când vei veni întru împărăția ta.

43. Ci Iisus i-a răspuns: Adevăr grăesc ție, astăzi vei fi cu mine în Rai.

44. Și era acum ca la ceasul al șaselea (miezul zilei) și întineric s'a făcut peste tot pămîntul, până la ceasul al noulea,

45. Căci soarele s'a întunecat; iar catapeteasma templului s'a sfîșiat pe mijloc.

46. Atunci Iisus, strigând cu glas mare, a rostit: Părinte, în mîinile tale dau duhul meu. Și aceasta zicând, și-a dat duhul.

47. Iar sutașul văzând cele ce s'au făcut, a mărit pe Dumnezeu și a zis: Cu adevărat omul acesta drept a fost.

48. Și toată mulțimea, care venise la această priveriște, și văzuse cele întâmplăte, s'a întors acasă, bătându-se în piept,

49. Iar toți cunoscuții lui și femeile, care veniseră după el din Galileia, stăteau departe, martori la acestea.

50. Și iată un bărbat cu numele Iosif, sfetnic în sinedriu, om bun și drept,

51. De fel din Arimateia, oraș al

(26) Mat. 27, 32. Marc. 15, 21. (29) Is. 54, 1. Mat. 24, 19. Marc. 13, 17. Luc. 21, 23. (30) Is. 2, 19. Osie 10, 8. Apoc. 6, 16; 9, 6. (31) Pild. 11, 31. Iez. 20, 17; 21, 3-4. (32) Is. 53, 12. Mat. 27, 38. Marc. 15, 27. Ioan 19, 18. (33) Mat. 27, 33. Ioan 19, 17. (34) Ps. 21, 19. Mat. 5, 44; 27, 35. Fapt. 3, 17; 7, 60. (35-38) Mat. 27, 34-42. Marc. 15, 22-32. Ioan 19, 30. (39) Mat. 27, 44. Marc. 15, 32. (44) Amos 8, 9. Mat. 27, 45. Marc. 15, 33. (45-52) Mat. 27, 50-58. Marc. 15, 37-43. Ioan 19, 30-38. Ps. 30, 6; 37, 11-13.

Iudeilor, care nu se învoise cu hotărîrea și cu fapta lor, și care aștepta împărăția lui Dumnezeu,

52. S'a dus la Pilat și i-a cerut trupul lui Iisus.

53. Și pogorîndu-l de pe cruce l-a înfășurat în giulgiu de în și l-a pus într'un mormânt scobit în stâncă, unde nimeni niciodată nu mai fusese pus.

54. Iar ziua era ziua pregătirii (Vineri), și Sâmbăta începea de cu amurgul.

55. Ci femeile, care veniseră cu Iisus din Galileia, s'au ținut după Iosif și au văzut mormântul și cum a fost pus trupul lui Iisus.

56. Și după ce s'au înapoiat, au pregătit mirodenii și unsori, iar Sâmbătă s'au odihnit după lege.

CAP. 24.

Invierea Domnului. El se arată ucenicilor cari mergeau la Emaus și apoi apostolilor. Înălțarea la cer.

1. Iar în cea dintâi zi a săptămânii, foarte de dimineată, au venit la mormânt, aducând miresmele ce pregătiseră.

2. Și au aflat piatra răsturnată dela ușa mormântului.

3. Și intrând înăuntru nu au găsit trupul Domnului Iisus.

4. Dar pe când ele erau în mare nedumerire despre aceasta, iată că doi bărbați au stat în fața lor, în veșminte strălucitoare.

5. Atunci ele de spaimă și-au plecat fețele la pământ; ei însă au rostit către ele: Pentru ce căutați pe cel viu între cei morți?

6. Nu este aici, ci a înviat. Aduceți-vă aminte cum v'a vorbit, de pe când era în Galileia,

7. Zicând, că fiul omului trebuie să fie dat în mâinile oamenilor păcătoși și să fie răstignit, iar a treia zi să învieze.

8. Ci ele și-au adus aminte de cuvintele lui,

9. Și întorcându-se dela mormânt au vestit toate acestea celor unsprezece și tuturor celorlalți.

10. Iar ele erau: Maria Magdalina și Ioana și Maria lui Iacov și celelalte împreună cu ele, care au spus acestea către apostoli.

11. Dar vorbele acestea arătau în fața lor ca un basm și n'au dat femeilor nici o crezare.

12. Totuși Petru s'a sculat și a alergat la mormânt, și aplecându-se înainte a văzut giulgiurile singure, zăcând. Și s'a dus acasă, mirându-se de această întâmplare.

13. Iată, apoi, că doi dintr'înșii mergeau întru aceeași zi la un sat, depărtat de Ierusalim cale de o jumătate de poștă, al cărui nume este Emaus.

14. Și ei vorbeau între ei despre toate aceste fapte petrecute.

15. Și pe când vorbeau și căutau lămuriri, s'a apropiat de ei Iisus însuși și a mers cu ei în cale.

16. Dar ochii lor erau ținuti ca să nu-l cunoască.

17. Atunci el i-a întrebat: Ce sunt cuvintele acestea pe care le schimbați unul cu altul, în drumul vostru? Dar ei stăteau cu fețele înrîstite.

18. Răspunzând unul cu numele Cleopa a grăit către el. Tu singur ești venit de aiurea în Ierusalim și n'ai aflat de faptele întâmplare în el, întru aceste zile?

19. El le-a zis: Ce fel de fapte? Atunci ei i-au răspuns: Cu Iisus Nazarineanul, care era proroc puternic în faptă și în cuvânt, înaintea lui Dumnezeu și a tot norodul.

20. Iar arhieriei și boerii noștri l-au dat la osânda morții și l-au răstignit.

21. Ci noi nădăjduiam că el este cel ce va să izbăvească pe Israil; și cu toate acestea astăzi merge pe a treia zi de când s'au petrecut acestea.

(53-55) Mat. 27, 50-61. Marc. 15, 46-47. (56) Eș. 20, 10. Mat. 28, 1. Marc. 16, 1. CAP. 24. — (1-2) Mat. 28, 1-2. Marc. 16, 1-4. Luc. 23, 56. Ioan 20, 1. (3) Marc. 16, 5. Luc. 24, 23. (4) Mat. 28, 2-3. Marc. 16, 5. Ioan 20, 12. Fapt. 1, 10. (5-9) Mat. 28, 5-9. 16, 21; 17, 22. Marc. 16, 6-8; 8, 31; 9, 31. Luc. 9, 22. (10-12) Marc. 16, 10-11. Luc. 24, 25. (13) Marc. 16, 12. (15) Mat. 18, 20. Luc. 24, 36. (16) Ioan 20, 14; 21, 4. (19) Mat. 21, 12. Luc. 7, 16. Ioan 3, 2; 4, 19; 6, 14. Fapt. 2, 23; 7, 22. (20) Fapt. 13, 27. (21) Luc. 1, 68; 2, 25-38. Fapt. 1, 6; 26, 16.

22. Ba ne-au mai pus în uimire și niște femei de ale noastre, care au fost de cu noapte la mormânt,

23. Și n'au mai găsit trupul lui și au venit zicând că au văzut arătare de ingeri cari le-au spus că este viu.

24. Iar câțiva dintre noi s'au dus la mormânt și-au aflat așa cum au povestit femeile, dar pe el nu l-au văzut.

25. Atunci el vorbit-a către ei: O, nepricepuților și zăbavnici cu inima ce sunteți ca să credeți toate câte au grăit prorocii!

26. Nu trebuia, oare, ca Christos să pătimească acestea și să intre întru mărirea sa?

27. Și începând dela Moise și dela toți profeții le-a tâlcuit lor, din toate scripturile, locurile despre el.

28. Și s'au apropiat de satul unde se duceau, iar el se făcea că merge mai departe.

29. Dar cei doi au stăruit de el, zicând: Rămâi cu noi, că ceasul e în deseară și ziua se înclină. Și a intrat ca să mîe cu ei.

30. Și când a stat împreună cu ei la masă, luând el pâinea a binecuvântat și frângând le-a dat lor.

31. Atunci s'au deschis ochii lor și au cunoscut că este el; ci el s'a făcut nevăzut de lângă ei.

32. Iar ei și-au spus unul altuia: Oare nu ardea în noi inima noastră, când ne vorbea pe cale și când ne tâlcuia scripturile?

32. Și în același ceas sculându-se, au venit înapoi la Ierusalim și au găsit adunați pe cei unsprezece, împreună cu cei ce se țineau de ei,

34. Cari ziceau că într'adevăr Domnul a înviat și s'a arătat lui Simon.

35. Atunci au povestit cele petrecute în cale și cum a fost cunoscut de ei la frângerea pâinii.

36. Și pe când ei vorbeau acestea, Iisus însuși stătu în mijlocul lor și le zise: Pace vouă!

37. Ci ei, incremenți și înfricoșați, gândeau că văd un duh.

38. Dar el le-a grăit: Ce sunteți turburați și pentru ce aceste gânduri se ridică în cugetele voastre?

39. Vedeți mâinile mele și picioarele mele, că eu însumi sunt; pipăți-mă și vedeți că un spirit nu are carne și oase, cum mă vedeți pe mine având.

40. Și zicând acestea, le-a arătat mâinile și picioarele sale.

41. Iar ei tot necrezând de bucurie și de mirare, el le-a spus: Aveți aici ceva de mâncare?

42. Iar ei i-au pus înainte o bucată de pește fript și un fagure de miere.

43. Și a luat și a mâncat în fața lor.

44. Apoi vorbit-a către ei: Acestea sunt cuvintele pe care le-am grăit către voi, pe când eram cu voi, că trebuie să se împlinească toate cele scrise despre mine în legea lui Moise, în proroci și în psalmi.

45. Atunci le-a deschis mintea ca să priceapă scripturile.

46. Și iarăși le-a zis că așa este scris și așa se cădea să pătimească Christos și să învieze din morți a treia zi,

47. Și în numele său să se propovăduiască pocăința spre iertarea păcatelor la toate neamurile, începând de la Ierusalim.

48. Iar voi sunteți martori acestora.

49. Și iată eu trimit peste voi făgăduința Părintelui meu; voi, însă, ședeți în Cetate (Ierusalim), până ce vă veți îmbrăca, de sus, cu putere.

50. Apoi i-a dus afară până spre Betania, și ridicându-și mâinile i-a binecuvântat.

51. Și pe când îi binecuvânta, s'a despărțit de ei și s'a ridicat la cer.

52. Iar ei închinându-se lui s'au întors în Ierusalim cu bucurie mare.

53. Și erau pururea în templu, laudând și binecuvântând pe Dumnezeu. Amin.

(22) Mat. 28, 8. Marc. 16, 10. Luc. 24, 9. Ioan 20, 18. (25) Gal. 3, 1. (26) Is. 50, 6. Luc. 24, 46. Fapt. 17, 3. 1 Petr. 1, 11. (27) Fac. 3, 15; 22, 18; 26, 4; 49, 10. Numer. 21, 9. Iov 19, 25. Ps. 15, 8-10; 21, 7; 68, 10. Is. 40, 10; 50, 6; 53, 3. Ier. 23, 5; 33, 15. Iez. 34, 23; 37, 24. Dan. 9, 24. Mih. 7, 20. Luc. 24, 45. (28) Fac. 32, 26; 42, 7. Marc. 6, 48. (29) Jud. 19, 9. (36) Marc. 16, 14. Ioan 20, 19. 1 Corint. 15, 5. (39) Ioan 20, 20-27. (41) Ioan 21, 5. (42) Ioan 21, 10. (44) Mat. 16, 21; 17, 22; 20, 18. Marc. 8, 31. Luc. 9, 22; 18, 31; 24, 6. (45) Ioan 5, 39. (46) Is. 53, 3. Luc. 24, 26. (48) Ioan 15, 26. Fapt. 1, 8. (51) Marc. 16, 19. Ioan 20, 17. Fapt. 1, 9. (52) Mat. 28, 17.

SFÂNȚA EVANGHELIE **CEA DELA IOAN**

CAP. 1.

Cuvântul lui Dumnezeu s'a făcut trup. Mărturia lui Ioan Botezătorul despre mielul lui Dumnezeu. Cei din-tâi ucenici ai lui Iisus.

1. La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul.

2. Acesta era întru început la Dumnezeu.

3. Toate printr'însul s'au făcut și fără el nimic nu s'a făcut din tot ce s'a făcut.

4. Întru el era viață și viața era lumina oamenilor.

5. Și lumina luminează în întuneric și întunericul n'a cuprins-o.

6. Fost-a om trimis dela Dumnezeu, iar numele lui era Ioan.

7. Acesta a venit spre mărturie, ca să mărturisească despre lumină, ca toți, prin el, să creadă.

8. Nu era el lumina, ci ca să mărturisească despre lumină.

9. Era lumina cea adevărată, care luminează pe tot omul, venind în lume.

10. În lume era și lumea prin-

tr'însul s'a făcut, dar lumea nu l-a cunoscut.

11. Întru ale sale a venit, dar ai săi nu l-au primit.

12. Iar câți l-au primit le-a dat putere ca să fie fiii lui Dumnezeu, adică celor cari cred întru numele lui.

13. Cari nu din sânge, nici din poftă trupească, nici din poftă bărbătească, ci dela Dumnezeu s'au născut.

14. Și Cuvântul s'a făcut trup și s'a sălășluit întru noi și am văzut mărirea lui, mărirea ca a unuia născut din Tatăl, plin de dar și de adevăr.

15. Ioan mărturisea despre el și striga, zicând: Acesta era despre care am grăit: Cel care vine după mine a fost înaintea mea, pentru că era mai înainte de mine.

16. Că din plinătatea lui, noi toți am luat, și dar peste dar.

17. Pentru că legea datu-s'a prin Moise, iar darul și adevărul au fost venit prin Iisus Christos.

18. Pe Dumnezeu nimeni nu l-a văzut vreodată; Fiul Unul-Născut, care este în sânul Tatălui, acela a spus despre el.

CAP. 1. — (1) Pild. 8, 22-25. Ioan 17, 5. 1 Ioan 1, 1; 7, 20. Col. 1, 17. Apoc. 19, 13. (3) Ps. 32, 6. Ioan 1, 10. Efes. 3, 9. Col. 1, 16. Evr. 1, 2. Apoc. 4, 11. (4) Ioan. 1, 9; 5, 26; 8, 12; 9, 5; 12, 35. 1 Ioan 5, 11. (5) Ioan 3, 19; 8, 12; 9, 5; 12, 46. (6) Mal. 3, 1. Mat. 3, 1; 11, 10. Marc. 1, 2. Luc. 3, 2. (7) Fapt. 19, 4. (9) Is. 49, 6; 60, 1. Ioan 1, 4; 3, 19; 8, 12; 9, 5; 12, 46. 1 Ioan 2, 8. (10) Ioan 1, 3. (11) Mat. 15, 24. Luc. 19, 14. (12) Is. 56, 5. Rom. 8, 15. (13) Ioan 3, 5. Iac. 1, 18. 1 Petr. 1, 23. 1 Ioan 5, 4. (14) Is. 7, 14; 40, 5; 60, 1. Mat. 1, 16; 17, 2. Luc. 1, 35. 2 Petr. 1, 16. 2 Corint. 3, 9. Col. 2, 3-9. 1 Tim. 3, 16. Evr. 2, 11. (15) Mat. 3, 11. Marc. 1, 7. Luc. 3, 16. Ioan 1, 30. (16) Efes. 1, 6. Col. 1, 19; 2, 9-10. (17) Es. 20, 1-17. Rom. 3, 24; 5, 21; 6, 14. (18) Es. 33, 20. Deut. 4, 12. Mat. 11, 27. Luc. 10, 22. Tim. 1, 17.

19. Aceasta este mărturia lui Ioan, când au trimis Iudeii, din Ierusalim, preoți și leviți ca să-l întrebe: Cine ești tu?

20. El a mărturisit și n'a tăgăduit, ci a mărturisit că: Nu sunt eu Christos.

21. Ei l-au întrebat: Dar ce ești? Ești Ilie? Zis-a el: Nu sunt Ilie. Ești tu Prorocul? A răspuns: Nu.

22. Atunci i-au zis: Cine ești? Ca să dăm un răspuns celor ce ne-au trimis. Ce spui tu despre tine?

23. El rostit-a: Eu sunt glasul celui care strigă în pustie: Indreptați calea Domnului, după cum a grăit Isaia prorocul.

24. Iar cei trimiși erau dintre Farisei.

25. Apoi l-au întrebat și i-au zis: Atunci, de ce botezi, dacă nu ești Christos, nici Ilie, nici Prorocul?

26. Ioan le-a răspuns următoarele: Eu botez cu apă; dar în mijlocul vostru se află unul pe care voi nu-l știți;

27. El este cel care vine după mine care a fost înaintea mea și căruia eu nu sunt vrednic să-i dezleg cureaua încălțăminteii.

28. Acestea se petreceau în Betania, dincolo de Iordan, unde boteza Ioan.

29. A doua zi, Ioan vede pe Iisus venind la el, și grăește: Iată Mielul lui Dumnezeu cel ce ridică păcatul lumii.

30. Acesta este despre care eu am spus: După mine vine unul care a fost înaintea mea, fiindcă era mai înainte de mine.

31. Ci eu nu-l știam; dar ca să se arate lui Israil, pentru aceea venit-am eu, cel ce botez cu apă.

32. Iar Ioan a mărturisit, zicând: Văzut-am Duhul coborîndu-se, din cer, ca un porumbel și rămânând deasupra lui.

33. Ci eu nu-l știam, dar cel ce m'a trimis să botez cu apă, acela mi-a vorbit: Peste care vei vedea Duhul pogorîndu-se și rămânând dea-

supra lui, acesta este cel ce botează cu Duhul Sfânt.

34. Iar eu am văzut și am mărturisit că acesta este Fiul lui Dumnezeu.

35. A doua zi, din nou stătea Ioan și doi dintre ucenicii lui;

36. Și privind pe Iisus, care trecea pe acolo, a rostit: Iată Mielul lui Dumnezeu.

37. Cei doi ucenici l-au auzit spunând aceasta și au oprnit după Iisus.

38. Iisus întorcându-se și văzându-i că merg după el, i-a întrebat:

39. Ce căutați? Ci ei răspuns-au lui: Rabi, adică, în tâlcuire, învățătorule, unde sălășluiești?

40. El le-a zis: Veniți și veți vedea. Deci, au mers și au văzut unde sălășluia; și au rămas la el, în ziua aceea. Era ca la ceasul al zecelea (patru după amiază).

41. Andrei, fratele lui Simon Petru, era unul dintre cei doi cari au ziseră pe Ioan și veniseră după Iisus.

42. Acesta găsește mai întâi pe Simon, fratele său, și-i spune: Găsit-am pe Mesia, adică, în tâlcuire, pe Christos.

43. Și l-a adus la Iisus. Iisus privind în fața lui, i-a zis: Tu ești Simon, feciorul lui Ionă, tu te vei numi Chefa, adică, în tâlcuire, Petru.

44. În ziua următoare, voind să plece în Galileia, a găsit pe Filip. Și i-a grăit Iisus: Vino după mine.

45. Iar Filip era din Betsaida, din orașul lui Andrei și al lui Petru.

46. Filip găsește pe Natanail și-i grăește: Găsit-am pe acela despre care a scris Moise în lege și au scris profeții, pe Iisus, fiul lui Iosif din Nazaret.

47. Natanail răspuns-a lui: Din Nazaret poate să fie ceva bun? Filip îi zice: Vino și vezi.

48. Iisus a văzut pe Natanail venind la sine și a spus despre el: Iată, cu adevărat, Israilit, întru care nu este viclesug.

49. Natanail îl întreabă: De unde

(19) Ioan 5, 33. (20) Luc. 3, 15. Ioan 3, 28. Fapt. 13, 25. (21) Mal. 4, 5. Mat. 17, 10. (23) Is. 40, 3. Mat. 3, 3. Marc. 1, 3. Luc. 3, 4. (26) Mat. 3, 11. Marc. 1, 8. Luc. 3, 16. Fapt. 1, 5. (27) Marc. 1, 7. Ioan 1, 15 și 30. (29) Es. 12, 3. Is. 53, 7-11. Ioan 1, 36. Fapt. 8, 32. Apoc. 5, 6-13. (30) Ioan 1, 15 și 27. (31) Marc. 1, 4. (32) Mat. 3, 16. Marc. 1, 10. Luc. 3, 21. (33) Mat. 3, 11. Fapt. 1, 5. (36) Es. 12, 3. Ioan 1, 29. Fapt. 8, 32. (40-42) Mat. 4, 18. (45) Fac. 49, 10. Deut. 18, 15. Ps. 39, 8. Is. 4, 2; 7, 14; 9, 6; 53, 1-2. Ier. 23, 5; 33, 14-17. Iez. 34, 23; 37, 24. Dan. 9, 24. Mih. 5, 2. Zah. 9, 9.

mă cunoști? Iisus răspunzând i-a zis: Te-am văzut, când erai sub smochin, mai nainte că Filip să te cheme.

50. Răspunsu-i-a Natanail: Rabi, tu ești Fiul lui Dumnezeu, tu ești împăratul lui Israel.

51. Iisus luând cuvântul i-a grăit: Pentru că ți-am spus că te-am văzut sub smochin tu crezi? Mai mari de cât acestea vei vedea.

52. Apoi i-a zis: Amin, amin grăesc vouă, de acum veți vedea cerul deschizându-se și pe îngerii lui Dumnezeu, suindu-se și pogorându-se peste fiul omului.

CAP. 2.

Nunta dela Cana. Curățirea templului.

1. A treia zi, s'a făcut nuntă în Cana Galileei, iar mama lui Iisus era acolo.

2. Și a fost chemat la nuntă și Iisus cu ucenicii săi.

3. Și nu mai aveau vin, căci s'a fost sfârșit vinul de nuntă. Atunci mama lui Iisus zis-a către el: Nu mai este vin.

4. Zis-a ei Iisus: Ce este mie și ție, femeie? Ceasul meu n'a venit până acum.

5. Mama lui zis-a celor ce slujeau: Faceți ceea ce vă va spune.

6. Ci erau acolo șase vase de apă, făcute din piatră, puse pentru curățirea Iudeilor și care luau câte două sau trei vedre.

7. Iisus le-a poruncit: Umpleți vasele cu apă. Și le-au umplut până sus.

8. Apoi le-a zis: Acum scoateți și duceți starostelui mesei. Iar ei i-au dus.

9. Și când starostele mesei a gustat apa care se făcuse vin și nu știa de unde este — ci slujitorii cari scosseră apa știau, — starostele mesei a stigat pe mire

10. Și i-a spus: Orice om pune

întâi vinul cel bun și când nuntașii au băut bine, pune pe cel mai slab. Dar tu ai ținut vinul cel bun până acum.

11. Acest început al minunilor l-a făcut Iisus în Cana Galileei, dând pe față mărirea sa; și ucenicii săi au crezut într'însul.

12. După aceasta, a mers de vale în Capernaum, el și mama lui și frații lui și ucenicii lui, dar n'au rămas acolo decât puține zile.

13. Ci Paștele Iudeilor era aproape și Iisus s'a suit în Ierusalim.

14. Și a găsit în templu sezând negustorește pe vânzătorii de boi și de oi și de porumbei și pe schimbătorii de bani.

15. Atunci făcându-și un biciu de streanguri, i-a scos pe toți afară din locașul sfânt cu oile și cu boii lor, iar banii zarafilor i-a risipit și mesele lor le-a răsturnat.

16. Și vânzătorilor de porumbei le-a zis: Luați acestea de aici. Nu faceți casa Tatălui meu casă de negustorie.

17. Și și-au adus aminte ucenicii lui că este scris: Râvna casei tale m'a mâncat.

18. Atunci Iudeii au luat cuvântul și i-au grăit: Ce semn ne arăți că ai dreptul să faci acestea?

19. Iisus răspunzându-le le-a zis: Dărâmați templul acesta și-l voi ridica la loc în trei zile.

20. Dar Iudeii au rostit: În patruzeci și șase de ani clăditu-s'a templul acesta! Și tu îl vei ridica în trei zile?

21. Ci el vorbea de templul trupului său.

22. Deci, când s'a sculat din morți, ucenicii lui și-au adus aminte că aceasta o zicea și au crezut scripturii și cuvântului pe care l-a fost spus Iisus.

23. Și fiind în Ierusalim, la Paște, în sărbătoare, mulți au crezut întru numele lui, văzând minunile pe care le făcea.

24. Ci Iisus nu se încredea în ei, pentru că îi cunoștea pe toți.

(51) Fac. 28, 12. CAP. 2. — (10) Ioan 4, 46. (13) Es. 12, 14. Deut. 16, 1. (14) Mat. 21, 12. Marc. 11, 45. Luc. 19, 45. (17) Ps. 68, 10. (18) Mat. 12, 38; 16, 1. Ioan 6, 30. (19) Mat. 26, 61; 27, 40. Marc. 14, 58; 15, 29. (21) 1 Corint. 3, 16; 6, 19. 2 Corint 6, 16. (22) Ps. 15, 10. Mat. 17, 23. Luc. 24, 8. Fapt. 13, 34. (24) Mat. 9, 4. Marc. 2, 8.

25. Și pentru că nu avea nevoie să-i mărturisească cineva despre om ce fel este, că știa el însuși ce era în inima omului.

CAP. 3.

Vorbirea lui Iisus cu Nicodim. Ioan mărturisește despre Christos.

1. Era un om din tagma Fariseilor care se numea Nicodim și care era fruntaș între Evrei.

2. Acesta a venit noaptea la Iisus și i-a vorbit: Rabi, știm că de la Dumnezeu venit-ai învățător; căci nimeni nu poate face aceste minuni pe care le faci tu, dacă nu este Dumnezeu cu el.

3. Răspuns-a Iisus și i-a zis: Amin, amin grăesc ție, de nu se va naște cineva de sus, nu va putea vedea împărăția lui Dumnezeu.

4. Dar Nicodim îi grăește: Cum poate omul să se nască, odată ce e bătrân? Oare poate să intre a doua oară în pântecele maicii sale și să se nască?

5. Iisus răspunse: Amin, amin grăesc ție, de nu se va naște cineva din apă și din duh nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu.

6. Ce este născut din carne, carne este și ce este născut din duh, duh este.

7. Nu te mira că ți-am zis: trebuie să vă nașteți de sus.

8. Vântul suflă, unde vrea și tu auzi vuetul lui, dar nu știi de unde vine, nici încotro se duce. Astfel este cu oricine care e născut din Duhul.

9. Răspunzând Nicodim l-a întrebat: Cum pot să fie acestea?

10. Iisus a răspuns și a zis: Tu ești învățătorul lui Israel și nu le știi acestea?

11. Amin, amin grăesc ție că noi ceea ce știm, vorbim și ce-am văzut mărturisim; dar mărturia noastră nu o primiți.

12. Dacă v'am spus lucruri pământești și nu credeți, cum veți crede să vă spun lucruri cerești?

13. Nimeni nu s'a suit în cer, fără numai cel ce s'a pogorât din cer, fiul omului, care este în cer.

14. Și după cum Moise a înălțat șarpele, în pustie, așa trebuie să se înalțe fiul omului,

15. Pentru ca oricine care crede într'insul să nu piară, ci să aibă viață veșnică.

16. Că Dumnezeu așa a iubit lumea, încât a dat pe Fiul său Unul-Născut, pentru ca oricine care crede într'insul să nu piară, ci să aibă viață veșnică.

17. Căci n'a trimis Dumnezeu pe Fiul său în lume ca să osândească lumea, ci ca să se mântuiască, prin el, lumea.

18. Cel ce crede întru el nu se osândește, iar cel ce nu crede a și fost osândit, fiindcă nu a crezut întru numele celui unuia-născut, Fiul lui Dumnezeu.

19. Și judecata de osândă e aceasta: că lumina a venit în lume și oamenii au iubit întunericul mai mult decât lumina. Căci faptele lor erau rele.

20. Că oricine care făptuește cele rele urăște lumina și nu vine la lumină, pentru că faptele lui să nu fie dovedite ca rele.

21. Cine însă lucrează adevărul vine la lumină, ca să se arate faptele lui, că sunt săvârșite în Dumnezeu.

22. După acestea a venit Iisus și ucenicii lui în pământul Iudeei și stătea cu ei acolo și boteza.

23. Și boteza și Ioan, la Enon aproape de Salim, că erau acolo ape multe și oamenii veneau și se botezau.

24. Căci Ioan nu fusese încă băgat în închisoare.

25. Atunci s'a iscat din partea ucenicilor lui Ioan o pricire cu un Iudeu, asupra curățirii.

(25) 1 Reg. 16, 7. 1 Paralip. 28, 9; 2, 8. Ioan 6, 64; 16, 30. CAP. 3. — (1) Ioan 39. Fapt. 2, 22; 10, 38. (2) Ioan 1, 13. Iac. (5) Marc. 16, 16. Fapt. 2, 38. Tit. 3, 5. (6) (13) Pild. 30, 4. Ioan 6, 33; 38, 51; 16, 28. 18, 4. Ioan 8, 28; 12, 32. (15) Marc. 16, 16. Ioan 6, 40; 15, 13. 1 Ioan 3, 16; 4, 9; 5, 10. 15; 12, 47. 1 Ioan 4, 14. (18) Ioan 5, 24. 5, 13. (21) Efes. 5, 8-9, 13. 29, 17. Ps. 7, 10. Ier. 11, 20. Mat. 9, 4. Marc. 7, 50; 19, 39. (2) Ioan 7, 50; 9, 16 și 33; 19, 1, 18. 2 Corint. 5, 17. Gal. 6, 15. Tit. 3, 5. Rom. 8, 5. (8) Ecl. 11, 5. 1 Corint. 2, 11. Efes. 4, 9-10. (14) Numer. 21, 8-9. 4 Reg. Ioan 3, 16; 6, 47. (16) Is. 9, 6. Marc. 16, 16. Rom. 5, 8; 8, 32. (17) Luc. 9, 56. Ioan 8, (19) Ioan 1, 5; 8, 12. 1 Ioan 2, 9. (20) Efes

26. Și au venit la Ioan și i-au spus: Rabi, acela care era cu tine dincolo de Iordan și căruia i-ai dat mărturia ta, iată el botează și toți se duc la el.

27. Ioan a răspuns cu aceste vorbe: Nu poate un om să ia nimic, dacă nu i s'a dat lui din cer.

28. Voi însăși imi sunteți martori că am zis: Nu sunt eu Christos, dar sunt trimis înaintea lui.

29. Cine are mireasa, acela este mirele, iar prietenul mirelui, care stă și ascultă pe mire, se bucură cu bucurie mare de glasul lui. Deci, această bucurie a mea s'a împlinit.

30. Acela trebuie să crească, iar eu să scad.

31. Cel ce vine de sus este deasupra tuturor; cel ce este de pe pământ: de pe pământ este și de pe pământ vorbește. Cel ce vine din cer este deasupra tuturor.

32. Și ce-a văzut și auzit aceea mărturisește, dar mărturia lui nu o primește nimeni.

33. Cine a primit mărturia lui a pecetluit că Dumnezeu este adevărat.

34. Căci pe cine l-a trimis Dumnezeu vorbește cuvintele lui Dumnezeu, pentru că Dumnezeu nu dă Duhul cu măsură.

35. Tatăl iubește pe Fiul și toate le-a dat în mâna lui.

36. Cei ce crede în Fiul are viață veșnică; cine nu ascultă de Fiul nu va vedea Viața, ci mânia lui Dumnezeu rămâne peste el.

CAP. 4.

Vorbirea lui Iisus cu femeia samariteancă. Iisus tămăduiește pe feciorul unui slujbaş împărătesc.

1. Înțelegând Domnul că Fariseii au auzit cum că el face și botează mai mulți ucenici decât Ioan,

2. Măcar că Iisus însuși nu boteza, ci ucenicii lui,

3. A lăsat Iudela și s'a dus iarăși în Galileia.

4. Dar trebuia ca să treacă prin Samaria.

5. Și a venit la un oraș al Samariei numit Sihar, aproape de câmpul pe care Iacov l-a dat lui Iosif, feciorul său;

6. Și fântâna lui Iacov era acolo. Ci Iisus era ostenit de călătorie și așa a șezut lângă fântână. Iar ceasul era aproape șase (amiază).

7. Atunci, o femeie samariteancă veni să scoată apă. Iisus îi zise: Dă-mi să beau.

8. Căci ucenicii lui se duseseră în cetate, ca să cumpere merinde.

9. Femeia samariteancă îi răspunde: Cum ceri să bei, tu care ești Iudeu, de la mine, care sunt samariteancă? Pentru că Iudeii nu se îngăduesc cu Samaritenii.

10. Iisus i-a spus aceste vorbe: Dacă cunoșteai darul lui Dumnezeu și cine este cel care ți-a zis: Dă-mi să beau, ai fi cerut dela el și ți-ar fi dat apă vie.

11. Femeia îi grăiește: Doamne, nici nu ai cu ce să scoți, iar puțul e adânc. De unde, dar, ai apa cea vie?

12. Nu cumva ești tu mai mare decât părintele nostru Iacov, care ne-a dat această fântână și a băut și el din ea, și feciorii lui și turmele lui?

13. Iisus i-a dat răspuns și a zis: Oricine bea din apa aceasta va înseta din nou.

14. Dar cel ce va bea din apa pe care-i voi da-o eu, nu va mai înseta în veac, căci apa pe care-i voi da-o eu se va face în el izvor de apă izvoritoare întru viața veșnică.

15. Femeia atunci îi spune: Doamne, dă-mi această apă, ca să nu mai însetez, nici să mai vii aici să scot.

16. Iisus îi poruncește: Mergi și cheamă pe bărbatul tău și vino aici.

17. Dar femeia răspunzând a zis: N'am bărbat. Iisus i-a răspuns: Bine ai zis: N'am bărbat,

18. Că cinci bărbați ai avut și a-

(27) Ioan 6, 65; 19, 11. Iac. 1, 17. Evr. 5, 4. (28) Mal. 3, 1. Marc. 1, 2. Luc. 1, 17. Ioan 1, 20. Fapt. 13, 25. (29) Is. 62, 5. Mat. 9, 15; 22, 2. Marc. 2, 19-20. Luc. 5, 34-35. Efes. 5, 25-27. (31) Mat. 28, 18. Ioan 6, 33; 8, 29. Rom. 9, 5. Efes. 1, 21. (32) Ioan 8, 26. (33) 1 Ioan 5, 10. Rom. 8, 4. (34) Ioan 1, 16. Efes. 4, 7. (35) Ps. 8, 7. Dan. 7, 13-14. Mat. 11, 27; 28, 18. Luc. 10, 22. Ioan 5, 20; 13, 3; 17, 2. Evr. 2, 8. (36) Avac. 2, 4. Marc. 16, 16. Ioan. 3, 15-18; 6, 47. 1 Ioan 5, 10. Rom. 1, 17. CAP. 4. — (4) 1 Ioan 3, 22. (5) Luc. 8, 19; 48, 22. Is. Nav. 24, 32. (9) 4 Reg. 17, 24. Luc. 9, 52. Fapt. 10, 28. (10) Is. 12, 3; 44, 3; 55, 1. Ier. 2, 13. Zah. 14, 8. Ioan 8, 35. (14) Ioan 6, 35; 7, 38. (15) Ioan 6, 34.

cum pe care îl ai nu este bărbatul tău. Aceasta adevărat ai spus.

19. Femeia îi zice lui Iisus: Doamne, văd cu tu ești proroc.

20. Părinții noștri s'au închinat pe acest munte, iar voi ziceți că în Ierusalim este locul cuvenit pentru închinare.

21. Ci Iisus îi grăește: Femeie, crede-mă, că vine ceasul când vă veți închina Tatălui, nici pe muntele acesta, nici în Ierusalim.

22. Voi vă închinați la ce nu știți, noi ne închinăm la ce știm, pentru că mântuirea este dela Iudei.

23. Dar vine ceasul și acum este când adevărații închinători se vor închina Tatălui în spirit și în adevăr, căci și Tatăl voește atari închinători.

24. Dumnezeu este spirit și cei ce i se închină cade-se să i se închine în spirit și în adevăr.

25. Femeia rostește către el: Știm că vine Mesia — care se zice Christos —; când va veni acela, ne va spune nouă toate.

26. Iisus îi răspunde: Eu sunt, cel ce vorbesc cu tine.

27. Dar atunci sosiră ucenicii lui. Și se mirau că vorbea cu o femeie samariteancă. Însă nimeni n'a întrebat: Ce voești? Sau: Ce grăești cu ea?

28. Atunci femeia și-a lăsat găleata, s'a dus în cetate și a zis oamenilor:

29. Veniți de vedeți un om care mi-a spus toate câte am făcut. Nu cumva acesta e Mesia?

30. Și au ieșit din cetate și veneau către el.

31. Intre acestea, ucenicii lui îl rugau, zicând: Rabi, mănâncă.

32. El atunci le-a grăit: Am de de mâncat o mâncare pe care voi nu o știți.

33. Ci ucenicii se întrebau între ei: Adusu-i-a oare cineva să mănânce?

34. Iisus rostește către ei: Mâncarea mea este: să fac voia celui ce

m'a trimis pe mine și să săvârșesc lucrul lui.

35. Nu ziceți voi că mai sunt patru luni și vine secerișul? Eu vă zic, iată, ridicați ochii voștri și priviți câmpiile, că sunt albe pentru seceriș.

36. Iar cel ce seceră primește plată și adună roadă întru viața de veci, ca să se bucure împreună și cel ce seamănă și cel ce seceră.

37. Căci aici se adevărește zicătoarea: că unul este semănătorul și altul secerătorul.

38. Eu v'am trimis să secerați ce n'ați muncit voi; alții au muncit și voi ați intrat în munca lor.

39. Și mulți dintre Samaritenii din acel oraș au crezut într'însul, pentru cuvântul femeii, care mărturisea: Mi-a spus toate câte am făcut.

40. Deci, după ce au venit la el Samaritenii, l-au rugat ca să rămăie la ei. Și a rămas acolo două zile.

41. Și mult mai mulți crezut-au pentru cuvântul lui.

42. Iar femeii îi ziceau: Credem nu numai din pricina vorbelor tale, dar fiindcă noi înșine am auzit și știm că acesta este cu adevărat Christos, mântuitorul lumii.

43. Și după cele două zile, a ieșit de acolo și s'a dus în Galileia.

44. Ci Iisus însuși mărturisise că un proroc nu e cinstit în țara lui.

45. Deci, când a venit în Galileia, l-au primit Galileenii, cei ce văzuseră toate câte făcuse în Ierusalim, la praznic, căci au fost venit și ei la praznic;

46. Apoi iarăși s'a dus în Cana Galileei, unde făcuse apa vin. Și era un dregător împărătesc, al cărui fiu era bolnav, în Capernaum.

47. Acesta, auzind că Iisus a venit din Iudeia în Galileia, a mers la el și l-a rugat să se pogoare și să tămăduiască pe fiul lui, căci era bolnav pe moarte.

48. Atunci Iisus i-a zis: Dacă nu vedeți semne și minuni, nu credeți.

49. Omul împărătesc i-a răspuns:

(19) Luc. 7, 16; 24, 19. Ioan. 6, 14. (20) Deut. 12, 5-11; 16, 6. Jud. 9, 7. 3 Reg. 8, 29; 9, 3. 2 Paralip. 7, 12. (21) Mal. 1, 11. 1 Tim. 2, 8. (22) 4 Reg. 17, 29. Is. 2, 3. Rom. 9, 5. Evr. 7, 14. (24) 2 Corint. 3, 17. Filip. 3, 3. (34) Ps. 39, 9-11. Ioan 6, 38; 17, 1. (35) Mat. 9, 37. Luc. 10, 2. (43) Mat. 4, 12. Marc. 1, 14. (44) Mat. 13, 57. Marc. 6, 4. Luc. 4, 24. (46) Ioan 2, 1-11. (48) Mat. 12, 39; 16, 1-4. Marc. 8, 12. Luc. 11, 29. 1 Corint. 1, 22.

Doamne, pogoară-te, până a nu muri copilul meu.

50. Iisus rostește către el: Du-te; feciorul tău trăește. Și omul a crezut în cuvântul pe care i l-a zis Iisus și s'a dus.

51. Iar pe când el venea de vale, robii lui i-au ieșit înainte și i-au vestit că feciorul lui trăește.

52. Atunci a întrebat pe robi de ceasul întru care i-a fost mai bine. Iar ei i-au spus: Eri la al șaptelea ceas (unu d. a.) frigurile l-au lăsat.

53. Deci tatăl cunoscă că la ceasul acela a fost, întru care Iisus a rostit către el: Copilul tău trăește. Și a crezut el și casa lui întreagă.

54. Acest al doilea semn Iisus l-a făcut, iarăși, când a venit din Iudeia în Galileea.

CAP. 5.

Vindecarea slăbănogului dela scaldătoarea Betesda. Iisus vorbește despre sine, cel ce judecă lumea și pe morți în viață.

1. După acestea, era o sărbătoare a Iudeilor și Iisus s'a suit la Ierusalim.

2. Iar în Ierusalim, lângă Poarta Oilor, era o scaldătoare, care se numește pe evreește Betesda și are cinci pridvoare.

3. În aceste pridvoare zăceau mulțime de bolnavi, de orbi, de ologi, de uscați, așteptând mișcarea apei.

4. Căci un înger se pogora, la vreme în scaldătoare, și turbura apa și cine intra întâi, după turburarea apei, se făcea sănătos, ori de ce boală era ținut.

5. Și era un om acolo care era pătimas de treizeci și opt de ani.

6. Iisus văzându-l pe acesta zăcând și știind că este așa încă de multă vreme, i-a grăit: Vrei să te faci sănătos?

7. Răspuns-a lui bolnavul: Doamne, nu am pe nimeni ca să mă bage în scaldătoare, când se turbură apa;

că până când vin eu, altul se pogoră înaintea mea.

8. Iisus i-a poruncit: Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă.

9. Iar omul s'a făcut sănătos în clipa aceea și a luat patul și umbla. Ci în ziua aceea era Sâmbătă.

10. Deci, ziceau Iudeii către cel vindecat: Este zi de Sâmbătă și nu-ți este iertat să iei patul.

11. El le-a răspuns: Cel ce m'a făcut sănătos, acela mi-a zis, ia-ți patul tău și umblă.

12. Ei l-au întrebat: Cine este omul care ți-a zis: Ia-ți patul tău și umblă?

13. Dar cel tămăduit nu știa cine este, căci Iisus se dăduse la o parte din mulțimea care era în acel loc.

14. După acestea, Iisus l-a aflat în templu și i-a zis: Iată că te-ai făcut sănătos. Nu mai păcătui, ca să nu ți se întâmple și mai rău.

15. Atunci omul s'a dus și a spus Iudeilor că cel ce l-a făcut sănătos este Iisus.

16. Pentru aceasta, Iudeii prigoneau pe Iisus și căutau să-l omoare că făcea acestea în zi de Sâmbătă.

17. Dar Iisus le-a răspuns: Tatăl meu până acum lucrează; lucrez și eu.

18. Deci pentru acest cuvânt, răvneau și mai mult Iudeii să-l omoare, că nu numai deslega Sâmbăta, dar și pe Dumnezeu îl numea tatăl său, făcându-se pe sine la fel cu Dumnezeu.

19. Ci Iisus a răspuns și le-a vorbit: Amin, amin grăesc vouă, fiul nu poate să facă nimic dela sine, de nu va vedea pe tatăl făcând; căci cele ce Tatăl le face, acestea și Fiul le face întocmai;

20. Pentru că Tatăl iubește pe Fiul și-i arată toate câte face el și lucruri mai mari decât acestea arăta-va lui, ca voi să vă mirați.

21. Căci după cum Tatăl scoală pe cei morți și le dă viață, tot așa și Fiul dă viață celor ce voește.

22. Tatăl nu judecă pe nimeni, ci judecata toată a dat-o Fiului,

CAP. 5 — (2) Neem. 3, 1; 12, 39. (8) Mat. 9, 6. Marc. 2, 10. Luc. 5, 24. (9) Ioan 9, 14. (10) Es. 20, 9-10. Deut. 5, 12. Ier. 17, 21-27. Mat. 12, 2. Marc. 2, 24; 3, 4. Luc. 6, 2; 13, 14. (17) Ioan 9, 4; 14, 10. (18) Ioan 7, 1 și 19-30; 10, 33. Filip. 2, 6. (19) Ioan 5, 30; 8, 28; 9, 4; 12, 49; 14, 10. (22) Ps. 71, 1. Mat. 11, 27; 28, 18. Ioan 5, 27; 17, 2. Fapt. 17, 31. 1 Petr. 4, 5.

23. Ca toți să cinstească pe Fiul, precum cinstesc pe Tatăl. Cine nu cinstește pe Fiul, nu cinstește pe Tatăl, care l-a trimis.

24. Amin, amin grăesc vouă, cine ascultă cuvântul meu și crede în cel ce m'a trimis pe mine, are viață veșnică, și la judecată nu vine, ci s'a mutat din moarte la viață.

25. Amin, amin grăesc vouă, că vine ceasul și acum este, când morții vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu și cari vor fi auzit vor fi vii.

26. Căci precum Tatăl are viață întru sine, așa i-a dat și Fiului să aibă viață întru sine;

27. Și i-a dat putere să facă judecată, pentrucă este fiul omului.

28. Nu vă mirați de aceasta; că vine ceasul când toți cei din morminte vor auzi glasul lui,

29. Și vor ieși — cei ce au făcut cele bune spre învierea vieții, iar cei ce au făcut cele rele spre învierea osândei.

30. Eu nu pot să fac dela mine nimic; precum aud, judec; dar judecata mea este dreaptă, pentrucă nu caut voia mea ci voia Tatălui, care m'a trimis.

31. De mărturisesc eu pentru mine, mărturia mea nu este adevărată.

32. Altul este cel ce mărturisește pentru mine; și știu că adevărată este mărturia, pe care o mărturisește pentru mine.

33. Voi ați trimis la Ioan și el a dat mărturie adevărului.

34. Dar eu nu dela un om iau mărturie, ci vă spun acestea ca să vă mântuiți.

35. Ioan era făclia care arde și luminează și voi ați fost voioși să vă veseliți un timp întru lumina lui.

36. Iar eu am mărturie mai mare decât a lui Ioan căci lucrurile pe care mi le-a dat Tatăl ca să le săvârșesc, lucrurile acestea pe care le fac eu, mărturisesc pentru mine că Tatăl m'a trimis.

37. Și Tatăl, care m'a trimis, acela mărturisit-a pentru mine. Nici glasul lui nu l-ați auzit vreodată, nici fața lui n'ați văzut-o;

38. Și cuvântul lui nu-l aveți sălăsluit în voi, fiindcă voi nu credeți în cel pe care Tatăl l-a trimis.

39. Voi cercetați scripturile, căci socotiți că în ele aveți viață veșnică. Și tocmai ele sunt care mărturisesc despre mine.

40. Și nu voiți să veniți la mine, ca să aveți viață!

41. Mărire dela oameni nu primesc;

42. Dar v'am cunoscut că n'aveți întru voi dragostea lui Dumnezeu.

43. Eu am venit în numele Tatălui meu, și voi nu mă primiți; dar să vină altul în numele său, pe acela îl veți primi!

44. Cum puteți voi să credeți, când primiți mărire unul dela altul, și mărirea care vine dela unul Dumnezeu n'o căutați?

45. Să nu gândiți că eu vă voi învinui la Tatăl: are cine să vă învinuiască — Moise, în care voi v'ați pus nădejdea.

46. Că dacă ați fi crezut pe Moise, m'ați crede și pe mine, căci el despre mine a scris.

47. Iar dacă în scrisele lui nu credeți, în cuvintele mele cum veți crede?

CAP. 6.

Săturarea celor cinci mii de oameni. Iisus umblă pe mare. Pâinea care se pogoară din cer. Mărturisirea lui Petru.

1. În urma acestora, Iisus s'a dus dincolo de marea Galileei, adică de marea Tiberiadei.

2. Iar după el a mers norod mult, pentrucă vedea minunile pe care le făcea cu cei bolnavi.

3. Și Iisus s'a suit în munte și acolo a șezut cu ucenicii săi.

(23) 1 Ioan 2, 23. (24) Ioan 3, 16-18 și 36; 6, 40 și 47; 8, 51. 1 Ioan 3, 14. (25) Ioan 5, 28. Efes. 5, 11. (27) Dan. 7, 13-14. Ioan 5, 22. Fapt. 10, 43; 17, 31. 1 Tes. 4, 16. (28-29) Is. 26, 19. Dan. 12, 2. Ioan 5, 25. 1 Corint. 15, 52. 1 Tes. 4, 16. Mat. 26, 46. (32) Is. 42, 1. Mat. 3, 17; 17, 5. Ioan 8, 18. 1 Ioan 5, 6-9. (33) Ioan 1, 15-32. (35) 2 Petr. 1, 19. (36) Ioan 10, 25. (37) Deut. 4, 12. Mat. 3, 17. (39) Deut. 18, 15-18. Is. 9, 6; 53, 1. Luc. 16, 29; 24, 27. Ioan 5, 45-46. Fapt. 17, 11. 1 Tim. 4, 13. (40) Ioan 1, 11; 3, 19. (41) 1 Tes. 2, 6. (44) Ioan 12, 43. Rom. 2, 29. (45) Ioan 3, 39. Rom. 3, 13. (46) Fac. 3, 15; 12, 3; 18, 18; 22, 18; 19, 10. Deut. 18, 15. Ioan 5, 29. Fapt. 26, 23.

4. Ci Paștele, praznicul Iudeilor, era aproape.

5. Și ridicându-și Iisus ochii și văzând că mult norod vine la el, a rostit către Filip: De unde cumpăram pâine, ca să mănânce aceștia?

6. Dar aceasta o zicea ca să-l încerce, că el știa ce avea să facă.

7. Ci Filip îi răspunde: De două sute de dinari să avem pâine și nu le ajunge, ca să ia fiecare câte puțin.

8. Unul dintre ucenicii lui Iisus, Andrei fratele lui Simon Petru, îi spune:

9. Este aici un băiat care are cinci pâini de orz și doi pești. Dar ce sunt acestea la atâția inși?

10. Poruncit-a Iisus: Puneți-i pe oameni să stea jos. Iar în locul acela era multă iarbă. Deci oamenii au șezut pe iarbă, la număr ca la cinci mii.

11. Atunci Iisus a luat pâinile și mulțumind a dat ucenicilor, iar ucenicii celor ce ședeau; așijderea și din pești cât au voit.

12. Iar după ce s'au săturat, a zis ucenicilor săi: Strângeți fărâmiturile ce-au rămas, ca nimic să nu se piardă.

13. Deci au strâns și au umplut douăsprezece coșuri de fărâmituri, rămase dela cei ce au mâncat din cele cinci pâini de orz.

14. Iar norodul, văzând minunea pe care a făcut-o, zicea: Acesta este într'adevăr Prorocul, carele va să vie în lume.

15. Iisus, însă, cunoscând că vor să vină și să-l ia, cu sila, ca să-l ridice împărat, s'a tras înapoi, în munte, el singur.

16. Când s'a făcut seară, ucenicii lui s'au pogorît la mare,

17. Și intrând în corabie mergeau spre Capernaum, dincolo de mare. Și i-a apucat întunericul. Dar Iisus până atunci nu venise la ei.

18. Ci marea era întăritată, fiindcă peste ea sufla un vânt puternic.

19. După ce au vădit că la douăzeci și cinci sau treizeci de stadii (5—6 km.) zăresc pe Iisus, umblând pe apă și apropiindu-se de corabie. Atunci s'au înfricoșat.

20. Dar el le-a grăit: Eu sunt; nu vă fie frică!

21. Deci, voiau ca să-l ia în corabie, îndată, însă corabia a sosit la țărmul la care se duceau.

22. A doua zi, mulțimea, care rămăsese de ceea parte a mării, își dădu seama că altă corabie nu fusese acolo, fără numai una și că Iisus nu intrase în ea, împreună cu ucenicii lui, ci plecaseră numai ucenicii.

23. Dar alte bărci dela Tiberiada veniră în apropiere de locul unde ei mâncaseră pâinea, după ce Domnul mulțumise.

24. Deci văzând cei din mulțime că Iisus nu este acolo, cum nici ucenicii lui, au intrat și ei în bărci și au venit la Capernaum, căutându-l pe Iisus.

25. Și dacă l-au aflat pe țărmul celălalt, l-au întrebat: Rabi, când ai ajuns aici?

26. Iisus le-a răspuns și a zis: Amin, amin grăesc vouă, mă căutați nu pentrucă ați văzut minuni, ci pentrucă ați mâncat din pâini și v'ați săturat.

27. Agonișiți-vă nu mărirea cea pieritoare, dar mărirea ce rămâne spre viața veșnică și pe care vă va da-o fiul omului, căci pe el l-a pecetluit Tatăl adică Dumnezeu.

28. Ei atunci i-au zis: Ce să facem ca să săvârșim lucrurile lui Dumnezeu?

29. Iisus răspunzând a rostit către ei: Acesta este lucrul lui Dumnezeu, ca să credeți în acela pe care el l-a trimis.

30. Ei, însă i-au răspuns: Dar ce minune faci tu, ca să vedem și să credem în tine? Ce lucrezi?

31. Părinții noștri au mâncat manna în pustie, precum este scris: Pâi-

CAP. 6. — (4) Ioan 2, 13; 5, 1. (5) Mat. 14, 14-16. Marc. 6, 35. Luc. 9, 12. (7) Numer. 11, 21-22. Marc. 6, 37. (9) Mat. 14, 17. Marc. 6, 38. Luc. 9, 13. (10) Mat. 14, 19. Marc. 6, 39. Luc. 9, 14. (11) 1 Reg. 9, 13. Mat. 14, 19. Marc. 6, 41. Luc. 9, 16. (13) Mat. 14, 20; 15, 37. Marc. 6, 42; 8, 8-19. (14) Fac. 49, 10. Deut. 18, 15. Mat. 11, 3. Luc. 7, 16-19. (17) Mat. 14, 22. Marc. 6, 47. (19) Mat. 14, 25. Marc. 6, 48. (27) Mat. 3, 17; 17, 5. Marc. 1, 11. Luc. 3, 22; 9, 35. Ioan 1, 32; 10, 36. 2 Petr. 1, 17. (29) Ioan 17-23. 1 Ioan 3, 23. (30) Mat. 12, 38; 16, 1. Marc. 8, 11. Luc. 11, 16. 1 Corint. 1, 22. (31) Es. 16, 14-15. Numer. 11, 7. Neem. 9, 15. Ps. 77, 24. Intelep. 16, 20. Ioan 6, 49. 1 Corint. 10, 3.

ne din cer datu-le-a lor ca să mănânce.

32. Dar Iisus le-a spus: Amin, amin grăesc vouă, nu Moise v'a dat pâinea cea din cer, ci Tatăl meu vă va da, din cer, pâinea cea adevărată.

33. Căci pâinea lui Dumnezeu este aceea care se pogoară din cer și dă viață lumii.

34. Deci, au zis către el: Doamne, pururea dă-ne nouă această pâine.

35. Atunci Iisus a rostit către ei: Eu sunt pâinea vieții; cine vine la mine nu va fămânzi și cine crede în mine niciodată nu va înseta.

36. Dar spusu-v'am vouă că ați și văzut și tot nu credeți.

37. Tot ce-mi dă Tatăl la mine vine și pe cel ce vine la mine, nu-l voi da afară;

38. Pentru că m'am pogorît din cer, nu ca să fac voia mea, ci voia celui ce m'a trimis pe mine.

39. Iar voia celui ce m'a trimis pe mine aceasta este ca din toți pe cari mi i-a dat să nu pierd pe nici unul, ci să-l înviez pe ei în ziua cea de apoi.

40. Că aceasta este voia Tatălui meu ca oricine care vede pe Fiul și crede în el să aibă viață veșnică și eu să-l înviez în ziua cea de apoi.

41. Dar Iudeii cârteau împotriva lui, că zisese: Eu sunt pâinea ce s'a pogorît din cer.

42. Și ziceau: Au nu este acesta Iisus, fiul lui Iosif, și nu știm noi pe tatăl său și pe mama sa? Atunci cum spune el: M'am pogorît din cer?

43. Ci Iisus a răspuns și le-a vorbit: Nu cârtiți între voi.

44. Nimeni nu poate să vie la mine, de nu-l va trage Tatăl carele m'a trimis iar eu învia-l-voiu în ziua cea de apoi.

45. Este scris în proroci: Și vor fi toți învățați de Dumnezeu. Deci, oricine care a auzit și a învățat de la Tatăl: la mine vine.

46. Nu doar că pe Tatăl l-a văzut cineva, fără numai cel ce este dela

Dumnezeu; acesta l-a văzut pe Tatăl.

47. Amin, amin grăesc vouă: Cel ce crede în mine are viață veșnică.

48. Eu sunt pâinea vieții.

49. Părinții voștri au mâncat manna în pustie, dar au murit.

50. Pâinea ce se pogoară din cer este aceea, din care, dacă mănâncă cineva, nu mai moare.

51. Eu sunt pâinea cea vie, care s'a pogorît din cer. Cine mănâncă din pâinea aceasta viu va fi în veci. Iar pâinea pe care eu voi da-o este trupul meu pe care da-l-voiu pentru viața lumii.

52. Deci, Iudeii se certau între ei și ziceau: Cum poate acesta să ne dea trupul lui ca să-l mâncăm?

53. Dar Iisus le-a zis: Amin, amin grăesc vouă, de nu veți mânca trupul fiului omului și nu veți bea sângele lui, nu veți avea viață întru voi.

54. Cei ce mănâncă trupul meu și bea sângele meu: are viață veșnică și eu îl voi învia în ziua cea de apoi.

55. Căci trupul meu este adevărată mâncare și sângele meu adevărată băutură.

56. Cei ce mănâncă trupul meu și bea sângele meu rămâne întru mine și eu întru el.

57. Precum Tatăl cel viu m'a trimis pe mine și eu viez prin Tatăl, așa și cel ce mă mănâncă va fi prin mine viu.

58. Aceasta este pâinea care s'a pogorît din cer, nu ca mana pe care au mâncat-o părinții voștri și au murit. Cine mănâncă această pâine va fi viu deapaururi.

59. Acestea le-a vorbit pe când învăța în sinagoga din Capernaum.

60. Însă mulți din ucenicii lui au zis: Grăe este această vorbă! Cine poate s'o asculte?

61. Ci Iisus știind, în cugetul său, că ucenicii lui cârtesc pentru aceasta le-a grăit: Aceasta vă smintește?

62. Dar când veți vedea pe Fiul

(35) Ioan 4, 16; 6, 48 și 58; 7, 37. (36) Ioan 6, 64. (38) Mat. 26, 30. Luc. 22, 42. Ioan 8, 30; 8, 29. (39) Ioan 10, 28; 17, 12; 18, 9. (40) Mat. 13, 55. Marc. 6, 3. Luc. 3, 23; 4, 22. (41) Ier. 31, 3. Ioan 6, 65. (42) Is. 54, 13. Ier. 31, 34. Mih. 4, 2. Evr. 8, 10; 10, 16. (43) Mat. 11, 27. Luc. 10, 12. Ioan 1, 18. (44) Ioan 6, 35. (45) Es. 16, 14-15. Numer. 11, 7. Ps. 77, 24-25. Ioan 6, 31. 1 Corint. 10, 3. (46) Mat. 26, 26-28. (47) Ioan 3, 13. Efes. 4, 8.

omului suindu-se acolo unde era mai înainte?

63. Duhul este carele dă viață; trupul nu folosește nimic. Cuvintele pe care vi le-am spus sunt duh și sunt viață.

64. Ci sunt unii dintre voi cari nu cred. Pentru că Iisus știa dela început cine sunt cei ce nu credeau și cine este cel ce avea să-l vândă.

65. De aceea zicea: V'am spus vouă că nimeni nu poate să vie la mine dacă nu îi este dat dela Tatăl.

66. Și de atunci mulți dintre ucenicii săi s'au dat înapoi și nu mai umblau cu el.

67. Deci, a întrebat Iisus pe cei doisprezece: Nu vreți și voi să vă duceți?

68. Simon Petru i-a răspuns: Doamne, la cine ne vom duce? Tu ai cuvintele vieții celei veșnice.

69. Și noi am crezut și am cunoscut că tu ești sfântul lui Dumnezeu.

70. Iisus răspuns-a lor: Oare nu v'am ales eu pe voi, doisprezece? Și unul dintre voi este diavol!

71. Iar el zicea de Iuda al lui Simon Iscarioteanul, căci acesta avea să-l vândă, de și era unul din cei doisprezece.

CAP. 7.

Iisus învață în templu, la sărbătoarea Corturilor.

1. După acestea, Iisus umbla prin Galileia. Căci nu voia să umble prin Iudeia, de oarece Iudeii căutau să-lucidă.

2. Și era aproape sărbătoarea Iudeilor: Infigerea Corturilor.

3. Atunci frații lui i-au zis: Treci de aici și du-te în Iudeia, pentru că și ucenicii tăi să vadă lucrurile pe care tu le faci.

4. Că nimeni nu lucrează într'ascuns, când voește ca să iasă în vi-leag. Dacă faci acestea, arată-te pe tine lumii.

5. Pentru că nici frații lui nu credeau într'insul.

6. Iisus le răspunde: Timpul meu n'a sosit până acum; dar timpul vostru este gata pururea.

7. Pe voi lumea nu poate să vă urască, dar pe mine mă urăște, pentru că eu îi spun în față că lucrurile ei sunt rele.

8. Voi duceți-vă la praznic. Eu nu mă duc la praznicul acesta, căci timpul meu nu s'a implinit până acum.

9. Spunându-le acestea, a rămas în Galileia.

10. Dar după ce frații săi s'au dus la sărbătoare, atunci s'a dus și el, dar nu în văzul tuturor, ci ca necunoscut.

11. În praznic, Iudeii îl căutau și ziceau: Unde este el?

12. Și în privința lui era în mulțime gălceavă mare, fiindcă unii spuneau: Este bun. Iar alții răspundeau: Nu e așa; ci amăgește norodul.

13. Totuși, de frica Iudeilor, nimeni nu vorbea de el pe față.

14. Când a fost praznicul la jumătate, Iisus s'a suit în templu și a început să învețe.

15. Ci Iudeii se mirau și se întrebau: Cum știe carte acesta, fără să fi învățat.

16. Atunci Iisus le-a răspuns și a vorbit: Învățătura mea nu este a mea, dar a celui ce m'a trimis pe mine.

17. De vrea cineva să facă voia lui, va cunoaște despre această învățătură dacă este dela Dumnezeu sau dacă eu o rostesc dela mine.

18. Cine vorbește de la el își caută mărirea sa. Cine însă caută mărirea celui ce l-a trimis pe el, acela este adevărat și în el nu este nedreptate.

19. Oare nu Moise v'a dat legea? Și nimeni dintre voi nu ține legea. De ce căutați să mă omoriți?

20. Ci gloata îi răspunde: Ai demon. Cine caută să te omoare?

(63) Rom. 8, 2. 2 Corint. 3, 6. (64) Marc. 2, 8. Ioan 2, 24-25; 6, 36. (65) Ioan 3, 27; 6, 44. (66) Ioan 6, 60. (68) Fapt. 5, 20. (69) Mat. 16, 16. Marc. 8, 29. Luc. 9, 20. Ioan 1, 49; 11, 17. CAP. 7. — (1) Ioan 5, 16-18. (2) Lev. 23, 34. (3) Mat. 12, 46. Marc. 3, 31. Fapt. 1, 14. (5) Ps. 68, 9. Marc. 3, 21. (6) Ioan 2, 4; 7, 8-30; 8, 20. (7) Ioan 3, 19; 15, 18-19. (8) Ioan 7, 6-30; 8, 20. (12) Ioan 6, 14; 7, 40; 9, 16; 10, 19. (13) Ioan 9, 22; 12, 42; 19, 38. (15) Mat. 13, 54. Marc. 6, 2. (16) Ioan 8, 28; 12, 49; 14, 10. (17) Ioan 8, 47. (18) Ioan 5, 41; 8, 50. (19) Es. 20, 1; 24, 3. Deut. 33, 4. Mat. 12, 14. Marc. 3, 6. Ioan 1, 17; 5, 16; 10, 31. (20) Ioan 8, 48-52; 10, 20.

21. Iisus a luat cuvântul și le-a zis: Un lucru am făcut și toți vă mirați de el.

22. Moise v'a dat vouă tăierea împrejur nu că este dela Moise, ci de la părinți și în zi de Sâmbătă tăiați împrejur pe om.

23. Dacă omul primește tăierea împrejur în zi de Sâmbătă, ca să nu se strice legea lui Moise, pe mine de ce vă mâniați că am făcut sănătos un om întreg, în zi de Sâmbătă?

24. Nu judecați după înfățișare, ci judecați după dreapta judecată.

25. Dar unii din Ierusalimiteni ziceau: Nu este oare acesta pe care vor să-l omoare?

26. Și iată că vorbește în vileag și ei nu-i zic nimic. Nu cumva fruntașii au cunoscut cu adevărat că acesta e Christos?

27. Ci pe acesta îl știm de unde este. Însă de Christos, când vine, nimeni nu știe de unde este.

28. Atunci Iisus, care învăța în templu, a ridicat glasul și a zis: Mă știți pe mine și știți și de unde sunt? Eu n'am venit dela mine. Dar adevărat este cel ce m'a trimis pe mine și pe care voi nu-l știți.

29. Eu, însă, îl știu, căci dela el sunt și el m'a trimis pe mine.

30. Atunci au vrut să-l prindă, dar nimeni n'a pus mâna pe el, pentru că nu venise încă ceasul lui.

31. Dar mulți din norod au crezut într'însul și ziceau: Mesia, când va veni, săvârși-va el minuni mai multe, de cât săvârșeste acesta?

32. Aceste glasuri ale norodului pentru Iisus, au ajuns la urechile Fariseilor. Atunci mai marii preoților și Fariseii au trimis servitorii templului ca să-l prindă.

33. Dar Iisus le-a zis: Puțin timp mai sunt cu voi și mă duc la cel ce m'a trimis.

34. Căuta-mă-veți și nu mă veți afla; și unde sunt eu, voi nu puteți să veniți.

35. Deci au zis Iudeii unii către alții: Unde are să se ducă el, ca noi să nu-l aflăm? Duce-se-va, oare, la cei risipiți printre Elini și învăța-va pe Elini?

36. Ce însemnează acest cuvânt care l-a zis: Căuta-mă-veți și nu mă veți afla și unde sunt eu voi nu puteți să veniți?

37. Iar în ziua cea din urmă — ziua cea mare a praznicului — Iisus a stat între ei și cu glas puternic a rostit: Cui îi este sete să vie și să bea.

38. Cei ce crede în mine: râuri de apă vie — precum a zis scriptura — vor curge din pânțele lui.

39. Iar aceasta a fost zis-o despre Duhul pe care aveau să-l primească acei ce cred într'însul. Căci până atunci duhul nu fusese dat: pentru că Iisus nu fusese încă preamărit.

40. Deci mulți din gloată auzind cuvintele acestea ziceau: Cu adevărat, acesta este Prorocul.

41. Iar alții ziceau: Acesta este Christos. Alții însă, întâmpinau: Oare din Galileia să vie Christos?

42. N'a zis oare scriptura că Christos va să vie din sămânța lui David și din Betleem, orașul lui David?

43. Și astfel, în norod s'a făcut pentru el desbinare.

44. Și unii dintre ei voiau să-l prindă, dar nimeni n'a pus mâna pe el.

45. Deci, servitorii templului au venit înapoi la mai marii preoților și la Farisei. Aceștia i-au întrebat: De ce nu l-ați adus aici?

46. Dar servitorii au răspuns: Niciodată n'a vorbit vreun om așa cum vorbește omul acesta.

47. Atunci Fariseii le-au zis: Nu cumva ați căzut și voi în amăgire?

48. Nu cumva crezut-a în el cineva dintre fruntași sau dintre Farisei?

(22) Fac. 17, 10. Lev. 12, 3. (23) Ioan 5, 8-16. (24) Lev. 19, 15. Deut. 1, 16-17; 16, 19. Pild. 24, 23. Ioan 8, 15. Iac. 2, 1-4. (25) Ioan 7, 48. (26) Ioan 7, 6-8; 8, 20. (27) Mat. 13, 55. Marc. 6, 3. Luc. 4, 22. (28) Ioan 8, 42. (29) Ioan 7, 16, 16. (34) Osie 5, 6. Ioan 8, 21; 13, 33. (35) Ioan 1, 1. 1 Petr. 1, 1. (37) Lev. 23, 36. Is. 55, 1. Ioan 4, 14; 6, 35. Apoc. 22, 17. (38) Deut. 18, 15. Pild. 18, 4. Is. 12, 3; 44, 3. Ioi 3, 18. Ioan 4, 14. (39) Is. 44, 3. Ioi 2, 28. Zah. 12, 10. Eapt. 2, 17-33. (40) 1 Reg. 16, 1-4. Mih. 5, 2. Mat. 2, 5-6. Luc. 2, 4. (41) Ioan 9, 16. (42) Ioan 7, 26.

49. Dar gloata aceasta, care nu cunoaște legea, este blestemată!

50. Nicodim, cel ce venise noaptea la Iisus, și era unul din rândul lor, le-a grăit:

51. Osândește, oare, legea noastră pe un om, până când nu-l ascultă și nu știe mai întâi ce a făcut?

52. Dar ei au răspuns și au zis: Nu cumva și tu ești din Galileia? Cercetează și vezi că din Galileia nu se ridică proroc.

53. Și s'a dus fiecare la casa sa.

CAP. 8.

Femeia păcătoasă. Iisus este lumina lumii. Cuvânt împotriva necredinței Iudeilor.

1. Iar Iisus s'a dus la Muntele Măslinilor.

2. Și disdedimineață iarăși a venit în templu. Și tot norodul venea la el și el șezând îl învăța.

3. Dar Fariseii și Cărturarii aduseră pe o femeie, prinsă în precurvie, și punând-o la mijloc

4. Grăiră către Iisus: Învățătorule, această femeie a fost prinsă asupra faptului de precurvie.

5. Moise ne-a poruncit în lege, pe unele ca acestea să le omorim cu pietre. Dar tu ce zici?

6. Aceasta o ziceau ca să-l ispitească și ca să aibă ce cleveti împotriva lui. Ci Iisus s'a aplecat jos și scria cu degetul pe pământ.

7. Ei, însă, stăruiau cu întrebarea lor. Atunci el s'a ridicat și le-a zis: Cine dintre voi este fără de păcat să arunce cel dintâi piatra asupra ei.

8. Și din nou s'a plecat jos și scria pe pământ.

9. Când au auzit aceasta, muștrați de cuget, au ieșit unul câte unul începând dela cei mai bătrâni și până la cei din urmă și a rămas Iisus singur și femeia, stând în mijloc.

10. Ridicându-se Iisus și nevăzând pe nimeni, fără numai pe femeie, a întreat-o: Femeie, unde sunt părșii tăi? Nu te-a osândit niciunul?

11. Ea răspunse: Nici unul, Doamne. Iisus atunci a zis: Nu te osândesc nici eu. Du-te; de-acum să nu mai păcătuești.

12. Iisus a luat cuvântul iarăși și le-a vorbit: Eu sunt lumina lumii; cel ce vine după mine nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții.

13. Dar Fariseii i-au răspuns: Tu îți dai singur mărturie; mărturia ta nu este adevărată.

14. Iisus a întâmpinat și le-a grăit: Cu toate că mărturisesc despre mine însumi, mărturia mea este adevărată, fiindcă știu de unde am venit și unde mă duc. Voi nu știți de unde vin, nici unde mă duc.

15. Voi judecați după trup; eu nu judec pe nimeni.

16. Și dacă și eu judec, judecata mea este adevărată, pentru că nu sunt singur, ci eu și Tatăl, carele m'a trimis pe mine.

17. Iar în legea voastră este scris că mărturia a doi oameni este adevărată.

18. Eu sunt cel ce mărturisesc pentru mine și mai mărturisește pentru mine cel ce m'a trimis pe mine, Tatăl.

19. Ci ei l-au întrebat: Unde este tatăl tău? Răspuns-a Iisus: Nu mă știți nici pe mine nici pe Tatăl meu; dacă m'ați ști pe mine, ați ști și pe Tatăl meu.

20. Cuvintele acestea le-a grăit Iisus la vistierie, pe când învăța în templu; și nimeni nu l-a prins, că încă nu venise ceasul lui.

21. Apoi din nou a început să le vorbească: Eu mă duc și mă veți căuta și veți muri în păcatul vostru. Unde mă duc eu, voi nu puteți să veniți.

22. Deci ziceau Iudeii: Nu cumva își va ridica singur viața? Că zice: unde mă duc eu, voi nu puteți să veniți.

23. Iisus le-a grăit: Voi sunteți din cele de jos; eu sunt din cele de sus. Voi sunteți din lumea aceasta; eu nu sunt din lumea aceasta.

24. Drept aceea, v'am spus vouă că veți muri în păcatele voastre.

(50) Ioan 3, 1-2. (51) Deut. 1, 17; 17, 8. CAP. 8. — (5) Lev. 20, 10. Deut. 22, 22. (12) Ioan 1, 5; 9, 5. 1 Ioan 1, 5. (17) Mat. 18, 16. 2 Corint. 13, 1. Evr. 10, 28. Deut. 17, 6; 19, 15. (18) Ioan 5, 32. Is. 41, 1. (21) Ioan 13, 33. (23) Ioan 3, 31. Col. 3, 1.

Căci dacă nu credeți cine sunt, în păcatele voastre veți muri.

25. L-au întrebat atunci pe El: Cine ești tu? Iisus rostit-a către ei: Ceea ce vă spun dela început.

26. Multe am de zis și de judecat despre voi. Dar cel ce m'a trimis pe mine adevărat este, și cele ce am auzit dela el: eu acestea le grăesc în lume.

27. Însă ei n'au înțeles că le vorbea de Tatăl.

28. Deci Iisus le-a spus: Când veți înălța pe fiul omului, atunci veți cunoaște cine sunt eu și că dela mine însumi nu fac nimic, ci precum m'a învățat Tatăl așa vorbesc.

29. Iar cel ce m'a trimis este cu mine; nu m'a lăsat singur, fiindcă eu fac pururea cele plăcute lui.

30. Din aceste vorbe ale lui, mulți au crezut în el.

31. Iisus a zis către Iudeii cari crezuseră în el: De rămâneți în cuvântul meu, sunteți cu adevărat ucenicii mei;

32. Și veți cunoaște adevărul, iar adevărul vă va face liberi.

33. Ei, însă, i-au răspuns: Noi suntem sămânța lui Avraam și niciodată nimănui n'am fost robi; cum zici tu că: veți fi liberi?

34. Iisus atunci a rostit către ei: Amin, amin grăesc vouă, oricine săvârșește păcatul, rob este păcatului.

35. Iar robul nu rămâne în casă deapururi; Fiul, însă, rămâne deapururi.

36. Așa dar, dacă Fiul vă va face liberi, liberi veți fi într'adevăr.

37. Știu că sunteți sămânța lui Avraam, dar căutați să mă omoriți, pentru că cuvântul meu nu încapă în inimile voastre.

38. Eu vorbesc ceea ce am văzut la Tatăl meu, iar voi faceți ceea ce ați auzit dela tatăl vostru.

39. Ei au răspuns și i-au zis: Avraam este Tatăl nostru. Iisus a întâmpinat: Dacă ați fi fiii lui Avraam ați face faptele lui Avraam.

40. Dar voi acum căutați să mă uicideți, pe mine care v'am vorbit a-

devărul, așa cum l-am auzit dela Dumnezeu. Avraam n'a făcut aceasta.

41. Voi faceți faptele tatălui vostru. Zis-au lui. Nu ne-am născut din desfrânare. Un tată avem, pe Dumnezeu.

42. Răspuns-a lor Iisus: Dacă Dumnezeu ar fi tatăl vostru, m'ați iubi și pe mine, căci dela Dumnezeu am ieșit și sunt venit. Pentru că n'am venit dela mine, ci Dumnezeu m'a trimis.

43. De ce nu înțelegeți graiul meu? Fiindcă nu puteți să auziți cuvântul meu.

44. Voi aveți pe diavolul de tată și țineți să faceți poftele tatălui vostru. El, dela început, a fost omoritor de oameni și cu adevărul nu stă laolaltă, pentru că nu este adevăr într'însul. Când spune minciuna, grăește dintru ale sale, căci este mincinos și părintele minciunii.

45. Dar pe mine, fiindcă spun adevărul, nu mă credeți.

46. Cine dintre voi poate să mă dovedească de păcat? Dacă spun adevărul, de ce nu mă credeți?

47. Cine este dela Dumnezeu ascultă vorbele lui Dumnezeu; voi pentru aceea nu ascultați, pentru că nu sunteți dela Dumnezeu.

48. Atunci au răspuns Iudeii și i-au zis: Nu zicem noi, oare, bine că tu ești Samaritean și ai demon?

49. Ci Iisus a rostit: Nu am demon; dar cinstesc pe Tatăl meu, pe când voi mă necinstiți pe mine.

50. Și eu nu mă îngrijesc de slava mea. Are cine să se îngrijească și să judece.

51. Amin, amin grăesc vouă, dacă păzește cineva cuvântul meu nu va vedea moartea în veac.

52. Iudeii i-au răspuns: Acum știm bine că ai demon. Avraam a murit, proclii deasemeni, și tu zici: Dacă păzește cineva cuvântul meu, nu va gusta moartea în veac.

53. Nu cumva ești tu mai mare decât tatăl nostru Avraam, care totuși a murit? Și-au murit și proclii. Drept cine te dai tu?

(28) Ioan 3, 14; 5, 19 și 30. (32) Rom. 6, 14-22; 8, 2. (33) Mat. 3, 9. Ioan 8, 39. (34) 2 Petr. 2, 19. Rom. 6, 16 și 20. (35) Fac. 21, 10. Gal. 4, 30. (36) Rom. 6, 18; 8, 2. 1 Corint. 7, 22. Gal. 5, 1. (37) Mat. 3, 9. Ioan 7, 19; 18, 40. (38) Mat. 3, 9. Luc. 3, 8. Ioan 8, 38. Rom. 4, 11-12; 9, 7. Gal. 3, 7. (40) Ioan 8, 37. (41) Is. 63, 16; 64, 8. (44) Mat. 13, 38. 1 Ioan 3, 8-9. (47) Ioan 10, 26-27. 1 Ioan 4, 6.

54. Iisus a grăit: Dacă mă preamăresc eu însumi, preamărirea mea, nimic nu este. Tatăl meu este care mă preamărește, despre care ziceți voi că e Dumnezeuul vostru,

55. Dar pe care nu-l cunoașteți. Eu îl cunosc. Căci de-aș zice că nu-l cunosc, aș fi mincinos la fel cu voi. Ci îl cunosc și păzesc cuvântul lui.

56. Avraam, părintele vostru, a fost bucuros să vadă ziua mea și a văzut-o și s'a veselit.

57. Atunci Iudeii i-au zis: N'ai încă cincizeci de ani și l-ai văzut pe Avraam?

58. Iisus rostit-a către ei: Amin, amin grăesc vouă: Mai nainte de a fi fost Avraam, sunt eu.

59. Ei atunci luară pietre ca să arunce în el. Dar Iisus s'a ascuns și a ieșit din templu.

CAP. 9.

Vindecarea orbului din naștere, în zi de Sâmbătă.

1. Pe când trecea, Iisus a văzut un orb din naștere.

2. Iar ucenicii lui l-au întrebat zicând: Rabi, cine a păcătuït, acesta sau părinții lui, de s'a născut orb?

3. Iisus a răspuns: Nici el n'a păcătuït, nici părinții lui, ci s'a născut orb ca să se arate într'insul lucrurile lui Dumnezeu.

4. Cuvine-se să fac, până este ziua, lucrurile celui ce m'a trimis pe mine; că vine noaptea când nimeni nu poate să lucreze.

5. Câtă vreme sunt în lume, eu sunt lumina lumii.

6. După ce a zis așa, a scuipat jos și a făcut tină din scuipat și a uns cu tină ochii orbului;

7. Apoi i-a poruncit: Mergi de te spală la izvorul Siloamului (care se tâlcuște: trimis). Deci s'a dus și s'a spălat și a venit văzând.

8. Iar vecinii și cei ce-l văzuseră mai nainte — că era cerșetor — se

întrebau: Nu este el care ședea și cerșea?

9. Unii ziceau: El este. Alții ziceau: Nu este el, ci seamănă cu el. Dar el zicea: Eu sunt.

10. Deci îl întrebară: Atunci, cum s'au deschis ochii tăi?

11. El le-a răspuns: Omul care se numește Iisus a făcut tină și a uns ochii mei; apoi mi-a zis: Mergi la izvorul Siloamului și te spală. Și m'am dus, m'am spălat și am dobândit vederea.

12. I-au mai zis: Unde este acela? Nu știu — le-a răspuns el.

13. L-au dus la Farisei pe cel, în vremuri, orb.

14. Ci era într'o zi de Sâmbătă, când Iisus a făcut tină și a deschis ochii orbului.

15. Deci din nou l-au întrebat Fariseii cum a dobândit vederea. El le-a spus: Tină a pus pe ochii mei și m'am spălat și văd.

16. Unii din Farisei ziceau: Acest om nu este dela Dumnezeu, fiindcă nu păzește Sâmbăta. Dar alții întâmpinau: Cum poate un om păcătos să facă asemenea minuni? Astfel, era desbinare între ei.

17. Și iar au pus întrebare celui ce fusese orb: Dar tu ce zici despre el, căci a deschis ochii tăi? Răspuns-a el: Eu zic că e proroc.

18. Dar Iudeii n'au crezut despre el că a fost orb și și-a căpătat vederea, până ce n'au chemat pe părinții celui vindecat de orbire.

19. Așa dar, i-au întrebat și le-au zis: Acesta este feciorul vostru, despre care ziceți că s'a născut orb? Deci, cum vede el acum?

20. Atunci părinții lui au răspuns aceste vorbe: Știm că acesta este feciorul nostru și că s'a născut orb.

21. Dar cum vede el acum, noi nu știm: sau cine i-a deschis ochii lui, noi nu știm. Întrebați-l pe el; este în vârstă; va vorbi singur despre sine.

22. Acestea le-au spus părinții lui pentru că se temeau de Iudei. Căci

(54) Ioan 14, 16. Fapt. 3, 13. (56) Fac. 15, 6; 22, 16. Luc. 10, 24. Evr. 11, 13. (58) Es. 3, 14. Is. 43, 13. Ioan 1, 1-2 și 15 și 30; 17, 5, 24. Colos. 1, 17. Apoc. 1, 8. (59) Luc. 4, 30. Ioan 10, 31; 11, 8. CAP. 9. — (2) Ioan 9, 34. (3) Ioan 11, 4. (4) Ioan 4, 34; 11, 9; 12, 35. (5) Is. 42, 6. Luc. 2, 32. Ioan 1, 5; 8, 12 și 35 și 46. Fapt. 13, 47. (6) Marc. 7, 33; 8, 23. Ioan 9, 11. (7) 4 Reg. 5, 10-14. Neem. 3, 15. (11) Ioan 9, 6-7. (16) Ioan 3, 2; 7, 12 și 43; 9, 33; 10, 19. (17) Luc. 7, 16; 24, 19. Ioan 4, 19; 6, 14. (22) Ioan 7, 13; 12, 42; 19, 38.

Iudeii puseseră acum la cale că dacă vreunul va mărturisi despre Iisus că e Christos, să fie dat afară din sinagogă.

23. Pentru aceea au zis părinții lui: Este în vârstă; întrebați-l pe el.

24. Deci Fariseii au chemat, a doua oară, pe omul care fusese orb și i-au vorbit: Dă mărire lui Dumnezeu. Noi știm că omul acesta e păcătos.

25. El, însă, a întâmpinat: De este păcătos nu știu. Un lucru știu: că eram orb și acum văd.

26. Deci au zis către el: Ce ți-a făcut? Cum a deschis ochii tăi?

27. El le-a răspuns: Acum v'am spus și n'ați auzit! De ce voiți să auziți încă odată? Nu cumva voiți și voi să vă faceți ucenicii lui?

28. Atunci l-au ocărit și i-au zis: Tu ești ucenicul lui. Noi suntem ucenicii lui Moise.

29. Noi știm că Dumnezeu a vorbit cu Moise; pe acesta însă nu-l știm de unde este.

30. Omul le-a răspuns acest cuvânt: Tocmai în aceasta stă minunea că voi nu știți de unde este: și totuși el a deschis ochii mei.

31. Ci noi știm că Dumnezeu nu ascultă de păcătoși; iar de este cineva temător de Dumnezeu și face voia lui, pe acesta îl ascultă.

32. Din veac nu s'a auzit să fi deschis cineva ochii celui născut orb.

33. De n'ar fi acesta dela Dumnezeu, nimic n'ar fi putut face.

34. Ei, însă, au răspuns și i-au zis: Intru păcate tu te-ai născut întreg; și tu ne înveți pe noi? Și l-au dat afară din sinagogă.

35. Și a auzit Iisus că l-au dat afară. Deci, găsiindu-l, l-a întrebat: Crezi tu în fiul omului?

36. El a răspuns și a zis: Dar cine este, Doamne, ca să cred într'insul?

37. Iisus grăit-a către el: L-ai și văzut! Că este cel care vorbește cu tine.

38. Iar el a zis: Cred, Doamne, și s'a închinat lui.

39. Apoi Iisus a rostit: Venit-am în lumea aceasta spre judecată, ca să vadă cei fără vederi, iar cei cu ochi să orbească.

40. Acel dintre Farisei cari erau cu el au auzit și i-au zis: Oare și noi suntem orbi?

41. Iisus le-a vorbit: Dacă ați fi orbi, n'ați avea păcat. Acum, însă, fiindcă ziceți: Noi vedem — păcatul vostru rămâne întreg.

CAP. 10.

Păstorul cel bun și oile sale.

1. Amin, amin grăesc vouă, cine nu intră pe ușă, în staulul oilor, ci sare pe aiurea, acela e fur și tâlhar.

2. Iar cine intră pe ușă este păstorul oilor.

3. Acestuia portarul îi deschide și oile ascultă de glasul lui, și oile sale le cheamă pe nume și afară le mână.

4. Și când pe ale sale pe toate afară le-a scos, în fruntea lor merge, și oile merg după el, că știu glasul lui.

5. După unul strein ele nu se vor duce, ci vor fugi dela el, pentru că nu cunosc glasul streinilor.

6. Această pildă a rostit-o Iisus către ei, dar ei n'au priceput ce însemnau cuvintele lui.

7. Și iarăși vorbit-a Iisus: Amin, amin grăesc vouă, eu sunt ușa oilor.

8. Toți câți au venit mai înainte de mine sunt furi și tâlhari, ci oile n'au ascultat de glasul lor.

9. Eu sunt ușa; de va intra cineva prin mine se va mântui; și va intra și va ieși și pășune va afla.

10. Furul nu vine decât ca să fure, să junghie și să prăpădească. Eu am venit ca oile mele să aibă viață și să aibă belșug.

11. Eu sunt păstorul cel bun. Păstorul cel bun viața și-o pune pentru oile sale.

(24) Is. Nav. 7, 19. Ioan 9, 16. (29) Es. 19, 19. (31) Iov 27, 9; 35, 12. Ps. 17, 43; 33, 16-18; 65, 18-19. Pild. 1, 28; 15, 29; 28, 9. Is. 1, 15. Ier. 11, 12; 14, 12. Iez. 8, 18. Mih. 3, 4. Zah. 7, 13. (33) Ioan 3, 2; 9, 16. (34) Ioan 4, 26. (39) Mat. 11, 25; 13, 13-14. 2 Corint. 3, 14. (40) Rom. 2, 19. (41) Ioan 15, 22-24, CAP. 10. — (1) Ioan 10, 7-9; 14, 6. (2) Ioan 10, 1-9; 14, 6. (8) Ier. 23, 1-2. Iez. 34, 2-3. (9) Ps. 22, 3. Ioan 10, 1-7; 14, 6. (11) Ps. 22, 1; 79, 2. Is. 40, 11. Iez. 34, 12 si 23; 37, 24. Ioan 15, 13. 1 Petr. 2, 25; 5, 4.

12. Iar năimitul și care nu este păstor și ale cui oile nu sunt, vede lupul venind și lasă oile și fuge; iar lupul le hrăpește și le împrăște.

13. Ci năimitul fuge pentrucă este năimit și nu-l doare inima de oi.

14. Eu sunt păstorul cel bun și cunosc oile mele și ale mele mă cunosc pe mine,

15. Precum mă cunoaște Tatăl și eu cunosc pe Tatăl. Și viața mea o dau pentru oi.

16. Mai am și alte oi care nu sunt din staulul acesta și trebuie să le aduc și pe acelea, și de glasul meu asculta-vor și vor fi o singură turmă și un singur păstor.

17. Pentru aceasta Tatăl mă iubește pe mine, fiindcă eu îmi dau viața mea, ca iarăși s'o iau.

18. Nimeni n'o ia dela mine, ci eu dela mine o pun. Putere eu am ca s'o pun și putere am iarăși s'o iau. Această poruncă primit-am dela Părintele meu.

19. Din nou s'a făcut desbinare între Iudei, pentru aceste cuvinte.

20. Deci mulți dintre ei ziceau: Are demon și și-a ieșit din minți. De ce ascultați la el?

21. Dar alții răspundeau: Vorbele acestea nu sunt vorbe de demonizat. Și cum poate un demon să deschidă ochii orbilor?

22. Era acum, în Ierusalim, sărbătoarea târnosirii templului și era iarnă.

23. Iar Iisus se plimba în templu, prin pridvorul lui Solomon.

24. Atunci Iudeii au făcut ocol în jurul lui și i-au zis: Până când ne ții sufletul în îndoială? Dacă tu ești Mesia, spune-o nouă pe față.

25. Iisus a răspuns: V'am spus-o și nu credeți. Lucrurile pe care le fac în numele Tatălui meu: acestea mărturisesc pentru mine.

26. Dar voi nu credeți, pentrucă nu sunteți dintre oile mele.

27. Oile mele ascultă de glasul

meu și eu le cunosc pe ele și ele vin după mine.

28. Eu le dau viață veșnică și nu vor pieri în veac și din mâna mea nimeni nu le va hrăpi.

29. Tatăl meu, care mi le-a dat, este mai mare decât toți și nimeni nu poate să le smulgă din mâna Tatălui meu.

30. Iar eu și Tatăl meu una suntem.

31. Atunci Iudeii luară iarăși pietre, ca să arunce asupra lui.

32. Iisus le-a grăit: V'am arătat, dela Tatăl meu, multe lucruri bune. Pentru care dintre ele, aruncați cu pietre asupra mea?

33. Ci Iudeii i-au întors cuvântul: N'aruncăm cu pietre asupra-ți pentru lucruri bune, ci pentru hulă și pentrucă, tu om fiind, te faci pe tine Dumnezeu.

34. Iisus le-a dat răspuns: Nu e scris în legea voastră: — Zis-am eu: Dumnezeii sunteți? —

35. Dacă le-a zis: Dumnezeii, celor către cari a fost cuvântul lui Dumnezeu și Scriptura nu se poate desființa,

36. Voi îi ziceți: tu hulești — aceia pe care Tatăl l-a sfințit și l-a trimis în lume — căci am spus: Sunt Fiul lui Dumnezeu?

37. Dacă nu fac lucrurile Tatălui meu, să nu credeți în mine;

38. Iar dacă le fac, deși nu credeți în mine, credeți în aceste lucruri, ca să știți și să cunoașteți că Tatăl este întru mine și eu întru el.

39. Atunci ei voia ca să-l prindă, dar Iisus se strecură din mâna lor.

40. Și iarăși s'a dus dincolo de Iordan, în locul unde Ioan boteza la început și a rămas acolo.

41. Iar mulți veneau la el și ziceau: El drept că Ioan n'a făcut nici o minune, dar toate câte Ioan le-a spus despre acesta au fost adevărate.

42. Și acolo au crezut mulți în el.

(12-13) Zah. 11, 16-17. (14) Iez. 34, 11, 2 Tim. 2, 19. (15) Mat. 11, 27. Luc. 10, 22. Ioan 15, 13. (16) Is. 58, 8, Iez. 37, 22. Mih. 2, 12. 1 Petr. 2, 25. (17) Is. 53, 7-12. Evr. 2, 9. (20) Marc. 3, 21. Ioan 7, 20; 8, 48. (21) Ioan 9, 32-33. (22) 1 Macab. 4, 59. (25) Ioan 5, 38. (26) Ioan 8, 47. 1 Ioan 4, 8. (27) Ioan 10, 4-14. (30) Ioan 17, 11 și 22. (34) Ps. 81, 6. (38) Ioan 14, 10; 17, 21. (40) Ioan 1, 28. (41) Ioan 5, 33.

CAP. 11.

Învierea lui Lazăr. Mai marii preoților adună sfat împotriva lui Iisus.

1. Ci era bolnav unul, Lazăr din Betania, satul Mariei și al Martei, sora ei.

2. Maria era aceea care a uns cu mir pe Domnul și i-a șters picioarele cu părul ei, iar Lazăr, cel bolnav, era fratele lor.

3. Deci, trimis-au surorile vorbă la Iisus, zicând: Doamne, iată, acela pe care îl iubești este bolnav.

4. Dar Iisus auzind a zis: Această boală nu este spre moarte, ci pentru mărirea lui Dumnezeu, ca prin ea Fiul lui Dumnezeu să se preamărească.

5. Ci Iisus iubea pe Marta și pe sora ei și pe Lazăr.

6. Dar după ce-a aflat că e bolnav, a rămas două zile în locul unde se găsea.

7. În urmă, zis-a către ucenici: Să mergem, iarăși în Iudeia.

8. Ucenicii i-au răspuns: Rabi, a-dineaori voiau Iudeii să te omoare cu pietre și iar te duci acolo?

9. Iisus a întâmpinat: Nu sunt oare douăsprezece ceasuri într-o zi? Dacă umblă cineva ziua, nu se poticnește, pentrucă el vede lumina acestei lumi.

10. Dacă însă umblă cineva noaptea, se poticnește fiindcă lumina nu mai este într'însul.

11. A zis acestea, iar pe urmă a adăugat: Lazăr, prietenul nostru, a adormit, și mă duc ca să-l deștept.

12. Dar ucenicii lui i-au spus: Doamne, dacă a adormit, se va face bine.

13. Iisus vorbise despre moartea lui Lazăr, iar ei credeau că vorbește despre adormirea somnului.

14. Atunci Iisus le-a spus lor deschis: Lazăr a murit.

15. Și pentru voi — ca să credeți — mă bucur că n'am fost acolo. Și să mergem la el.

16. Toma, numit Geamănul, zis-a

către ceilalți ucenici: Să mergem și noi și să murim cu el.

17. Dar venind Iisus îl află pe Lazăr îngropat de patru zile.

18. Iar Betania era aproape de Ierusalim ca la cincisprezece stadii (3 km.).

19. Și mulți dintre Iudei veniseră în casa Martei și a Mariei ca să le mângâie, de moartea fratelui lor.

20. Deci Marta, când a auzit că Iisus vine, a ieșit întru întâmpinarea lui, iar Maria ședea jos, în casă.

21. Și Marta a grăit către Iisus: Doamne, dacă ai fi fost aici, fratele meu n'ar fi murit,

22. Pentrucă bine știu că ori câte vei cere dela Dumnezeu, Dumnezeu îți va da ție.

23. Iisus rostește către ea: Fratele tău va învia.

24. Marta îi răspunde: Știu că va învia, în ziua cea de apoi, la înviere.

25. Atunci i-a zis Iisus: Eu sunt învierea și viața; cel ce crede în mine va fi viu, chiar dacă va muri.

26. Și oricine viază și crede întru mine: În veac nu va muri. Crezi tu aceasta?

27. Marta îi grăește: Da, Doamne, cred că tu ești Mesia, Fiul lui Dumnezeu, care trebuia să vie în lume.

28. Și după ce a spus aceasta, s'a dus și a chemat în taină pe Maria, sora ei, zicându-i: Învățătorul este aici și te cheamă.

29. Când a auzit Maria s'a sculat degrabă și a venit la Iisus.

30. Iar Iisus nu sosise încă în sat, și era în locul unde îl întâmpinase Marta.

31. Iudeii cari erau cu ea, în casă, și-i spuneau vorbe de mângâiere, văzând pe Maria că s'a sculat în sârg, și a ieșit afară, au mers după ea, socotind că se duce la mormânt ca să plângă acolo.

32. Deci Maria, când a ajuns unde era Iisus și l-a văzut, a căzut la picioarele lui și i-a zis: Doamne, dacă ai fi fost aici, fratele meu n'ar fi murit.

33. Ci Iisus, când o văzu plângând, și pe Iudeii cari veniseră cu ea plân-

CAP. 11. — Luc. 10, 38-39. (2) Mat. 14, 3. Ioan 12, 3. (4) Ioan 9, 3; 11, 40. (8) Ioan 10, 31. (9) Ioan 9, 4. (10) Ioan 20, 35. (21) Ioan 11, 32. (22) Ioan 19, 25-26. Is. 26, 19. Iez. 37, 4-5. Dan. 12, 2. Luc. 14, 14. Fapt. 23, 6; 24, 15. 1 Corint. 15, 51-55. Filip. 3, 21. Apoc. 20, 12. (26) Ioan 6, 54. (27) Mat. 16, 16. Ioan 6, 69. (32) Ioan 11, 21.

gând și ei, se zguduî în duhul său și se turbură.

34. Apoi îi întrebă: Unde l-ai pus? I-au răspuns: Doamne, vino și vezi.

35. Și Iisus a lăcrămat.

36. Iar Iudeii ziceau: Iată cât de mult îl iubea.

37. Ci unii dintre ei vorbeau: Nu putea oare, acesta, care a deschis ochii orbului să facă și pe Lazăr să nu moară?

38. Iisus, însă, zguduindu-se iarăși, înlăuntrul său, a mers la mormânt, care era o peșteră, și o piatră stătea la gura ei.

39. Iisus a poruncit: Ridicați piatra. Marta, sora celui răposat, îi zice atunci: Doamne, a început să miroasă, că este de patru zile.

40. Iisus grăește către ea: Nu ți-am spus oare că, de vei crede, vei vedea slava lui Dumnezeu?

41. Atunci au dat piatra la o parte, iar Iisus și-a ridicat ochii în sus și a zis: Părinte, mulțumescu-ți ție că m'ai ascultat.

42. Ci eu știu că pururea mă asculți, dar grăit-am pentru mulțimea care stă împrejur, ca să creadă că tu m'ai trimis pe mine.

43. Iar după ce a zis acestea, a strigat cu glas mare: Lazăre, vino afară!

44. Și mortul a ieșit la lumină cu picioarele și cu mâinile legate în fâșii de pânză și cu fața acoperită de o mahramă. Iisus le-a poruncit: Deslegați-l și lăsați-l să meargă.

45. Deci mulți din Iudeii cari veniseră la Maria și au văzut ce-a făcut Iisus au crezut într'însul.

46. Dar unii din ei s'au dus la Farisei și le-au povestit ce-a săvârșit Iisus.

47. Atunci mai marii preoților și Fariseii au adunat sinedriu și au zis: Ce ne facem? Pentru că omul acesta săvârșește multe minuni.

48. Dacă-l lăsăm așa, vor crede toți într'însul și vor veni Romanii și ne vor lua și țara și poporul.

49. Iar Caiafa, unul dintre ei, care în anul acela era arhiereu, le-a vorbit: Voi nu vă pricepeți la nimic;

50. Nici nu cumpăniți cu mintea că mai de folos ne este ca să moară un om pentru norod, decât tot neamul să ne piară.

51. Dar aceasta n'a zis-o dela sine, ci arhiereu fiind al anului aceleia a prorocit că Iisus era să moară pentru neamul lor.

52. Și nu numai pentru neamul lor, dar și ca să-i adune la olaltă pe fiii lui Dumnezeu cei risipiți.

53. Deci, din ziua aceea, s'au hotărît ca să-l omoare;

54. Așa încât Iisus nu mai umbla în vileag printre Iudei, ci a plecat de acolo într-o lature, aproape de pustie, într'un oraș numit Efraim și acolo petrecea cu ucenicii săi.

55. Ci Paștele Iudeilor era aproape și mulți din țară au venit sus la Ierusalim mai înainte de Paște, ca să se curățească.

56. Deci căutau pe Iisus și pe când stăteau în templu vorbeau între ei: Credeți oare că nu va veni la praznic?

57. Iar mai marii preoților și fariseii dăduseră poruncă cum că, de va ști cineva unde este, să-l dea pe față ca să-l prindă.

CAP. 12.

Ungerea lui Iisus în Betania. Intra-rea în Ierusalim. Elimi vor să vadă pe Iisus. Glasul din cer. Necredința Iudeilor.

1. Cu șase zile mai înainte de Paște, Iisus a venit în Betania, unde era Lazăr cel pe care îi înviase din morți.

2. Acolo, făcutu-i-au un ospăț, iar Marta slujea. Și Lazăr era unul dintre cei ce sedeau cu el la masă.

3. Ci Maria luând o litră de mir foarte scump, de nard adevărat, a uns picioarele lui Iisus și le-a șters apoi cu părul ei, iar casa s'a umplut de mirosul mirului.

4. Atunci Iuda Iscarioteanul, unul dintre ucenicii lui, cel ce era să-l vândă, a grăit:

(37) Ioan 9, 6. (40) Ioan 11, 4. (42) Ioan 12, 30. (47) Ps. 2, 2. Mat. 26, 3. Marc. 14, 1. Luc. 22, 2. Fapt. 4, 16. (50) Ioan 18, 14. (52) Is. 49, 6. Ioan 10, 16. 1 Ioan 2, 2. Efes. 2, 13 și 17. (53) Mat. 21, 38. (55) 2 Paralip. 30, 17. CAP. 12. — (1) Mat. 26, 6. Marc. 14, 3. Ioan 11, 2. (3) Mat. 26, 7. Marc. 14, 3. Luc. 10, 38. Ioan 11, 2. (4) Mat. 26, 8. Marc. 14, 4.

5. Pentru ce nu s'a vândut mirul acesta pe trei sute de dinari și banii să se fi dat la săraci?

6. Dar aceasta el a zis-o nu pentru că-i păsa de săraci, ci pentru că era fur și având punga la el dădea la o parte din cele puse într'însa.

7. Iisus a răspuns: Las-o să păstreze acest mir pentru ziua înmormântării mele;

8. Căci pe săraci pururea i-aveți cu voi, dar pe mine nu mă aveți pururea.

9. Și din Iudei gloată multă a aflat că este acolo și au venit nu numai pentru Iisus, ci să-l vadă și pe Lazăr, pe care îl înviase din morți.

10. Atunci mai marii preoților s'au sfătuit ca și pe Lazăr să-l omoare,

11. Fiindcă, din pricina lui, mulți dintre Iudei plecau și credeau în Iisus.

12. A doua zi, mulțime de norod, care venise la praznic, auzind cum că Iisus vine în Ierusalim,

13. Luat-au stâlparei de finic și au ieșit întru întâmpinarea lui și strigau: Osana! Bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului, împăratul lui Israil!

14. Iar Iisus aflând un asin tânăr a șezut pe el, precum este scris:

15. Nu te teme fiica Sionului. Iată împăratul tău vine, șezând pe mânzul asinei.

16. Acestea nu le-au înțeles ucenicii lui, la început, dar când s'a preamărit Iisus, atunci și-au adus aminte și și-au dat seama, că acestea erau scrise pentru el și acestea i le-au făcut lui.

17. Iar mulțimea care fusese cu el, când l-a strigat pe Lazăr din mormânt și l-a înviat din morți, mărturisirea cum a fost.

18. De aceea i-a și ieșit norodul înainte, pentru că auzise că a săvârșit minunea aceasta.

19. Deci Fariseii ziceau ei în de ei: Vedeți că n'aveți nici un spor. Iată lumea cum s'a dus după el.

20. Dar erau unii Elini trecuți la legea Iudeilor, dintre cei ce se suiseră să se închine la praznic,

21. Și aceștia au venit la Filip, cel ce era din Betsaida Galileei, și l-au rugat, zicând: Domnule, voim să vedem pe Iisus.

22. Venit-a Filip și i-a spus lui Andrei și iarăși Andrei și Filip au venit și i-au spus lui Iisus.

23. Ci Iisus le-a răspuns aceste vorbe: A venit ceasul ca să se preamărească fiul omului.

24. Amin, amin grăesc vouă, grăunțul de grâu, când cade în pământ, dacă nu va muri, rămâne numai el; iar dacă va muri aduce multă roadă.

25. Cine își iubește sufletul îl va pierde, iar cine-și urăște sufletul, în lumea aceasta, îl va păstra spre viața veșnică.

26. Dacă-mi slujește cineva, să vie după mine și unde sunt eu acolo va fi și slujitorul meu. Dacă-mi slujește cineva, Tatăl îl va cinsti.

27. Acum sufletul meu e turburat, dar ce voi zice? Părinte, mântuiește-mă pe mine de ceasul acesta! Și pentru aceasta am venit, ca să ajung la ceasul acesta.

28. Părinte, preamărește numele tău! Atunci glas din cer venit-a: L-am preamărit și iarăși îl voi preamări.

29. Iar norodul care era de față și a auzit zicea: A fost tunet! Alții ziceau: A vorbit cu el un înger!

30. Iisus a răspuns și a zis: Nu pentru mine a venit glasul acesta, ci pentru voi.

31. Acum este judecata acestei lumi; acum stăpânitorul acestei lumi va fi gonit afară.

32. Iar eu când voi fi înălțat de pe pământ, îi voi trage pe toți la mine.

33. Cu aceste cuvinte el arăta de ce moarte avea să moară.

34. Atunci gloata i-a răspuns: Noi am auzit din lege că Christos rămâne în veac; deci cum zici tu că fiul o-

(5) Mat. 26, 9. Marc. 14, 5. (6) Ioan 13, 39. (7) Mat. 26, 10. Marc. 14, 6. (8) Deut. 15, 11. Mat. 26, 11. Marc. 14, 7. Ioan 13, 33; 14, 19. (15) Ps. 117, 26. Mat. 21, 8-9; 23, 39. Marc. 11, 8. Luc. 19, 36-38. (14) 4 Reg. 9, 13. Mat. 21, 7. Marc. 11, 7. Luc. 19, 35. (15) Is. 62, 11. Zah. 9, 9. Mat. 21, 5. (16) Marc. 9, 32. Luc. 2, 50; 9, 45; 18, 34. Ioan 10, 6; 14, 26. (19) Ioan 11, 47. (23) Ioan 13, 31-32; 17, 1. (24) 1 Corint. 15, 36-37. (25) Mat. 10, 39; 16, 25. Marc. 8, 15. Luc. 9, 24; 17, 33. (26) Ioan 14, 3; 17, 24. (27) Mat. 26, 37-39. Luc. 22, 41. Evr. 5, 7-9. (30) Ioan 11, 42. (31) Ioan 14, 30; 16, 11. (32) Ioan 8, 14; 8, 28. (34) 2 Reg. 7, 13 și 18. Ps. 44, 88, 30 și 37. Is. 9, 7. Iez. 37, 25. Dan. 2, 44; 7, 14. Mih. 4, 7; 5, 2. Luc. 1, 33.

mului trebuie să fie înălțat? Cine este acesta, fiul omului?

35. Iisus grăit-a lor: Încă puțină vreme lumina e la voi. Umblați până când aveți lumina, ca să nu vă apuce întunericul. Căci cel ce umblă pe întuneric nu știe încotro merge.

36. Până când aveți lumina, credeți în lumină, ca să fiți fiili lumini. Acestea le-a vorbit Iisus și ducându-se s'a ascuns de ei.

37. Dar deși a făcut atâtea minuni înaintea lor, ei nu credeau în el.

38. Ca să se împlinească cuvântul prorocului Isaia, pe care l-a zis: Doamne, cine a crezut în ceea ce a auzit dela noi? Și: brațul Domnului cui s'a descoperit?

39. De aceea nu puteau să creadă pentru că Isaia a zis iarăși:

40. A orbit ochii lor și a împietrit inima lor, ca să nu vadă cu ochii și să nu înțeleagă cu inima, ca nu cumva să se întoarcă și eu să-i tămăduiesc pe ei.

41. Zis-a Isaia acestea, fiindcă a văzut slava lui și a grăit despre el.

42. Însă și dintre fruntași mulți au crezut în el, dar nu mărturiseau din pricina Fariseilor, ca să nu fie goniti din sinagogă;

43. Căci au iubit mărirea omenească mai mult decât mărirea lui Dumnezeu.

44. Iisus a strigat și a zis: Cine crede în mine, nu crede în mine, dar în cel ce m'a trimis pe mine.

45. Și cine mă vede pe mine, vede pe cel ce m'a trimis pe mine.

46. Venit-am în lume lumină, ca oricine care crede în mine să nu rămână în întuneric.

47. Și dacă aude cineva vorbele mele și nu le păzește, nu eu îl judec; căci n'am venit ca să judec lumea, ci ca să izbăvesc lumea.

48. Cine mă nesocotește pe mine și nu primește cuvintele mele are judecător ca să-l judece: cuvântul pe care l-am grăit; acela îl va judeca în ziua cea de apoi.

49. Pentru că eu n'am vorbit dela

mine, dar cel ce m'a trimis pe mine, Tatăl, el însuși mi-a dat poruncă ce să spun și ce să vestesc.

50. Și știu că porunca lui este viața veșnică. Deci cele ce vorbesc eu, precum mi-a spus mie Tatăl așa vorbesc.

CAP. 13.

Iisus spală picioarele ucenicilor săi la Cina cea de taină. Arată cine este vânzătorul. Porunca iubirii. Petru îl va tăgădui.

1. Mai nainte de sărbătoarea Paștelor, știind Iisus că a sosit ceasul lui, ca să treacă din lumea aceasta la Tatăl, și iubind pe ai săi, cari erau în lume, i-a iubit până la urmă.

2. Și când a fost Cina, iar Diavolul pusese acum în inima lui Iuda, fiul lui Simon Iscarioteanul, cugetul vânzării,

3. Știind Iisus că Tatăl i-a dat lui toate în mână și cum că dela Dumnezeu a ieșit și la Dumnezeu merge,

4. S'a sculat dela cină, s'a desbrăcat de haine și luând un ștergar s'a încins cu el.

5. După aceea, a turnat apă în vasul de spălat și a început să spele picioarele ucenicilor și să le șteargă cu ștergarul cu care era încins.

6. Și a venit la Simon Petru. El i-a zis: Doamne, tu să-mi speli mie picioarele?

7. A răspuns Iisus și i-a zis: Ceea ce fac eu, tu nu înțelegi acum, dar vei înțelege după aceasta.

8. Petru, însă, i-a grăit: Nu, niciodată nu-mi vei spăla picioarele. Iisus i-a răspuns: Dacă nu te voi spăla, nu ai parte cu mine.

9. Zis-a lui Simon Petru: Doamne, nu numai picioarele mele, ci și mâinile și capul.

10. Iisus a rostit către el: Cine s'a lăut nu trebuie să se mai spele fără numai pe picioare, fiindcă este curat în întregime. Și voi sunteți curați, însă nu toți.

(38) Is. 53, 1. Rom. 10, 16. (40) Is. 6, 9-10. Mat. 13, 12-14. Marc. 4, 11-12. Luc. 8, 10. Fapt. 28, 26-27. Rom. 11, 8. (42) Ioan 7, 13; 9, 22. (43) Ioan 5, 44. (44) Marc. 9, 37. (45) Ioan 14, 9. (46) Ioan 1, 9; 3, 19; 8, 12; 9, 5 și 39; 12, 35-36. (47) Ioan 3, 17. (48) Deut. 18, 18. Marc. 16, 16. Luc. 10, 16. CAP. 13. — (1) Mat. 26, 2. Marc. 14, 1. Luc. 28, 1. (2) Mat. 26, 14. Marc. 14, 2. Luc. 22, 3. Ioan 13, 27. (3) Mat. 11, 27; 28, 19. Luc. 10, 22. Ioan 3, 35; 17, 2. 1 Corint. 15, 27. Evr. 2, 8. (4) Mat. 20, 28. Marc. 10, 45. Luc. 12, 37; 17, 8; 22, 27. Filip. 2, 7. (6) Mat. 3, 14. (7) Ioan 13, 12. (10) Ioan 15, 3.

11. Căci știa pe cel ce avea să-l vândă; de aceea a zis: Nu toți sunteți curați.

12. Iar după ce a spălat picioarele ucenicilor și și-a luat veșmintele, s'a pus iar la masă și a vorbit către ei: înțelegeți ce v'am făcut eu?

13. Voi mă numiți pe mine: Invățătorul și Domnul, și bine ziceți, căci sunt.

14. Deci, dacă eu, Domnul, și Invățătorul, v'am spălat vouă picioarele, și voi sunteți datori ca să spălați picioarele unul altuia.

15. Căci v'am dat vouă pildă ca să faceți și voi precum v'am făcut eu.

16. Amin, amin grăesc vouă, nu se poate rob mai mare decât stăpânul său, nici sol mai mare decât cel ce l-a trimis pe el.

17. Dacă le știți acestea, fericiți sunteți când le veți face.

18. Nu zic despre voi toți; eu știu pe care i-am ales. Dar trebuia ca scriptura să se împlinească: Cel ce mănâncă pâinea cu mine, ridicat-a călcâiul împotriva mea.

19. Vă spun vouă de acum — mai nainte ca să fie — ca să credeți, când se va îndeplini, că eu sunt acela de care au vorbit prorocii.

20. Amin, amin grăesc vouă, cine primește pe care-l voi trimite eu, pe mine mă primește; iar cine mă primește pe mine, primește pe cel ce m'a trimis pe mine.

21. Iisus zicând acestea s'a turburat cu duhul și a spus pe față și a grăit: Amin, amin grăesc vouă că unul dintre voi mă va vinde.

22. Ci ucenicii se uitau unul la altul nepricepându-se despre cine vorbește.

23. Iar la masă, sta culcat, la sânul lui Iisus, unul dintre ucenicii lui, pe care-l iubea Iisus.

24. Deci Simon Petru i-a făcut semn acestuia și i-a zis: Intreabă cine este, despre care vorbește.

25. Astfel, acela răzîmându-se de

pieptul lui Iisus l-a întrebat: Doamne, cine este?

26. Iisus i-a dat răspuns: Acela este căruia eu, întingând îmbucătura, îi voi da-o. Deci, întingând îmbucătura, a luat-o și a dat-o lui Iuda, fiul lui Simon Iscarioteanul.

27. Și după îmbucătură, intrat-a atunci satana în el. Iar Iisus i-a spus: Ce faci, fă mai curând.

28. Dar nimeni din cei cari ședeau la masă n'a înțeles pentru ce i-a zis aceasta.

29. Ci unii gândeau fiindcă Iuda ținea punga, că Iisus îi zice: Cumpără cele ce avem de lipsă la praznic, sau că îi pornucește să dea ceva săracilor.

30. După ce a luat îmbucătura Iuda a ieșit numaidecât. Și era noapte.

31. Iar când a ieșit, a zis Iisus: Acum s'a preamărit fiul omului și Dumnezeu s'a preamărit întru el.

32. Iar dacă s'a preamărit Dumnezeu întru el, și Dumnezeu îl va preamări pe el, în el însuși, și-l va preamări îndată.

33. Fiilor, puțin timp mai sunt cu voi. Voi mă veți căuta, dar după cum am spus Iudeilor — că unde mă duc eu voi nu puteți veni — vă spun și vouă acum.

34. Vă dau poruncă nouă, ca unul pe altul să vă iubiți. După cum eu v'am iubit pe voi, așa și voi unul pe altul să vă iubiți.

35. Intru aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii mei, dacă veți avea iubire unii către alții.

36. Doamne, l-a întrebat Simon Petru, unde te duci? Răspuns-a Iisus: Unde mă duc eu, tu nu poți acum să vii după mine, dar mai târziu vei veni.

37. Intrebat-a iarăși Petru: Doamne, de ce nu pot să merg după tine chiar acum? Viața mea voi pune-o pentru tine.

38. Atunci Iisus răspunde: Viața ta vei pune-o pentru mine? Amin, amin

(13) Mat. 23, 8 și 10. Luc. 6, 46. 1 Corint. 8, 6; 12, 3. Filip 2, 12. (14) 1 Petr. 5, 5. Rom. 12, 10. Gal. 6, 1-2. (15) Mat. 11, 29. Filip 2, 5-9. (16) Mat. 10, 24. Luc. 6, 40. (17) Iac. 1, 25. (18) Ps. 40, 10. Mat. 14, 29; 16, 4. (20) Mat. 10, 40. Luc. 9, 48; 22, 21. (23) Ioan 19, 26; 20, 2; 21, 7 și 22, 21. (27) Mat. 26, 14. Marc. 14, 2. Luc. 12, 23-28. 1 Petr. 4, 11. (32) Ioan 12, 23. 19, 18. Mat. 5, 43; 19, 19. Luc. 10, 27. (35) Ioan 3, 10; 4, 20. (36) 2 Petr. 1, 14. (37) Marc. 14, 31. Luc. 22, 33. (38) Mat. 26, 34. Marc. 14, 30. Luc. 22, 34.

grăesc ție că nu va cânta cocoșul până ce nu te vei lepăda de mine de trei ori!

CAP. 14.

Cuvântarea de despărțire. Făgăduința Duhului Sfânt.

1. Să nu se turbure inima voastră; aveți credință în Dumnezeu și aveți credință în mine.

2. În casa Tatălui meu sunt locașuri multe. Iar de nu, v'aș fi spus: pentrucă tocmai mă duc să vă gătesc vouă loc.

3. Și dacă mă voi duce și vouă loc vă voi găti, iarăși viu; și vă voi lua pe voi la mine ca să fiți și voi unde sunt eu.

4. Și unde mă duc eu, voi știți și știți și calea.

5. Zis-a Toma către el: Doamne, nu știm unde te duci; și calea cum s'o știm?

6. Iisus răspuns-a lui: Eu sunt calea, adevărul și viața. Nimeni nu vine la Tatăl meu fără numai prin mine.

7. Dacă m'ați fi cunoscut pe mine și pe Tatăl meu l-ați fi cunoscut; dar de acum îl cunoașteți și l-ați și văzut.

8. Filip îi zice atunci: Doamne, arată-ne nouă pe Tatăl și ne este de ajuns.

9. Ci Iisus îi răspunde: Sunt cu voi de atâta vreme, Filipe, și tu nu m'ai cunoscut? Cel ce m'a văzut pe mine: a văzut pe Tatăl. Cum zici tu: Arată-ne pe Tatăl?

10. Nu crezi tu că eu în Tatăl sunt și că Tatăl este întru mine? Vorbele pe care vi le grăesc nu le spun dela mine, ci Tatăl care sălășluște întru mine face lucrurile lui.

11. Credeți mie că eu sunt întru Tatăl și Tatăl întru mine, iar de nu, credeți pentru lucrurile acestea.

12. Amin, amin grăesc vouă, cel ce crede în mine va face și el lucrurile pe care le fac eu și va face mai

mari decât acestea, pentrucă eu mă duc la Tatăl,

13. Și orice veți cere întru numele meu, aceea voi face, ca să se preamărească Tatăl întru Fiul.

14. De veți cere ceva întru numele meu, eu voi face.

15. Dacă mă iubiți pe mine, păziți poruncile mele.

16. Iar eu voi ruga pe Tatăl și vă va da alt Mângâetor, ca să fie pururea cu voi:

17. Duhul adevărului, pe care lumea nu poate să-l primească, pentrucă nu-l vede, nici nu-l știe, ci voi îl cunoașteți, căci rămâne la voi și va fi întru voi.

18. Nu vă voi lăsa singuri pe lume; sosesc la voi.

19. Încă puțin timp și lumea nu mă mai vede, voi însă mă vedeți, pentrucă eu sunt viu și voi veți fi vii.

20. În ziua aceea, veți înțelege că eu sunt întru Tatăl meu și voi întru mine și eu întru voi.

21. Cine are poruncile mele și le păzește, acela este carele mă iubește; iar cine mă iubește pe mine: iubit va fi de către Tatăl meu și-l voi iubi și eu și mă voi arăta lui.

22. Zis-a Iuda către el (nu Iscarioteanul): Doamne, cum se face că nouă voești să te arăți, iar lumii nu?

23. Răspuns-a Iisus și i-a zis: Dacă mă iubește cineva, păzi-va cuvântul meu și Tatăl meu îl va iubi pe el și vom veni la el și la el ne vom face locuință.

24. Cine nu mă iubește, nu ține cuvintele mele. Dar cuvântul pe care l-ați auzit nu este al meu, ci al Tatălui care m'a trimis.

25. Acestea vorbitu-le-am vouă, fiind încă la voi;

26. Dar Mângâetorul, Duhul cel Sfânt, pe care-l va trimite Tatăl, întru numele meu, acela vă va învăța pe voi toate și vă va aduce aminte despre toate cele ce v'am spus.

27. Pace vă las vouă, pacea mea o dau vouă, nu daruri cum dă lu-

CAP. 14. — (5) Ioan 17, 24. 1 Tes. 4, 17. (6) Is. 35, 8. Ioan 1, 4 și 17; 6, 33; 8, 32; 10, 28. Efes. 1, 13. (9) Ioan 12, 45. Colos. 1, 15. Evr. 1, 3. (13) Ier. 29, 12-13. Mat. 7, 7; 21, 22. Marc. 11, 24. Luc. 11, 9. Ioan 15, 7; 16, 23. Iac. 1, 5. (15) Ioan 14, 21; 15, 10-14. (16) Ioan 15, 26; 16, 7. (17) Ioan 15, 26; 16, 13. 1 Ioan 2, 27. 1 Corint 2, 14. (18) Mat. 28, 20. (19) Ioan 11, 25; 16, 16. 1 Tes. 4, 14. (21) Ioan 14, 15. (23) Zah. 2, 10. Ioan 14, 15. 1 Corint. 3, 16. Apoc. 3, 20. (24) Ioan 12, 49. (26) Ioan 15, 26; 16, 13. (27) Filip 4, 7.

mea vă dau eu. Să nu se turbure inima voastră, nici să se înfricoșeze.

28. Auzit-ați că v'am spus: Mă duc, dar viu iar la voi. De m'ați iubi, v'ați bucura că v'am spus cum că mă duc la Tatăl, pentru că Tatăl este mai mare decât mine.

29. Și acum v'am spus acestea mai înainte ca să fie, ca să credeți când vor fi.

30. Nu voi mai vorbi multe cu voi, căci vine stăpânul acestei lumi. Cu mine nu are nici un amestec;

31. Dar lumea va cunoaște că eu iubesc pe Tatăl și precum Tatăl mi-a poruncit așa lucrez. — Sculați-vă, să mergem de aici.

CAP. 15.

Vița cea adevărată. Porunca lui Christos și iubirea cea mai mare. Ura și vina lumii. Mângâietorul, Duhul Adevărului.

1. Eu sunt vița cea adevărată și Tatăl meu este lucrătorul.

2. Orice mlădiță care nu aduce roadă întru mine: el o dă la o parte și orice mlădiță care aduce roadă el o curățește, ca și mai multă roadă să aducă.

3. Acum voi sunteți curați pentru cuvântul pe care vi l-am spus.

4. Rămâneți întru mine și eu întru voi. Precum mlădița nu poate să aducă roadă dela sine, dacă nu rămâne în viță, tot așa nici voi, dacă nu rămâneți întru mine.

5. Eu sunt vița, voi sunteți mlădițele. Cine rămâne întru mine și eu întru el, acela aduce roadă multă, căci fără mine nu puteți face nimic.

6. Dacă unul nu rămâne întru mine, este lepădat ca o mlădiță ce s'a uscat; și o adună lumea și o aruncă în foc și arde.

7. Dacă rămâneți întru mine și cuvintele mele rămân întru voi, veți cere orice veți vrea și se va împlini vouă.

8. Într'aceasta Tatăl meu s'a preamărit, că aduceți roadă multă și îmi sunteți mie ucenici.

9. Precum m'a iubit pe mine Tatăl, așa v'am iubit și eu pe voi; rămâneți întru iubirea mea.

10. Dacă păziți poruncile mele, veți rămâne întru iubirea mea, după cum și eu păzit-am poruncile Tatălui meu și rămân întru iubirea lui.

11. Acestea vi le-am spus ca bucuria mea să fie întru voi și ca bucuria voastră să fie deplină.

12. Aceasta este porunca mea: ca să vă iubiți unul pe altul, cum v'am iubit și eu pe voi.

13. Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are ca viața lui să și-o pună pentru prieteni.

14. Voi prietenii mei sunteți, dacă faceți ceea ce vă poruncesc.

15. De acum nu vă mai zic slugi, că sluga nu știe ce face domnul său, ci v'am numit pe voi prieteni, pentru că toate câte am auzit dela Tatăl meu v'am făcut cunoscut.

16. Nu voi m'ați ales pe mine, ci eu v'am ales pe voi și v'am rânduit să mergeți și roadă să aduceți și roada voastră să rămână, ca Tatăl să vă dea orice veți cere, dela el, întru numele meu.

17. Aceasta vă poruncesc: ca să vă iubiți unul pe altul.

18. Dacă pe voi lumea vă urăște, gândiți-vă că m'a urit întâi pe mine.

19. Dacă ați fi din lume, lumea ar iubi ce este al său; dar pentru că nu sunteți din lume, ci eu v'am ales din lume, de aceea lumea vă urăște.

20. Aduceți-vă aminte de cuvântul pe care vi l-am spus: nu se poate slugă mai mare decât stăpânul său. Dacă m'au prigonit pe mine și pe voi vă vor prigoni; dacă au păzit cuvântul meu și pe al vostru îl vor păzi.

21. Iar toate acestea le vor face împotriva voastră, din pricina numelui meu, fiindcă nu cunosc pe cel ce m'a trimis.

22. De n'aș fi venit și nu le-aș fi vorbit, păcat nu ar avea; acum, însă,

(30) Ioan 12, 31; 16, 11. (31) Ioan 10, 18. Evr. 10, 7. CAP. 15. (2) Mat. 13, 12. Gal. 5, 22. (3) Ioan 13, 10. 1 Petr. 1, 22. (4) 1 Ioan 2, 6. Colos. 1, 23. (5) Eps. 4, 12. (6) Iez. 15, 4. Mat. 7, 7; 21, 22. Marc. 11, 21. Luc. 11, 9. Ioan. 14, 13. 16, 24. Iac. 1, 5-6. 1 Ioan 3, 22; 5, 14-15. (10) Ioan 14, 15-23. (12) Mat. 5, 43; 22, 29. Marc. 12, 31. Ioan 13, 34; 15, 17. 1 Petr. 4, 8. Efes. 5, 2. (13) Ioan 10, 11-15. Rom. 5, 7. Efes. 5, 2. (14) Mat. 12, 50. (15) Fac. 18, 17. Efes. 1, 9; 3, 5. (16) Mat. 28, 19. Marc. 16, 15. Colos. 1, 6. (17) Ioan 15, 12. (18) 1 Ioan 3, 1 și 13. (19) Mat. 10, 21. 24. 28. Luc. 6, 40; 21, 12. (21) Mat. 10, 22; 24, 13. Ioan 16, 3.

n'au cuvânt de îndreptare pentru păcatul lor.

23. Cel ce mă urăște pe mine, urăște și pe Tatăl meu.

24. De nu aș fi făcut între ei lucruri pe care nimeni altul nu le-a mai făcut, păcat nu ar avea; ci, totuși, după ce le-au văzut, m'au urit și pe mine și pe Tatăl meu.

25. Dar aceasta ca să se împlinească cuvântul cel scris în legea lor: M'au urit fără temei.

26. Când va veni Mângâetorul pe care eu îl voi trimite vouă dela Tatăl, Duhul Adevărului, carele dela Tatăl purcede, acela va mărturisi pentru mine.

27. Și mărturisiți și voi, pentru că dela început sunteți cu mine.

CAP. 16.

Prigonirile viitoare. Ajutorul Mângâetorului. Intristarea schimbată în bucurie. Rugăciunile făcute în numele lui Christos. Fuga Ucenicilor.

1. Acestea vi le-am grăit, ca să nu vă poticniți în credința voastră.

2. Vă vor scoate pe voi din sinagoge; ba chiar sosește ceasul când oricine, omorându-vă, să creadă că aduce slujbă lui Dumnezeu.

3. Și acestea le vor face pentru că n'au cunoscut pe Tatăl, nici pe mine.

4. Iar acestea grăitu-le-am vouă, ca să vă aduceți aminte de ele, când va veni ceasul, cum că vi le-am spus. Dar acestea nu vi le-am vestit dela început, fiindcă eram cu voi.

5. Acum, însă, mă duc la cel ce m'a trimis și nimeni dintre voi nu mă întreabă: Unde mergi?

6. Ci fiindcă v'am vorbit acestea, intristarea a umplut inimile voastre.

7. Dar vă spun adevărul: Vă este de folos ca să mă duc. Căci dacă nu mă duc, Mângâetorul nu va veni la voi, iar dacă mă duc trimite-voiu la voi pe Mângâetorul.

8. Iar el, venind, va dovedi lumii

păcatul ei, dreptatea mea și judecata stăpânului acestei lumi.

9. Păcatul: pentru că oamenii nu cred în mine;

10. Dreptatea: pentru că mă duc la Tatăl și nu mă mai vedeți;

11. Judecata: pentru că Stăpânul acestei lumi e judecat.

12. Încă multe am a zice vouă, dar acum nu puteți să le purtați.

13. Ci când va veni acela, Duhul Adevărului, vă va învăța pe voi tot adevărul; căci nu va vorbi dela sine ci va vorbi ce i s'a spus și cele viitoare vesti-vă vouă.

14. El pe mine mă va preamări, căci din ce este al meu va lua ca să vă vestească vouă.

15. Toate câte are Tatăl sunt ale mele, pentru aceea zis-am că ia din ce e al meu, ca să vă vestească vouă.

16. Puțin și nu mă mai vedeți și iarăși puțin și mă veți vedea, pentru că merg la Tatăl.

17. Atunci unii dintre ucenicii lui au vorbit între ei: Ce însemnează aceea ce ne spune: puțin și nu mă mai vedeți și iarăși puțin și mă veți vedea și că — merg la Tatăl?

18. Deci ziceau: Ce este acest puțin, despre care vorbește? Nu înțelegem ce zice.

19. Cunoscut-a Iisus că voiau să-l întrebe și le-a spus: Cercetați între voi despre ceea ce am zis: Puțin și nu mă mai vedeți și iarăși puțin și mă veți vedea.

20. Amin, amin grăesc vouă, veți plânge și vă veți tângui, iar lumea se va bucura. Voi veți fi în intristare, dar intristarea voastră se va preface în bucurie.

21. Femeia, când e să nască, se întristează, fiindcă a sosit ceasul ei; dar după ce a născut copilul, nu mai ține minte durerea de bucurie că s'a născut om pe lume.

22. Deci și voi acum triști sunteți, dar iarăși vă voi vedea și se va bucura inima voastră și bucuria voastră nimeni nu va lua-o dela voi.

23. Și în ziua aceea pe mine nu mă

(25) Ps. 34, 19; 68, 5. (26) Luc. 24, 49. Ioan 14, 26. (27) Luc. 24, 48. Fapt. 1, 8 și 22; 2, 32. 1 Petr. 5, 1. CAP. 16, — (1) Mat. 11, 6; 24, 10; 26, 31. (2) Mat. 10, 17-18. Marc. 13, 9. Luc. 21, 12. Ioan 15, 20. (3) Ioan 15, 21. (4) Mat. 9, 15. Ioan 14, 29. (5) Ioan 7, 33. (6) Ioan 16, 22. (7) Ioan 15, 26. (11) Luc. 10, 18. Ioan 12, 31. Efes. 2, 2. Colos. 2, 15. Evr. 2, 14. (12) Mat. 13, 34. Marc. 4, 33. 1 Corint. 3, 1-2. Evr. 5, 12. (13) Mat. 10, 19-20. Marc. 13, 11. Luc. 12, 11; 21, 14. (15) Ioan 17, 10. (21) Fac. 3, 16. Is. 26, 17. (22) Luc. 24, 41 și 52. Ioan 16, 6; 20, 20. 1 Petr. 1, 8. (23) Mat. 7, 7; 21, 22. Marc. 11, 24. Luc. 11, 9. Ioan 14, 13; 15, 7. Iac. 1, 5-6.

veți mai ruga de nimic. Amin, amin grăesc vouă că orice veți cere dela Tatăl, vă va da întru numele meu.

24. Până acum, n'ați cerut nimic, în numele meu; cereți și veți primi, ca bucuria voastră să fie deplină.

25. Acestea vi le-am spus în pilde, dar vine ceasul când nu voi mai vorbi în pilde, vouă, ci pe față vă voi vesti despre Tatăl.

26. În ziua aceea, veți cere întru numele meu; și nu vă zic: ruga-voiu pe Tatăl pentru voi.

27. Căci însuși Tatăl vă iubește pe voi, fiindcă voi m'ați iubit pe mine și ați crezut cum că dela Dumnezeu am ieșit.

28. Ieșit-am dela Tatăl și am venit în lume; iarăși las lumea și mă duc la Tatăl.

29. Au zis ucenicii săi: Iată acum vorbești deschis și nu spui nici o pildă.

30. Acum cunoaștem că toate le știi și nu-ți trebuie să te mai întrebe cineva ca să te învețe. De aceea credem că ai ieșit dela Dumnezeu.

31. Răspuns-a lor Iisus: Acum credeți?

32. Iată sosește ora și a și sosit ca să vă risipiți fiecare la ale sale și pe mine să mă lăsați singur. Dar nu sunt singur, pentru că Tatăl este cu mine.

33. Acestea grăitu-le-am vouă ca întru mine pace să aveți. În lume aveți turburare; ci îndrăsniți. Eu am biruit lumea.

CAP. 17.

Rugăciunea lui Iisus pentru sine, pentru apostoli și pentru toți credincioșii.

1. Astfel a vorbit Iisus. Ridicându-și apoi ochii către cer a cuvântat: Părinte, venit-a ceasul! Preamărește pe Fiul tău, ca și Fiul să te preamărească.

2. Precum i-ai dat stăpânire peste

toată făptura, ca viață veșnică să dea la toți pe cari tu i-ai dat.

3. Iar viața veșnică aceasta este ca să te cunoască pe tine, singurul, adevăratul Dumnezeu, și pe Iisus Christos, pe care l-ai trimis.

4. Eu te-am preamărit pe tine pe pământ; lucrul, pe care mi l-ai dat să-l fac, l-am săvârșit.

5. Și acum, la tine însuși, mă preamărește, tu, Părinte, cu slavă pe care la tine am avut-o, mai nainte ca să fie lumea.

6. Arătat-am numele tău oamenilor pe cari mi-ai dat mie, din lume. Ai tăi erau și mie mi i-ai dat și cuvântul tău păzitu-l-au.

7. Acum au cunoscut că toate câte mi-ai dat sunt dela tine;

8. Pentru că cuvintele pe care mi le-ai dat, le-am dat lor, iar ei le-au primit și au cunoscut cu adevărat că dela tine am ieșit și au crezut că tu m'ai trimis.

9. Eu pentru aceștia mă rog, nu mă rog pentru lume, dar pentru cei pe cari mi i-ai dat, căci ei sunt ai tăi.

10. Și toate ale mele, sunt ale tale și ale tale sunt ale mele și mă preamăresc întru ele.

11. Mult nu mai sunt în lume, dar ei sunt în lume și eu viu la tine. Părinte sfinte, păzește-i întru numele tău pe cari mi i-ai dat, ca să fie una, precum suntem și noi.

12. Când eram cu ei în lume, întru numele tău îi păzeam pe cei ce mi i-ai dat; și astfel i-am păzit că n'a pierit nici unul dintre ei, fără numai fiul pierzării, ca să se împlinească scriptură.

13. Acum, dar, viu la tine și acestea le rostesc în lume ca bucuria mea s'o aibă deplină în ei.

14. Eu le-am dat cuvântul tău, dar lumea i-a urit, pentru că nu sunt din lume, precum din lume nu sunt nici eu.

15. Nu mă rog ca să-i lei din lume, ci să-i păzești pe ei de cel viclean.

16. Din lume ei nu sunt, precum din lume nu sunt nici eu.

(26) Rom. 8, 34. (27) Ioan 17, 25. (32) Zah. 13, 7. Mat. 26, 31. Marc. 14, 28.
 (33) 1 Ioan 4, 4; 5, 4. 1 Corint. 15, 57. CAP. 17. — (1) Ioan 12, 23; 13, 32. (2) Dan.
 7, 13-14. Mat. 11, 27; 28, 18. Luc. 10, 22. Ioan 3, 35; 5, 27. Evr. 2, 8. (3) Ioan 6,
 29. 1 Ioan 3, 23. (5) Apoc. 5, 12. (6) Ioan 18, 7. (8) Ioan 16, 27; 17, 25. (10) Ioan 16,
 15. (11) Ioan 10, 30; 17, 21. Efes. 4, 3. (12) Ps. 108, 8. Ioan 18, 9. (14) Ioan 8, 23.
 (15) Mat. 6, 13.

17. Sfințește-l pe ei întru adevărul tău; cuvântul tău este adevăr.

18. Precum m'ai trimis pe mine în lume și eu i-am trimis pe ei în lume.

19. Și pentru ei, eu mă sfințesc pe mine însumi, ca și ei să fie sfințiți în adevăr.

20. Dar nu numai pentru aceștia mă rog, ci și pentru cei ce vor crede întru mine, după cuvântul lor,

21. Ca toți să fie una, după cum tu, Părinte, întru mine și eu întru tine, ca și ei să fie întru noi, așa încât lumea să creadă cum că tu m'ai trimis.

22. Și mărirea pe care tu mi-ai dat-o, le-am dat-o lor, ca să fie una, precum noi una suntem:

23. Eu întru ei și tu întru mine, ca să fie, în una, desăvârșiți și să cunoască lumea cum că tu m'ai trimis și i-ai iubit pe ei, cum m'ai iubit pe mine.

24. Părinte, aceia pe cari mi i-ai dat voesc ca unde sunt eu să fie și ei, cu mine împreună, ca să privească mărirea mea, pe care tu mi-ai dat-o, căci m'ai iubit pe mine mai înainte de întemeierea lumii.

25. O, drepte Părinte, dar lumea pe tine nu te-a cunoscut, ci eu te-am cunoscut și aceștia cunoscut-au că tu m'ai trimis.

26. Și arătat-le-am numele tău și-l voi arăta, ca iubirea cu care iubit-m'ai tu să fie într'înșii și eu întru ei.

CAP. 18.

Prinderea lui Iisus și ducerea lui la arhiereii Anna și Caiafa. Lepădarea lui Petru, Iisus înaintea lui Pilat. Baraba.

1. După ce a vorbit acestea, ieșit-a Iisus cu ucenicii lui dincolo de viroaga Chedronului, unde era o grădină și în care a intrat el și ucenicii.

2. Iar Iuda vânzătorul cunoștea acest loc, pentru că adeseori Iisus și ucenicii săi se adunau acolo.

3. Deci Iuda, luând oaste și slujitori de-ai arhiereilor și ai Fariseilor, a venit în grădină, cu torțe, cu felinare și cu arme.

4. Și Iisus, știind toate cele ce erau să vină asupra lui, a ieșit înainte și i-a întrebat: Pe cine căutați?

5. Răspuns-au lui: Pe Iisus Nazarineanul. Iisus rostit-a către ei: Eu sunt. Iar Iuda vânzătorul era și el cu ei.

6. Ci când le-a spus: Eu sunt — ei s'au dat înapoi și au căzut la pământ.

7. Deci încă odată i-a întrebat: Pe cine căutați? Iar ei au zis: Pe Iisus Nazarineanul.

8. Răspuns-a Iisus: V'am spus că eu sunt; iar dacă mă căutați pe mine, lăsați-i pe aceștia să se ducă.

9. Pentru ca să se împlinească cuvântul ce-a grăit că: Dintr'aceia pe care mi i-ai dat n'am pierdut din ei nici unul.

10. Dar Simon Petru, care avea sabie, a scos sabia și a lovit pe servitorul arhiereului și i-a tăiat urechea dreaptă. Iar numele servitorului era Malhus.

11. Atunci Iisus i-a zis lui Petru: Bagă sabia ta în teacă. Au nu voiu bea paharul pe care Tatăl mi l-a dat?

12. Deci ostașii din cohortă, căpetenia lor și slujitorii Iudeilor au pus mâna pe Iisus și l-au legat.

13. Și l-au dus, întâi, la Anna, fiindcă era socrul lui Caiafa, iar Caiafa, anul acela, era arhiereu;

14. Și Caiafa era cel ce sfătuisese pe Iudei că este de folos să moară un om pentru norod.

15. Și Simon Petru și alt ucenic mergeau după Iisus. Ucenicul acesta era cunoscut de casa arhiereului și a intrat împreună cu Iisus în curtea lui.

16. Iar Pentru a stat la ușă afară. Deci a ieșit celălalt ucenic, care era cunoscut în casa arhiereului, și a vorbit cu portărița și a băgat pe Petru înăuntru.

(17) Ps. 118, 142. Ioan 14, 6. (19) Evr. 9, 14; 10, 10. (21) Ioan 17, 11. (24) Ioan 12, 26. (25) Ioan 16, 27; 17, 18. (26) Ioan 15, 15. CAP. 18. — (1) Mat. 26, 26. Marc. 14, 32. Luc. 21, 37; 22, 39. (2) Luc. 21, 27; 22, 39. (3) Mat. 26, 47. Marc. 14, 43. Luc. 22, 47. Fapt. 1, 16. (9) Ioan 17, 6-12. (10) Mat. 26, 51. Marc. 14, 47. Luc. 22, 49-50. (12) Mat. 26, 57. Marc. 14, 53. (13) Mat. 26, 57. Marc. 14, 53. Luc. 22, 54. Ioan 18, 24. (14) Ioan 11, 50. (15) Mat. 26, 58. Marc. 14, 54. Luc. 22, 54-55. (16) Mat. 26, 58. Marc. 14, 66. Luc. 22, 54.

17. Dar servitoarea portărită i-a zis lui Petru: Nu cumva ești și tu dintre ucenicii acestui om? El a răspuns: Nu sunt.

18. Ci pentrucă era frig, robli și slujitorii făcuseră un foc mare și stăteau și se încălzeau; și era cu ei și Petru, stând și încălzindu-se.

19. Iar arhiereul l-a întrebat pe Iisus despre ucenicii lui și despre învățătura lui.

20. Iisus i-a dat răspuns: Eu am vorbit lumii deschis; pururea am învățat în sinagogă și în templu, unde se adună toți Iudeii și într'ascuns nimic nu am vorbit.

21. De ce mă întrebi pe mine? Întreabă pe cei ce au auzit ce le-am grăit. Iată, aceștia știu ce am vorbit eu.

22. Dar zicând el acestea, unul din slujitori, care stătea acolo, i-a dat lui Iisus o palmă și i-a spus: Astfel răspunzi tu arhiereului?

23. Iisus a întâmpinat: Dacă am vorbit rău, dovedește ce-a fost rău, iar dacă am vorbit bine, pentru ce mă bați?

24. Atunci Anna l-a trimis pe el, legat, la Caiafa, arhiereul.

25. Iar Simon Petru stătea și se încălzea. L'au întrebat ceilalți: Nu cumva ești și tu dintre ucenicii lui? El s'a lepădat și a zis: Nu sunt.

26. Unul din robii arhiereului, neam cu acela căruia Petru îi tăiasă urechea, zice atunci: Nu te-am văzut eu pe tine, în grădină, cu el?

27. Dar Petru a tăgăduit încă o dată, și numai decât cocoșul a cântat.

28. Dela Caiafa l-au dus pe Iisus la pretoriu; și era de dimineață. Iar Iudeii n'au intrat în pretoriu, ca să nu se spurce, ci să mănânce Paștele.

29. Atunci Pilat a ieșit la ei, afară și a întrebat: Ce păcăduceți acestui om?

30. Ei i-au răspuns și au zis: De n'ar fi fost acesta un făcător de rele, nu ți l-am fi dat ție pe mână.

31. Dar Pilat le-a grăit: Luați-l voi și judecați-l după legea voastră.

Iudeii, însă, i-au răspuns: Nouă nu ne este iertat să omorăm pe nimeni.

32. Ca să se împlinească cuvântul lui Iisus, pe care l-a zis el, însemnând de ce moarte avea să moară.

33. Deci Pilat a intrat înapoi, în pretoriu, a chemat pe Iisus și i-a zis: Tu ești împăratul Iudeilor?

34. Răspuns-a Iisus: Dela tine însuși zici aceasta, sau alții ți-au spus-o despre mine?

35. Pilat a întâmpinat: Nu cumva sunt eu Iudeu? Poporul tău și mai marii preoților te-au dat în mâna mea. Ce-ai săvârșit?

36. Iisus a răspuns: Împărăția mea nu este din lumea aceasta. Dacă împărăția mea ar fi din lumea aceasta, slujitorii mei s'ar fi luptat ca să nu fiu dat prins Iudeilor. Dar, acum, împărăția mea nu este de aici.

37. Atunci Pilat i-a zis: Așa dar, ești tu împărat? Răspuns-a Iisus: Tu zici prea bine că eu sunt împărat. Eu spre aceasta m'am născut și pentru aceasta am venit în lume, ca să mărturisesc adevărul. Oricine care purcede din adevăr ascultă glasul meu.

38. Ce este adevărul? a întrebat Pilat. Dar rostind aceasta a ieșit din nou la Iudei și le-a zis: Eu nu găsesc în el nici o vină.

39. Este la voi, dătină ca, de Paște să dau drumul, pentru voi, unuia din închisoare. Voiți, deci, să vă las slobod pe împăratul Iudeilor?

40. Dar ei au ridicat iarăși glasul, zicând: Nu pe el, ci pe Baraba. Iar Baraba era tâlhar.

CAP. 19.

Patimile Domnului. Mama lui lângă cruce. Cuvintele-i de pe urmă. Moartea și îngroparea lui.

1. Atunci Pilat a luat pe Iisus și a pus să-l biciuiască.

2. Și ostașii împletind din spini cunună i-au pus-o pe cap și l-au îmbrăcat cu veșmânt de porfiră.

(17) Mat. 26, 69. Marc. 14, 66. Luc. 22, 56. (24) Mat. 26, 57. Marc. 14, 53. Luc. 22, 54. Ioan 18, 13. (25) Mat. 26, 7. Marc. 14, 69. Luc. 22, 58. (27) Mat. 26, 74. Marc. 14, 71. Luc. 22, 60. (28) Mat. 27, 2. Marc. 15, 1. Luc. 23, 1. (32) Mat. 20, 19. Marc. 10, 34. Luc. 18, 32-33. (33-37) Mat. 27, 11. Marc. 15, 2. Luc. 23, 3. Ioan 18, 37. 1 Tim. 6, 13. (36) Dan. 2, 44. (39-40) Mat. 27, 15-20. Marc. 15, 6-11. Luc. 23, 17-18. CAP. 19. — (1) Mat. 27, 26. Marc. 15, 15. Luc. 23, 25. Ioan 19, 16. (2) Mat. 27, 29.

3. Și veneau către el și ziceau: Bucură-te, împărate al Iudeilor! Și-i dădeau palme.

4. Pilat a ieșit din nou, din pretoriu, și le-a vorbit: Iată, vi-l aduc pe el afară, ca să știți că nu-i găsec nici o vină.

5. Deci, a ieșit Iisus afară purtând cununa cea de spini și veșmântul de porfiră. Iar Pilat rostește către ei: Iată omul.

6. Dar când l-au văzut mai marii preoților și slugile lor, au strigat și au zis: Răstignește-l! Răstignește-l! Zis-a lor Pilat: Luați-l voi și răstigniți-l căci eu unul nici o vină nu-i găsec.

7. Iudeii au răspuns: Noi avem o lege și după legea noastră el trebuie să moară, căci s'a făcut pe sine fiu al lui Dumnezeu.

8. Deci când a auzit Pilat acest cuvânt mai vartos s'a temut;

9. Și intrând iarăși în pretoriu a întrebat pe Iisus: De unde ești tu? Ci Iisus nu i-a dat nici un răspuns.

10. Pilat atunci i-a zis: Cu mine nu vorbești? Nu știi că am putere să-ți dau drumul și putere am să te răstignesc?

11. Iisus a răspuns: N'ai avea nici o putere asupra mea, dacă nu ți-ar fi fost dat ție de sus; pentru aceea, cel ce m'a dat în mâna ta mai mare păcat are.

12. De aici Pilat căuta un chip să-l libereze; dar Iudeii strigau și ziceau. Dacă ți dai drumul acestuia, nu ești prieten al Cezarului. Oricine care se face pe sine împărat stă împotriva Cezarului.

13. Când a auzit Pilat aceste vorbe a scos pe Iisus afară și a șezut în scaunul de judecată, la locul pardosit cu lespezi, care se zice: Litostraton, iar evreește: Gabbata.

14. Și era ziua pregătirii Paștelor (Vineri), iar ceasul către amiază. Și a zis Pilat Iudeilor: Iată împăratul vostru.

15. Dar ei au izbucnit: Ia-l! ia-l! Răstignește-l! Pilat i-a întrebat: Răstigni-voiu pe împăratul vostru?

Mai marii preoților au răspuns: Nu avem împărat fără numai pe Cezarul.

16. Atunci l-a dat lor, spre răstignire. Deci l-au luat pe Iisus și l-au dus.

17. Și ducându-și însuși crucea a ieșit din cetate la locul numit al Căpățânii, care evreește se zice Golgota.

18. Acolo l-au răstignit și împreună cu el pe alți doi, de o parte și de alta, iar în mijloc pe Iisus.

19. Ci Pilat a scris și titlu și l-a pus deasupra crucii. Și anume era scris: Iisus Nazarineanul, Împăratul Iudeilor.

20. Deci mulți dintre Iudei au citit acest titlu, căci locul unde a fost răstignit Iisus era aproape de cetate. Și era scris: evreește, latinește și elinește.

21. Însă arhieriei Iudeilor au vorbit lui Pilat: Nu scrie: Împăratul Iudeilor, dar cum că el a zis: Eu sunt Împăratul Iudeilor.

22. Pilat a răspuns: Ce-am scris, am scris.

23. După ce-au răstignit pe Iisus, ostașii au luat veșmintele lui și le-au făcut patru părți, fiecărui ostaș câte o parte, dar era și cămașa. Ci cămașa era fără cusătură, de sus țesută în întregime.

24. Atunci ei au grăit între ei: Să n'o sfâșiem, ci să aruncăm sorti pe ea, a cui va să fie. Ca să se împlinească scriptura care zice: Împărțit-au hainele mele loruși și pentru cămașa mea au aruncat sorti. Așa dar, ostașii aceasta au făcut.

25. Și stăteau, lângă crucea lui Iisus, mama lui și sora mamei lui, Maria lui Cleopa, și Maria Magdalena.

26. Ci Iisus văzând pe maica sa și pe ucenicul pe care îl iubea stând alături, a zis mamei sale: Femeie, iată fiul tău.

27. Apoi a zis ucenicului: Iată mama ta. Și din ceasul acela ucenicul a luat-o în casa sa.

(3) Mat. 26, 67. (4) Ioan 18, 38. Fapt. 3, 13. (6) Mat. 27, 23. Marc. 15, 14. Luc. 23, 4. Fapt. 13, 28. (7) Lev. 24, 16. Deut. 18, 20. Mat. 26, 66. Marc. 14, 64. (9) Is. 53, 7. Mat. 27, 12. Ioan 18, 33. (11) Luc. 23, 53. (12) Mat. 17, 25; 11, 21. Marc. 12, 17. Luc. 20, 25; 23, 2. Fapt. 17, 7. (16) Mat. 27, 26-31. Marc. 15, 15 și 20. Luc. 23, 24. Ioan 19, 1. (17) Mat. 27, 33. Marc. 15, 22. Luc. 23, 33. Evr. 13, 12. (19-23) Mat. 27, 37. Marc. 15, 24, 26. Luc. 23, 34-38. (24) Ps. 21, 19. (25) Ps. 37, 11-13. Mat. 17, 55. Marc. 15, 40-41. Luc. 2, 35; 23, 49.

28. După aceea, știind Iisus că toate acum s'au săvârșit, ca să se împlinească scriptura, a grăit: Mi-e sete.

29. Și era acolo un vas plin cu oțet; atunci ostașii, punând în vârful unei trestii de isop un burete muiat în oțet, l-au dus la gura lui.

30. Iar dacă a luat oțetul, Iisus a zis: Săvârșitu-s'a. Și plecându-și capul și-a dat duhul.

31. Ci Iudeii, fiindcă era ziua pregătirii (Vineri) ca să nu rămână trupurile Sâmbăta pe cruce, — căci ziua acelei Sâmbete era mare — au rugat pe Pilat să le zdrobească fluerile și să-i ridice.

32. Deci, au venit ostașii și-au zdrobit fluerile celui dintâi, asemenea și pe ale celui alt, împreună răstignit cu el.

33. Și venind și la Iisus, dacă au văzut că murise, nu i-au zdrobit fluerile.

34. Dar unul din ostași l-a împuns cu sulita, în coastă, și a ieșit numai decât sânge și apă.

35. Iar cel ce a văzut a spus ce a văzut și mărturia lui este adevărată și acela știe că spune adevărul, pentru ca și voi să credeți.

36. Ci s'au făcut acestea ca să se împlinească scriptura: Nu i se va zdrobi nici un os.

37. Și iarăși altă scriptură care zice: Privi-vor la acela pe care l-au împuns.

38. După acestea, Iosif din Arimateia, ucenic fiind al lui Iisus — dar în taină, de frica Iudeilor — l-a rugat pe Pilat să-i dea voie ca să ridice trupul lui Iisus. Și Pilat i-a dat voie. A venit, deci, și a luat trupul lui Iisus.

39. Și a venit și Nicodim — cel care, la început, venise noaptea la Iisus — și a adus, amestecate laolaltă, smirnă și aloe ca la o sută de litre.

40. Au luat, deci, trupul lui Iisus și l-au înfășurat, odată cu miresmele, în pânze de in, precum este obiceiul să înmormânteze la Iudei.

41. Iar în locul unde a fost răstignit era grădină și în grădină mormânt nou, în care nu mai fusese nimeni îngropat.

42. Astfel, din pricina Vinerii Iudeilor, l-au pus pe Iisus acolo, căci mormântul era aproape.

CAP. 20.

Invierea Domnului. El se arată Mariei Magdalina, apoi ucenicilor și, opt zile în urmă, lui Toma.

1. În cea dintâi zi a săptămânii, Maria Magdalina a venit la mormânt, disdedimineată, pe când era încă întuneric și a văzut piatra, de la gura mormântului, dată la o parte.

2. Atunci a alergat și a venit la Simon Petru și la celălalt ucenic, pe care-l iubea Iisus, și le-a zis: Au luat pe Domnul din mormânt și nu știm unde l-au pus.

3. Deci, a ieșit Petru și celălalt ucenic și au pornit spre mormânt.

4. Și alergau amândoi împreună; dar celălalt ucenic, alergând înainte mai repede ca Petru, a sosit cel dintâi, la mormânt.

5. Și s'a plecat înăuntru și a văzut giulgiurile zăcând, dar n'a intrat în criptă.

6. Sosit-a și Simon Petru după el și a intrat în mormânt și a văzut giulgiurile zăcând.

7. Iar mahrama care fusese pe capul lui Iisus nu era împreună cu giulgiurile, ci deosebit învălătucită, într'un anume loc.

8. Atunci a intrat și ucenicul celălalt, care sosisse întâi la mormânt, și a văzut și a crezut.

9. Căci până atunci nu priceuseră Scriptura că trebuie să se scoale Iisus din morți.

10. Și s'au dus ucenicii înapoi, la ei acasă.

11. Ci Maria stătea afară la gura mormântului și plângea. Și pe când plângea, s'a plecat să se uite în mormânt.

(28) Ps. 68, 22. Mat. 27, 48. (29) Ps. 68, 22. Mat. 27, 48. Marc. 15, 36. Luc. 23, 33. (30) Ps. 30, 6. Mat. 27, 50. Marc. 15, 37. Luc. 23, 46. Fapt. 7, 59. (31) Deut. 21, 12, 10. Apoc. 1, 7. (32) Es. 12, 46. Numer. 9, 12. Ps. 23, 31. (33) Ps. 21, 17-18. Zah. 7, 50. (42) Ioan 19, 31. CAP. 20. — (1) Mat. 28, 1. Marc. 16, 1. (3) Luc. 24, 12. (6) Luc. 24, 12. (9) Ps. 15, 10. Is. 53, 8-11. Ioan 2, 1. Luc. 24, 28 și 48. Fapt. 17, 3. (11) Mat. 28, 2-3. Marc. 16, 5.

12. Și a văzut doi ingeri, în veșminte albe, șezând unul de către cap și altul de către picioare unde zăcuse trupul lui Iisus.

13. Femeie, o întreabă aceia, de ce plângi? Ea le spune: Căci au luat pe Domnul meu și nu știu unde l-au pus.

14. Zicând acestea, ea s'a întors înapoi și a văzut pe Iisus stând în picioare, dar nu l-a cunoscut că e Iisus.

15. Iisus îi vorbește: Femeie, de ce plângi? Pe cine cauți? Ea, gândind că este grădinarul, îi răspunde: Doamne, dacă tu l-ai dus aiurea, spune-mi mie unde l-ai pus și eu îl voi ridica.

16. Marie! zice Iisus. Intorcându-se cu toată fața ea rostește: Rabuni! (adică, evreește, învățătorule).

17. Dar Iisus o oprește: Nu te atinge de mine, căci încă nu m'am suit la Tatăl meu. Du-te la frații mei și le spune: Mă sui la Tatăl meu și la Tatăl vostru și la Dumnezeu meu și Dumnezeu vostru.

18. Și a venit Maria Magdalina și a vestit ucenicilor: Am văzut pe Domnul! — și acestea câte i le-a spus.

19. Când s'a înserat — în ziua aceea, întâia din săptămână — iar acolo, unde se adunaseră ucenicii, erau ușile încuiate, de frica Iudeilor, a venit Iisus, a stat în mijlocul lor și le-a zis: Pace vouă!

20. Și după acest cuvânt, le-a arătat lor mâinile și coasta: Deci văzând că este Domnul s'au bucurat ucenicii.

21. Atunci le-a spus încă odată: Pace vouă! Precum m'a trimis pe mine Tatăl, vă trimit și eu pe voi.

22. Și grăind aceasta, a suflat și le-a zis: Luați Duh Sfânt;

23. Cărora veți ierta păcatele, le vor fi iertate; cărora le veți ținea, vor fi ținute.

24. Însă Toma, unul din cei doisprezece, numit Geamănul, nu era cu ei, când a venit Iisus.

25. Spusu-l-au, deci, lui ceilalți

ucenici: Am văzut pe Domnul! Dar el le-a zis: Dacă nu voiu vedea, în palmele lui, semnul piroanelor, dacă nu volu pune degetul meu în semnul piroanelor și dacă nu voiu pune mâna mea, în coasta lui — nu voiu crede!

26. După opt zile, ucenicii lui erau înăuntru în casă și Toma, împreună cu ei. Și a venit Iisus, de și ușile erau încuiate, a stat în mijlocul lor și a zis: Pace vouă!

27. Apoi rostește către Toma: Adu degetul tău încoace și vezi mâinile mele și adu mâna ta și o pune în coasta mea și nu fii necredincios, ci credincios.

28. A răspuns Toma și a zis: Domnul meu și Dumnezeu meu!

29. Iisus grăit-a lui: Pentrucă m'ai văzut, Tomo, ai crezut. Fericiti cei ce n'au văzut și au crezut!

30. Și Iisus a făcut, de față cu ucenicii săi, și alte minuni, multe, care nu s'au scris în cartea aceasta.

31. Iar acestea s'au scris ca să credeți că Iisus este Christos, Fiul lui Dumnezeu, și, crezând, să aveți viață, întru numele lui.

CAP. 21.

La Marea Tiberiadei. Domnul se arată încă odată ucenicilor.

1. În urma acestora, Iisus s'a arătat ucenicilor din nou, la Marea Tiberiadei, și iată cum s'a arătat:

2. Erau împreună Simon Petru și Toma zis Geamănul și Natanail cel din Cana Galileei și fiii lui Zevedeu și alți doi din ucenicii lui.

3. Simon Petru le-a grăit: Mă duc să pescuesc. Răspunsu-i-au ceilalți: Mergem și noi cu tine. Și-au ieșit și s'au suit în luntre. Dar în noaptea aceea n'au prins nimic.

4. Când s'a făcut dimineată, Iisus a stat în văzul lor pe țărm; dar ucenicii n'au știut că e Iisus.

5. Ci Iisus i-a întrebat: Fiilor, nu

(14) Mat. 28, 9. Marc. 16, 9-10. Luc. 24, 16. Ioan 21, 4. (17) Ps. 21, 23. Mat. 28, 10. Rom. 8, 29. Evt. 2, 11. (18) Marc. 16, 10. Luc. 24, 10. (19) Marc. 16, 14. Luc. 24, 36. Fapt. 13, 30-31. 1 Corint. 15, 5-7. (20) Ioan 16, 22. (21) Ioan 17, 18. (23) Mat. 16, 19; 18, 18. (29) 1 Petr. 1, 8. 2 Corint. 5, 7. (30) Ioan 21, 25. (31) Ioan 3, 15. Rom. 15, 4. CAP. 21. — (1) Mat. 26, 32; 28, 7. Marc. 14, 28; 16, 7. Luc. 6, 7. Fapt. 1, 3; 10, 40-41. 1 Corint. 15, 5. (4) Luc. 24, 16. (5) Luc. 24, 41.

cumva aveți ceva de mâncare? Ei i-au dat răspuns: N'avem.

6. Dar le-a zis: Aruncați mreaja deadreapta luntrii și veți afla. Deci, au aruncat-o și nu mai puteau s'o tragă de mulțimea peștilor.

7. Atunci ucenicul acela pe care-l iubea Iisus a rostit către Petru: Domnul este! Iar Petru, auzind că este Domnul, s'a încins cu fota de pescar, căci era gol, și s'a aruncat în apă.

8. Și ceilalți ucenici au venit cu luntrea, trăgând mreaja cu peștii, pentru că nu erau departe de pământ decât ca la vreo două sute de coți.

9. Iar când au ieșit la uscat au văzut, jos, o vatră de jăratec și pește pus deasupra, și pâine.

10. Iisus le-a zis: Aduceți din peștele pe care l-ați prins acum.

11. Simon Petru s'a suț în luntre și a tras mreaja la uscat, plină de pești mari — o sută și cincizeci și trei — și deși erau atâția totuși mreaja nu s'a rupt.

12. Iisus grăește către ei: Veniți de prânziți. Și nici unul din ucenici nu cuteza să-l întrebe: Cine ești tu? — știind că este Domnul.

13. Deci, a venit Iisus și a luat pâinea și le-a dat lor, așijderea și peștele.

14. Aceasta este, acum, a treia oară, când Iisus s'a arătat ucenicilor, după ce s'a sculat din morți.

15. Iar dacă au prânzit, a zis Iisus lui Simon Petru: Simone, fiul lui Iona, mă iubești tu, mai mult de cât aceștia? Petru îi răspunde: Da, Doamne, tu știi că te iubesc. Zis-a lui: Paște mieluseii mei.

16. Și iar l-a întrebat, a doua oară: Simone, fiul lui Iona, mă iubești tu pe mine? El i-a zis: Da, Doamne, tu știi că te iubesc. Zis-a lui: Păstorește oile mele.

17. Și l-a întrebat a treia oară: Simone, fiul lui Iona, mă iubești tu pe mine? Și Petru s'a întristat că i-a zis a treia oară: Mă iubești tu pe mine? — și i-a răspuns: Doamne, tu știi toate. Tu știi că te iubesc. Iisus i-a zis: Paște oile mele.

18. Amin, amin grăesc ție, când erai mai tânăr te încingeai tu însuși și umblai unde voiai; dar când vei îmbătrâni, întinde-vei mâinile tale și altul te va încinge și te va duce unde nu-ți este voia.

19. Iar aceasta a zis-o, arătând cu ce fel de moarte Petru avea să preamărească pe Dumnezeu. Și spunând aceasta i-a poruncit: Vino după mine.

20. Dar, întorcându-se Petru, a văzut venind pe urmă pe ucenicul pe care-l iubea Iisus, acela care la Cina cea de taină s'a rezimat de pieptul lui și l-a întrebat: Doamne, cine este cel ce te va vinde?

21. Pe acesta, deci, văzându-l Petru, a zis către Iisus: Doamne, dar acesta ce va face?

22. Răspuns-a Iisus lui: Dacă vreau ca să rămâie până la venirea mea, ce ai tu? Tu vino după mine.

23. De aceea, a ieșit, între frați, această vorbă că ucenicul acela nu mai moare; dar Iisus nu i-a spus că nu mai moare, ci — dacă vreau ca să rămână până la venirea mea, ce ai tu?

24. El este ucenicul care mărturișește despre acestea și care a scris despre acestea și știm că mărturia lui e adevărată.

25. Și sunt și alte multe lucruri pe care le-a făcut Iisus și care, dacă s'ar fi scris, cu deamănuntul, socotesc că nici în lumea toată n'ar fi putut să încapă cărțile ce s'ar fi scris. Amin.

(6) Luc. 5, 4. (12) Fapt. 10, 41. (13) Fapt. 10, 41. (14) Ioan 20, 19-26. (16) Fapt. 20, 28. 1 Petr. 5, 2. (18) 2 Petr. 1, 14. (19) 2 Petr. 1, 14. (20) Ioan 13, 23. (24) Ioan 19, 35. (25) Ioan 20, 30.